ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

MEDITATIONES

DIVI

AURELII AUGUSTINI

D. AURELII AUGUSTINI

MEDITATIONES

SOLILOQUIA

ET MANUALE

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

ACCEDUNT

Meditationes B. Anselmi, D. Bernardi ed Idiotæ Contemplationes.

XXVI Mille

—

TAURINI

Domus Editorialis MARIETTI a. 1820 condita

nunc MARII E. MARIETTI - Editoris, S. Sedis, SS. RR. Congr. et Archiep. Taurinensis Typographi

—

MCMXXIX

Viso: Nihil obstat.

Taurini, die 6 Julii 1927.

Th. C. MARITANO, *Rev. Dele*

Imprimatur.

C. FRANCISCUS DUVINA, *Prov. Gen.*

(5-IX-28)

DIVI AURELII AUGUSTINI

HIPPONENSIS EPISCOPI

MEDITATIONES

CAPUT I.

Invocatio Dei omnipotentis, ad morum et vitæ reparationem.

1. Domine Deus meus, da cordi meo te desiderare, desiderando quærere, quærendo invenire, inveniendo amare, amando mala mea redimere, redempta non iterare : da, Domine Deus meus, cordi meo pœnitentiam, spiritui contritionem, oculis lacrymarum fontem, manibus eleemosynæ largitatem. Rex meus, extingue in me desideria carnis, et accende ignem tui amoris. Redemptor mei, expelle a me spiritum superbiæ, et concede propitius thesaurum humilitatis tuæ. Salvator mei, amove a me furorem iræ, et indulge mihi benignus scutum patientiæ. Creator mei, evelle a me animi rancorem, et largire mihi mitis mentis dulcedinem. Da, clementissime Pater, mihi solidam fidem, spem congruam, charitatem continuam.

2 Rector mei, averte a me vanitatem, mentis inconstantiam, cordis vagationem, oris scurrilitatem, oculorum elationem, ventris ingluviem, opprobria proximorum, scelera detractionum, curiositatis pruriginem, divitiarum cupidinem, potentatuum rapinam, inanis gloriæ appetitum, hypocrisis malum, adulationis venenum, contemptum inopum, oppressionem debilium, avaritiæ ardorem, invidiæ rubiginem, blasphemiæ mortem. Reseca in me, Factor mei, temeritatem, iniquitatem, pertinaciam, inquietudinem, otiositatem, somnolentiam, pigritiam, mentis hebetudinem, cordis cæcitatem, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, consilii repugnantiam, linguæ effrenationem, pauperum prædam, impotentum violentiam, innocentum calumniam, subditorum negligentiam, circa domesticos severitatem, adversus familiares impietatem, erga proximos duritiam.

3. Deus meus, misericordia mea, oro te per dilectum Filium tuum, da mihi misericordiæ opera, pietatis studia: compati afflictis, consulere erroneis, succurrere miseris, subvenire egenis, consolari mœstos, relevare oppressos, pauperes recreare, flebiles refovere, dimittere debitoribus, parcere in me peccantibus, odientes me diligere, pro malis bona reddere, neminem despicere, sed honorare; bonos imitari, malos cavere,

virtutes amplecti, vitia rejicere : in adversis patientiam, in prosperis continentiam, custodiam oris, et ostium circumstantiæ labiis meis: terrena calcare, cælestia sitire.

CAPUT II.

Hominis accusatio et commendatio misericordiæ divinæ.

1. Ecce, Plasmator mei, multa rogavi, qui nec pauca promerui. Fateor, heu fateor! non solum quæ postulo non debentur dona, sed multa et exquisita supplicia. Animant tamen me publicani, meretrices et latrones, qui a faucibus hostis momentanee eruti, sinibus excipiuntur pastoris. Tu enim factor omnium Deus, licet in cunctis operibus tuis sis mirabilis, mirabilior tamen crederis esse in operibus pietatis. Unde de temetipso, per quemdam tuum servum dixisti: Miserationes ejus super omnia opera ejus. Et quasi de singulo loquentem, de universo populo tuo te dixisse confidimus: Misericordiam autem meam non dispergam ab eo. Nullum enim spernis, neminem abjicis, neminem perhorrescis; nisi forte qui, ameus, te exhorruerit.

2. Ergo non iratus modo non percutis, sed te irritantibus dona, si quieverint, tribues. Deus meus, cornu salutis meæ, et susceptor mei, ego infelix, ego te irritavi,

ego malum coram te feci; furorem tuum provocavi, iram promerui; peccavi, et passus es; deliqui, et adhuc sustines. Si pœniteo, parcis; si revertor, suscipis; insuper dum differo, præstolaris. Revocas errantem, invitas repugnantem, expectas torpentem, amplexaris redeuntem. Doces ignorantem, mœrentem mulces, a ruina suscitas, post lapsum reparas, petenti largiris, quærenti inveniris, et pulsanti aperis. Ecce, Domine Deus salutis meæ, quid opponam, nescio; quomodo respondeam, ignoro. Nullum abs te confugium, nullum a te patet latibulum. Ostendisti mihi bene vivendi viam, gradiendi scientiam dedisti; minatus es mihi gehennam, et pollicitus es mihi paradisi gloriam.

3. Nunc, Pater misericordiarum et Deus totius consolationis, confige timore tuo carnes meas, quatenus quæ minaris metuendo evadam: et redde mihi lætitiam salutaris tui, ut quæ spondes diligendo percipiam. Fortitudo mea, Domine, firmamentum meum, Deus meus, refugium meum et liberator meus: suggere quid de te cogitem; doce quibus te sermonibus invocem; da quibus operibus tibi placeam. Scio namque, scio unum, quo tu placaris; et aliud, quod non spernis. Est utique tibi spiritus contribulatus sacrificium, et acceptas cor contritum et humiliatum. His me, Deus meus, adjutor

meus; dita muneribus; his contra inimicum muni protectionibus; hoc de flammis vitiorum præsta refrigerium; his autem desideriorum passionibus pande pium refugium.

4. Fac, Domine, virtus salutis meæ, ne sim de numero eorum qui ad tempus credunt, et in tempore tentationis recedunt. Obumbra caput meum in die belli, spes mea in die afflictionis, et salus in tempore tribulationis.

5. En, Domine, illuminatio mea et salus mea, rogavi quibus egeo; intimavi quæ timeo; sed remordet me conscientia, reprehendunt me cordis secreta, et quod amor ministrat, timor dissipat, zelus incitat, metus increpat. Acta mea formidinem, sed tua ingerit pietas fiduciam; tua hortatur benignitas, mea tardat malignitas; et, ut verius fatear, occurrunt memoriæ phantasmata vitiorum, quæ reverberant audaciam præsumentium animorum.

CAPUT III.

Hominis conquestio, qui propter inobedientiam a Domino non auditur.

1. Cum enim quis odio dignus sit, qua fronte gratiam requirit? Cui pœna debetur, qua temeritate gloriam deposcit? Lacessit judicem, qui, postposita satisfactione delicti, quærit præmiis honorari. Regi insultat

obnoxius supplicio, qui donari flagitat indebito bravio; et dulcem affectum patris stultus exacerbat filius, qui post illatas contumelias, ante pœnitudinem, hæreditatis usurpat celsitudinem. Quid, mi Pater, me gessisse recolo? Merui mortem, et peto vitam. Commovi regem meum, cujus impudens invoco præsidium. Contempsi judicem quem temere postulo adjutorem. Insolens renui audire Patrem quem demum præsumo habere tutorem.

2. Heu mihi! quam sero venio! Heu! heu! quam tarde festino! Heu me! quia curro post vulnera, dedignans incolumis præcavere jacula! Neglexi prospicere tela, modo vero sollicitor de morte vicina. Vulnera vulneribus inflexi, quia scelera sceleribus addere non timui: recenti cicatrices labe respersi, quia prisca flagitia modernis iniquitatibus reciprocavi; et quæ divina solidaverat medicina, mea resolvit prurigo phrenetica. Cutis, quæ superducta vulneribus morbum celaverat, sanie erumpente putruit, quia iterata iniquitas concessam misericordiam exinanivit. Novi quippe scriptum: In quacumque hora justus peccaverit, omnes justitiæ ejus obliviscentur. Si justitia aboletur justi ruentis, quanto magis pœnitentia peccatoris in idipsum revertentis? Quoties ut canis redii ad vomitum, et quasi sus repetii volutabrum?

3. Fateor, quia mihi recordari est impossibile quot mortalium ignorantes peccare docui, nolentibus delinquere persuasi, resistentes coegi, volentibus consensi; quod sane gradientibus laqueum induxi, viam quærentibus foveam retexi: ut patrare non horrerem, oblivisci non metui. Sed tu justus judex signans peccata, quasi in sacculo observasti omnes semitas meas, et cunctos gressus meos dinumerasti. Tacuisti semper, siluisti, patiens fuisti. Væ mihi! demum loqueris quasi parturiens.

CAPUT IV.

Judicis timor.

1. Deus deorum, Domine præstabilis super malitia, novi, quia manifestus venies; novi, quia non semper silebis, cum in conspectu tuo ignis exardescet, et in circuitu tuo tempestas valida ingruerit: cum advocaveris cælum desuper, et terram discernere populum tuum. Et ecce coram tot millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ; tot agminibus angelorum patebunt universa scelera mea non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulque locutionum. Tot judicibus inops astabo, quot me præcesserunt in opere bono. Tot arguentibus confundar, quot mihi præbuerunt bene vivendi exemplar. Tot convincar testibus,

quot me monuerunt proficuis sermonibus, seque imitandos justis dederunt actionibus. Domine mi, non suppetit quid dicam : non occurrit quid respondeam. Et cum jam intersim sævo illi discrimini, torquet me conscientia, cruciant cordis arcana, coarctat avaritia, accusat superbia, consumit invidia, inflammat concupiscentia, infestat luxuria, dehonestat gula, ebrietas confutat, detractio lacessat, ambitio supplantat, rapacitas objurgat, discordia dissipat, ira perturbat, lenitas dissolvit, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, favor attollit, calumnia pungit.

2. Ecce, liberator meus de gentibus iracundis, ecce cum quibus vixi a die nativitatis meæ, quibus et studui, quibus et fidem servavi ; ipsa me, quæ dilexeram, studia damnant : quæ laudaveram, vituperant. Hi sunt, quibus acquievi, amici ; quibus parui, magistri, et quibus servivi, domini ! consules quibus credidi, cives quibus cohabitavi, domestici quibus consensi ! Heu mihi ! rex meus et Deus meus, quia incolatus meus prolongatus est ! Væ mihi ! illuminatio mea, qui habitavi cum habitantibus Cedar ! Et cum David sanctus dixerit multum, quanto magis ego infelix dicere possum ! Nimis incola fuit anima mea : Firmamentum Deus meus, non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Spes mea non est in filiis

hominum. Quem si remota pietate judicaveris, justum inveniens? Et nisi præveneris miserando impium, non est qui glorificet pium.

3. Credo namque, salus mea, qui audivi quoniam benignitas tua ad pœnitentiam me adducit; tui oris mihi sonuerunt nectarea labia: Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus, qui misit me, traxerit eum. Enim vero quia me instruxisti, tamquam propitius instructione formasti, totis medullis cordis, toto nisu mentis, rogo te, omnipotens Pater, cum dilectissimo Filio tuo, teque, dulcissima Proles, cum serenissimo invoco Paracleto, trahe me, quatenus post te curram in odorem unguentorum tuorum dulciter.

CAPUT V.

Invocatur Pater per Filium.

1. Invoco te, Deus meus, invoco te: quia prope es omnibus invocantibus te in veritate. Tu enim veritas es: doce me, quæso, per clementiam tuam, sancta Veritas, doce me invocare te in veritate, quia hoc fieri quomodo oporteat, nescio; sed a te doceri, beata Veritas, humiliter imploro. Absque te enim sapere, est desipere: te vero nosse, est perfecte scire. Erudi me, divina Sapientia, et doce me legem tuam. Credo namque,

beatus erit quem tu erudieris, et de lege tua docueris eum. Desidero invocare, quod quæso fiat in veritate. Quid est in veritate invocare Veritatem, nisi in Filio Patrem? Ergo, sancte Pater, sermo tuus veritas est, principiumque verborum tuorum veritas: hoc quippe est verborum tuorum principium, quod in principio erat Verbum. In ipso principio te summum adoro principium. In ipso veritatis Verbo, te perfecta invoco Veritas, in quo, ipsa eadem veritas, dirigas me in veritate et doceas.

2. Quid enim est dulcius, quam genitorem in nomine unigeniti invocare! patrem in recordatione filii ad pietatem inflectere! regem carissimæ sobolis denominatione mitigare! Sic enim solent rei carceribus eripi; sic commancipati vinculis liberari; sic tristem accipientes sententiam capitis, non solum absolvi, sed insuper nancisci insolitam gratiam; dummodo iratis principibus dilectæ prolis intimaverint charitatem. Sic delinquentes servuli evadunt supplicia dominorum, dum pro eis intervenit dulcedo filiorum. Sic te, omnipotens Pater, per omnipotentis Filii charitatem postulo, educ de carcere ad confitendum nomini tuo animam meam; libera me a vinculis peccatorum, per coæternum flagito unicum tibi Natum; meque, cui propria merita lethalem minantur sententiam, pretiosissimæ ad

dexteram tuam consedentis Prolis interpellatione restaura placatus ad vitam.

3. Quem enim alium dirigam intercessorem tibi, nescio, nisi hunc qui est propitiatio pro peccatis nostris; qui sedet ad dexteram tuam, interpellans pro nobis. Ecce advocatus meus, apud te Deum Patrem. Ecce Pontifex summus, qui non alieno eget expiari sanguine: quia proprio refulget perfusus cruore. Ecce hostia sancta, bene placens et perfecta, in odorem suavitatis oblata et accepta. Ecce agnus sine macula, qui coram se tondentibus obmutuit, qui alapis cæsus, sputis illitus, opprobriis affectus, os suum non aperuit. En, qui peccatum non fecit, peccata nostra pertulit, et languores nostros suo livore sanavit.

CAPUT VI.

Hic repræsentat homo Patri passionem Filii.

1. Aspice, pie Pater, piissimum Filium, pro me tam impia passum. Respice, clementissime Rex, quis patitur, et reminiscere benignus pro quo patitur. Nonne hic est, mi Domine, innocens ille, quem, ut servum redimeres, filium tradidisti? Numquid non auctor vitæ hic est, qui, ut ovis ad occisionem ductus, tibique usque ad mortem obediens factus, atrocissimæ non timuit

necis genus subire? Recole, totius salutis dispensator, quia hic est ipse, quem etsi ex tua virtute genuisti, meæ tamen infirmitatis participem fieri voluisti. Vere hæc est tua deitas, quæ meam induit naturam, crucis ascendit patibulum, quæ in assumpta carne triste tulit supplicium. Reduc, Domine Deus meus, oculos tuæ majestatis super opus ineffabilis pietatis. Intuere dulcem Natum, toto corpore extensum. Cerne manus innoxias, pio manantes sanguine, et remitte placatus scelera quæ patrarunt manus meæ. Considera inerme latus crudeli perfossum cuspide, et renova me sacro fonte, quem inde credo fluxisse.

2. Vide immaculata vestigia, quæ non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulaverunt in lege tua, diris confixa clavis; et perfice gressus meos in semitis tuis, et fac me odio habere, benignus, omnes vias iniquitatis. Viam iniquitatis amove a me, et fac me, propitius, viam veritatis eligere. Oro te, Rex sanctorum, per hunc Sanctum sanctorum, per hunc Redemptorem mei; fac me currere viam mandatorum tuorum, ut ei valeam spiritu uniri, qui mea non horruit carne vestiri. Numquid non attendis, pie Pater, adolescentis Filii carissimi caput, nivea cervice deflexa, pretiosissimam resolutum in mortem? Aspice, mitissime conditor, dilectæ Sobolis

humanitatem: et miserere super infirmi plasmatis debilitatem.

3. Candet nudum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procera rigent brachia, crura pendent marmorea, rigat terebratos pedes beati sanguinis unda. Specta, gloriose Genitor, gratissimæ Prolis lacerata membra; et memorare benignus quæ mea est substantia. Conspicare Dei hominis pœnam, et relaxa conditi hominis miseriam. Vide Redemptoris supplicium: et redempti dimitte delictum. Hic est, Domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus, in quo tibi bene placuisti. Hic est ille innocens, in quo dolus non est inventus, et tamen inter iniquos deputatus est.

CAPUT VII.

Hic recognoscit homo se causam esse Passionis.

1. Quid commisisti, dulcissime puer, ut sic judicareris? Quid commisisti, amantissime juvenis, ut adeo dure tractareris? Quod scelus tuum, quæ noxa tua, quæ causa mortis, quæ occasio tuæ damnationis? Ego, ego sum tui plaga doloris, tuæ culpa occisionis; ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium; ego tuæ passionis livor,

tui cruciatus labor. O admirabilis censuræ conditio, et ineffabilis mysterii dispositio! peccat iniquus, et punitur justus; delinquit reus, et vapulat innocens; offendit impius, et damnatur pius; quod meretur malus, patitur bonus; quod perpetrat servus, evolvit dominus; quod committit homo, sustinet Deus. Quo, Nate Dei, quo tua descendit humilitas? quo tua flagravit charitas? quo procedit pietas? quo excrevit benignitas? quo tuus attigit amor? quo pervenit compassio?

2. Ego enim inique egi, tu pœna mulctaris; ego facinus admisi, tu ultione plecteris; ego crimen edidi, tu torturæ subjiceris; ego superbivi, tu humiliaris; ego tumui, tu attenuaris; ego inobediens extiti, tu obediens scelus inobedientiæ luis; ego gulæ parui, tu inedia afficeris; me ad illicitam concupiscentiam rapuit ardor, te perfecta charitas duxit ad crucem; ego præsumpsi vetitum, tu subiisti aculeum; ego delector cibo, tu laboras patibulo; ego fruor deliciis, tu laniaris clavis; ego pomi dulcedinem, tu fellis gustas amaritudinem; mihi ridens congaudet Eva, tibi plorans compatitur Maria. Ecce, Rex gloriæ, ecce mea impietas, et tua claret pietas; en mea injustitia, et tua liquet justitia.

3. Quid, Rex meus et Deus meus, quid retribuam tibi pro omnibus quæ retribuisti

mihi? Non enim inveniri potest in corde hominis quod condigne talibus referatur præmiis. Numquid sagacitas machinari potest humana, cui comparetur miseratio divina? nec est creaturæ moliri officium, quo juste creatoris recompenset præsidium. Est autem, Nate Dei, in hac tua admirabili dispensatione, est cui fragilitas mea in aliquo suppetit, si tua visitatione compuncta mens carnem suam crucifigat cum vitiis et concupiscentiis. Et hoc cum a te conceditur, quasi jam tibi incipit compati; quia et tu pro peccato meo dignatus es mori. Sicque per interioris hominis victoriam, te duce armabitur ad exteriorem palmam; quatenus, devicta persecutione spirituali, non vereatur pro amore tui subjici gladio materiali. Ita exiguitas conditionis, si tuæ, complaceat pietati, magnitudini valebit pro viribus respondere Creatoris. Et hæc cælestis medicina, bone Jesu, hoc tui antidotum amoris. Oro te per antiquas misericordias tuas, infunde vulneribus meis quod, rejecta vipereæ contagionis bile, reintegret me incolumitati pristinæ; quod, gustato tuæ nectare suavitatis, faciat me illecebrosa mundi toto affectu despicere, et nulla ejus adversa pro te formidare; memorque perpetuæ nobilitatis semper fastidiam ventos hujus transitorii timoris.

4. Nihil, quæso, sine te, mihi dulcescat;

nihil complaceat, nil pretiosum, nihil præter te mihi arrideat speciosum. Vilescant, obsecro, absque te mihi omnia; sordeant universa. Quod tibi adversum est, sit mihi molestum, et tuum beneplacitum, mihi indeficiens desiderium. Tædeat me gaudere sine te, et delectet contristari pro te. Sit mihi nomen tuum refocillatio, et memoria tui consolatio: fiant mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte investigando justificationes tuas; sit bonum mihi lex oris tui, super millia auri et argenti. Sit obedire tibi mihi amabile, et resistere tibi execrabile. Rogo te, spes mea, per omnes pietates tuas, ut propitieris impietatibus meis. Adaperi aures meas mandatis tuis, et ne declines, flagito per omnem sanctum tuum, in verba malitiæ cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis. Peto etiam, per admirabilem humilitatem tuam, ne veniat mihi pes superbiæ, et manus peccatoris non moveat me.

CAPUT VIII.

Hic exponit homo Deo Patri passionem Filii, in sui reconciliationem.

1. Ecce, omnipotens Deus pater Domini mei, dispone benignus, quo miserearis mei, quoniam quidquid pretiosius inveni, devote obtuli; quidquid carius reperi, suppliciter præsentavi. Nihil mihi reliqui, quin tuæ

exposuerim majestati ; nihil jam superest, quod adjiciam : quia totam tibi delegavi spem meam : direxi tibi advocatum meum, dilectum Filium tuum. Misi gloriosam Progeniem, inter me et te mediatorem : misi, inquam, intercessorem, per quem confido veniam. Misi verbis Verbum, quod pro meis dixi missum factis, et numeravi tibi sanctissimæ Sobolis passionem, quam pro me credo fuisse perpessam. Credo a te missam deitatem, meam suscepisse humanitatem ; in qua dignum duxit alapas, vincula, sputa, irrisiones perferre, nec non crucem, clavos telumque suscipere. Hanc olim infantiæ vagitibus demolitam, pueritiæ pannis constrictam, juventutis sudoribus vexatam, jejuniis maceratam, vigillis afflictam, itineribus fessam, postea affectam flagris, laceratam suppliciis, deputatam cum mortuis, dotatam gloria resurrectionis, cælorum gaudio induxit, et in dexteram tuæ celsitudinis collocavit. Hæc placatio mea, et propitiatio tua.

2. Hic attende pius, quem genueris filium, et quem redemeris servum. Hic aspice factorem, et ne despicias facturam. Amplectere serenus pastorem, et respice misericors allatam propriis humeris ovem. Hic est fidelissimus pastor ille, qui ovem dudum errabundam per abrupta montium, per præcipitia vallium, multis variisque quæsierat

laboribus; quique jam morienti, jam per longa exilia deficienti, tandem inventæ gaudens se supposuit, et miro sibi annisu charitatis annexam, de profunda confusionis abysso levavit, piisque astrictam complexibus, ad nonaginta novem unam, quæ perierat, reportavit.

3. Ecce, Domine mi Rex, Deus omnipotens, ecce Pastor bonus refert tibi quod commisisti ei. Suscepit, te disponente, ad salvandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunem. Ecce tuum tibi carissimus Natus plasma reconciliavit, quod a te procul deviavit; en, gregi tuo Pastor mitis reportat, quod prædo violentus abegerat; reddit tuis conspectibus servum, quem sua fecerat conscientia fugitivum: ut qui per se meruit pœnam, per satisfactionem hujus mereatur veniam, cuique pro culpis supererat gehenna, tanto duce jam confidat revocari ad patriam. Potui per me, sancte Pater, offendere, sed non valui per me placare te. Factus est adjutor meus, Deus meus, tuus dilectus Filius, meam participans humanitatem, ut curaret infirmitatem; quatenus, unde causa emerserat offensionis, inde tibi immolaret sacrificium laudis; meque per hoc redderet tuæ pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam, semper meæ substantiæ se ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce fiducia mea.

4. Si me pro mea, ut dignum est, despicis iniquitate, respice me saltem misericors, pro dilectæ Sobolis charitate. Attende in filio, quo propitieris servo. Vide carnis sacramentum, et remitte carnis reatum. Quoties beatæ Prolis tibi patent vulnera, delitescant, obsecro, scelera mea; quoties rubet pretiosus pio de latere sanguis, diluantur, obsecro, labes meæ pollutionis. Et quia caro te lacessivit ad iram caro te flectat, imploro, ad misericordiam: ut sicut me caro seduxit ad culpam, sic caro deducat ad veniam. Multum namque est quod mea meretur impietas; longe autem majus, quod Redemptoris mei reposcit jure pietas. Magna enim est mea injustitia; satis vero major Redemptoris justitia. Quanto namque est superior Deus homine, tanto mea malitia est inferior ejus bonitate et qualitate et quantitate.

5. Quid enim deliquit homo, quod non redemerit Filius Dei factus homo? Quæ tanta superbia tumeret, quam non tanta humilitas sterneret? Quodnam tantum mortis imperium, quod Nati Dei non destrueret crucis supplicium? Nimirum, Deus meus, si æqua lance delicta peccantis hominis, ut redimentis gratia librentur auctoris, non tantum Oriens ab Occidente, sed inferior separatur infernus a summo cæli cardine: Jam, lucis optime creator, jam

culpis ignosce meis pro dilecti Filii tui laboribus immensis. Jam ejus, quæso, pietati mea impietas, ejus modestiæ mea perversitas, et ejus mansuetudini mea dometur ferocitas. Jam ejus humilitas, meam superbiam ; patientia impatientiam, benignitas, duritiam ; obedientia, inobedientiam ; tranquillitas, inquietudinem; dulcedo, amaritudinem ; suavitas, iram; charitas lucrifaciat crudelitatem.

CAPUT IX.

De invocatione Spiritus Sancti.

1. Jam, o divini amor numinis, Patris omnipotentis Prolisque beatissimæ sancta communicatio, omnipotens Paraclete Spiritus, mœrentium consolator clementissime, jam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute et tenebrosa quæque laris neglecti latibula, corusci luminis fulgore habitator lætifica, tuique roris abundantia, longo ariditatis marcentia squalore, visitando fœcunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris jaculo: et torpentis medullas jecoris, flammis salutaribus penetrando succende ; sanctisque fervoris igne illustrando, intimæ mentis et corporis universa depasce.

2. Pota me torrente voluptatis tuæ, ut nil jam mundanorum degustare libeat venenatæ dulcedinis. Judica me, Domine, et

discerne causam meam de gente non sancta; doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Credo ergo quod quemcumque inhabitaveris, Patris ac pariter Filii domicilium condis. Beatus qui te merebitur hospitem! quoniam per te Pater et Filius apud eum facient mansionem. Veni jam, veni, benignissime dolentis animæ consolator, protegens in opportunitatibus, et in tribulatione adjutor. Veni, mundator scelerum, curator vulnerum. Veni, fortitudo fragilium, relevator labentium. Veni, humilium doctor, superborum destructor. Veni, orphanorum pius pater, viduarum dulcis judex. Veni, spes pauperum, refocillator deficientium. Veni, navigantium sidus, naufragii portus. Veni, omnium viventium singulare decus, morientium unica salus. Veni, sanctissime Spiritus, veni, et miserere mei: apta me tibi, et condescende propitius mihi; ut mea tuæ magnitudini exiguitas, roborique tuo mea imbecillitas, secundum multitudinem tuarum complaceat miserationum; per Jesum Christum salvatorem meum, qui cum Patre in tua unitate vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT X.

Oratio servi Dei, de se humiliter sentientis.

1. Scio, Domine, scio et fateor, quod non sum dignus quem tu diligas, sed certe tu non es indignus quem ego diligam. Indignus quidem sum tibi servire, sed tu non es indignus servitio creaturæ tuæ. Da ergo mihi, Domine, unde tu es dignus, et ego ero dignus unde sum indignus. Fac me, quomodo vis, a peccatis cessare, ut quomodo debeo possim tibi servire. Concede mihi sic custodire, et regere, et finire vitam meam, ut in pace dormiam, et in te requiescam. Præsta mihi in finem, ut me excipiat somnus cum requie, requies cum securitate, securitas in æternitate. Amen.

CAPUT XI.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

1. Te Deum Patrem ingenitum, te Filium unigenitum, te Spiritum Sanctum Paracletum: sanctam et individuam Trinitatem, toto corde et ore confitemur, laudamus atque benedicimus; tibi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT XII.

Confessio omnipotentis Dei et majestatis ejusdem.

1. O summa Trinitas, virtus una et indiscreta majestas, Deus noster, Deus omnipotens, confiteor tibi ego ultimus servorum tuorum, et exiguum membrum Ecclesiæ tuæ; confiteor tibi, et honorifico te, debito sacrificio laudis, pro scire et posse quod mihi tantillo donare dignatus es. Et quia exteriora mihi munera desunt, quæ possim offerre, ea quæ in me sunt vota laudationis, ex dono misericordiæ tuæ, ecce libens, atque ovans offero tibi, de fide non ficta, et conscientia pura.

2. Credo igitur te toto corde, Rex cæli et terræ Domine, et orate; confiteor Patrem et Filium et Spiritum Sanctum in personis trinum, et in substantia unum verum Deum, omnipotentem, unius simplicis, incorporeæ, invisibilis, et incircumscriptæ naturæ, nihil te superius aut inferius, majusve aliquid habentem, sed per omnem modum sine deformitate perfectum, sine quantitate magnum, sine qualitate bonum, sine tempore sempiternum, sine morte vitam, sine infirmitate fortem, sine mendacio verum, sine situ ubique præsentem, sine loco ubique totum, sine extensione omnia implentem,

sine contradictione ubique occurrentem, sine motu omnia transcendentem, sine statu intra omnia manentem, sine indigentia omnia creantem, sine labore omnia regentem; sine tui initio, omnibus initia dantem; sine tui mutatione, omnia mutabilia facientem; in magnitudine infinitum, in virtute omnipotentem, in bonitate summum, in sapientia inæstimabilem, in consiliis terribilem, in judiciis justum, in cogitationibus secretissimum, in verbis veracem, in operibus sanctum, in misericordiis copiosum; erga delinquentes patientissimum, erga pœnitentes piissimum: semper idipsum æternum ac sempiternum, immortalem atque incommutabilem, quem nec spatia dilatant, nec brevitas locorum angustat, nec receptacula ulla coarctant, nec voluntas variat, nec necessitudo corrumpit, nec mœsta perturbant, nec læta demulcent; cui nec oblivio tollit quidquam, nec memoria reddit, nec præterita transeunt, nec futura succedunt; cui nec origo initium, nec tempora incrementum, nec casus finem dabit: sed ante sæcula, et in sæculis, et per sæcula in æternum vivis, et est tibi perennis laus et æterna gloria, summa potestas et singularis honor, perpetuum regnum, et sine fine imperium, per infinita et indefessa et immortalia sæcula sæculorum.

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

CAPUT XIII.

Qualiter generi humano dignatus est subvenire Deus Pater; et de Verbi incarnatione, et gratiarum actione.

1. Huc usque, omnipotens Deus, cordis mei inspector et scrutator, confessus sum omnipotentiam majestatis tuæ, et majestatem omnipotentiæ tuæ: nunc autem qualiter humano generi subvenire dignatus es in fine sæculorum, sicut corde credo ad justitiam, ita ore coram te confiteor ad salutem. Tu quidem, Deus Pater, solus nunquam et nusquam legeris missus. De Filio autem tuo ita scribit Apostolus: Cum autem venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum. Cum dicit: Misit, satis ostendit, quod in hunc mundum Missus advenit, cum de beata Maria semper virgine natus, verus et perfectus homo in carne apparuit.

2. Sed quis est, quod de illo ille Evangelistarum præcipuus ait: In mundo erat, et mundus per ipsum factus est? Illuc vero missus est per humanitatem, ubi semper fuit et est per divinitatem. Quam videlicet missionem opus esse totius sanctæ Trinitatis, corde credo, et ore confiteor. Quomodo autem nos amasti, Pater sancte et bone? quantum nos dilexisti, pie conditor, qui etiam proprio Filio non pepercisti, sed

pro nobis impiis tradidisti illum? subditus tibi ille fuit usque ad mortem, mortem autem crucis, tollens chirographum peccatorum nostrorum, et affigens illud cruci, crucifixi peccatum, et occidit mortem. Unus ille mortuos liber, potestatem habens ponendi animam suam pro nobis, et iterum sumendi eam pro nobis.

3. Igitur victor et victima, et ideo victor, quia victima pro nobis. Tibi sacerdos et sacrificium, et ideo sacerdos, quia sacrificium. Merito mihi spes valida in illo est, quia sanabis omnes languores meos per eum qui sedet ad dexteram tuam, et interpellat pro nobis. Languores quippe mei, Domine, magni sunt et multi, multi sunt et magni. Habet enim multa in me princeps mundi hujus, scio et fateor; sed rogo te, libera me per sedentem ad dexteram tuam Redemptorem nostrum, in quo nihil sui mali potuit invenire. Per ipsum me justifica, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. Per ipsum caput nostrum, in quo nulla est macula, libera me membrum ejus, licet exiguum et infimum. Libera, quæso, me a peccatis, vitiis, culpis, et negligentiis meis. Reple me tuis sanctis virtutibus, et fac me bonis pollere moribus. Fac me in sanctis operibus propter nomen sanctum suum perseverare usque in finem, secundum tuam voluntatem.

CAPUT XIV.

De fiducia quam habere debet anima in Domino Jesu, atque ejus Passione.

1. Desperare utique potuissem propter nimia peccata mea, infinitas negligentias meas, nisi Verbum tuum, Deus, caro fieret, et habitaret in nobis. Sed desperare jam non audeo; quia cum inimici essemus, reconciliati sumus per mortem Filii tui, quanto magis reconciliati salvi facti sumus per eum. Omnis namque spes et totius fiduciæ certitudo mihi est in pretioso sanguine ejus, qui effusus est propter nos, et propter salutem nostram. In ipso respiro, et in ipso confisus ad te pervenire desidero; non habens meam justitiam, sed eam quæ est ex Filio tuo, Domino nostro Jesu Christo. Unde gratias agimus tibi, clementissime et benignissime amator hominum Deus, qui per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, cum non essemus, potenter fecisti nos; et cum perditi fuissemus culpa nostra, mirabiliter liberasti et recuperasti nos.

2. Gratias ago pietati tuæ, et multas tibi laudes refero ex totis præcordiis meis, qui propter tuam inenarrabilem dilectionem, qua nos miseros et indignos mirabili bonitate amare dignatus es, misisti eumdem

Unigenitum tuum de sinu tuo ad publicum proficuum nostrum salvare nos peccatores, tunc filios perditionis. Gratias ago tibi pro sancta incarnatione et nativitate ejus, et gloriosa genitrice sua, de qua ipse carnem assumere dignatus est propter nos et propter nostram salutem; ut sicut Deus verus de Deo, ita verus homo ex homine esset. Gratias tibi ago pro passione et cruce ejus, pro morte et resurrectione ejus, pro ascensione ejus in cælum, et sede majestatis ejus ad dexteram tuam. Ipse enim, quadragesimo die post resurrectionem suam, ascendens, videntibus discipulis, super omnes cælos, sedensque ad dexteram tuam, Spiritum Sanctum secundum promissionem suam in filios adoptionis effudit.

3. Gratias tibi ago pro sacratissima illa effusione pretiosi sanguinis ejus, quo sumus redempti; simul et pro sacrosancto et vivifico mysterio corporis et sanguinis ejus, quo quotidie in Ecclesia tua pascimur et potamur, abluimur et sanctificamur, et unius summæ divinitatis participes efficimur. Gratias tibi ago pro tua mira et inenarrabili charitate, qua nos indignos sic amasti et salvasti, per unicum et dilectum Filium tuum. Sic enim dilexisti mundum, ut Unigenitum tuum dares: ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. Hæc est autem vita æterna, ut co-

gnoscamus te verum Deum, et quem misisti Jesum Christum, per fidem rectam, et condigna fidei opera.

CAPUT XV.

De immensa charitate Patris æterni ad genus humanum.

1. O immensa pietas, o inæstimabilis charitas! ut liberares servum, Filium tradidisti; Deus factus est homo, ut perditus homo de potestate dæmonum erueretur. Quam benignissimus amator hominum. Filius tuus Deus noster! cujus piis visceribus non satis visum est, ut se inclinaret factus homo de virgine Maria, nisi etiam subiret crucis supplicium, effuso sanguine propter nos, et propter nostram salutem. Venit pius Deus, venit pro pietate et bonitate sua, venit quærere et salvum facere quod perierat. Quæsivit ovem perditam, quæsivit et invenit, et humeris suis reportavit ad caulas gregis pius Dominus, et vere multum pius pastor.

2. O charitas, o pietas! Quis audivit talia? Quis super tanta misericordiæ viscera non obstupescat? Quis non miretur? Quis non collætetur propter nimiam charitatem tuam, qua nos dilexisti? Misisti Filium tuum in similitudinem carnis peccati, ut de peccato damnaret peccatum, ut nos efficeremur

justitia tua in ipso. Ipse enim verus est agnus immaculatus, qui abstulit peccata mundi, qui mortem nostram moriendo destruxit, et vitam resurgendo reparavit.

3. Sed quid tibi retribuere possumus, Deus noster, pro tantis beneficiis misericordiæ tuæ? quas laudes, quasve gratiarum actiones? Etiamsi illa beatorum angelorum scientia et potentia nobis foret, nihil tamen dignum tantæ pietati et bonitati tuæ recompensare valeremus. Si certe omnia membra nostra verterentur in linguas, ad rependendum tibi debitas laudes, nequaquam sufficeret exiguitas nostra: supereminet enim omnem scientiam tua inæstimabilis charitas, quam ostendisti nobis indignis pro sola bonitate et pietate tua. Filius namque tuus, Deus noster, non angelos sed semen Abrahæ apprehendit, assimilatus nobis per omnia absque peccato. Humanam itaque non angelicam suscipiens naturam, et eam stola sanctæ resurrectionis et immortalitatis glorificans, vexit super omnes cælos, super omnes choros angelorum, super cherubim et seraphim, collocans ad dexteram tuam. Hanc autem laudant Angeli, adorant Dominationes, et omnes Virtutes cælorum tremunt super se hominem Deum.

4. Hæc nempe mihi tota est spes, omnisque fiducia. Est enim in ipso Jesu Christo Domino nostro, uniuscujusque nostrum portio,

caro et sanguis. Ubi ergo portio mea regnat, ibi me regnare credo; ubi caro mea glorificatur, ibi gloriosum me esse cognosco; ubi sanguis meus dominatur, ibi dominari me sentio. Quamvis peccator sim, de hac communione gratiæ non diffido: et si peccata mea me prohibent, substantia mea requirit; et si delicta mea me excludunt, naturæ communio, non repellit. Non enim tam immitis est Deus, ut obliviscatur hominis, et non meminerit ipsius quem ipse gestat et quem mei causa suscepit; ejus quem mei causa requirit.

5. Mitis vero et valde benignus est Dominus Deus noster, et diligit carnem suam, membra sua et viscera sua. In ipso Deo et Domino nostro Jesu Christo dulcissimo, benignissimo atque clementissimo, in quo resurreximus, et jam cælos ascendimus, et jam cælestibus consedemus, caro nostra nos diligit. Habemus autem sanguinis nostri prærogativam in ipso. Sumus autem membra ejus et caro ejus. Ipse denique est caput nostrum. Ex quo totum corpus, sicut scriptum est: Os ex ossibus meis, et caro de carne mea; et erunt duo in carne una; et nemo unquam carnem suam odio habet, sed fovet et diligit eam. Mysterium hoc magnum est; ego dico in Christo et in Ecclesia, ait Apostolus.

CAPUT XVI.

De duplici Christi natura, qui nobis miseretur, et pro nobis interpellat.

1. Gratias itaque ago labiis et corde et omni qua valeo virtute, infinitæ misericordiæ tuæ, Domine Deus noster, pro omnibus miserationibus tuis, quibus mirabiliter nobis perditis subvenire dignatus es per eumdem Filium tuum salvatorem et recuperatorem nostrum, qui mortuus est propter peccata nostra, et resurrexit propter justificationem nostram: et nunc vivens sine fine sedet ad dexteram tuam et interpellat pro nobis: et simul, tecum miseretur, quia Deus est ex te Patre, coæternus et consubstantialis tibi per omnia; unde potest in perpetuum nos salvare: sed secundum id, quod homo est, ex qua parte minor te est, data est ei omnis potestas in cælo et in terra; ut in nomine Jesu omne genu flectatur, cælestium, terrestrium et infernorum; et omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster Jesus Christus in gloria est tua, Deus Pater omnipotens. Ipse quidem constitutus est a te judex vivorum et mortuorum; tu vero non judicas quemquam, sed omne judicium tuum dedisti Filio tuo: in cujus pectore reconditi sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ.

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

2. Ipse autem testis et judex est, judex et testis, quem nulla peccatrix conscientia effugere poterit; omnia enim nuda et aperta sunt oculis ejus. Ipse sane, qui injuste judicatus est, judicabit orbem terræ in æquitate, et populos in justitia. Benedico ergo nomen sanctum tuum in æternum et glorifico ex toto corde meo, omnipotens et misericors Domine, pro illa inenarrabili et mirabili conjunctione divinitatis et humanitatis in unitate personæ, ut non alter Deus, alter homo esset; sed unus idemque Deus et homo, homo et Deus. Sed licet mirabili dignatione Verbum caro factum sit, neutra tamen ex duabus naturis in aliam mutata est substantiam Trinitatis mysterio, quarta non est addita persona. Unita quippe est, non confusa verbi Dei hominisque substantia, ut in Deum, quod ex nobis susceptum fuerat, perveniret; et illud quod nunquam fuerat, idem, quod semper fuerat permaneret.

3. O admirabile mysterium! O inenarrabile commercium! O mira semperque miranda, semperque amanda divinæ propitiationis benignitas! Servi digni non fuimus, et ecce filii Dei facti sumus; hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi. Unde hoc nobis et quis nos ad hoc produxit? Sed rogo te, clementissime Pater Deus, per hanc inæstimabilem pietatem, bonitatem et cha-

ritatem tuam, ut dignos nos facias multis et magnis promissionibus ejusdem Filii tui Domini nostri Jesu Christi. Manda virtuti tuæ, et confirma hoc quod operatus es in nobis: perfici quod cœpisti; ut ad plenam tuæ pietatis gratiam mereamur pervenire. Fac nos per Spiritum Sanctum intelligere, et mereri, et debito semper honore venerari hoc magnum pietatis mysterium, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.

CAPUT XVII.

De gratia quam habere debet homo Deo pro beneficio redemptionis.

1. Oh quantum sumus tibi debitores, Domine Deus noster, tanto redempti pretio, tanto salvati dono, et tam glorioso adjuti beneficio! Oh quantum a nobis miseris es timendus, amandus, benedicendus, laudandus, honorandus et glorificandus; qui nos sic amasti, sic salvasti, sic sanctificasti, sic sublimasti! Tibi nempe debemus omne quod possumus, omne quod vivimus, omne quod sapimus. Sed quis habet quidquam non tuum? Tu, Domine Deus noster, a quo bona cuncta procedunt, propter te et nomen sanctum tuum da nobis de bonis tuis, ut de

bonis ac datis tuis serviamus tibi, et in veritate placeamus, atque debitas quotidie laudes rependamus tibi pro tantis beneficiis misericordiæ tuæ.

2 Non enim aliunde possumus tibi servire neque placere, nisi de tuo munere. Omne enim datum optimum, et omne donum perfectum, de sursum est, descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Domine Deus noster, Deus pie, Deus bone, Deus omnipotens, Deus ineffabilis, et incircumscriptæ naturæ; Deus institutor omnium rerum, et Domini nostri Jesu Christi Pater, qui eumdem dilectum Filium tuum Dominum nostrum dulcissimum misisti de sinu tuo ad publicum proficuum nostrum suscipere vitam nostram, ut nobis donaret suam, essetque perfectus Deus ex te Patre, et perfectus homo ex matre: totus Deus et totus homo, unus idemque Christus æternus et temporalis, immortalis et mortalis, creator et creatus, fortis et infirmus, victor et victus, nutritor et nutritus, pastor et ovis, temporaliter mortuus, et tecum vivens in æternum: suis dilectoribus vitæ municipium, promittens, suis discipulis dixit: Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis

3. Per ipsum summum sacerdotem et verum pontificem, et bonum pastorem, qui se

ubi obtulit in sacrificium, ponens animam suam pro grege suo, te rogo per ipsum qui sedet ad dexteram tuam, et interpellat pro nobis, redemptorem et advocatum nostrum; pietati et bonitati tuæ supplico, clementissime et amantissime et benignissime amator hominum Deus; ut des mihi cum eodem Filio tuo et Spiritu Sancto te in omnibus benedicere et glorificare, cum multa cordis contritione et lacrymarum fonte, cum multa reverentia et tremore. Quia quorum una est substantia, unum est et datum.

4. Sed quoniam corpus, quod corrumpitur, aggravat animam, excita, quæso, torporem meum tuis stimulis: et fac me strenue perseverare in præceptis et laudibus tuis die ac nocte. Tribue, ut concaleat cor meum intra me, et in meditatione mea exardescat ignis. Et quia ipse tuus unicus Natus dixit: Nemo venit ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum; et: Nemo venit ad Patrem, nisi per me: obsecro et suppliciter rogo, trahe me semper ad ipsum; ut ipse me tandem perducat ad te illuc, ubi ipse est in dextera tua sedens: ubi est sempiterna vita, sempiterne beata; ubi est amor perfectus, et timor nullus; ubi est dies æternus, et unus omnium spiritus; ubi summa et certa securitas, et secura tranquillitas, et tranquilla jucunditas, et jucunda felicitas, et felix æternitas, et æterna beatitudo, et

beata tui sine fine visio et laudatio; ubi tu cum illo, et ille tecum in communione Sancti Spiritus, æternaliter ac sempiternaliter, vivis et regnas, Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT XVIII.

Oratio devotissima ad Christum.

1. Spes mea, Christe Deus, hominum tu dulcis amator,
Lux, via, vita, salus, decor, et decus omne tuorum:
Omnia pro quorum voluisti ferre salute,
Cernito vincla crucem, vulnus, mortem atque sepulcrum.
Post tres inde dies devicta morte resurgens,
Discipulis visus, nutantia corda reformans,
Luce quaterdena cælorum summa petisti.
Vivis in æternum, nunc et per sæcula regnans.

Tu es Deus meus vivus et verus, pater meus sanctus, Dominus meus pius, rex meus magnus, pastor meus bonus, magister meus unus, adjutor meus optimus, dilectus meus pulcherrimus, panis meus vivus, sacerdos meus in æternum, dux meus ad patriam, lux mea vera, dulcedo mea sancta, via mea recta, sapientia mea præclara, sim-

plicitas mea pura, concordia mea pacifica, custodia mea tuta, portio mea bona, salus mea sempiterna, misericordia mea magna, patientia mea robustissima, victima mea immaculata, redemptio mea sancta, spes mea firma, charitas mea perfecta, resurrectio mea vera, vita mea æterna, exultatio et visio mea beatissima, et sine fine mansura; te deprecor, supplico, et rogo, ut per te ambulem, ad te perveniem, in te requiescam, qui es via, veritas et vita, sine qua nemo venit ad Patrem. Te enim desidero, dulcissimum et pulcherrimum Dominum.

2. O splendor paternæ gloriæ, qui sedes super cherubim, et intueris abyssos, lumen veridicum, lumen illuminans, lumen indeficiens, in quem desiderant angeli prospicere! ecce cor meum coram te est; discute tenebras ejus, ut amoris tui claritate plenius perfundatur. Da mihi, Deus meus, te; redde mihi te: en amo te, et, si parum est, amen validius. Non possum metiri, ut sciam quantum desit mihi amoris tui ad id quod satis est; ut currat vita mea in amplexus tuos, nec avertatur, donec abscondatur in abscondito vultus tui. Hoc tamen scio, quia male mihi est præter te, Domine, non solum extra me, sed in me ipso. Omnis enim copia, quæ Deus meus non est, egestas mihi est.

3. Bonum namque, quod neque in me-

lius neque in deterius commutari potest, tu solus es, qui simpliciter solus es, cui non est aliud vivere et aliud beate vivere, quia tua beatitudo tu es. Creatura vero tua, cui est aliud vivere, et aliud beate vivere, omne quod vivit, et beate vivit, non debet nisi gratiæ tuæ attribuere. Et ideo nos egemus tui, non tu nostri: quia si omnino non essemus, nihil tibi deesset ad bonum, quod tu es. Tibi itaque Domino Deo nostro semper adhærere necesse habemus, ut per continuum auxilium tuum sancte, et pie, et recte vivere valeamus. Pondere siquidem fragilitatis nostræ deorsum trahimur, dono autem tuo accendimur, et sursum ferimur; inardescimus, et imus, ascendimus, ascensiones in corde facimus: et cantamus canticum graduum: igne tuo bono inardescimus, et imus.

4. Quo nam? sursum imus ad pacem Jerusalem, quoniam jucundatus sum in his quæ dicta sunt mihi: In domum Domini ibimus. Illic collocavit nos voluntas bona, ut nihil velimus aliud, quam permanere illic in æternum. Sed quia dum sumus in corpore, peregrinamur a te, Domine, non habemus hic civitatem manentem, sed futuram inquirimus: noster autem municipatus in cælis est. Ideo, duce gratia tua, ingredior in cubile cordis mei: et canto tibi amatoria, rex meus et Deus meus, gemens

inenarrabiles gemitus, in loco peregrinationis meæ, ubi cantabiles mihi factæ sunt justificationes tuæ.

5. Et recordans Jerusalem, extendo in eam sensum cordis: Jerusalem patriam meam, Jerusalem matrem meam, teque super eam regnatorem, illustratorem, patrem, tutorem, patronum, rectorem, pastorem, castas et fortes delicias, solidum gaudium, et omnia bona ineffabilia simul omnia: quia unum summum et verum bonum. Et non avertar, donec in ejus pacem matris carissimæ, ubi sunt primitiæ spiritus mei, colligas totum, quod sum a dispersione et deformitate hac, et conformes atque confirmes in æternum, Deus meus, misericordia mea.

CAPUT XIX.

Hic distinguit inter sapientiam quæ domus Dei est, et sapientiam quæ divina est.

1. Hæc est domus tua, Deus, non terrena, neque ulla cælesti mole corporea, sed spiritualis et particeps æternitatis, quia sine labe manet in æternum: statuisti enim eam in sæculum sæculi: præceptum posuisti, et non præteribit. Hæc tamen tibi Deo coæterna, quia non sine initio facta est. Prior quippe omnium creata est sapientia; non utique illa sapientia patri Deo

plane coæterna et coæqualis, per quam creata sunt omnia, et in quo principio factum est cælum et terra; sed profecto sapientia, quæ creata est spiritualis natura, scilicet, quæ contemplatione luminis lumen est. Dicitur enim et ipsa, quamvis creata, sapientia. Sed quantum distat inter lumen illuminans, et lumen quod illuminatur, tantum differt inter te summam sapientiam quæ es creans, et istam quæ creata est: sicut inter justitiam justificantem, quæ tu, Deus noster, es, et justitiam quæ justificatione nostra facta est. Nam et nos sumus dicti justitia Dei Patris, in te Filio ejus Domino nostro, testante Apostolo.

2. Ergo, quia prior omnium creata est quædam sapientia, quæ creata est mens rationalis et intellectualis, castæ scilicet civitatis tuæ matris nostræ, quæ sursum est, et libera est, et æterna in cælis. Quibus cælis? nisi qui te laudant cæli cælorum, quia hoc est et cælum cæli Domino. Et si non invenimus tempus ante illam, quæ creaturam temporis antecedit; quia prior omnium creata est: ante illam tamen es tu, Deus æternus, creator omnium: a quo est ipsius creaturæ perpetuitas; a quo facta sumpsit exordium, quamvis non temporis, quia nondum erat tempus, ipsius tamen conditionis tuæ: unde ita est abs te Domino Deo nostro, ut aliud sit plane quam

tu; licet nec ante illam, nec in illa inveniamus tempus. Est enim idonea faciem tuam semper videre, nec uspiam deflectitur ab ea. Quæ fit ut nulla mutatione varietur. Inest tamen ipsi mutabilitas: qua tenebresceret et frigesceret, nisi amore grandi cohærens tibi, tamquam super meridiem luceret et ferveret ex te.

3. Denique tam casto amore cohæret tibi Deo vero, et vere æterno, ut quamvis tibi non sit coæterna, per nullius tamen temporis varietates et vicissitudines a te resolvatur et defluat, sed in tui solius verissima contemplatione requiescat. Quoniam tu Deus diligenti te quantum præcipis, ostendis te, et sufficit ei. Unde non declinat a te, nec a se; sed semper in eodem statu manet, te indesinenter videndo, te indeficienter amando, verum lumen, et castum amorem. O beata ista et sublimis creatura creaturarum! maxime beata, inhærendo semper beatitudini tuæ; felix, et nimium felix, te sempiterno inhabitatore, atque illustratore suo.

4. Nec invenio quid licentius appellandum existimemus cælum cæli Domino, quam domum tuam, contemplantem delectationem tuam, sine defectu, et absque affectu egrediendi in aliquid, mentem puram concordissime unam, stabilimentum pacis beatorum spirituum: In cælestibus

sunt ista cælestia. Unde intelligat anima, cujus peregrinatio longinqua facta est, si jam sitit tibi, si jam factæ sunt lacrymæ suæ panes sui, si jam petat unam et hanc requirat, ut inhabitet in domo tua per omnes dies vitæ suæ. Et quæ vita ejus, nisi tu? et qui dies ejus, nisi æternitas tua? sicut anni tui, qui non deficient. Hic ergo intelligat anima, quæ potest, quam longe super omnia tempora sis æternus: quando domus tua, quæ peregrinata non est, quamvis tibi non sit coæterna, indesinenter tamen et indeficienter cohærendo tibi, nullam temporis patitur varietatem: teque semper perseverantissima castitate hauriens mutabilitate sua, nusquam et nunquam exierit ex te sibi præsente, ad quem toto affectu se tenet; non habens futurum quod expectet: nec in præteritum transiens, quod meminerit; per nullas vices variatur, et in nulla tempora extenditur.

CAPUT XX.

Hic orat homo, ut ipsa quoque domus Dei oret pro eo.

1. O domus Dei luminosa et speciosa, dilexi decorem tuum, et locum habitationis gloriæ Domini Dei mei possessoris et fabricatoris tui: tibi suspiret peregrinatio mea nocte ac die, tibi inhiet cor meum,

tibi intendat mens mea, ad societatem beatitudinis tuæ pervenire desideret anima mea. Dico ei qui fecit te, ut possideat me in te, quia ipse fecit me et te. Imo tu dic, tu roga eum, ut dignum me faciat participatione gloriæ tuæ. Sanctam enim societatem tuam, et mirabilem pulchritudinem tuam non per meritum requiro; sed per sanguinem ejus quo redemptus sum adipisci non despero. Tantum adjuvent me merita tua, subveniant pravitati meæ sanctæ et purissimæ orationes tuæ, quæ inefficaces apud Deum nullatenus esse possunt.

2. Erravi, fateor, sicut ovis perdita, et incolatus meus prolongatus est: atque procul projectus sum a facie Domini Dei mei, in hac exilii cæcitatem; ubi expulsus a paradisi gaudiis, deploro quotidie mecum super miserias captivitatis meæ lugubre carmen, ingentesque lamentationes, cum recordor tui, mater Jerusalem; dum stant pedes mei in atriis tuis, sancta et decora Sion, necdum interiora tua conspicere in propatulo valens: sed in humeris Pastoris mei, structoris tui, spero me reportari tibi; ut tripudiem tecum illo inenarrabili gaudio, quo lætantur illi qui tecum sunt coram ipso Deo et Salvatore nostro, qui dissolvit inimicitias in carne sua, et pacificavit omnia quæ in cælis sunt, et quæ in terra, sanguine suo.

3. Ipse enim est pax nostra, qui fecit utra-

que unum; qui duos ex adverso venientes parietes conjungens, in se beatitudinis tuæ permanentem felicitatem, pari modo et eadem mensura se nobis daturum promisit, dicens: Erunt æquales angelis Dei in cælis. O Jerusalem, domus Dei æterna, post Christi dilectionem, tu esto lætitia et consolatio mea; dulcis memoria tui beati nominis sit revelatio mœroris tædiorumque meorum!

CAPUT XXI.

Quantis amaritudinibus vita ista sit respersa.

1. Tædet enim me, Domine, valde vitæ hujus, et istius ærumnosæ peregrinationis. Vita hæc, vita misera, vita caduca, vita incerta, vita laboriosa, vita immunda, vita domina malorum, regina superborum, plena miseriis et erroribus; quæ non est vita dicenda, sed mors; in qua momentis singulis morimur, per varios mutabilitatis defectus diversis generibus mortium.

2. Numquid ergo hoc, quod vivimus in hoc mundo dicere possumus vitam? quam humores tumidant, dolores extenuant et ardores exsiccant, aer morbidat, escæ inflant, jejunia macerant, joci dissolvunt, tristitiæ consumunt, sollicitudo coarctat, securitas hebetat, divitiæ inflant et jactant, paupertas dejicit, juventus extollit, senectus

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

incurvat, infirmitas frangit, mœror deprimit. Et his malis omnibus mors furibunda succedit, simulque cunctis gaudiis istius miseræ vitæ ita finem imponit, ut cum esse desierit, non fuisse putetur. Mors ista vitalis, et vita mortalis, licet his aliisque sit respersa amaritudinibus, proh dolor! quam plurimos suis capit illecebris! et quam multos suis falsis promissionibus decipit!

3. Et cum ita per se sit falsa et amara, ut etiam suos cœcos amatores latere non valeat, tamen infinitam stultorum multitudinem, aureo calice, quem in manu habet, potat, et prorsus inebriat. Felices illi, et ipsi rari, qui familiaritatem ejus recusant, perfunctoria gaudia spernunt, societatem abjiciunt: ne cum pereunte deceptrice et ipsi perire cogantur.

CAPUT XXII.

De felicitate vitæ quam præparavit Deus diligentibus se.

1. O tu vita quam præparavit Deus iis qui diligunt eum, vita vitalis, vita beata, vita secura, vita tranquilla, vita pulchra, vita munda, vita casta, vita sancta, vita ignara mortis, nescia tristitiæ. vita sine labe, sine dolore, sine anxietate, sine corruptione, sine perturbatione, sine varietate et mutatione, vita totius elegantiæ et di-

gnitatis plenissima: ubi non est adversarius impugnans, ubi nulla peccati illecebra, ubi est amor perfectus, et timor nullus; ubi dies æternus, et unus omnium spiritus; ubi Deus facie ad faciem cernitur, et hoc vitæ cibo mens sine defectu satiatur!

2. Libet me tuæ intendere claritati, delectant me bona tua avido corde. Quanto plus valeo mecum considerate, tanto plus amore tui langueo: tui vehementi desiderio, tuique dulci memoria admodum delector. Libet itaque, libet in te oculos cordis attollere, statum mentis erigere, affectum animi conformare. Libet sane de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, de tua beatitudine et gloria quotidie legere, et lecta sæpius corde revolvere: ut vel sic possim ab hujus mortalis perituræque vitæ ardoribus, periculis, et sudoribus sub tuæ vitalis auræ dulci refrigerio transire, et transiens, in sinu tuo fessum caput dormiturus, vel paululum reclinare.

3. Hujus rei gratia Scriptura sanctarum amœna prata ingredior, viridissimas sententiarum herbas exarando carpo, legendo comedo, frequentando rumino, atque congregando tandem in alta memoriæ sede repone; ut, tali modo tua dulcedine degustata, minus istius miserrimæ vitæ amaritudines sentiam.

4. O tu vita felicissima! o regnum vere

beatum, carens morte, vacans fine! cui nulla tempora succedunt per ævum; ubi continuus sine nocte dies nescit habere tempus; ubi victor miles illis hymnidicis angelorum sociatus choris, cantat Deo sine cessatione canticum de canticis Sion, nobile perpetua caput amplectente corona. Utinam, concessa mihi peccatorum venia, moxque hac carnis sarcina deposita, in tua gaudia veram requiem habiturus intrarem, et tuæ civitatis præclara atque speciosa mœnia, coronam vitæ de manu Domini accepturus ingrederer; ut illis sanctissimis choris interessem, ut cum beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assisterem, ut præsentem Christi vultum cernerem, ut illud summum et ineffabile et incircumscriptum lumen semper aspicerem; sicque nullo metu mortis affici, sed de incorruptionis perpetuæ munere lætari possem sine fine!

CAPUT XXIII.

De felicitate animæ sanctæ hinc exeuntis.

1. Felix anima, quæ terreno resoluta, corpore libera, cælum petit, secura et tranquilla, non timet hostem, neque mortem. Habet enim semper præsentem, cernitque indesinenter pulcherrimum Dominum, cui servivit, quem dilexit, et ad quem tandem, læta et gloriosa, pervenit. Hanc vero tantæ

beatitudinis gloriam nulla dies minuere, nullus improbus poterit auferre. Viderunt eam filiæ Sion, et beatissimam prædicaverunt; et reginæ et concubinæ laudaverunt eam, dicentes: Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum? Quæ est ista, quæ progreditur sicut aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Quam læta exit, festinat, currit, cum dilectum suum sibi dicentem attonitis auribus audit: Surge, propera, amica mea, speciosa mea, et veni: jam hiems transiit, imber abiit et recessit; flores apparuerunt in terra nostra; tempus putationis advenit, vox turturis audita est in terra nostra, ficus protulit grossos suos, vineæ florentes dederunt odorem suum.

2. Surge, propera, amica mea. formosa mea, columba mea, in foraminibus petræ, in cavernis maceriæ: ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis, et facies tua decora. Veni, electa mea, speciosa mea, et columba mea, immaculata mea, sponsa mea; veni, et ponam in te thronum meum, quia concupivi speciem tuam. Veni, ut læteris in conspectu meo cum angelis meis, quorum societas tibi a me repromissa est. Veni post multa pericula et labores, intra in gaudium Domini tui, quod nemo tollet a te.

CAPUT XXIV.

Oratio ad sanctos ut nobis succurrant in periculis.

1. Felices sancti Dei omnes, qui jam transiistis hujus mortalitatis pelagus, et pervenire meruistis ad portum perpetuæ quietis, securitatis, pacis, securi et tranquilli, semperque festivi atque gaudentes estis; obsecro vos per vestram charitatem, qui securi estis de vobis, solliciti estote de nobis. Securi estis de vestra immarcescibili gloria, solliciti estote de nostra multiplici miseria. Per ipsum vos rogo qui vos elegit, qui vos tales fecit; de cujus pulchritudine jam satiamini, de cujus immortalitate jam immortales facti estis, de cujus beatissima visione semper gaudetis: estote jugiter memores nostri, subvenite nobis miseris, qui adhuc in salo hujus vitæ circumstantibus agitamur procellis.

2. Vos portæ pulcherrimæ, quæ in magnam surrexistis altitudinem, adjuvate nos vile pavimentum longe inferius jacentes. Date manum, et erigite jacentes super pedes, ut convalescentes de infirmitate, fortes efficiamur in bello; intercedite et orate constanter atque indesinenter pro nobis miseris, multumque negligentibus peccatoribus: ut per vestras orationes vestro sancto

consortio conjunganur; quia aliter salvi esse non possumus. Sumus namque valde fragiles et nullius virtutis homunciones, animalia ventris et carnis mancipia, in quibus vix aliquod virtutis vestigium apparet. Et tamen in Christo confessione positi ligno crucis ferimur, navigantes per hoc mare magnum et spatiosum, ubi sunt reptilia, quorum non est numerus; ubi sunt animalia pusilla cum magnis; ubi est draco sævissimus, semper paratus ad devorandum; ubi sunt loca periculosa, Scylla et Charybdis, et alia innumerabilia, in quibus naufragantur incauti et in fide dubii.

3. Orate Dominum, orate, piissimi, orate, omnia agmina sanctorum et universi cœtus beatorum, ut, vestris precibus meritisque adjuti, salva nave et integris mercibus, pervenire mereamur ad portum perpetuæ salutis, et quietis, et continuæ pacis, et nunquam finiendæ securitatis.

CAPUT XXV.

Animæ desiderium ad civitatem supernam Jerusalem.

1. Mater Jerusalem, civitas sancta Dei, carissima sponsa Christi, te amat cor meum, pulchritudinem tuam nimium desiderat mens mea. O quam decora, quam gloriosa, quam generosa tu es! Tota pulchra es, et

macula non est in te. Exulta et lætare, formosa filia principis, quia concupivit Rex speciem tuam, et amavit decorem tuum, speciosus forma præ filiis hominum. Sed qualis est dilectus tuus ex dilecto, o pulcherrima? Dilectus meus candidus et rubicundus, electus ex millibus. Sicut malus inter ligna silvarum, sic dilectus meus inter filios Sub umbra illius quem desideravi ecce læta sedeo et fructus ejus dulcis gutturi meo. Dilectus meus misit manum suam per foramen, et venter meus intremuit ad tactum ejus.

2. In lectulo meo per noctem quæsivi quem diligit anima mea; quæsivi, et inveni: teneo, nec dimittam illum donec introducat me in domum suam, et in cubiculum suum, gloriosa genitrix mea. Ibi enim dabis mihi ubera tua abundantius et perfectius, et satiabis me satietate mirifica, ita ut nec esuriam, nec sitiam in æternum. Felix anima mea semperque felix in sæcula, si intueri meruero gloriam tuam, beatitudinem tuam, pulchritudinem tuam, portas, et muros, et plateas tuas, et mansiones tuas multas, nobilissimos cives tuos, et fortissimum regem tuum in decore suo. Muri namque tui ex lapidibus pretiosis, portæ tuæ ex margaritis optimis, plateæ tuæ ex auro purissimo, in quibus jucundum Alleluja sine intermissione concinitur, mansio-

nes tuæ multæ quadris lapidibus fundatæ, sapphiris constructæ, laterculis coopertæ aureis: in quas nullus ingreditur, nisi mundus; nullus habitat inquinatus.

3. Speciosa facta es et suavis in deliciis tuis, mater Jerusalem. Nihil in te tale quale hic patimur, qualia in hac misera vita cernimus. Non sunt in te tenebræ, aut nox, aut quælibet diversitas temporum. Non lucet in te lux lucernæ, aut splendor lunæ, vel jubar stellarum; sed Deus de Deo, lux de luce. Sol justitiæ semper illuminat te. Agnus candidus et immaculatus, lucidum et pulcherrimum est lumen tuum. Sol tuus et charitas tua, et omne bonum tuum, hujus pulcherrimi regis indeficiens contemplatio. Ipse Rex regum in medio tui, et pueri ejus in circuitu ejus.

4. Ibi hymnidici angelorum chori; ibi societas supernorum civium; ibi dulcis solemnitas omnium ab hac tristi peregrinatione ad tua gaudia redeuntium; ibi prophetarum providus chorus; ibi duodenus apostolorum numerus; ibi innumerabilium martyrum victor exercitus; ibi sanctorum confessorum sacer conventus; ibi veri et perfecti monachi; ibi sanctæ mulieres, quæ voluptates sæculi et sexus infirmitatem vicerunt; ibi pueri et puellæ, qui annos suos sanctis moribus transcenderunt; ubi sunt oves et agni, qui jam hujus voluptatis la-

queos evaserunt. Exultant omnes in propriis mansionibus. Dispar est gloria singulorum, sed communis est lætitia omnium.

5. Plena et perfecta ibi regnat charitas, qua Deus est ibi omnia in omnibus, quem sine fine vident, et semper videndo in ejus amore ardent, amant et laudant, laudant et amant. Omne opus eorum laus Dei sine fine, sine defectione, sine labore. Felix ego et vere in perpetuum felix, si post resolutionem hujus corpusculi, audire meruero illa cantica cælestis melodiæ, quæ cantantur ad laudem Regis æterni, ab illis supernæ patriæ civibus, beatorumque spirituum agminibus. Fortunatus ego nimiumque beatus, si et ego ipse meruero cantare ea, et assistere regi meo, Deo meo, et duci meo; et cernere eum in gloria sua, sicut ipse polliceri dignatus est, dicens: Pater, volo ut quos dedisti mihi sint mecum, ut videant claritatem meam, quam habui apud te ante constitutionem mundi. Et alibi: Qui mihi ministrat, me sequatur; et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Et iterum: Qui diligit me, diligetur a Patre meo: et ego diligam eum, et manifestabo ei me ipsum.

CAPUT XXVI.

Hymnus de gloria paradisi, Petri Damiani, cardinalis Ostiensis, ex dictis B. Aug.

1. Ad perennis vitæ fontem mens sitivit arida.
Claustra carnis præsto frangi clausa quærit anima.
Gliscit, ambit, eluctatur exul frui patria.
Dum pressuris ac ærumnis se gemit obnoxiam.
Quam amisit cum deliquit contemplatur gloriam.
Præsens malum auget boni perditi memoriam.
2. Nam quis promat, summæ pacis quanta sit lætitia?
Ubi vivis margaritis surgunt ædificia,
Auro celsa micant tecta, radiant triclinia.
Solis gemmis pretiosis hæc structura nectitur.
Auro mundo tamquam vitro urbis via sternitur.
Abest limus, deest fimus, lues nulla cernitur.
Hiems horrens, æstas torrens, illic nunquam sæviunt.
Flos perpetuus rosarum, ver agit perpetuum.

3. Candent lilia, rubescit crocus, sudat balsamum.
Virent prata, vernant sata, rivi mellis influunt.
Pigmentorum spirat odor, liquor et aromatum.
Pendent poma floridorum non lapsura nemorum.
Non alternat luna vices, sol vel cursus siderum.
Agnus est felicis urbis lumen inoccidnum.
Nox et tempus desunt ei; diem fert continuum.
Nam et sancti quique velut sol præclarus rutilant.
4. Post triumphum coronati mutuo conjubilant.
Et prostrati pugnas hostis jam securi numerant.
Omni labe defæcati, carnis bella nesciunt:
Caro facta spiritalis, et mens, unum sentiunt.
Pace multa perfruentes, scandala non perferunt;
Mutabilibus exuti repetunt originem;
Et præsentem veritatis contemplantur speciem.
5. Hinc vitalem vivi fontis hauriunt dulcedinem;
Inde statum semper iidem exeuntes capiunt:

Clari, vividi, jucundi, nullis patent casibus;
Absunt morbi semper sanis, senectus juvenibus.
Hinc perenne tenent esse, nam transire transiit,
Inde virent, vigent, florent; corruptela corruit;
Immortalitatis vigor mortis jus absorbuit.
Qui scientem cuncta sciunt, qui nescire nequeunt;
Nam et pectoris arcana penetrant alterutrum.
6. Unum volunt, unum nolunt; unitas est mentium:
Licet cuique sit diversum pro labore meritum.
Charitas hæc suum facit, quod dum amat alterum:
Proprium sic singulorum commune fit omnium.
Ubi corpus, illic jure congregantur aquilæ;
Quo cum angelis et sanctæ recreentur animæ.
Uno pane vivunt cives utriusque patriæ:
Avidi et semper pleni, quod habent desiderant;
Non satietas fastidit, neque fames cruciat;
Inhiantes semper edunt, et edentes inhiant.
7. Novas semper harmonias vox meloda concrepat;

Et in jubilum prolata mulcent aures organa;
Digna per quem sunt victores regi dant præconia;
Felix cæli quæ præsentem Regem cernit anima.
Et sub sede spectat alta orbis volvi machinam;
Solem, lunam, et globosa cum planetis sidera!
Christe, palma bellatorum, hoc in municipium
Introduc me post solutum militare cingulum;
Fac consortem donativi beatorum civium;
Proba vires inexhausto laboranti prælio:
Ut quietem post præcinctum debeas emerito;
Teque merear potiri sine fine præmio.
Amen.

CAPUT XXVII.

Laus continua, quam facit anima, ex contemplatione supernæ divinitatis.

1. Benedic, anima mea, Domino; et omnia quæ intra me sunt, nomini sancto ejus. Benedic, anima mea, Domino, et noli oblivisci omnes retributiones ejus. Benedicite Domino, omnia opera ejus, in omni loco dominationis ejus; benedic, anima

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

mea, Domino. Laudemus Deum, quem laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates, cui Cherubim et Seraphim incessabili voce proclamant: Sanctus, sanctus, sanctus. Jungamus voces nostras vocibus angelorum sanctorum, et communem Dominum laudemus pro modulo nostro.

2. Illi enim laudant Dominum purissime et incessanter, qui semper inhærent contemplationi divinæ, non per speculum et in ænigmate, sed facie ad faciem. Sed quis dicere vel cogitare sufficiat, qualis sit in conspectu Domini Dei omnipotentis illa beatorum spirituum cælestiumque virtutum innumerabilis multitudo? quæ sit in eis sine fine festivitas visionis Dei? quæ lætitia sine defectu? quis amoris ardor non crucians, sed delectans? quod sit in eis desiderium visionis Dei cum satietate, et satietas cum desiderio, in quibus nec desiderium pœnam generat, nec satietas fastidium parit? quomodo inhærendo summæ beatitudini sint beati? quomodo conjuncti vero lumini, facti lux sunt? quomodo semper aspicientes incommutabilem Trinitatem, mutati sunt in incommutabilitatem?

3. Sed quando illam angelicæ dignitatis celsitudinem comprehendere poterimus, quando nec ipsius animæ nostræ naturam investigare valemus? Qualis est ista, quæ carnem vivificare potest, se autem in sanctis

cogitationibus, ut volet, constringere non potest? qualis est ista tam fortis, tam infirma, tam parva, tam magna, quæ rimatur secreta Dei, et cælestia contemplatur, atque humanis commodis multarum artium peritiam perspicaci ingenio adinvenisse probatur? Qualis ergo est ista, quæ tam multa de cæteris novit, et se, qualiter facta sit, prorsus ignorat? Licet enim nonnulla ambigua a quibusdam super ejus origine proferantur, invenimus tamen eam esse quemdam intellectualem spiritum, per Creatoris potentiam factum, immortaliter juxta modum suum viventem; mortale corpus, quod sustinet vivificantem; mutabilitati subjectum, oblivioni deditum; quem timor sæpe afficit, lætitia extollit. O res mira, omnique stupore dignissima! De Deo quidem creatore omnium, qui est incomprehensibilis et ineffabilis, excelsus et mirabilis nimis, omni remota ambiguitate legimus, loquimur et scribimus; de angelis autem et animabus quidquid dicimus, non tam evidenter approbare possumus. Sed transeat ab his animus, et transcendat omne quod creatum est: currat et ascendat, et volitet, et pertranseat; et in eum qui creavit omnia, quantum potest, oculos fidei dirigat. Faciam ergo gradus ascensionis in corde meo, et per ipsos ascendam ad animam meam, et per ipsam et mentem meam ascendam ad Do-

minum meum, qui capiti meo desuper manet.

4. Quidquid visibiliter cernitur, quidquid spiritualiter imaginatur forti manu, ab intuitu cordis et mentis procul removeatur. Solus intellectus purus et simplex incedens, rapido volatu ad ipsum perveniat conditorem angelorum et animarum, et omnium rerum. Mens illa beata, quæ ima deserit, summa petit; quæ ponit in arduis sedem habitationis suæ, et de summis rupibus contemplatur solem justitiæ, aquilinis obtutibus. Nihil enim tam pulchrum atque jucundum, quam Jesum solum mentis intuitu, et cordis avi.litate, contemplari Deum, et miro modo invisibiliter cernere invisibilem: sicque aliam, non istam gustare dulcedinem; et inspicere aliam, non istam lucem. Lux enim ista, quæ loco clauditur, te npore finitur, noctium interruptione variatur, et quam communem cum vermibus et pecoribus habemus, in comparatione illius summæ lucis non est lux dicenda, sed nox.

CAPUT XXVIII.

Quid sit quodammodo Deum cernere et tenere, et qualiter sit de Deo sentiendum.

1. Quamquam autem illa summa et incommutabilis essentia, lux vera, lux indeficiens, lux angelorum, a nemine conspici valeat in

hac vita, quod solum præmium sanctis reservatur in cælesti gloria; illud tamen credere, et intelligere, et sentire, et ardenter inhiare, quodammodo illud cernere est atque tenere. Sonet itaque vox super angelos, et homo intenta mente contempletur Deum; verbis, quibus potest, suas illi dicat laudes. Justum namque est ut creatura suum laudet creatorem. Ipse enim ad laudandum se nos creavit, qui nostris non indiget laudibus.

2. Est autem virtus incomprehensibilis, nullius indigens, ipse sibi sufficiens. Magnus Dominus Deus noster, et magna virtus ejus, et sapientiæ ejus non est numerus. Magnus Dominus Deus noster, et laudabilis valde. Hunc itaque mens diligat, lingua canat, manus scribat; atque in his sanctis studiis, fidelis animus se totum exerceat. Hujus videlicet cælestis rhetorici suavissimis dapibus, vir desideriorum et cælestium contemplator assidue reficiatur; ut hoc cælesti pabulo saginatus, clamet clamore magno, clamet totis medullis cordis, clamet in jubilo, et ardentissimo mentis desiderio dicat:

CAPUT XXIX.

Oratio explicans plurimas Dei proprietates.

1. O summe, optime, omnipotentissime, misericordissime, justissime, secretissime, præsentissime, pulcherrime et fortissime,

stabilis et incomprehensibilis; invisibilis omnia videns; immutabilis omnia mutans; immortalis, inlocalis, interminus, incircumscriptus, nusquam finitus; inæstimabilis, ineffabilis, inscrutabilis; immotus omnia movens, non investigabilis, indicibilis, metuendus atque terribilis, honorandus atque timendus, venerandus atque reverendus, nunquam novus, nunquam vetus, innovans omnia, et in vetustatem perducens superbos, et nesciunt.

2. Semper agens, semper quietus; colligens, et non egens; omnia portans sine onere; omnia implens sine inclusione; omnia creans, protegens, nutriens et proficiens; quærens, cum nihil desit tibi; amans nec æstuans, zelans et securus es. Pœnitet te, et non doles; irasceris et tranquillus es; opera mutas, sed non consilium; recipis quod non invenis et nunquam amisisti; nunquam inops, et gaudes lucris; nunquam avarus, et usuras exigis; supererogatur tibi ut debeas.

3. Et quis habet quidquam non tuum? reddis debita, nulli debens; donas debita, nihil perdens. Qui solus vivificas omnia, qui creasti omnia, qui ubique es et ubique totus; qui sentiri potes, videri non potes; qui nusquam dees, et tamen ab iniquorum cogitationibus longe es; qui nec ibi dees ubi longe es, quia ubi non es per gratiam, ades

per vindictam ; qui omnia tangis , nec tamen omnia tangis æqualiter ; quædam enim tangis ut sint, non tamen ut vivant, sentiant et discernant ; quædam vero tangis ut sint et vivant, non tamen ut sentiant et discernant ; quædam vero tangis ut sint, vivant et sentiant, non tamen ut discernant; quædam vero tangis ut sint, vivant, sentiant et discernant. Et cum tibimetipsi nunquam dissimilis sis, dissimiliter tamen tangis dissimilia : qui ubique semper præsens es, et inveniri vix potes.

4 Quem stantem insequimur, et apprehendere non valemus. Qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia. Neque ex alia parte sustines, atque ex alia parte superaris ; neque ex alia parte imples, et ex alia circumplecteris : sed circumplectendo imples, et implendo circumplecteris; sustinendo superexcedis, et superexcedendo sustines. Qui doces corda fidelium sine strepitu verborum ; qui attingis a fine usque ad finem fortiter, et disponis omnia suaviter ; qui locis non distenderis , nec temporalibus variaris. Neque habes accessus et recessus, sed habitas lucem inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, nec videre potest. In te manens quietus, ubique circumis totum, ubique prorsus totus. Non enim scindi vel dividi poteris , quia vere

unus es: nec in partes efficeris, quia totus totum tenes, totum imples, totum illustras et possides.

5. Hujus videlicet mysterii immensam profunditatem mens humana concipere non potest, nec oratoria lingua enarrare, neque diffusi sermones, nec bibliothecarum volumina queunt explicare. Si totum mundum libri repleant, tua scientia inenarrabilis explicari non potest; quoniam vere indicibilis es, nullo modo scribi potes, neque concludi, qui es fons lucis divinæ et sol claritatis æternæ. Magnus enim es sine quantitate, et ideo immensus: bonus es sine qualitate, et ideo vere et summe bonus; et nemo bonus, nisi tu solus, cujus voluntas est opus, cujus velle posse est.

6. Qui omnia de nihilo creasti, quæ sola voluntate tua fecisti; qui omnem creaturam tuam absque indigentia aliqua possides, et sine labore gubernas, et absque tædio regis; et nihil est quod perturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis. Qui in omnibus locis sine loco haberis, et omnia contines sine ambitu, et ubique es præsens sine situ et motu. Qui nec mali auctor es, quodque facere non potes, qui nihil non potes: neque unquam te aliquid fecisse pœnituit; nec ullius commotionis animi tui tempestate turbaris, nec totius terræ pericula damnum

tuum est. Nulla flagitia vel scelera probas aut imperas.

7. Nunquam mentiris, quia æterna veritas es; cujus unius bonitate facti sumus, et justitia pœnas luimus, et clementia liberamur. Nam nihil cæleste, nihil igneum, nihil terrenum, nihilque quod corporis sensus attingat, pro te colendum est: qui vere es quod es, et non mutaris; cui maxime convenit illud quod Græci dicunt ὄν, Latini, ens; quod semper idem ipse es, et anni tui non deficient. Hæc et alia multa docuit me sancta mater Ecclesia, cujus factus sum membrum per gratiam tuam. Docuit me sane, te solum, et unum, et verum Deum, non esse corporeum et passibilem; nihilque de substantia tua vel natura, ullo modo esse violabile, aut commutabile, aut compositum vel factum. Et ideo certum est, corporeis oculis te non posse sentiri; sed nec ab ullo mortalium in propria essentia aliquando potuisse videri. Hinc etenim patenter datur intelligi, quod unde angeli te intuentur, inde et nos post hanc vitam te videbimus. Sed nec ipsi profecto te videre possunt sicuti es: nulli denique alii tota, nisi tibi soli nota est omnipotens Trinitas.

CAPUT XXX.

De pluritate personarum et unitate in Deo.

1. Tu vero unitas es divinitatis, personarum pluralitate multiplex, numerabiliter es innumerabilis, ac idcirco mensurabiliter immensurabilis, et ponderabiliter imponderabilis. Non enim summæ bonitatis, quæ tu ipse es, profitemur originem; ex qua omnia, per quam omnia, in qua omnia; sed ejus participatione dicimus omnia bona. Nam tua divina essentia semper caruit ac caret materia; licet non careat forma, forma scilicet informata, forma formarum, forma formosissima, quam dum imprimis quasi sigillum rebus singulis, eas sine tui augmenti aut tui detrimenti mutabilitate, procul dubio a te facis differri. Quidquid tamen in natura creatum est, creatura tua est.

2. O una trinitas, et trina unitas, Deus, cujus omnipotentia omnia possidet, et regit, et implet quæ creavit. Nec ideo te implere omnia dicimus ut te contineant, sed ut ipsa potius a te contineantur: nec particulatim imples omnia, nec ullatenus ita putandum est, ut unaquæque creatura pro magnitudine portionis suæ capiat te, id est, maxima majus, et minima minus, dum sis potius ipse in omnibus sive in te omnia.

Cujus omnipotentia concludit universa, nec evadendi potentiam tuam quis aditum invenire poterit: qui enim te non habet placatum, nequaquam evadet iratum; sicut scriptum est: Neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque a desertis montibus: quoniam Deus judex est. Et alibi: Quo ibo a spiritu tuo, et quo a facie tua fugiam?

3. Immensitas divinæ magnitudinis tuæ ista est, ut intelligamus te intra omnia, sed non inclusum; extra omnia, sed non exclusum: et ideo interior es, ut omnia contineas; et ideo exterior es, ut incircumscriptæ magnitudinis tuæ immensitate omnia concludas. Per id ergo quod interior es, ostenderis esse creator; per id vero quod exterior es, gubernator omnium demonstraris. Ac ne omnia quæ creata sunt sine te essent interior es; exterior vero, ut omnia includantur a te, non locali magnitudine, sed potentiali præsentia, qui ubique præsens es, et omnia tibi præsentia, quamvis quidam hæc intelligant, quidam vero non intelligant.

4. Inseparabilis ergo naturæ tuæ unitas separabiles non potest habere personas: quia sicut es trinitas in unitate et unitas in trinitate, sic separationem non potes habere personarum. Nominantur quidem illæ personæ aliquando singulæ, sed ita te voluisti, Deus Trinitas, inseparabilem osten-

dere in personis, ut nullum tibi nomen sit in qualibet persona quod non ad aliam, secundum relationis regulam, referatur: sicut Pater ad Filium, et Filius ad Patrem, sic Spiritus Sanctus ad Patrem et Filium verissime refertur. Ea vero nomina quæ substantiam, vel personam, vel potentiam, vel essentiam tuam significant, vel quidquid proprie dicitur Deus, omnibus personis æqualiter conveniunt: ut Deus magnus, omnipotens, æternus, et omnia quæ naturaliter de te Deo dicuntur. Non est ergo aliquod naturæ nomen, quod sic tibi Deo Patri convenire valeat, ut aut Filio, aut Spiritui Sancto convenire nequeat: dicimus te Patrem naturaliter esse Deum; sed naturaliter est et Filius Deus, naturaliter est et Spiritus Sanctus Deus: non tamen tres dii, sed unus naturaliter Deus, Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.

5. Idcirco inseparabilis es, sancta Trinitas Deus, in personis sensu intelligenda, quamvis voce separabilia habeas nomina, quia pluralem numerum in naturæ nominibus nullatenus recipis. In hoc enim ostenditur personas non posse dividi in sancta Trinitate, quæ unus Deus verus est, quia cujuslibet personæ nomen semper ad alteram respicit personam: si Patrem dico, Filium ostendo; si Filium nomino, Patrem prædico; si Spiritum Sanctum appello, alicujus

esse spiritum necesse est intelligi, scilicet Patris et Filii. Hæc est enim fides vera, veniens de sana doctrina: hæc certe est fides catholica et orthodoxa quam me docuit Deus in sinu matris Ecclesiæ gratia sua.

CAPUT XXXI.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

1. Invocat itaque, Domine, te fides mea quam dedisti mihi propter bonitatem tuam ad salvationem mei. Fidelis autem anima ex fide vivit: tenet in spe quod videbit in re. Invocat te, Deus meus, casta conscientia mea, et suavis amor fidei meæ quam, excussis ignorantiæ tenebris, ad veritatis intelligentiam perduxisti, et quam a stultæ sæculi amaritudine eruisti, atque adhibita tuæ dulcedinis charitate, jucundam mihi et mellifluam reddidisti; invocat te, beata Trinitas, vox clara et sincerus amor fidei meæ quam, ab ipsis enutriens cunabulis, illuminasti semper per illustrationem gratiæ tuæ et quam adaugens confirmasti in me per documenta matris Ecclesiæ. Te invoco beata, et benedicta, et gloriosa una Trinitas, Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus Deus, Dominus, Paracletus, charitas, gratia communicatio.

2. Genitor, genitus, regenerans; verum lumen ex lumine vero, vera illuminatio

fons, flumen, irrigatio; ab uno omnia, per unum omnia, in uno omnia; a quo, per quem, in quo omnia; vivens vita, vita a vivente, viventium vivificator; unus a se, unus ab uno, unus ab ambobus; ὢν a se, ὢν ab altero, ὢν ab utroque; veritas Pater, veritas Filius, veritas Spiritus Sanctus; una ergo (Pater, Logos, Paracletusque) essentia, una virtute, una bonitas, una beatitudo, a quo, per quem et in quo beata sunt omnia quæcumque beata sunt.

CAPUT XXXII.

Quod Deus vera et summa vita est.

1. Deus, vera et summa vita, a quo, per quem, et in quo vivunt omnia quæcumque vere et beate vivunt; Deus bonum et pulchrum, a quo, per quem, et in quo bona et pulchra sunt omnia quæcumque bona et pulchra sunt; Deus, cujus nos fides excitat, spes erigit, charitas jungit; Deus, qui peti te jubes, et inveniri te facis, et pulsanti aperis; Deus, a quo averti, cadere est; ad quem converti, surgere est; in quo manere, consistere est; Deus, quem nemo amittit, nisi deceptus; nemo quærit, nisi admonitus; nemo invenit, nisi purgatus; Deus quem nosse, vivere est; cui servire, regnare est; quem laudare, salus et gaudium animæ est; te labiis et corde, omnique, qua

valeo, virtute laudo, benedico atque adoro, tuæque clementiæ et bonitati, pro universis beneficiis tuis, gratias refero, et hymnum gloriæ tuæ cano: Sanctus, Sanctus, Sanctus.

2. Te invoco, o beata Trinitas, ut venias in me, et templum me facias dignum gloriæ tuæ. Rogo Patrem per Filium, rogo Filium per Patrem, rogo Spiritum Sanctum per Patrem et Filium, ut omnia vitia elongentur a me, et omnes sanctæ virtutes plantentur in me. Deus immense, a quo omnia, per quem omnia, in quo omnia facta sunt, visibilia et invisibilia; qui opera tua extra circumdas et intra reples; supra regis, et infra fers; custodi me, opus manuum tuarum, in te sperantem, et in tua solummodo misericordia confidentem; custodi me, quæso, hic et ubique nunc et semper, intus et foris, ante et retro, supra et infra, circumcirca; ita ut in me nullus pateat locus insidiis inimicorum.

3. Tu es Deus omnipotens, custos et protector omnium in te sperantium, sine quo nemo est tutus, nemo de periculis liberatus; tu es Deus, et non est alius Deus præter te, neque in cælo sursum, neque in terra deorsum, qui facis magnalia, et mirabilia, et inscrutabilia, quorum non est numerus; te decet laus, te decet honor, te decet hymnus: tibi omnes angeli, tibi cæli et universæ potestates hymnos dicunt, et

laudes indesinenter concinunt, utpote creatori creaturæ, domino servi, regi milites: te sanctam et individuam Trinitatem omnis creatura magnificat, omnis spiritus laudat.

CAPUT XXXIII.

Laus angelorum et hominum.

1. Tibi sancti et humiles corde, tibi spiritus et animæ justorum, tibi omnes superni cives, et cuncti beatorum spirituum ordines, gloriam et honorem suppliciter adorantes concinunt sine fine. Laudant te, Domine, illi superni cives magnifice et honorabiliter; laudat te homo, magna portio creaturæ tuæ. Sed et ego, peccator homuncio, desiderio magno cupio te laudare, amare te opto amore præcipuo, Deus meus, vita mea, fortitudo mea, et laudatio mea, dignare me laudare te: da mihi lumen in corde, verbum in ore, ut cor meum meditetur gloriam tuam, et lingua mea tota die cantet laudes tuas.

2. Sed quia non est pulchra laus in ore peccatoris, et quia vir pollutis labiis ego sum, munda, obsecro, cor meum ab omni inquinamento: sanctifica me, sanctificator omnipotens, interius et exterius, et fac me dignum laudibus tuis. Suscipe benigne et acceptabiliter de manu cordis, et de mentis amore, suscipe sacrificium labiorum meo-

rum, fiatque acceptabile in conspectu tuo, et ascendat ad te in odorem suavitatis. Memoria tua sancta, et dulcedo tua beatissima possideat totam animam meam, atque in invisibilium amorem rapiat eam: transeat de visibilibus ad invisibilia, de terrenis ad cælestia, de temporalibus ad æterna; transeat, et videat visionem mirabilem.

3. O æterna veritas, et vera charitas, et cara æternitas, tu es Deus meus: ad te suspiro nocte ac die, tibi inhio, tibi intendo, ad te pervenire desidero. Qui novit te, novit veritatem, novit æternitatem. Tu veritas, super omnia præsides, quem videbimus sicuti es, cum pertransierit hæc vita cæca et mortalis in qua dicitur nobis: Ubi est Deus tuus? et ego dico: Deus meus, ubi es? Respiro in te paululum, cum effundo super te animam meam in voce exultationis, et confessionis soni epulantis, et festivitatem celebrantis; et adhuc tristis est, quia relabitur, et fit abyssus, vel quin potius, sentit se adhuc esse abyssum. Dicit ei fides mea, quam accendisti in nocte ante pedes meos:

4. Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me? spera in Deo; lucerna pedibus meis verbum ejus. Spera et persevera, donec pertranseat nox, mater iniquorum: donec pertranseat ira Dei, cujus fuimus aliquando filii (fuimus enim aliquando te-

nebræ); donec pertranseat iste impetus aquarum (residua adhuc trahimus in corpore propter peccatum mortuo); donec aspiret dies, et inclinentur umbræ. Spera in Domino: mane astabo, et contemplabor, semperque confitebor ei; mane astabo, et videbo salutare vultus mei Deum meum, qui vivificabit mortalia corpora nostra, propter inhabitantem spiritum ejus in nobis, ut jam simus lux, dum adhuc spe salvi facti sumus, et filii lucis, et filii diei, non noctis, neque tenebrarum. Fuimus enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in te, Deus noster, et tamen adhuc per fidem, necdum per speciem: spes enim quæ videtur, non est spes.

5. Laudant te, Domine, illi populi angelorum tuorum immortales, et glorificant nomen tuum cælestes virtutes, quæ non habent opus legere hanc scripturam nostram, et cognoscere te, sanctam et individuam Trinitatem. Vident enim faciem tuam semper, et ibi legunt, sine syllabis temporum, quid velit æterna voluntas tua, legunt, eligunt et diligunt; semperque legunt, et nunquam præterit id quod legunt. Eligendo et diligendo legunt ipsam immutabilitatem consilii tui, et non claudetur codex eorum, nec plicabitur liber eorum, quoniam tu ipse illis hoc es, et eris in æternum. O beatæ nimium illæ cælorum vir-

tutes, quæ laudare possunt te, sancte et purissime, cum nimia dulcedine et ineffabili exultatione. Inde laudant unde gaudent, quia semper vident unde gaudere valeant et laudare.

6. Nos vero mole carnis pressi, et procul a vultu tuo in hac peregrinatione positi, atque per mundanas varietates distenti, te digne laudare nequimus; laudamus tamen per fidem, non per speciem; illi vero angelici spiritus, per speciem, non per fidem. Hoc enim caro facit, ut multo aliter laudemus quam illi; sed licet diversis modis laudes dicamus, tu unus es Deus creator omnium, cui sacrificium laudis in cælo et in terra offertur. Perventuri tamen sumus misericordia tua ad eorum consortium, cum quibus te semper videbimus, et sine fine laudabimus. Tribue, Domine, ut donec in hoc fragili corpore positus sum, laudet te cor meum, laudet te lingua mea, et omnia ossa mea dicant: Domine, quis similis tui?

7. Tu es Deus omnipotens, quem trinum in personis, et unum in substantia Deitatis, colimus et adoramus, Patrem ingenitum, Filium de Patre unigenitum, Spiritum Sanctum de utroque procedentem, et in utroque permanentem, sanctam et individuam Trinitatem, unum Deum omnipotentem. Qui cum non essemus, potenter fecisti nos; et cum perditi fuissemus culpa nostra, pietate

et bonitate tua mirabiliter recuperasti nos, ne sinas nos esse ingratos, obsecro, tantis beneficiis, et indignos tam multis miserationibus: te deprecor, supplico et rogo, auge fidem, auge spem, auge charitatem.

8. Fac nos per ipsam gratiam tuam semper in fide stabiles, et in opere efficaces: ut per fidem rectam et condigna fidei opera ad vitam, te miserante, perveniamus æternam, ut ibi videntes gloriam tuam sicuti est, adoremus majestatem tuam, et dicamus pariter, quos dignos feceris videre gloriam tuam: Gloria Patri, qui creavit nos; gloria Filio, qui redemit nos; gloria Spiritui Sancto, qui sanctificavit nos; gloria summæ et individuæ Trinitati, cujus opera inseparabilia sunt, cujus imperium sine fine manet. Te decet laus, te decet hymnus, tibi debetur omnis honor, tibi benedictio et charitas, tibi gratiarum actio, tibi honor, virtus et fortitudo, Deo nostro in sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT XXXIV.

Hic conqueritur homo quod non compungitur in contemplatione, ex quo angeli quoque tremunt Deum videntes.

1. Ignosce, Domine, ignosce pie, ignosce et miserere; parce et ignorantiæ meæ, et multæ imperfectioni meæ. Noli me tam-

quam temerarium reprobare, quod audeam, servus, utinam vel bonus et non etiam inutilis et malus, et ideo valde malus, quia te omnipotentem Deum nostrum terribilem et nimis metuendum, sine cordis contritione et lacrymarum fonte, sine reverentia debita et tremore, laudo, benedico atque adoro. Si enim angeli te adorantes et laudantes tremunt, mira exultatione repleti, ego, peccator, dum tibi assisto, laudes dico, sacrificium offero, cur non corde paveo, vultu palleo, labiis tremo, toto corpore inhorresco, sicque obortis lacrymis coram te indesinenter lugeo? Volo, sed non valeo, quia nequeo quod desidero. Hinc enim mecum vehementer admiror, dum te nimis terribilem oculis fidei cerno: sed quid hoc, sine ope gratiæ tuæ? Universa enim salus nostra, magna misericordia tua.

2. Miserum me! quomodo sic insensata facta est anima mea, ut non terreatur terrore nimio, dum stat ante Deum et suas illi laudes decantat? miserum me! quomodo sic induruit cor meum, ut oculi mei indesinenter non producant flumina lacrymarum, dum conservus sermocinatur coram Domino suo, homo cum Deo, creatura cum creatore, qui factus est ex limo cum eo qui omnia fecit ex nihilo? Ecce, Domine, pono me ante te, et quid in secretis de me sentio, fraternis auribus non taceo. Tu di-

ves in misericordia, et largus in præmiis, da mihi de bonis tuis, ut ex eis serviam tibi; non enim aliunde possumus servire neque tibi placere, nisi de tuo munere.

3. Confige, quæso, timore tuo carnes; lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum. Utinam sic te timeret peccatrix anima mea quomodo ille vir sanctus qui dixit: Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum. Dator enim bonorum Deus, da mihi inter laudes tuas fontem lacrymarum, simul cum cordis puritate, et mentis jubilatione. ut perfecte te diligens et digne te laudans, ipso cordis palato sentiam, gustem et sapiam quam dulcis et suavis es, Domine; sicut scriptum est: Gustate et videte quoniam suavis est Dominus. Beatus vir, qui sperat in eo: beatus populus, qui scit jubilationem: beatus vir cujus est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quem posuit; beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt; beati qui habitant in domo tua, Domine: in sæcula sæculorum laudabunt te.

CAPUT XXXV.

Oratio multum movens ad devotionem et divinum amorem.

1. Jesu, nostra redemptio, amor et desiderium, Deus de Deo, adesto mihi famulo tuo. Te invoco, ad te clamo clamore magno, in toto corde meo. Te invoco in animam meam : intra in eam, et coapta eam tibi, ut possideas eam sine ruga et sine macula: mundissimo namque Domino munda debetur habitatio. Sanctifica ergo me, vas tuum, quod fecisti ; de malitia evacua, imple de gratia, et plenum conserva ; ita ut dignum habitationis tuæ efficiar templum hic et in perpetuum. Dulcissime, benignissime, amantissime, carissime, potentissime, desideratissime, pretiosissime, amabilissime, pulcherrime, tu melle dulcior, lacte et nive candidior, nectare suavior, gemmis et auro pretiosior, cunctisque terrarum divitiis et honoribus mihi carior.

2. Quid dico, Deus meus, una spes mea, tam grandis misericordia tua ? quid dico, dulcedo felix et secura ? quid dico, dum talia dico ? Dico quod valeo, sed non dico quod debeo. Utinam possem talia dicere, qualia illi hymnidici angelorum chori ! O quam libenter me in tuis laudibus totum effunderem ! o quam devotissime illa cæ-

lestis melodiæ cantica ad laudem et gloriam nominis tui in medio Ecclesiæ infatigabilis perorarem! Sed quia talia non possum, numquid tacebo? Væ tacentibus de te, qui ora mutorum resolvis, et linguas infantium facis disertas; væ tacentibus de te, quoniam ipsi loquaces muti sunt, cum non tuas laudes dicunt.

3. Quis digne te laudare potest, o ineffabilis virtus et sapientia Patris! Et quoniam nulla invenio verba, quibus te sufficienter valeam explicare cunctipotens et omniscium Verbum, dicam interim quod valeo, donec jubeas me venire ad te, ubi possum dicere quod te decet, et me oportet. Et ideo suppliciter rogo ut non respicias tantum ad id quod modo dico, sed ad id quod dicere opto. Cupio enim desiderio magno de te eloqui quod oportet et decet: quia te decet laus, te decet hymnus, tibique debetur omnis honor. Scis ergo, occultorum cognitor, Deus, quoniam cælo, terra, et omnibus quæ in ea sunt, tu mihi acceptior, tu mihi amabilior es; diligo enim te super cælum et terram et cætera omnia quæ in eis sunt; imo amore nominis tui, quæ transitoria sunt procul dubio amanda non sunt. Amo te, Deus meus, amore magno, magisque te amare cupio.

4. Da mihi ut amem te semper, quantum volo, et quantum debeo, ut tu solus sis

tota intentio mea et omnis meditatio mea. Te mediter per dies sine cessatione, te sentiam per soporem, in nocte te alloquatur spiritus meus, tecum fabuletur mens mea. Lumine sanctæ visionis tuæ illustretur cor meum, ut te rectore, te duce, ambulem de virtute in virtutem, tandemque videam te Deum deorum in Sion; nunc quidem per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem, ubi cognoscam te sicut et cognitus sum. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt; beati qui habitant in domo tua, Domine: in sæcula sæculorum laudabunt te. Rogo itaque te, Domine, per omnes miserationes tuas, quibus de morte æterna liberati sumus, mollifica cor meum durum et lapideum, saxeum et ferreum, tua sacratissima et potenti unctione, et fac me per ignem compunctionis coram te omni hora hostiam vivam fieri.

5. Fac me in tuo conspectu cor contritum et humiliatum semper habere, cum lacrymarum abundantia; fac me ex toto desiderio huic mundo funditus extingui, et transeuntium rerum oblivisci præ magnitudine timoris et amoris tui, usque adeo ut de temporalibus nec lugeam, nec gaudeam, nec metuam aliquid temporale, nec diligam, nec blandis corrumpar, nec adversis concutiar. Et quia tui valida est ut mors dilectio, absorbeat, quæso, mentem meam ab

omnibus quæ sub cælo sunt ignita et melliflua vis amoris tui; ut tibi soli inhæream solaque tuæ suavitatis memoria pascar.

6. Descendat, Domine, descendat, precor, descendat in cor meum odor tui suavissimus, ingrediatur amor tui mellifluus; veniat mihi tui saporis mira et inenarrabilis fragrantia, quæ sempiternas in me suscitet concupiscentias, et ex corde meo producat venas salientis aquæ in vitam æternam. Immensus es, Domine, et ideo sine mensura debes amari et laudari ab iis quos tuo pretioso sanguine redemisti. Amator hominum benignissime, clementissime Domine, et æquissime judex, cui omne judicium dedit Pater, sapientissimo tuæ æquitatis judicio discernis hoc rectum et justum non esse, ut filii hujus sæculi noctis et tenebrarum, præstantiori desiderio, virtute atque studio diligant et quærant perituras divitias, et fugitivos honores, quam nos servi tui diligamus te, Deum nostrum, per quem facti et redempti sumus.

7. Si enim homo hominem tanta diligit dilectione, ut alter alterum vix patiatur abesse; si sponsa sponso tanto conglutinatur mentis ardore, ut præ magnitudine amoris nulla perfrui valeat requie, cari sui absentiam non sine mœrore ferens; qua ergo dilectione, quo studio, quo fervore anima, quam desponsasti tibi fide et mise-

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

rationibus, debet diligere te verum Deum, et pulcherrimum sponsum, qui nos sic amasti et salvasti, qui pro nobis tot, tanta et talia fecisti? Quamquam autem hæc infima habeant suas delectationes suosque amores, non tamen tali modo delectant sicut tu, Deus noster. In te enim delectatur justus, quia amor tui suavis est et quietus; nam pectora quæ possides dulcedine et suavitate et tranquillitate reples. Et contra, amor sæculi et carnis anxius est et perturbatus; animas certe quas ingreditur, quietas esse non patitur; semper enim suspicionibus, et perturbationibus, variisque timoribus sollicitat eas.

8. Tu itaque es delectatio rectorum, et merito: quies enim valida est apud te, et imperturbabilis vita. Qui intrat in te, bone Domine, intrat in gaudium domini sui, et non timebit amplius, sed habebit se optime in optimo loco, dicens: Hæc requies mea in sæculum sæculi; hic habitabo, quoniam elegi eam: et illud: Dominus regit me, et nihil mihi deerit; in loco pascuæ ibi me collocavit. Dulcis Christe, bone Jesu, reple semper, quæso, cor meum inextinguibili dilectione tui, continua recordatione tua, adeo ut, sicut flamma urens, totus ardeam in tui amoris dulcedine, quem et aquæ multæ in me nunquam possint extinguere. Fac me, dulcissime Domine, amare te, et

desiderio tui deponere pondus omnium carnalium desideriorum, et terrenarum concupiscentiarum gravissimam sarcinam, quæ impugnant et aggravant miseram animam meam; ut post te expedite in odorem unguentorum tuorum currens, usque ad tuæ pulchritudinis visionem efficaciter satiandus, quantocius, te quoque duce, merear pervenire.

9. Duo enim amores, alter bonus, alter malus; alter dulcis, alter amarus, non se simul in uno capiunt pectore. Et ideo si quis præter te aliud diligit, non est charitas tua, Deus in eo. Amor dulcedinis et dulcedo amoris; amor non crucians, sed delectans; amor sincere casteque permanens in sæculum sæculi; amor, qui semper ardes, et nunquam extingueris, dulcis Christe, bone Jesu, charitas, Deus meus, accende me totum igne tuo, amore tui, suavitate et dulcedine tua, jucunditate et exultatione tua, voluptate et concupiscentia tua, quæ sancta est et bona, casta et munda, tranquilla est et secura; ut totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma charitatis tuæ succensus, diligam te, Deum meum, ex toto corde meo, totisque medullis præcordiorum meorum, habens te in corde, in ore, et præ oculis meis semper et ubique, ita ut nullus pateat in me locus adulterinis amoribus.

10. Audi, Deus meus, audi, lumen ocu-

lorum meorum! audi quæ peto, et da quæ petam ut audias me. Pie et misericordissime Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea, sed propter bonitatem tuam suscipe preces servi tui, et da mihi effectum petitionis meæ, et desiderii mei, intercedente, et orante, et impetrante gloriosa Virgine genitrice tua Maria Domina mea, cum omnibus sanctis tuis. Amen.

CAPUT XXXVI.

Oratio devotissima ad laudes habendas.

1. Christe Domine, Verbum Patris qui venisti in hunc mundum peccatores salvos facere, rogo te, per indulgentissima misericordiæ tuæ viscera, emenda vitam meam, meliora actus, compone mores; tolle de me quod mihi nocet et tibi displicet, et da quod nosti tibi placere et mihi prodesse. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine, nisi tu solus? Tu es Deus omnipotens infinitæ pietatis, qui justificas impios et vivificas mortuos propter peccatum, qui mutas peccatores, et non sunt; tolle ergo de me quidquid tibi displicet in me; imperfecta enim mea plurima vident oculi tui. Mitte, quæso, manum pietatis tuæ in me, et tolle de me quidquid offendit oculos pietatis tuæ in me. Coram

te, Domine, est sanitas et infirmitas mea: illam, precor, serva; istam sana.

2. Sana me, Domine, et salvabor; salvum me fac, et salvus ero; tu qui infirma sanas, et sanata conservas; tu qui solo nutu tuo restauras diruta et collapsa. Si enim dignaris in agro tuo corde meo serere bonum semen, necesse est ut manu pietatis tuæ spinas prius evellas vitiorum meorum. Dulcissime, benignissime, amantissime, carissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, infunde, obsecro, multitudinem dulcedinis tuæ et charitatis tuæ pectori meo, ut nihil terrenum, nihil carnale desiderem vel cogitem, sed te solum amem, te solum habeam in corde et in ore meo. Scribe digito tuo in pectore meo dulcem memoriam tui melliflui nominis, nulla unquam oblivione delendam; scribe in tabulis cordis mei voluntatem tuam et justificationes tuas, ut te immensæ dulcedinis Dominum, et præcepta tua semper et ubique habeam præ oculis meis; succende mentem meam igne illo tuo quem misisti in terram, et voluisti vehementer accendi, ut sacrificium spiritus contribulati et cordis contriti, obortis lacrymis, quotidie offeram tibi.

3. Dulcis Christe, bone Jesu, sicut desidero, sicut tota mente mea peto, da mihi amorem tui sanctum et castum, qui me repleat, teneat, totumque possideat; et da

mihi evidens signum amoris tui, irriguum lacrymarum fontem jugiter manantem, ut ipsæ quoque lacrymæ tui in me testentur amorem, ipsæ prodant, ipsæ loquantur quantum te diligit anima mea, dum præ nimia dulcedine amoris tui, nequit se a lacrymis continere.

4. Reminiscor, pie Domine, illius bonæ mulieris Annæ, quæ ad tabernaculum rogatura pro filio venit: de qua Scriptura refert quod vultus ejus, post lacrymas et preces, non sunt amplius in diversa mutati; sed memor tantæ virtutis tantæque constantiæ, dolore torqueor et verecundia confundor, quia me miserum nimis deorsum jacere intueor. Si enim ita flevit et in fletu perseveravit mulier, quæ quærebat filium, quomodo plangere et in planctu persistere debet anima mea, quæ quærit et amat Deum, et ad eum pervenire desiderat? quomodo gemere ac flere debet talis anima, quæ quærit Deum die ac nocte? quæ præter Christum nihil vult amare? Mirum quippe est, si jam non factæ sunt ei lacrymæ suæ panes die ac nocte. Respice ergo et miserere mei, quia dolores cordis mei multiplicati sunt; da mihi consolationem tuam cælestem, et noli spernere peccatricem animam, pro qua mortuus es: da mihi, quæso, lacrymas ex toto affectu internas, quæ peccatorum meorum possint solvere

vincula, et cælesti jucunditate semper repleant animam meam. Si non cum veris et perfectis monachis, quorum vestigia nequeo imitari, saltem cum devotis mulieribus quantulamcumque portionem in regno tuo merear adipisci.

5. Venit mihi quoque in mentem alterius mulieris devotio mira, quæ te in sepulcro jacentem pro amore quærebat: quæ, recedentibus discipulis de sepulcro, non recedebat: quia sedebat ibi tristis et mœrens, et diu multumque flebat; et resurgens, multis lacrymis iterum iterumque antra deserti sepulcri vigilantibus oculis explorabat, si forte alicubi te videre posset, quem ferventi desiderio quærebat. Jam certe semel et iterum ingressa sepulcrum viderat; sed nimium amanti non satis erat: virtus enim boni operis perseverantia est. Et quia præ cæteris dilexit, et diligendo flevit, et flendo quæsivit, et quærendo perseveravit: ideo prima omnium te invenire, te videre, et te alloqui meruit.

6. Et non solum hæc, sed etiam ipsis discipulis gloriosæ resurrectionis tuæ prænuntia extitit, te præcipiente, et clementer monente: Vade, dic fratribus meis ut vadant in Galilæam; ibi me videbunt. Si ergo ita flevit, et in fletu perseveravit mulier, quæ viventem cum mortuis quærebat, quæ te manu fidei tangebat, quomodo plangere

et in planctu persistere debet anima quæ te Redemptorem suum jam cælo præsidentem et ubique regnantem corde credit, ore confitetur? quomodo ergo gemere et flere debet talis anima quæ te toto corde diligit, teque toto desiderio videre concupiscit solum confugium, et unica spes miserorum, qui nunquam sine spe misericordiæ supplicatur?

7. Præsta mihi hanc gratiam propter te et propter nomen sanctum tuum, ut quoties de te cogito, de te loquor, de te scribo, de te lego, de te confero, quoties tui reminiscor, tibi assisto, laudes, preces et sacrificium offero, toties obortis lacrymis in conspectu tuo copiose et dulciter fleam, ita ut efficiantur mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte. Tu quidem, Rex gloriæ et omnium virtutum magister, docuisti nos verbo et exemplo gemere et flere, dicens: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Tu flevisti defunctum amicum, et lacrymatus es valde super perituram civitatem.

8. Rogo te, bone Jesu, per illas pretiosissimas lacrymas tuas, et per omnes miserationes tuas, quibus mirabiliter nobis perditis subvenire dignatus es, da mihi gratiam lacrymarum, quam multum desiderat et appetit anima mea; quia sine dono tuo non possum habere eam, sed per Spiritum Sanctum tuum, qui dura corda peccatorum

mollit et ad fletum compungit; da mihi gratiam lacrymarum, sicut dedisti patribus nostris, quorum vestigia debeo imitari, ut plangam me in omni vita mea, sicut ipsi se planxerunt nocte ac die. Propter merita et orationes eorum qui tibi placuerunt et devotissime servierunt, miserere mei miserrimi et indigni servi tui, et da mihi gratiam lacrymarum. Da mihi irriguum superius, et irriguum inferius, ut sint mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, efficiarque in conspectu tuo, Deus meus, per ignem compunctionis, holocaustum pingue et medullatum, macter totus in ara cordis mei, et tamquam pinguissimum holocaustum assumar tibi in odorem suavitatis.

9. Da mihi, dulcissime, fontem irriguum, fontemque perspicuum, in quo lavetur assidue istud iniquitatum holocaustum. Licet enim me totum tibi obtulerim, opitulante gratia tua, in multis tamen quotidie offendo, propter nimiam fragilitatem meam. Da ergo mihi gratiam lacrymarum, benedicte et amabilis Deus; præcipue ex multa dulcedine amoris tui, et commemoratione misericordiarum tuarum, præpara hanc mensam famulo tuo in conspectu tuo; et da mihi in potestatem ut, quoties volo, satier ex ea.

10. Tribue, pro pietate et bonitate tua, ut iste calix tuus inebrians et præclarus

satiet sitim meam, ut inhiet tibi spiritus meus, et ardeat mens mea in amore tui, oblitus vanitatis et miseriæ. Audi, Deus meus, audi, lumen oculorum meorum, audi quæ peto, et da ut petam quod audias; pie et exorabilis Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea; sed propter bonitatem tuam suscipe preces servi tui, et da mihi effectum petitionis meæ et desiderii mei precibus et meritis gloriosæ Virginis Mariæ dominæ meæ et omnium sanctorum. Amen.

CAPUT XXXVII.

In ista oratione mens humana copiosius compungitur, si in quiete dicatur.

1. Jesu Domine, Jesu pie, Jesu bone, qui mori dignatus es propter peccata nostra, et resurrexisti propter justificationem nostri, rogo te, per gloriosam resurrectionem tuam, resuscita me de sepulcro vitiorum et peccatorum meorum omnium, et da mihi quotidie partem in resurrectione prima, ut in resurrectione tua merear veraciter percipere portionem. Dulcissime, benignissime, amantissime, carissime, pretiosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, ascendisti in cælum cum triumpho gloriæ tuæ, et sedes ad dexteram Patris, rex potentissime: trahe me sursum ad te, ut cur-

ram post te in odorem unguentorum tuorum; curram et non deficiam, te trahente, te ducente me currentem. Trahe os sitientis te animæ, in superna fluenta æternæ satietatis; imo trahe me ad te fontem vivum, ut inde pro captu meo bibam unde semper vivam, Deus meus, vita mea.

2. Tu enim dixisti ore tuo sancto et benedicto: Si quis sitit, veniat ad me, et bibat. Fons vitæ, da sitienti animæ semper bibere ex te, ut, secundum sanctam et veridicam promissionem tuam, de ventre meo fluant aquæ vivæ. Fons vitæ, reple mentem meam torrente voluptatis tuæ: inebria cor meum sobria ebrietate amoris tui, ut obliviscar quæ vana sunt et terrena, et te solum jugiter habeam in memoria mea, sicut scriptum est: Memor fui Dei, et delectatus sum.

3. Da mihi Spiritum Sanctum tuum, quem significabant illæ aquæ quas sitientibus daturum te promiseras. Da, quæso, toto desiderio et omni studio tendere quo te ascendisse post resurrectionem die quadragesimo credimus: ut in præsenti quidem miseria solo tenear corpore, tecum autem sim cogitatione semper et aviditate: ut ibi sit cor meum ubi tu es, thesaurus meus desiderabilis et incomparabilis, multumque amabilis. In hoc enim magno hujus vitæ diluvio, ubi circumstantibus agitamur pro-

cellis, et non invenitur fida statio et locus eminentior, ubi pes columbæ valeat aliquatenus requiescere, nusquam tuta pax, nusquam secura quies; ubique bella et lites, ubique hostes; foris pugnæ, intus timores.

4. Et quia altera pars sumus cæli, altera terræ, corpus quod corrumpitur aggravat animam. Idcirco animus meus, socius et amicus meus fatigatus de via veniens languet et jacet; discissus atque laceratus ab iis quas pertransierat vanitatibus, esurit et sitit valde, et non habeo quod ponam ante illum, quia pauper sum et mendicus. Tu, Domine, Deus meus, dives omnium bonorum, et dapum supernæ satietatis opulentissime largitor, da lasso cibum, collige dispersum, reintegra scissum. En stat ad ostium et pulsat: obsecro per viscera misericordiæ tuæ quibus visitasti nos oriens ex alto, aperi pulsanti misero manum pietatis tuæ, et jube propitiabili dignatione ut ingrediatur ad te, requiescat in te, reficiatur de te vivo cælestique pane, quo satiatus, resumptisque viribus, ad superiora conscendat, et de hac valle lacrymarum, penna sancti desiderii raptus, ad cælestia regna volitet.

5. Assumat, Domine, assumat, rogo, spiritus meus pennas ut aquilæ, et volitet et non deficiat; volitet et perveniat usque ad

decorem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ: et ubi super mensam refectionis civium supernorum pascatur de occultis tuis in loco pascuæ tuæ, juxta fluenta plenissima; requiescat in te, Deus, cor meum, cor mare magnum, tumens fluctibus. Tu, qui imperasti ventis et mari, et facta est tranquillitas magna, veni et gradere super fluctus cordis mei, ut tranquilla et serena fiant omnia mea, quatenus unum bonum meum amplectar te, et dulce lumen oculorum meorum contempler te, sine tumultuantium cogitationum cæca caligine. Confugiat, Domine, mens mea sub umbra alarum tuarum ab æstibus cogitationum hujus sæculi, ut, in tui refrigerii temperamento absconsa, lætabunde cantet et dicat: In pace in idipsum dormiam et requiescam.

6. Dormiat, obsecro, Domine Deus, dormiat memoria mea ab omnibus malis, iniquitatem odiet, justitiam diligat. Quid enim pulchrius, quidve dulcius, quam inter tenebras hujus vitæ multasque amaritudines divinæ dulcedini inhiare et æternæ beatitudini suspirare, illic teneri mente, ubi vera habere gaudia certissimum est? Dulcissime, amantissime, benignissime, carissime, pretiosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, quando te videbo? quando apparebo ante faciem tuam? quando satiabor

de pulchritudine tua? quando educes me de hoc carcere tenebroso ut confitear nomini tuo, ita ut deinceps non compungar?

7. Quando transibo in illam admirabilem et pulcherrimam domum tuam, ubi personat vox lætitia et exultationis in tabernaculis justorum? Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te; beati, et vere beati quos elegisti et assumpsisti in illam cælestem hæreditatem. Ecce sancti tui, Domine, florent ante te sicut lilium. Replentur enim ab ubertate domus tuæ, et torrente voluptatis tuæ potas eos, quoniam tu es fons vitæ, et in lumine tuo vident lumen; usque adeo ut ipsi videlicet lumen illuminatum per te Deum illuminantem sicut sol effulgeant in conspectu. O quam mira, quam pulchra, quam acceptabilia sunt domus tuæ habitacula, Domine virtutum! concupiscit intrare in ea hæc peccatrix anima mea. Domine, dilexi decorem domus tuæ, locum habitationis gloriæ tuæ.

8. Unam rem petii a Domino, et hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus. Quando veniam, et apparebo ante faciem tuam? quando videbo Deum meum quem sitit anima mea? quando videbo eum in terra vi-

ventium? in ista enim terra morientium videri non potest mortalibus oculis. Quid faciam miser ego, gravedine compedis mortalitatis meæ constrictus? quid faciam? Dum sumus in corpore, peregrinamur a Domino; non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus: noster autem municipatus in cælis est.

9. Heu mihi! quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea. Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et volabo, et requiescam? Nihil mihi tam dulce quam cum Domino meo esse. Mihi autem adhærere Deo bonum est. Da mihi, Domine, donec his fragilibus adsisto membris, tibi adhærere, sicut scriptum est: Qui adhæret Domino, unus spiritus est cum eo. Præbe mihi, rogo, contemplationis pennas, quibus indutus, ad te volitem sursum; et quia omne sinistrum deorsum jacet, tene mentem meam, ne ad ima tenebrosæ vallis corruat; ne interveniente umbra terræ, a te vero justitiæ sole separetur, et adducta tenebrarum nebula prohibeatur alta respicere. Idcirco sursum tendo ad pacis gaudia, lucisque delectabilem et serenissimum statum.

10. Tene cor meum manu tua, quia sine te ad altiora non rapitur. Illuc festino, ubi summa pax regnat, et jugis tranquillitas

rutilat. Tene et rege spiritum meum, et assume illum secundum voluntatem tuam, ut, te duce, ascendat in illam regionem ubertatis, ubi pascis Israel in æternum pabulo veritatis; ut ibi vel rapida cogitatione attingat te summam sapientiam, super omnia manentem, cuncta transeuntem et omnia gubernantem. Sed volitanti ad te animæ multa sunt quæ obstrepunt: jussu tuo, Domine, conticescant mihi omnia. Ipsa sibi anima mea sileat, omnia pertranseat, omnia quæ creata sunt transcendat a se, et perveniat ad te; atque in te solo creatore omnium oculos fidei figat, tibi inhiet, tibi intendat, te meditetur, te contempletur, te sibi ante oculos ponat, te sub corde revolvat, verum et summum bonum, et gaudium sine fine mansurum.

11. Multæ denique sunt contemplationes, quibus anima devota tibi mirabiliter pascitur, sed in nulla earum ita delectatur et requiescit anima mea sicut in te, et quando te solum cogitat et contemplatur. Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine! quam mirabiliter inspiras cordibus amatorum tuorum! quam mira suavitas amoris tui, quo perfruuntur illi qui nihil præter te diligunt, nihil quærunt, nihil etiam cogitare concupiscunt! Felices illi quibus tu solus spes es, et omne opus eorum, oratio! Beatus qui sedet solitarius, et tacet, et stat

super custodiam suam jugiter die ac nocte, ut, adhuc in hoc fragili corpusculo positus, prælibare valeat aliquatenus dulcedinem tuam.

12. Rogo te per illa salutifera vulnera tua, quæ passus es in cruce pro salute nostra, e quibus emanavit ille pretiosus sanguis quo sumus redempti, vulnera hanc animam meam peccatricem, pro qua etiam mori dignatus es, vulnera eam igneo et potentissimo telo tuæ nimiæ charitatis. Vivus est enim sermo Dei et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti. Tu sagitta electa, et gladius acutissimus, qui durum scutum humani cordis penetrare tua potentia vales, confige cor meum jaculo tui amoris, ut dicat tibi anima mea: Charitate tua vulnerata sum; ita ut ex ipso vulnere amoris tui uberrimæ fluant lacrymæ die ac nocte.

13. Percute, Domine, percute, obsecro, hanc durissimam mentem meam pia et valida cuspide dilectionis tuæ, et altius ad intima penetra potenti virtute; et sic de capite meo educ aquam immensam, et de oculis mei verum fontem lacrymarum jugiter manantem ex nimio affectu et desiderio visionis pulchritudinis tuæ, ut lugeam die ac nocte, nullam in præsenti vita recipiens consolationem, donec te in cælesti thalamo merear videre dilectum et pulcherrimum

sponsum meum, Deum et Dominum meum; ut ibi videns gloriosam, admirabilem, et pulcherrimam faciem tuam omni dulcedine plenam, cum iis quos elegisti majestatem tuam supplex adorem: et illic tandem cælesti et ineffabili repletus jubilo æternæ exultationis, exclamem cum diligentibus te, dicens: Ecce quod concupivi jam video, quod speravi jam teneo, quod desideravi jam habeo. Illi namque in cælis junctus sum quem in terris positus tota virtute dilexi, tota charitate amplexus sum, cui toto amore inhæsi; ipsum laudo, benedico atque adoro, qui vivit et regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT XXXVIII.

Oratio in tribulatione.

1. Miserere, Domine, miserere, pie, miserere mihi miserrimo peccatori indigna agenti et digna patienti, assidue peccanti, et tua flagella quotidie sustinenti. Si penso malum quotidie quod feci, non est tantum quod patior; gravius est quod commisi, levius est quod tolero. Justus es, Domine, et rectum judicium tuum; omnia judicia tua justa sunt et vera. Justus et rectus tu es, Domine, Deus noster, et non est ulla iniquitas in te. Non enim injuste neque crudeliter affligis nos peccatores, omnipo-

tens et misericors Domine; qui, cum non essemus, potenter fecisti nos; et cum perditi fuissemus culpa nostra, pietate et bonitate tua mirabiliter reparasti nos.

2. Scio et certus sum quod vita nostra non temerariis motibus agitur, sed a te Domino Deo nostro disponitur et gubernatur: unde tibi cura est de omnibus, præcipue de servis tuis, qui totam spem suam posuerunt in sola misericordia tua. Idcirco obsecro et suppliciter rogo ut non facias mihi secundum peccata mea quibus iram tuam merui, sed secundum magnam misericordiam tuam quæ superat etiam peccata totius mundi. Tu, Domine, qui exterius flagella irrogas, da semper interius indeficientem patientiam, ita ut laus tua non recedat de ore meo. Miserere mei, Domine, miserere mei, et adjuva me, sicut tu nosti quod mihi est necesse in corpore et in anima: scis omnia, potes omnia, qui vivis in sæcula.

CAPUT XXXIX.

Oratio multum devota ad Filium.

1. Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui in cruce expansis manibus, propter mortalium omnium redemptionem, hausisti calicem passionis, mihi hodie præbere digneris auxilium. Ecce pauper venio ad te

divitem, miser ad misericordem: ne recedam vacuus vel contemptus. Esuriens incipio, ne desinam de te jejunus; famelicus accedo, ne recedam impastus; et si antequam comedam suspiro, da vel post suspiria ut comedam. In primis, dulcissime Jesu, coram magnificentia tuæ suavitatis confiteor adversum me injustitiam meam. Ecce, Domine, quia in peccatis fui conceptus et natus, et tu me abluisti et sanctificasti, et ego postea me majoribus sordidavi peccatis. Fui enim in necessariis natus, postea in spontaneis volutatus.

2. Sed tu, Domine, miserationis non immemor, tulisti me de domo patris mei carnalis, et de tabernaculis peccatorum, et inspirasti mihi ut sequerer te, cum generatione quærentium faciem tuam, ambulantium semitam rectam, commorantium inter lilia castitatis, et tecum discumbentium in cœnaculo altissimæ paupertatis. Et ego tot beneficiorum ingratus, post religionis ingressum multa commisi illicita, multa perpetravi nefanda; et ubi peccata emendare debui, peccata peccatis addidi. Hæc sunt mala mea, Domine, quibus exhonoravi te, et maculavi me, quem ad imaginem et similitudinem tuam creasti, superbia, vana gloria, et cætera alia mala multa, quibus vexatur et affligitur, laceratur et destruitur infelix anima mea.

3. Ecce, Domine, iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, et sicut onus grave gravatæ sunt super me. Et nisi tu, cui proprium est misereri semper et parcere, dexteram tuæ majestatis supponas, mergi cogor miserabiliter in profundum. Attende, Domine Deus, et vide, quoniam sanctus; et ecce insultat adversum me inimicus meus, dicens: Deus dereliquit eum; persequar et comprehendam eum, quia non est qui eripiat. Et tu, Domine, usquequo? convertere, et eripe animam meam, salvum me fac propter misericordiam tuam. Miserere filii tui, quem in dolore non modico peperisti, et noli attendere malum meum, ut obliviscaris bonum tuum. Quis est pater qui filium non liberet? aut quis filius quem pater pietatis baculo non corripiat?

4. Ergo, Pater et Domine, licet peccator sim, non possum non esse filius tuus: quia tu me fecisti et refecisti; sicut peccavi, emenda me; et prius flagello emendatum, trade me Filio tuo. Numquid oblivisci potest mater infantem uteri sui? et certe, si illa oblita fuerit, tu, Pater, promisisti te non oblivisci. Ecce clamo, et non exaudis me: dolore crucior, et non consolaris me. Quid dicam, vel quid faciam miserrimus? Ego tanto destitutus solatio, projectus sum a facie oculorum tuorum. Heu me; de

quanto bono in quantum malum cecidi! quo tendebam, et quo deveni? Ubi sum, et ubi non sum? Ad quæ aspiravi, et nunc in quibus suspiro? quæsivi bona, et ecce turbatio! Ecce jam morior, et Jesus non est mecum. Et certe melius est mihi non esse, quam sine Jesu esse. Melius est non vivere, quam vivere sine vita.

5. Et tu, Domine Jesu, ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ? Numquid irasceris mihi in finem? Placare, obsecro, et miserere mei, et non avertas faciem tuam a me, qui pro me redimendo non avertisti faciem tuam ab increpantibus et conspuentibus in te. Fateor, quia peccavi, et conscientia mea meretur damnationem, et pœnitentia non sufficit ad satisfactionem; sed certum est quod misericordia tua superat omnem offensionem. Noli, quæso, piissime Domine, scribere adversum me amaritudines meas, ut intres in judicium cum servo tuo; sed secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam Væ mihi misero! cum venerit dies judicii, et aperti fuerint libri conscientiarum, cum dicetur de me: Ecce homo, et opera ejus. Quid faciam tunc, Domine, Deus meus, cum cæli revelabunt iniquitatem meam, et adversum me terra consurget? Ecce nihil respondere potero, sed, demisso capite præ confusione, coram te stabo trepidus et confusus.

6. Heu me miserum! quid dicam? clamabo ad te: Domine, Deus meus, quare tacens consumor? Verumtamen si locutus fuero, non quiescet dolor meus: et si tacuero, amarissima amaritudine cruciabor interius. Plange, anima mea, sicut vidua super virum pubertatis tuæ; ulula, misera, et plora, quoniam dimisit te sponsus tuus, id est, Christus. Ita, Omnipotens, ne irruas super me, quia nunquam capi posses in me. Certe non est in toto me quod posset tolerare te. Miserere ne desperem, sed desperando respirem. Et si ego commisi unde me damnare potes, tu non amisisti unde salvare soles.

7. Tu, Domine, non vis mortem peccatorum, nec lætaris in perditione morientium: imo ut mortui viverent, tu mortuus es, et mors tua peccatorum mortem occidit, et ipsi te moriente vixerunt. Obsecro te, Domine, ut ego, te vivente, non moriar. Mitte manum tuam de alto, et libera me de manu inimicorum meorum, ne supergaudeant mihi, et dicant: Devorabimus eum. Quis unquam, bone Jesu, de tua misericordia diffidat, qui, cum inimici tui essemus, redemisti nos in sanguine tuo, et reconciliasti nos Deo? Ecce, sub tuæ misericordiæ umbra protectus, ad thronum gloriæ veniam postulans curro, clamans et pulsans, donec miserearis mihi. Si enim ad

veniam nos vocasti veniam non quærentes, quanto magis veniam impetrabimus postulantes?

8. Ne memineris, dulcissime Jesu, tuæ justitiæ adversus peccatorem tuum; sed esto memor benignitatis tuæ adversus creaturam tuam. Ne memineris iræ adversus reum, sed memor esto miserationis tuæ adversus miserum. Obliviscere superbum provocantem, et respice miserum invocantem. Quid enim est Jesus, nisi salvator? Ergo, Jesu, per temetipsum exurge in adjutorium mihi, et dic animæ meæ: Salus tua ego sum. Multum, Domine, de tua bonitate præsumo, quoniam tu ipse doces petere, quærere et pulsare; ed ideo tua oratione admonitus, peto, quæro et pulso.

9. Et tu, Domine, qui jubes petere, fac accipere; consulis quærere, da et invenire; doces pulsare, aperi pulsanti: et confirma me infirmum, restaura me perditum, suscita me mortuum; et omnes sensus meos, cogitatus et actus dirigere et gubernare digneris in beneplacito tuo, ut de cætero tibi serviam, tibi vivam, tibique me tradam. Scio, Domine mi, quia ex hoc quod me fecisti, debeo tibi meipsum, et quia me redemisti, et pro me homo factus es, deberem tibi plus quam me; si haberem quanto tu major es, pro quo dedisti teipsum. Ecce nec plus habeo, nec quod habeo dare tibi

possum sine te; sed accipe me tu, et trahe me ad te, ut tuus sim imitatione et dilectione, sicut tuus sum conditione et creatione, qui vivis et regnas in sæcula. Amen.

CAPUT XL.

Oratio utilis.

1. Domine Deus omnipotens, qui es trinus et unus, qui es semper et in omnibus, et eras ante omnia, et eris semper in omnibus, Deus benedictus in sæcula, tibi commendo hodie et omni tempore animam meam, corpus meum, visum, auditum, gustum, odoratum et tactum; omnes cogitationes meas, affectiones, locutiones, actiones; omnia exteriora et interiora, sensum et intellectum, memoriam meam, fidem et credulitatem meam, et perseverantiam meam in manus potentiæ tuæ, ut custodias ea diebus et noctibus, horis atque momentis. Exaudi me, Trinitas sancta, et conserva me ab omni malo, et ab omni scandalo, et ab omni mortali peccato, ab omnibus insidiis et infestationibus dæmonum et inimicorum visibilium et invisibilium: per orationes patriarcharum, per merita prophetarum, per suffragia apostolorum, per constantiam martyrum, per fidem confessorum, per ca-

stitatem virginum, et per intercessionem omnium sanctorum, qui tibi placuerunt ab initio mundi.

2. Expelle a me jactantiam mentis et auge compunctionem cordis; minue superbiam meam, et perfice in me humilitatem veram; suscita in me fletum, mollifica cor meum durum et lapideum; libera me, Domine, et animam meam ab omnibus insidiis inimici, et conserva me in tua voluntate. Doce me, Domine, voluntatem tuam facere, quia Deus meus es tu. Da mihi, Domine, sensum perfectum et intellectum, ut suscipere valeam profundam benignitatem tuam. Illud da mihi petere quod te audire delectet et mihi expediat. Da mihi lacrymas ex toto affectu, quæ peccatorum meorum possint dissolvere vincula.

3. Audi, Domine meus et Deus meus, audi, lumen oculorum meorum, audi quæ peto, et da ut quod peto, exaudias. Si despicis, pereo; si respicis, vivo; si justitiam meam requiris, mortuus fœteo; si cum misericordia respexeris, fœtentem resuscitas de sepulcro. Quod odis in me, longe fac a me, et castitatis ac continentiæ spiritum insere in me, ut quodcumque petiero in ipsa petitione te non offendam. Tolle a me quod nocet, et præbe quod juvet. Præsta mihi, Domine, medicinam, unde mea possint curari vulnera. Da mihi, Domine, timorem

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

tui, cordis compunctionem, mentis humilitatem, et conscientiam puram. Præsta mihi, Domine, ut fraternam semper tenere valeam charitatem, et mala mea non obliviscar, aliena non requiram.

4. Parce animæ meæ, parce malis meis, parce peccatis meis, parce criminibus meis; visita me infirmum, cura me ægrum, sana me languentem, et suscita me mortuum. Da mihi, Domine, cor quod te timeat, mentem quæ te diligat, sensum qui te intelligat, aures quæ te audiant, oculos qui te videant. Miserere mei, Deus, miserere mei, et respice me de sede sancta majestatis tuæ, et tenebras cordis mei radio splendoris tui illumina. Da mihi, Domine, discretionem discernendi inter bonum et malum, et concede ut sensum habeam pervigilem. Peto a te, Domine, remissionem omnium peccatorum meorum, a quo et per quem mihi fiat propitiatio in tempore necessitatis et angustiæ meæ.

5. Sancta et immaculata Virgo Dei genitrix, Maria, et mater Domini nostri Jesu Christi, intervenire pro me digneris apud illum cujus meruisti effici templum. Sancte Michael, sancte Gabriel, sancte Raphael, sancti chori angelorum, archangelorum, patriarcharum atque prophetarum, apostolorum, evangelistarum, martyrum, confessorum, sacerdotum, levitarum, monacho-

rum, virginum, omniumque justorum, per illum qui vos elegit, et de cujus contemplatione gaudetis, vos rogare præsumo ut pro me culpabili ipsi Deo supplicare dignemini, quatenus de faucibus diaboli et de morte perpetua merear liberari. Largiri mihi digneris, Domine, perpetuam vitam, secundum clementiam ac benignissimam misericordiam tuam.

6. Da, Domine Jesu Christe, sacerdotibus concordiam, regibus et principibus juste judicantibus tranquillitatem et pacem; oro, Domine, pro univesa sancta Ecclesia catholica, pro viris et feminis, pro religiosis et sæcularibus, pro omnibus rectoribus christianorum, cunctisque in te credentibus qui pro amore tui sancto laborant, ut perseverantiam boni operis obtineant. Præsta, Domine, Rex æterne, virginibus castitatem, Deo dicatis continentiam, conjugatis sanctimoniam, pœnitentibus indulgentiam, viduis et orphanis sustentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditum, lugentibus consolationem, defunctis fidelibus requiem sempiternam, navigantibus in portum venire salutis, optimis ut in bonitate semper consistant, bonis et mediocribus ut meliores fiant, prave agentibus et delinquentibus, ut mihi misero, ut cito se corrigant. O dulcissime et misericordissime Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, redem-

ptor mundi, inter omnes et per omnia me miserum peccatorem confiteor.

7. Sed tu, clementissime Pater et summe, qui omnium misereris, non me patiaris a tua misericordia fieri alienum; et tu, Domine, Rex regum, qui inducias vivendi præstas, corrigendi mihi devotionem tribue: excita in me mentem, quæ te requirat, te desideret, et te (qui es ubique totus trinus et unus) semper præ omnibus amet, te timeat, tuamque voluntatem faciat. Præcipue ergo te, Domine, sancte Pater, deprecor, qui es benedictus et gloriosus per omnia sæcula, ut omnes qui mei memoriam faciunt in suis orationibus, et qui indignis orationibus meis se commendaverunt, et qui mihi aliquod charitatis officium et pietatis studium impenderunt, sed et illos qui consanguinitate ac cognationis affectu sunt mihi propinqui, tam et illos qui nunc consistunt in corpore, quam et illos qui teguntur funere, misericorditer gubernare digneris, ne pereant.

8. Omnibus etiam christianis vivis adjutorium præstare digneris, et defunctis fidelibus absolutionem, et requiem sempiternam, per omnia sæcula. Nec non et illud magnopere supplico, Domine, qui es α et ω, ut, cum extrema dies mea finisque vitæ meæ advenerit, tu mihi sis misericors judex contra malignum accusatorem diabolum, et

sis mihi perpetuus defensor adversus insidias hostis antiqui; et in societatem angelorum omniumque sanctorum in sancto paradiso tuo me perseverare facias, qui es benedictus in sæcula sæculorum.

CAPUT XLI.

Oratio devota
de recordatione passionis Christi.

1. Domine Jesu Christe, redemptio mea, misericordia mea, salus mea, te laudo, tibi gratias ago; quamvis valde impares tuis beneficiis, quamvis multum expertes devotionis, quamvis macras a desiderata pinguedine dulcissimi tui affectus, tamen qualescumque gratias, non quales scio me debere, sed sicut potest conari, tibi persolvit anima mea. Spes cordis mei, virtus animæ meæ, compleat tua potentissima dignitas quod conatur mea tepidissima imbecillitas; vita mea, tu finis intentionis meæ. Et si nondum merui tantum quantum debitor sum amare, utique saltem desidero te amare quantum debeo.

2. Illuminatio mea, tu vides conscientiam meam: quia, Domine, ante te est omne desiderium meum, et tu donas si quid bene vult conscientia mea. Si bonum est, Domine, quod inspiras; imo, quia bonum est,

ut te velim amare: da, quod me facis velle. Da ut, quantum jubes, tantum te merear amare. Laudes et gratias offero, ne sit mihi donum tuum infructuosum quod tua spontanea dedisti voluntate. Perfice quod incepisti, et dona quod me benigne præveniendo immeritum desiderare fecisti. Converte, benignissime, meum torporem in ferventissimum tui amorem; ad hoc enim clementissime, tendit hæc oratio mea, hæc memoria et meditatio beneficiorum tuorum, ut tui accendas in me amorem.

3. Tua me, Domine, bonitas creavit, tua misericordia creatum ab originali peccato mundavit, tua patientia post illam emundationem baptismi in aliis peccatorum sordibus involutum hactenus toleravit, nutrivit, et expectavit. Expectas tu, bone Domine, correctionem: expectat anima mea ad pœnitendum, ad bene vivendum, tuæ gratiæ inspirationem. Deus meus, creator meus, tolerator et nutritor meus, te sitio, te esurio, te desidero, ad te suspiro et concupisco; et, sicut pupillus benignissimi patris orbatus præsentia, flens et ejulans incessanter, ejus dilectam faciem toto corde amplectitur: sic ego, non quantum debeo, sed quantum queo, memor passionis tuæ, memor alaparum tuarum, memor flagellorum, memor vulnerum tuorum, memor qualiter pro me occisus es, qualiter conditus, qua-

liter sepultus, simul memor tuæ gloriosæ resurrectionis, et admirabilis ascensionis, hæc indubitata fide teneo, exilii mei ærumnas defleo, spero tui adventus solam consolationem, ardenter desidero tui vultus gloriosam contemplationem.

4. Heu mihi! quia videre non potui Dominum angelorum, humiliatum ad conversationem hominum, ut homine exaltaret ad conversationem angelorum, cum Deus offensus moriebatur ut peccator viveret. Heu! quod tam admirabili, tam inæstimabili pietati præsens obstupescere non merui! Cur, o anima mea, te præsertim non transfigit gladius doloris acutissimi, cum ferre non posses vulnerari lancea latus tui Salvatoris? cum videre nequires violari claves pedes et manus tui plasmatoris, cum horreres effundi sanguinem tui Redemptoris?

5. Cur non es inebriata lacrymarum amaritudine, cum ille potaretur amaritudine fellis? cur non es compassa castissimæ Virgini, dignissimæ matri ejus, dignissimæ dominæ tuæ? Domina mea misericordissima! quos fontes dicam erupisse de tuis pudicissimis oculis, cum attenderes unicum filium tuum innocentem coram te ligari, flagellari et mactari! quos fletus credam perfudisse piissimum tuum vultum, cum suspiceres eumdem filium tuum, Deum et Dominum tuum, in cruce sine culpa ex-

tendi, et carnem de carne tua ab impiis crudeliter dissecari! quibus singultibus æstimabo purissimum pectus tuum vexatum esse, cum tu audires: Mulier, ecce filius tuus, et discipulus: Ecce mater tua; cum acciperes discipulum pro magistro, servum pro Domino!

6. Utinam cum felice Joseph Dominum meum de cruce deposuissem, aromatibus condidissem, in sepulcro collocassem; ut saltem persecutus vel consecutus essem, ut tanto funeri non defuisset aliquid mei obsequii! utinam cum beatis mulieribus, corusca visione angelorum essem territus, et audissem nuntium Dominicæ resurrectionis, nuntium meæ consolationis, nuntium tam expectatum, nuntium tam desideratum; utinam, inquam, audissem ex ore angeli: Nolite timere vos; Jesum quæritis crucifixum, surrexit, non est hic! Benignissime, suavissime, serenissime, quando restaurabis mihi, quia non vidi illam beatæ tuæ carnis incorruptionem? quia non fui deosculatus loca vulnerum, fixuram clavorum? quia non respersi lacrymis gaudii cicatrices corporis veri? Admirabilis, inæstimabilis, incomparabilis, quando consolaberis et compesces me a dolore meo? Non enim cadit a me dolor meus, quamdiu peregrinus sum a Domino meo.

7. Heu mihi, Domine, heu animæ meæ!

recessisti, consolator animæ meæ, nec vale dixisti. Ingrediens vias tuas benedixisti tuis, nec affui: elevatis manibus a nube susceptus es in cælum, nec vidi; angeli promiserunt te rediturum, nec audivi. Quid dicam? quid faciam? quo vadam? ubi eum quæram? vel quando inveniam? Quem rogabo? quis annuntiabit dilecto, quia amore langueo? Deficit gaudium cordis mei, versus est in luctum risus meus; defecit caro mea et cor meum, Deus cordis mei, et pars mea, Deus in æternum. Renuit consolari anima mea, nisi de te, dulcedo mea. Quid enim mihi est in cælo, et a te quid volui super terram? Te volo, te spero, te quæro, tibi dixit cor meum: Quæsivi vultum tuum, vultum tuum, Domine, requiram, ne avertas faciem tuam a me.

8. Amator hominum benignissime, tibi derelictus est pauper; orphano tu eris adjutor. Mi advocate tutissime, miserere mei, orphani derelicti: pupillus factus sum absque patre: anima mea quasi vidua. Respice orbitatis et viduitatis meæ lacrymas, quas tibi offero donec redeas. Eja! jam, Domine, eja! appare mihi, et consolatus ero; exhibe præsentiam tuam, et consecutus ero desiderium meum; revela gloriam tuam, et erit perfectum gaudium meum; sitivit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea. Sitivit anima mea ad Deum fontem

vivum: quando veniam, et apparebo ante faciem Domini?

9. Quando venies, consolator meus? Quem expectabo? O si quando videbo gaudium meum, quod desidero? o si satiabor cum apparuerit gloria mea, quam esurio! o si inebriabor ab ubertate domus tuæ, ad quam suspiro! si potabis me torrente voluptatis tuæ, quem sitio! Sint mihi, Domine, interim lacrymæ meæ panes die ac nocte, donec dicatur mihi: Ecce Deus tuus, donec audiat anima mea: Ecce sponsus tuus. Pasce interim me singultibus meis, refocilla me doloribus meis. Veniet fortasse Redemptor meus, quia bonus est; nec tardabit, quia pius est. Ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

MEDITATIONUM FINIS.

DIVI AURELII AUGUSTINI

HIPPONENSIS EPISCOPI

LIBER SOLILOQUIORUM

ANIMÆ AD DEUM

CAPUT I.

De ineffabili dulcedine Dei.

1. Cognoscam te, Domine, cognitor meus; cognoscam te, virtus animæ meæ; ostende te mihi, consolator meus; videam te, lumen oculorum meorum. Veni, gaudium spiritus mei: videam te, lætitia cordis mei: diligam te, vita animæ meæ: appare mihi, delectatio mea magna, solatium meum dulce, Domine Deus meus, vita mea. et gloria tota animæ meæ, inveniam te, desiderium cordis mei: teneam te, amor animæ meæ, amplectar te, sponse cælestis, exultatio mea summa intus et extra, possideam te, beatitudo sempiterna; possideam te in medio cordis mei, vita beata, dulcedo summa animæ meæ, diligam te, Domine, fortitudo mea, Domine, firmamentum meum, et refugium meum, et liberator meus; amem

te, Deus meus, adjutor meus, turris fortitudinis mihi, et spes mea dulcis in omni tribulatione mea, amplectar te, bonum sine quo nihil bonum; fruar te optimo, sine quo nihil est optimum. Aperi penetralia aurium mearum verbo penetrabiliori omni gladio ancipiti, ut audiam vocem tuam. Intona Domine, desuper voce grandi et forti: tonet mare et plenitudo ejus; commoveatur terra, et omnia quæ in eis sunt.

2. Illustra oculos meos, lux incomprehensibilis; fulgura coruscationem, et dissipa eos, ut non videant vanitatem. Fulgura multiplica, et conturba eos: appareant fontes aquarum, et revelentur fundamenta orbis terrarum. Tribue visum, lux invisibilis, qui te videat; crea novum olfactum, odor vitæ, qui post te currat in odorem unguentorum tuorum; gustum sana, qui sapiat et cognoscat et discernat quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti his qui pleni sunt charitatis tuæ. Da cor quod te cogitet, animum qui te diligat, mentem quæ te recolat, intellectum qui te intelligat, rationem quæ tibi semper summo delectabili fortiter adhæreat. Te semper amor sapiens diligat. O vita, cui omnia vivunt; vita, quæ dat mihi vitam; vita, quæ est mea vita, per quam vivo, sine qua morior; vita, per quam resuscitor, sine qua pereo; vita, per quam

gaudeo, sine qua tribulor; vita vitalis, dulcis et amabilis, semper memorabilis, ubi, quæso, es? ubi te inveniam, ut in me deficiam et in te subsistam? Prope esto in animo, prope in corde, prope in ore, prope in auribus, prope in auxilio, quia amore langueo, quia sine te morior, quia te recolens suscitor. Odor tuus me recreat, memoria tui me sanat; sed satiabor cum apparuerit gloria tua, vita animæ meæ. Concupiscit et deficit anima mea de memoria tua; quando veniam et apparebo tibi lætitia mea?

3. Quare faciem tuam avertis, gaudium meum per quod gaudeo? Ubi es, absconditus, pulchre, quem desidero? Odorem tuum haurio, vivo et gaudeo: te autem non video. Vocem tuam audio, et revivisco. Sed cur faciem tuam abscondis? forte dicis: Non videbit me homo, et vivet. Eja! Domine, moriar, ut te videam; videam ut hic moriar. Nolo vivere, volo mori; dissolvi cupio, et esse cum Christo. Mori desidero, ut videam Christum; vivere renuo, ut vivam cum Christo. O Domine Jesu, accipe spiritum meum; vita mea, suscipe animam meam; gaudium meum, attrahe cor meum. Dulcis cibus meus, comedam te; caput meum, dirige me; lumen oculorum meorum, illumina me; melos meum, tempera me; odor meus, vivifica me; verbum Dei, recrea me;

laus mea, lætifica animam servi tui; intra in eam, gaudium meum, ut in te gaudeat; intra in eam, dulcedo summa, ut dulcia sapiat; lumen æternum, illustra super eam, ut te intelligat, cognoscat et diligat. Ob hoc enim non te diligit, Domine, si te non diligit, quia non te cognoscit; et te ideo non cognoscit, quia non intelligit; et idcirco non intelligit, quia lumen tuum non comprehendit: et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt.

4. O lux mentis, o lucens veritas, o vera claritas, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum; venientem quidem, sed non diligentem: quia qui diligit mundum, inimicus Dei constituitur; expelle tenebras desuper faciem abyssi mentis meæ, ut videat te intelligendo, ut cognoscat te comprehendendo, ut diligat te cognoscendo. Quisquis enim cognoscit te, diligit te, se obliviscitur, amat te plus quam se, relinquit se et venit ad te, ut gaudeat de te. Hinc est ergo, Domine, quod non tantum diligo quantum debeo, quia non plane cognosco te; sed quia parum cognosco, parum diligo; et quia parum diligo, parum in te gaudeo. Sed a te vero gaudio interiori per exteriora recedens, dum te solo careo, adulterinas amicitias in his exterioribus quæro: et sic miser ego, cor meum, quod tibi soli debui toto amore to-

toque affectu impendere, vanis dedi: et ideo vanus effectus sum, dum vanitatem dilexi. Hinc etiam est, Domine, quod in te non gaudeo et tibi non adhæreo, quia ego in exterioribus, tu in interioribus; ego in temporalibus, tu in spiritualibus; ego in transitoriis animo diffundor, cogitatione versor, locutione implicor, et tu, Domine, in æternis habitas, et æternitas es. Tu in cælo, ego in terra; tu diligis alta, ego infima; tu cælestia, ego terrestria: et quando poterunt hæc contraria convenire?

CAPUT II.

De miseria et fragilitate hominis.

1. Miser ego, quando poterit obliquitas mea tuæ rectitudini adæquari? Tu, Domine, diliges solitudinem, ego multitudinem; tu silentium, ego clamorem; tu veritatem, ego vanitatem; tu munditiam, ego immunditiam sequor. Quid plura, Domine? tu vere bonus, ego malus; tu pius, ego impius; tu sanctus, ego miser; tu justus, ego injustus; tu lux, ego cæcus; tu vita, ego mortuus; tu medicina, ego æger; tu gaudium, ego tristitia; tu summa veritas, ego universa vanitas, ut omnis homo vivens. Heu! quid igitur, o Creator, dicam? Audi, o Creator! creatura tua sum, jam perii; creatura tua sum, jam morior; factura tua sum, jam ad

nihilum redigor; plasma tuum sum: manus tuæ, Domine, fecerunt me et plasmaverunt me; manus, inquam, illæ, quæ affixæ clavis sunt pro me; opus manuum tuarum, Domine, ne despicias: vulnera manuum tuarum precor ut aspicias. Ecce in manibus tuis, Domine Deus, descripsisti me: lege ipsam scripturam, et salva me. En ad te suspiro creatura tua: creator es, recrea me; en ad te clamo, factura tua: vita es, vivifica me; en ad te respicio, tuum plasma: plasmator es, restaura me. Parce mihi, Domine; nihil enim sunt dies mei.

2. Quid est homo, ut possit alloqui Deum factorem suum? Parce mihi colloquenti tibi; ignosce servo tuo, qui præsumit loqui tanto Domino; legem non habet necessitas. Dolor me compellit dicere; calamitas quam patior, cogit me exclamare; ægrotus sum, ad medicum clamo; cæcus sum, ad lucem propero; mortuus sum, ad vitam suspiro. Tu es medicus, tu lux, tu vita: Jesu Nazarene, miserere mei; fili David, miserere mei, fons misericordiæ. Audi, quid ad te clamat infirmus. Lux quæ transis, expecta cæcum, præbe ei manum, ut ad te veniat, et in lumine tuo videat lumen. Vita vivens, revoca mortuum. Quid sum ego, qui loquor tecum? Væ mihi! Domine; parce mihi, Domine; ego cadaver putridum, esca vermium; vas fœtidum, cibus ignium. Quid sum ego,

qui loquor tecum? Væ mihi, Domine; parce mihi, Domine: infelix ego homo: homo, inquam, natus de muliere, brevi vivens tempore, repletus multis miseriis; homo, inquam, vanitati, similis factus, comparatus jumentis insipientibus, et jam similis factus illis.

3. Quid iterum ego? Abyssus tenebrosa, terra misera, filius iræ, vas aptum in contumeliam, genitus per immunditiam, vivens in miseria, moriturus in angustia. Heu miser! quid sum? quid futurus sum? Vas sterquilinii, concha putredinis, plenus fœtore et horrore; cæcus, pauper, nudus, plurimis necessitatibus subditus, et ignorans introitum et exitum meum, miser et mortalis; cujus dies sicut umbra prætereunt, cujus vita sicut umbra lunatica evanescit, sicut flos in arbore crescit, et statim marcescit, nunc floret, et statim aret; vita, inquam, mea, vita fragilis, vita caduca, vita quæ quanto magis crescit, tanto magis decrescit; quanto magis procedit, tanto magis ad mortem accedit; vita fallax et umbratica, plena laqueis mortis. Nunc gaudeo, statim tristor; nunc vigeo, jam infirmor; nunc vivo, statim morior; nunc felix appareo, jam miser; nunc rideo, jam fleo: sicque omnia mutabilitati subjacent, ut nihil una hora in uno statu permaneat. Hinc timor, hinc tremor; hinc fames, hinc

sitis; hinc calor, hinc frigus; hinc languor, inde dolor exuberat: subsequitur his importuna mors quæ mille modis quotidie miseros homines inopinate rapit. Hunc necat febribus, illum opprimit doloribus; hunc consumit fame, illum siti extinguit; hunc suffocat aquis, illum interimit laqueo; illum perimit flammis, alium dentibus bestiarum ferocium vorat; hunc trucidat ferro, illum veneno corrumpit; alterum tantum repentino terrore miseram vitam finire compellit. Et nunc super hæc omnia magna miseria, quia cum nihil sit certius morte, ignorat tamen homo finem suum: et cum stare putat, colliditur, et perit spes ejus. Nescit enim homo quando vel ubi, vel quomodo morietur, et tamen certum est quod eum mori oporteat.

4. Ecce, Domine, quam magna miseria hominis, in qua sum, nec timeo; quam grandis calamitas, quam patior, nec doleo, et ad te non clamo! clamabo, Domine, antequam transeam, si forte non transeam, sed in te maneam. Dicam ergo, dicam miseriam meam: confitear, nec erubescam, ante te vilitatem meam. Adjuva me, fortitudo mea, per quam sublevor; succurre, virtus per quam sustentor; veni, lux per quam video; appare, gloria per quam gaudeo; appare, vita in qua vivam, o Domine, Deus meus.

CAPUT III.

De admirabili lumine Dei.

1. O lux quam videbat Tobias, quando, oculis clausis, docebat filium suum viam vitæ ; lux quam videbat Isaac interius, quando, caligantibus oculis exterius, filio futura narrabat; lux, inquam, invisibilis, cui omnis abyssus humani cordis est visibilis; lux quam Jacob videbat, quando sicut tu intus docebas, filiis exterius ventura prædicebat: ecce tenebræ sunt super faciem abyssi mentis meæ, tu es lumen ; ecce caligo tenebrosa super aquas cordis mei, tu es veritas.

2. O Verbum, per quod facta sunt omnia, et sine quo factum est nihil! Verbum quod est ante omnia, et ante quod nihil; Verbum regens omnia, sine quo nihil sunt omnia; Verbum, quod dixisti in principio: Fiat lux, et facta est lux ; dic etiam mihi: Fiat lux, et facta sit lux ; et videam lumen, et cognoscam quidquid non est lumen: quia sine te mihi tenebræ lumen, et lumen tenebræ ponuntur. Et sic sine tua luce non est veritas; adest error, adest vanitas; non est discretio, adest confusio; adest ignorantia, non est scientia; adest cæcitas, non est visio; adest invium, non est via; adest mors, non est vita.

CAPUT IV.

De mortalitate humanæ naturæ.

1. Ecce, Domine, quia lux non est, mors est: immo non est mors, quia nihil est mors. Nam per ipsam ad nihilum tendimus, dum nos nihil facere per peccatum non formidamus. Et juste quidem hoc, Domine; nam digna factis recipimus, dum ad nihilum devenimus, tamquam aqua decurrens; quia sine te factum est nihil, et nos faciendo nihil, facti sumus nihil, quia sine te sumus nihil, per quem facta sunt omnia, sine quo factum est nihil! O Domine Verbum! O Deus Verbum, per quod facta sunt omnia, sine quo factum est nihil! væ mihi misero toties obcæcato; quia tu lux, et ego sine te! væ mihi misero toties vulnerato; quia tu salus, et ego sine te! væ mihi misero toties infatuato; quia tu es veritas, et ego sine te! væ mihi misero aberrato; quia tu via, et ego sine te! væ mihi misero toties mortuo; quia tu vita, et ego sine te! væ mihi misero toties annihilato; quia tu es Verbum per quod facta sunt omnia, et ego sine te, sine quo factum est nihil!

2. O Domine Verbum! o Deus Verbum! qui es lux, per quem facta est lux, qui es via, veritas et vita in quo non sunt tene-

bræ, error, vanitas, neque mors; lux, sine qua tenebræ; via, sine qua error; veritas, sine qua vanitas; vita, sine qua mors; dic verbum, Domine: Fiat lux, ut videam lucem, et vitem tenebras; videam viam, et vitem invium; videam veritatem, et vitem vanitatem; videam vitam, et vitem mortem. Illuminare, Domine, lux mea, illuminatio mea, et salus mea, quem timebo; Dominus meus, quem laudabo; Deus meus, quem honorabo; pater meus, quem amabo; sponsus meus, cui me servabo: illuminare, inquam, illuminare, lux, huic cæco tuo, qui in tenebris et in umbra mortis sedet: et dirige pedes ejus in viam pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei, in voce exultationis et confessionis. Vera enim confessio est via per quam ingrediar ad te viam, per quam egrediar ab invio et revertar ad te viam, quia tu es vera via vitæ.

CAPUT V.

Quid sit nihil fieri.

1. Confitear ergo, confitear tibi, Pater, Domine cæli et terræ, miseriam meam, ut me venire liceat ad misericordiam tuam. Miser quippe factus sum, et ad nihilum redactus sum, et nescivi, quia tu es veritas, et ego non eram tecum; vulneraverunt me

iniquitates meæ, et non dolui, quia tu es vita, et ego non eram tecum; ad nihilum duxerunt me, quia tu es Verbum, et ego non eram tecum, per quem facta sunt omnia, sine quo factum est nihil: et ideo sine te factus sum nihil: quia nihil est quod ad nihilum ducit. Omnia per Verbum facta sunt, quæcumque facta sunt, et qualia facta sunt. Vidit Deus cuncta quæ fecerat, et erant valde bona. Omnia quæcumque facta sunt, per Verbum facta sunt; et quæcumque per Verbum facta sunt, valde bona sunt. Quare bona sunt? quia omnia per Verbum facta sunt, et sine ipso factum est nihil: quia nihil bonum sine summo bono est. Sed malum est, ubi non est ullum bonum, quod utique nihil est: quia nihil aliud est malum quam privatio boni: sicut nihil aliud est cæcitas quam privatio luminis.

2. Malum itaque nihil est, quia sine Verbo factum est, sine quo factum est nihil: illud autem malum est, quod privatur illo bono, per quod omnia facta sunt, quæcumque sunt. At quæ non sunt, per ipsum facta non sunt, et ideo nihil sunt, et ideo mala sunt quæ facta non sunt, quia omnia quæcumque facta sunt, per Verbum facta sunt; et omnia per Verbum bona facta sunt. Cum igitur omnia per Verbum facta sunt, mala per ipsum non sunt: restat igitur quod omnia quæ facta non sunt, bona non

sunt; quia omnia quæcumque facta sunt bona sunt, et ideo mala sunt, quia facta non sunt; et ideo nihil sunt, quia sine Verbo factum est nihil. Malum igitur nihil est, quia factum non est. Sed qualiter malum est, si factum non est? Quia malum privatio boni est, per quod factum bonum est. Esse ergo sine Verbo malum est, quod esse non est, quia sine ipso nihil est. Sed quid est separari a Verbo?

3. Si hoc quæris scire, audi quid est Verbum. Verbum Dei dicit: Ego sum via, veritas et vita: separari ergo a Verbo, est esse sine via, sine veritate, sine vita; et ideo sine ipso nihil, et ideo malum, quia separatur a Verbo, per quod omnia facta sunt valde bona. Separari autem a Verbo, per quod omnia facta sunt, nihil aliud est, quam deficere et a facto transire in defectum, quia sine ipso est nihil. Quoties ergo a bono devias, a Verbo te separas, quia ipsum est bonum: et ideo nihil efficeris, quia sine Verbo es, sine quo factum est nihil. Nunc igitur, Domine, illuminasti me, ut viderem te; vidi, et cognovi me: quia toties nihil factus sum, quoties a te separatus sum, quia bonum, quod tu es, oblitus sum, et ideo malus effectus sum. Væ mihi misero, ut quid hoc non cognoscebam, quia te deserens nihil fiebam! Sed quid hoc quæro? si nihil eram, quomodo cognoscere

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

nolebam? Scimus quia malum nihil est: et quod nihil est, non est, et quod non est bonum, non est, quia nihil est. Si ergo nihil fui, cum sine te fui, quasi nihil fui, et velut idolum, quod nihil est. Quod quidem aures habet, et non audit; nares habet, et non odorat; oculos habet, et non videt; os habet, et non loquitur: manus habet, et non palpat; pedes habet, et non ambulat, et omnia lineamenta habet membrorum sine sensu eorum.

CAPUT VI.

De casu animæ in peccatis.

1. Cum igitur fui sine te, non fui, sed nihil fui; et ideo cæcus eram, surdus et insensibilis, qui nec bonum discernebam, nec malum fugiebam, nec dolorem vulnerum sentiebam, nec tenebras meas videbam, quia eram sine te vera luce, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum. Væ mihi! vulneraverunt me, et non dolui; traxerunt me, et non sensi: quia nihil eram, quia sine vita eram, quæ est Verbum, per quod facta sunt omnia. Ideo, Domine, lux mea, inimici mei de me fecerunt quæcumque voluerunt, percusserunt, nudaverunt, polluerunt, corruperunt, vulnerarunt, et occiderunt me: quia recessi a te, et factus sum nihil sine te.

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

2. Heu, Domine, vita mea, qui fecisti me, lux mea, quia dilexisti me! defensor vitæ meæ, miserere mei, et resuscita me, Domine Deus meus, spes mea, virtus mea, fortitudo mea, consolatio mea. In die tribulationis meæ respice inimicos meos, et eripe me: fugiant a facie mea qui oderunt me, et ego vivam in te, per te. Ipsi enim, Domine, consideraverunt me; et videntes me sine te, despexerunt me. Diviserunt sibi vestimenta virtutum quibus ornaveras me, fecerunt sibi viam per me, sub pedibus suis conculcaverunt me, fœcibus peccatorum polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt me desolatum et mœrore confectum. Ibam post eos cæcus et nudus, et illaqueatus funibus peccatorum. Trahebant me post se in circuitu de vitio in vitium, et de luto in lutum, et ibam absque fortitudine ante faciem subsequentis Servus eram, et servitutem amabam; cæcus eram, et cæcitatem desiderabam; vinctus eram, et vincula non horrebam. Amarum dulce, et dulce amarum credebam.

3. Miser eram, nec cognoscebam, et hoc quia sine Verbo eram, sine quo factum est nihil, per quod omnia conservantur, sine quo omnia annihilantur. Sicut enim omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil; sic per ipsum omnia conservantur, quæcumque sunt sive in cælo, sive in

terra, sive in mari, et in omnibus abyssis. Nec pars parti in lapide adhæret, nec in aliquo creatorum, nisi quia per Verbum conservantur, per quod omnia facta sunt. Adhæream ergo tibi Verbo, ut conserves me, quia ubi a te recessi, perii in me, nisi quia tu, qui me feceras, refecisti me. Ego peccavi, tu me visitasti; ego cecidi, tu me erexisti; ego ignoravi, tu me docuisti; ego non vidi, tu me illuminasti.

CAPUT VII.

De multiplicibus beneficiis Dei.

1. Miser ego, Deus meus, quantum teneor diligere te, ostende mihi, quantum debeo laudare te, demonstra mihi, quantum debeo placere tibi, innotesce mihi. Intona, Domine, desuper voce grandi et forti, in interiorem aurem cordis mei, doce me, et salva me, et collaudabo te, qui creasti me, cum nihil essem; qui illuminasti me, cum in tenebris essem; qui resuscitasti me, cum mortuus essem; qui pavisti me a juventute mea omnibus bonis tuis. Hunc inutilem vermem, fœtentem peccatis, nutris omnibus optimis donis tuis.

2. Aperi mihi, o clavis David, qui aperis, et nemo claudit illi cui tu aperis, et nemo aperit illi cui tu claudis; aperi mihi ostium luminis tui, ut ingrediar, et videam, et co-

gnoscam, et confitear tibi in toto corde meo, quia misericordia tua magna est super me, et eruisti animam meam ex inferno inferiori. Domine, Deus noster, quam admirabile et laudabile est nomen tuum in universa terra! Ecquid est homo, quod memor es ejus: aut filius hominis, quoniam visitas eum? Domine, spes sanctorum, et turris fortitudinis eorum, Deus, vita animæ meæ, per quam vivo, sine qua morior; lumen oculorum meorum, per quod video, sine quo orbor; gaudium cordis mei et lætitia spiritus mei, diligam te toto corde meo, et toto animo meo, et totis medullis et visceribus meis: quia tu prior dilexisti me.

3. Et unde hoc mihi, o Creator cæli et terræ, et abyssi, qui bonorum meorum non indiges, unde hoc mihi quod dilexisti me? O sapientia, quæ aperis os mutorum! o Verbum, per quod facta sunt omnia, aperi os meum, da mihi vocem laudis, ut enarrem omnia beneficia tua, quæ mihi, Domine, a principio contulisti. Ecce enim sum, quia tu creasti me: et quod me creares, et in numero creaturarum tuarum numerares, ab æterno tu præordinasti, antequam quidquam faceres a principio, antequam extenderes cælos, necdum erant abyssi; adhuc terram non feceras, nec montem fundaveras, necdum fontes eruperant. Antequam hæc omnia, quæ fecisti per

Verbum, faceres, me creaturam tuam fore, certissima veritatis tuæ providentia prævidisti, et esse me creaturam tuam voluisti.

4. Et hoc unde mihi, Domine benignissime, Deus altissime, pater misericordissime, creator potentissime, et semper mitissime, quæ mea merita, quæ mea gratia, ut complaceret ante conspectum tuæ magnificæ majestatis creare me? Non eram, et creasti me; nihil fueram, et de nihilo me aliquid fecisti. Quale autem aliquid? Non stillam aquæ, non ignem, non avem vel piscem, non serpentem, vel aliquid ex brutis animalibus; non lapidem vel lignum, non ex eorum genere quæ tantum habent esse, vel ex eorum quæ tantum esse possunt, et crescere; non ex eorum genere quæ tantum esse et crescere et sentire possunt; sed super omnia hæc, voluisti me esse ex his quæ habent esse, quia sum; et ex his quæ habent esse, et crescere, quia sum et cresco; et ex his quæ sunt, crescunt et sentiunt; quia sum, cresco et sentio; et paulo minus parem me creasti angelis, quia rationem te cognoscendi cum ipsis a te communem accepi. Sed paulo minus utique dixi: nam illi tuam felicem notitiam jam habent per speciem, ego autem per spem; illi facie ad faciem, ego per speculum in ænigmate; illi plene, ego autem ex parte.

CAPUT VIII.

De dignitate hominis futura.

1. Sed cum venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est, quando jam revelata facie tuam faciem videbimus. Quid jam prohibebit nos non esse minores paulo minus ab angelis, quos tu, Domine, corona spei, quæ ornata est gloria et honore, coronaveris; quos tu nimis, quasi amicos tuos, honoraveris: imo per omnia pares, et æquales angelis? Nempe et hoc veritas tua dicit: Æquales sunt angelis, et filii Dei sunt. Quidni filii Dei sunt, si pares fiunt angelis? Vere quidem erunt filii Dei, quia filius hominis factus est Filius Dei. Hoc utique consideranti mihi, fiducia est dicere: Non homo minor paulo minus est ab angelis, non utique tantum æqualis angelis, sed superior angelis, quia homo Deus, et Deus homo, non angelus.

2. Et dicam propter hoc hominem esse creaturam dignissimam, quia Verbum, quod erat in principio Deus apud Deum; Verbum, per quod Deus dixit: Fiat lux, et facta est lux, angelica scilicet natura; Verbum, per quod Deus creavit omnia in principio, idem Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam ejus. Ecce glo-

ria, per quam glorior, quando sane glorior; ecce gaudium, per quod gaudeo, quando sane gaudeo. Domine, Deus meus, vita et tota gloria animæ meæ, confiteor ergo tibi, Domine, Deus meus, cum me creasti rationis capacem, angelis quodammodo parem creasti; quia perfici possum per Verbum tuum ut veniam ad æqualitatem angelorum, ut habeam adoptionem filiorum per unigenitum Verbum tuum, Domine, per Filium tuum dilectum, in quo tibi bene complacuit, per unicum cohæredem et consubstantialem tibi, et coæternum, Jesum Christum unicum Dominum redemptorem nostrum, illuminatorem et consolatorem nostrum, advocatum nostrum apud te, et lumen oculorum nostrorum, qui est vita nostra, salvator noster, et spes unica nostra, qui nos dilexit magis quam se, per quem habemus fiduciam repositam, et firmam apud te spem, et accessum veniendi ad te: quoniam dedit potestatem filios Dei fieri his qui credunt in nomine ejus.

3. Laudem tribuam nomine tuo, Domine, qui me ad imaginem et similitudinem tuam creando, tantæ gloriæ fecisti me fore susceptibilem ut possim filius Dei fieri. Hoc utique non possunt arbores, non possunt lapides, non generaliter omnia quæ moventur vel crescunt in aere, vel in mari, vel

in terra, quia non dedit eis potestatem per Verbum tuum filios Dei fieri, quia rationem non habent. Nam et hæc potestas in ratione consistit, per quem cognoscimus Deum. Dedit autem hanc potestatem hominibus, quos creavit rationabiles ad imaginem et similitudinem suam. Et ego utique, Domine, per tuam gratiam homo sum, et filius tuus esse possum per gratiam; quod illa non possunt.

4. Unde hoc mihi, Domine, veritas summa, veraque summitas, principium omnium creaturarum, unde hoc mihi, Domine, ut possim fieri filius Dei, quod illa non possunt? Tu es qui manes in æternum, qui omnia creasti simul: simul creasti homines et jumenta, lapides et virentia terræ: non enim præcesserunt merita, nulla eorum antecessit gratia: quia omnia tua tantum bonitate creasti, pares omnes creaturæ fuere in meritis, quia omnium nulla fuere merita. En unde ego magis tua bonitas in hac creatura tua, quam fecisti rationalem, quam in omnibus aliis, quæ sunt sine ratione, apparuit? Quare non ego, sicut omnes illæ? aut cur non omnes illæ sicut ego? aut ego solus sicut illæ? Quæ mea merita, quæ mea gratia, ut me filium Dei posse fieri susceptibilem creares, quod illis omnibus denegares? Absit, Domine, ut hoc sentiam: tua tantum gratia, tua tantum bo-

nitas hoc fecit, ut essem particeps dulcedinis ejus. Illa igitur gratia qua me de nihilo creasti, illam, quæso, Domine, da mihi gratiam, ut tibi de hoc referam gratiam.

CAPUT IX.

De omnipotentia Dei.

1. Omnipotens manus tua semper una et eadem creavit in cælo angelos et in terra vermiculos: non superior in illis, non inferior in istis. Sicut enim nulla alia manus angelorum, ita nulla posset creare vermiculum: sicut nulla cælum, ita nulla posset creare minimum arboris folium; sicut nulla corpus, ita nulla ullum capillum album posset facere, aut nigrum; sed omnipotens manus tua, cui omnia pari modo sunt possibilia.

2. Nec enim possibilius est ei creare vermiculum quam angelum, nec impossibilius extendere cælum quam folium, nec levius formare capillum quam corpus, nec difficilius fundare terram super aquam quam aquas super terram; sed omnia quæcumque voluit, fecit, sicut voluit in cælo et in terra, in mari et in omnibus abyssis, et me inter omnia, sicut voluit, potuit, et scivit. Potuit quidem manus tua, Domine, me lapidem, vel avem, vel serpentem, vel bel-

luam aliquam creare, et scivit; sed noluit propter suam bonitatem. Quare ergo ego non sum lapis vel arbor, vel aliqua bellua? quia sic ordinavit bonitas tua: et ut hoc ordinaret, non præcesserunt merita mea.

CAPUT X.

De incomprehensibili laude Dei.

1. Unde hoc mihi, Domine, unde mihi laudes ad laudandum te? Sicut enim fecisti me sine me, sicut complacuit ante te; ita laus tibi est sine me, sicut complacet ante te. Ante te, Domine, laus tua tu ipse es. Laudent te opera tua secundum multitudinem magnitudinis tuæ. Laus tua, Domine, incomprehensibilis est: corde non comprehenditur, ore non mensuratur, aure non percipitur; quia ista transeunt, et laus tua, Domine, manet in æternum. Cogitatio incipit, et cogitatio finitur; vox sonat, vox transit; auris audit, et auditus desinit: laus vero tua in æternum stat.

2. Quis ergo est qui te laudet? quis homo annuntiet laudem tuam? Laus tua perpetua est, transitoria non est. Hic te laudat, qui se ipsum laudem tuam credit; hic te laudat, qui se ipsum noscit in tuam laudem non posse pertingere. Laus perpetua, quæ nunquam transit, in te est laus

nostra: in te laudabitur anima mea. Non nos te laudamus, sed tu te, et per te, et in te: et nobis etiam est laus in te. Tunc veram habemus laudem quando a te habemus laudem, quando lux approbat lucem: quia tu vera laus, tribuis veram laudem. Quoties autem ab alio quam a te quærimus laudem, toties tuam amittimus laudem: quia illa transitoria est, sed tua æterna. Si transitoriam quærimus, æternam amittimus laudem: si æternam volumus, transitoriam non amemus. Laus æterna, Domine, Deus meus, a quo omnia laus, sine quo nulla est laus, non valeo laudare te sine te: habeam te, et laudabo te. Quid enim ego sum, Domine, per me, ut laudem te? pulvis et cinis ego sum, canis mortuus et fœtens ego sum, vermis et putredo ego sum. Quis ego sum, ut laudem te, Domine, Deus fortissime, spiritus universæ carnis, qui inhabitas æternitatem?

3. Numquid tenebræ laudabunt lucem, aut mors vitam? tu lux, ego tenebræ; tu vita, ego mors. Numquid vanitas veritatem laudabit? tu es veritas, ego homo similis factus vanitati. Quid ergo, Domine, laudabo te? Numquid miseria mea laudabit te? numquid fœtor laudabit odorem? numquid mortalitas hominis, quæ hodie est, et cras tollitur, laudabit te? numquid laudabit te homo putredo, et filius hominis vermis?

numquid laudabit te, Domine, qui in peccatis conceptus est, et natus, et nutritus? non est enim speciosa laus in ore peccatoris. Laudet te, Domine, Deus meus, incomprehensibilis potentia tua, incircumscriptibilis sapientia tua et ineffabilis bonitas tua; laudet te supereminens clementia tua, superabundans misericordia tua sempiterna quoque virtus et divinitas tua; laudet te omnipotentissima fortitudo tua, summa quoque benignitas tua et charitas tua, per quam creasti nos, Domine Deus, vita animæ meæ.

CAPUT XI.

De spe erigenda ad Deum.

1. Ego autem creatura tua sub umbra alarum tuarum sperabo in bonitate tua, qua creasti me. Adjuva creaturam tuam, quam creavit benignitas tua; non pereat in malitia mea quod operata est bonitas tua; non pereat in miseria mea quod fecit summa clementia tua. Quæ est enim utilitas in creatione tua, si descendam in corruptionem meam? Numquid enim vane, Deus, constituisti omnes filios hominum? Creasti me, Domine: rege quod creasti: opera manuum tuarum ne despicias, Deus. Me fecisti de nihilo: si me non regis, Do-

mine, iterum revertar ad nihilum. Sicut enim, Domine, non eram, et de nihilo fecisti me: sic, si me non regis, adhuc ad nihilum redigar in me.

2. Adjuva me, Domine, vita mea, ne peream in malitia mea. Si non creasses me, Domine, non essem: quia creasti me, jam sum; si non regis jam non sum. Non enim mea merita, non mea gratia te coegerunt ut creares me, sed benignissima bonitas tua et clementia tua. Illa charitas tua, Domine, Deus meus, quæ te ad creationem coegit, ipsa, quæso, modo cogat te ad regendum. Quid enim prodest quod te compulit charitas tua ad creandum, si peream in miseria mea, et non me regat dextera tua? Hæc te cogat, Domine, Deus meus, clementia ad salvandum quod creatum est, quæ te compulit creare quod creatum non est; ipsa te vincat charitas ad salvandum, quæ te vicit ad creandum: quia nec nunc minor est, quia ipsa charitas tu ipse es, qui semper idem es; non est abbreviata manus tua, Domine, ut salvare nequeat; neque aggravata est auris tua ut non audiat; sed peccata mea diviserunt inter me et te, inter tenebras et lucem, inter imaginem mortis et vitam, inter vanitatem et veritatem, inter lunaticam hanc vitam meam et sempiternam tuam.

CAPUT XII.

De laqueis concupiscentiarum.

1. Hæc sunt umbræ tenebrarum, quibus operior in hac abysso caliginosi carceris hujus in qua prostratus jaceo, donec aspiret dies, et inclinentur umbræ, fiatque lux in firmamento virtutis tuæ. Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia; dicat: Fiat lux, et effugentur tenebræ: et appareat arida, germinetque terra herbam virentem, et facientem semen et fructum bonum justitiæ regni tui, Domine, pater et Deus, vita, per quam omnia vivunt, et sine qua omnia mortua computantur, ne derelinquas me in cogitatu maligno, et extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi: aufer a me concupiscentias, et animo irreverenti et infrunito ne tradas me; sed posside cor meum, ut te cogitet semper.

2. Illumina oculos meos ut te videant, et non extollantur ante te, gloria sempiterna; sed humiliter sentiant non in mirabilibus super se; et quæ a dexteris sunt videant, et non quæ a sinistris abs te. Et palpebræ tuæ præcedant gressus meos; nam et palpebræ tuæ interrogant filios hominum. Allide concupiscentiam meam dulcedine tua, quam abscondisti timentibus te: ut concupiscam te concupiscentiis sem-

piternis: ne vanis illectus et deceptus interior gustus ponam amarum dulce, et dulce amarum, tenebras lucem, et lucem tenebras, ut liberari in medio tot decipularum, possim ab inimico super faciem viæ hujus positarum ad capiendas animas peccatorum, quibus plenus est totus mundus. Quod is qui vidit sub silentio non transivit, inquiens: Quidquid enim est in mundo aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ.

3. Ecce, Domine, Deus meus, mundus totus plenus est concupiscentiarum laqueis, quos paraverunt pedibus meis: et quis effugiet hos laqueos? Profecto a quo tu abstuleris extollentiam oculorum suorum, ut non eum capiat concupiscentia oculorum; et a quo tu abstuleris carnis concupiscentiam, ne eum capiat carnis concupiscentia; et a quo tu abstuleris animum irreverentem, et infrunitum, ne eum callide decipiat superbia vitæ. O quam felix, cui hæc tu facies! quippe transivit immunis.

4. Nunc, Redemptor, te precor per te, adjuva me, ne corruam in conspectu adversariorum meorum, captus laqueis eorum, quos paraverunt pedibus meis, ut incurvent animam meam: sed erue me, virtus salutis meæ, ne sibi risum exhibeant de me inimici tui, qui oderunt te. Exurge, Domine, Deus

meus, fortis meus, et dissipentur inimici tui, et fugiant, qui oderunt te, a facie tua. Sicut fluit cera a facie ignis, sic pereant peccatores a facie tua: et ego abscondar in abscondito faciei tuæ, et gaudeam cum filiis tuis, satiatus omnibus bonis tuis. Et tu, Domine Deus, pater orphanorum, et tu, Mater pupillorum tuorum, audi ejulatum filiorum tuorum, et extende alas tuas, ut fugiamus sub eas a facie inimici. Turris fortitudinis Israel, qui non dormitabis neque dormies custodiens Israel: quia non dormit neque dormitat hostis qui impugnat Israel.

CAPUT XIII.

De miseria hominis, et beneficiis Dei.

1. O lux, quam non videt alia lux; lumen, quod non videt aliud lumen; lux quæ obtenebrat omnem lumen; et lumen, quod excæcat omne extraneum lumen; lux, a qua omnis lux; lumen, a quo omne lumen: lumen, ad quod omne lumen est tenebræ, ad quod omnis lux obscuritas; lux, cui omnes tenebræ lumen, cui omnes obscuritas lux; lux suprema, quam cæcitas non obnubilat, quam caligo non hebetat, quam tenebræ non obscurant, quam nulla obstantia claudit, quam nunquam separat aliqua umbra, lux, quæ illuminas omnia tota simul

semel et semper, absorbe me in claritatis abyssum, ut videam undique te in te, et me in te, et cuncta sub te; ne derelinquas me, ne accrescant umbræ ignorantiæ meæ, et multiplicentur delicta mea; sine te enim omnia sunt mihi tenebræ, omnia mala; quia nihil bonum sine te, vero, solo et summo bono.

2. Hoc confiteor, hoc scio, Domine, Deus meus, quia ubicumque sum sine te, male est mihi præter te, non solum extra me sed etiam in me: quia omnis copia, quæ non est Deus meus, mihi est egestas. Satiabor tunc cum apparuerit gloria tua. Et tu, Domine vita mea beata, fac ut miseriam meam confitear tibi, ex quo ab unitate bonitatis tuæ, summo et uno bono, temporalium rerum multiformitas lapsum me per carnales sensum dissipavit, et ab uno in multa divisit et facta est mihi abundantia laboriosa, et egestas copiosa, dum aliud et aliud sequebar et a nullo implebar, dum non in me inveniebam te incommutabile et singulare indivisum unum bonum: quod consecutus, non egeo; quod consecutus, non doleo; quod possidens, satiatur totum desiderium meum.

3. Heu miseria super miseriam! cum misera anima mea a te refugit, cum quo semper abundat et gaudet; et sequitur mundum, cum quo semper eget et dolet. Mun-

dus clamat: Deficio; tu, Domine, clamas: Reficio; et miseria mea prava magis sequitur deficientem quam reficientem. Plane infirmitas mea hæc est. Medice spirituum, sana illam, ut confitear tibi, salus animæ meæ, toto corde meo super omnibus beneficiis tuis, quibus pascis me a juventute mea et usque in senectam et senium. Te deprecor per teipsum, ne derelinquas me: fecisti me cum non essem, redemisti me cum periissem: perieram, mortuus fueram, ad mortuum descendisti, mortalitatem suscepisti, ad servum rex descendisti, ut servum redimeres, teipsum tradidisti; ut ego viverem, tu mortem suscepisti, mortem vicisti; me instaurasti, cum te humiliasti.

4. Perieram, abieram, in peccatis venundatus eram: venisti pro me, ut redimeres me: et tantum me dilexisti, ut sanguinem tuum in pretium dares pro me; dilexisti me, Domine, plus quam te, quia mori voluisti pro me. Tali pacto, tam caro pretio reduxisti me de exilio, redemisti me de servitio, retraxisti me de supplicio, vocasti me nomine tuo; signasti me sanguine tuo, ut memoriale tuum semper esset apud me, et nunquam recederet a corde meo qui pro me non recessit a cruce. Unxisti me oleo tuo, quo tu unctus fuisti, ut a te Christo dicerer christianus. En in manibus tuis descripsisti me, ut semper sit memoria mea

apud te, si tamen memoria tua jugiter fuerit apud me. Sic igitur gratia tua semper et misericordia prævenerunt me. De multis namque et magnis periculis sæpe liberasti me, liberator meus; quando erravi, ad viam reduxisti me; quando ignoravi, docuisti me; quando peccavi, corripuisti me; quando tristis fui, consolatus es me; quando desperavi, confortasti me; quando cecidi, erexisti me; quando steti, tenuisti me; quando ivi, deduxisti me; quando veni, suscepisti me; quando dormivi, custodisti me; quando clamavi, exaudisti me.

CAPUT XIV.

Quod Deus perpetua inspectione considerat opera et intentione hominum.

1. Hæc enim et multa alia beneficia fecisti mihi, Domine, Deus meus, vita animæ meæ, de quibus dulce esset mihi semper loqui, semper cogitare, semper tibi gratias agere; ut possim te semper pro omnibus bonis tuis laudare, et amare te toto corde meo, et tota anima mea, et tota mente mea, et tota fortitudine mea, simul ex omnibus medullis et intimis cordis mei, et omnium compagum mearum. Beata dulcedo, Domine, Deus meus, omnium qui delectantur in te. Sed imperfectum meum viderunt oculi tui; oculi, inquam, tui multo lucidio-

res sunt sole, circumspicientes omnes vias hominum, et profundum abyssi, et in omni loco contemplantur semper bonos et malos.

2. Cum enim cunctis præsideas, singula implens, totus semper ubique præsens, cunctorumque curam agens quæ creasti, quia nihil odisti eorum quæ fecisti: sic gressus meos semitasque consideras, et die noctuque super custodiam meam vigilas, omnes semitas meas diligenter notans, speculator perpetuus, veluti si, totius creaturæ tuæ cæli et terræ oblitus, tantum me solum consideres, et nihil sit tibi curæ de aliis. Neque enim tibi crescit lux incommutabilis visionis tuæ, si tantum unum aspicias; neque minuitur, si innumera videas et diversa: quia sicut una totum simul perfecte consideras, sic singula quælibet, licet diversa, perfecte simul totaque totus conspicit visus tuus; sed sicut omnia, sic unum; et sicut unum, sic singula totus simul sine divisione vel commutatione vel diminutione consideras: itaque totus tu in toto tempore sine tempore, totum me simul semperque consideras, ac si nihil aliud considerare debeas.

3. Sic igitur super custodiam meam stas, sicut si omnium oblitus sis, et mihi soli intendere velis: semper quippe te præsentem exhibes, semper te paratum offers, si

me paratum invenis. Quocumque iero, tu me, Domine, non deseris, nisi prior ego te deseram; ubicumque fuero non recedis: quoniam ubique es, ut quocumque iero inveniam te, per quem possim esse, ne peream sine te, cum sine te esse non possim. Fateor quidem quia quidquid facio et quæcumque facio, ante te facio; et illud quidquid est quod facio, melius tu vides, quam ego qui facio. Quidquid enim semper operor, tu pariter semper præsens ades, utpote perpetuus inspector omnium cogitationum, intentionum, delectationum et operationum mearum. Domine, ante te semper est omne desiderium meum, ante te tota cogitatio mea.

4. Tu, Domine, vides unde veniat spiritus, ubi sit, et quo vadat, quia tu es omnium spirituum ponderator; et utrum radix sit dulcis, an amara, de qua foris pulchra folia emittuntur, tu judex interius melius ipse nosti, et etiam medullas radicum subtilius perscrutaris: et non solum intentionem, sed radicis ejus medullam intimam disertissima tuæ lucis veritate colligis, numeras, intueris et consignas, ut reddas unicuique non solummodo secundum opera vel intentionem, sed etiam secundum ipsam interiorem absconditam medullam radicis, de qua procedit intentio operantis. Ad quod tendo, cum operor, quidquid cogito, et in quocum-

que delector, tu vides, aures tuæ audiunt, oculi tui vident et considerant; signas, attendis, notas, et scribis in libro tuo, sive bonum fuerit, sive malum, ut reddas postea pro bono præmia, pro malo supplicia, quando aperientur libri, et judicabuntur secundum hæc quæ fuerunt scripta in libris tuis.

5. Hoc est forte quod jam dixisti nobis: Considerabo novissima eorum; et quod de te, Domine, dicitur: Universorum finem ipse considerat; quoniam tu quidem, in omnibus quæ agimus, finem intentionis magis quam actum operationis attendis. Cumque hoc diligenter considero, Domine, Deus meus terribilis et fortis, timore pariter et ingenti rubore confundor, quoniam nobis magna est indita necessitas juste recteque vivendi, quia cuncta facimus ante oculos judicis cuncta cernentis.

CAPUT XV.

Quod homo per se nihil potest sine divina gratia.

1. Fortissime magnipotens Deus spirituum universæ carnis, cujus oculi sunt super omnes vias filiorum Adam, a die nativitatis eorum usque in diem exitus eorum, ut reddas unicuique secundum opera sua, bona vel mala, ostende mihi, ut confitear

tibi paupertatem meam: quoniam dixi, quod dives essem, et nullius egerem, et nesciebam quoniam pauper eram, cæcus, nudus, miser, et miserabilis; credebam enim me fore aliquid, cum nihil essem. Dixi: Sapiens efficiar, et stultus factus sum: cogitabam me esse prudentem, et deceptus sum: et video nunc quia donum tuum est, sine quo nihil possumus facere; quia nisi tu, Domine, custodieris civitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Sic docuisti me, ut cognoscerem me: quia dereliquisti me, et probasti me, non propter te, quod cognosceres me, sed propter me, ut cognoscerem me. Nam ut dixi, Domine, credebam me aliquid fore ex me, existimabam me sufficere per me; nec percipiebam, quoniam te regebas me, donec aliquantulum te elongasti a me, et cecidi statim in me: vidi et cognovi, quoniam tu regebas me; et quod cecidi, fuit ex me; et quod surrexi, ex te.

2. Aperuisti mihi oculos, lux, et excitasti et illuminasti me: vidi, quoniam tentatio est vita hominis super terram, et quod gloriari non valeat ante te omnis caro, nec justificabitur omnis vivens: quoniam si quid boni est, parvi vel magni, donum tuum est, et nostrum non nisi malum est. Unde igitur gloriabitur omnis caro? numquid de malo? hæc non est gloria sed miseria: sed

numquid gloriabitur de bono? numquid de alieno? tuum, Domine, est bonum, tua est gloria. Qui enim de bono tuo gloriam sibi quærit, et non tibi quærit, hic fur est et latro, et similis est diabolo, qui voluit furari gloriam tuam. Qui enim laudari vult de tuo dono, et non quærit in illo gloriam tuam, sed suam, hic, licet propter tuum donum laudetur ab hominibus, a te tamen vituperatur, quia de dono tuo non tuam sed suam gloriam quæsivit. Qui autem ab hominibus laudatur vituperante te, non defendetur ab hominibus judicante te, nec liberabitur condemnante te.

3. At tu, Domine, formator meus ab utero matris meæ, non me sinas cadere in illam exprobrationem, ut exprobretur mihi furari voluisse gloriam tuam: tibi enim sit gloria, cujus est omne bonum; nobis autem confusio faciei et miseria, quorum est omne malum, nisi tu volueris misereri. Misereris quippe, Domine, misereris omnium, et nihil odisti eorum quæ fecisti: et das nobis de bonis tuis, et ditas nos, Domine Deus, inopes optimis donis tuis: quoniam diligis pauperes, et divites facis eos divitiis tuis. Ecce nunc, Domine, pauperes nos filii tui sumus, et pusillus grex tuus: aperi nobis januas tuas, et edent pauperes et saturabuntur, et laudabunt te qui requirunt te. Scio enim, Domine, et confiteor, docente te,

quoniam illi soli qui cognoscunt se pauperes et confitentur tibi paupertatem suam, ditabuntur a te: quoniam qui se divites existimant, cum sint pauperes, a tuis divitiis invenientur exclusi.

4. Ego igitur confiteor tibi, Domine, Deus meus, paupertatem meam, ut sit tibi tua gloria tota, quoniam tuum est omne bonum per me gestum. Domine, confiteor, ut docuisti me: nihil aliud sum quam universa vanitas, et umbra mortis, et abyssus quædam tenebrosa, et terra inanis et vacua, quæ sine tua benedictione nil germinat, fructum quoque non facit, nisi confusionem, peccatum et mortem. Si quid boni unquam habui, a te recepi: quidquid boni habeo, tuum est, vel a te habeo; si quando steti, per te steti; sed quando cecidi, per me cecidi; et semper in luto jacuissem, nisi tu me erexisses; semper cæcus fuissem, nisi tu me illuminasses; quando cecidi, nunquam surrexissem, nisi tu mihi manum porrexisses; postquam me etiam erexisti, semper cecidissem, nisi tu me sustinuisses; sæpius periissem, nisi me gubernasses.

5. Sic semper, Domine, sic semper gratia tua et misericordia tua præveni me, liberans me ab omnibus malis, salvans a præteritis, suscitas a præsentibus, muniens a futuris, præcidens etiam ante me laqueos peccatorum, tollens occasiones et causas;

quia nisi tu hoc mihi fecisses, ego omnia peccata mundi fecissem: quoniam scio, Domine, quod nullum peccatum est, quod unquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo, si creator desit a quo factus est homo. Sed quod non facerem, tu fecisti; quod abstinerem, tu jussisti; et quod tibi crederem, gratiam tu infudisti. Tu namque, Domine, regebas me tibi et mihi; ut adulterium et omne aliud peccatum non committerem, gratiam et lumen donasti.

CAPUT XVI.

De diabolo et multiplicibus tentationibus ejus.

1. Tentator defuit, et ut deesset, tu fecisti: locus et tempus defuit, et ut hæc deessent tu fecisti. Affuit tentator, non defuit locus, non defuit tempus: sed ut non consentirem, tu me tenuisti; venit tentator tenebrosus, ut est, et ut eum despicerem, tu me confortasti; venit tentator armatus et fortis, et ut me non vinceret, tu eum refrenasti, et me roborasti; venit tentator transfiguratus in angelum lucis, et ut me non deciperet, tu eum increpasti; et ut eum cognoscerem, tu me illuminasti. Ipse enim est draco ille magnus et rufus, et serpens antiquus, vocatus Diabolus et Satanas, habens capita septem et cornua decem, quem

creasti ad illudendum huic mari magno et spatioso, in quo reptant animalia quorum non est numerus, et animalia pusilla et magna, id est, diversa dæmonum genera, qui nihil aliud die noctuque operantur nisi quod circumeunt, quærentes quem devorent, nisi tu eripias.

2. Ipse enim est antiquus ille draco qui ortus est in paradiso voluptatis, qui cauda sua trahit tertiam partem stellarum cæli, et eas mittit in terram, qui veneno suo corrumpit aquas terræ, ut bibentes homines moriantur, et qui sternit sibi aurum quasi lutum, et habet fiduciam quod influat Jordanis in os suum; qui factus est, ut nullum timeat. Et quis defendet a morsibus ejus? quis eruet ab ore ejus, nisi tu, Domine, qui confregisti capita draconis magni? Adjuva nos, prætende, Domine, super nos alas tuas, ut fugiamus sub eis a facie draconis hujus qui nos persequitur, et scuto tuo libera nos a cornibus ejus. Hoc enim continuum studium ejus, hoc unicum desiderium ejus ut animas, quas creasti, devoret.

3. Et ideo, Deus meus, ad te clamamus: Libera nos ab adversario nostro quotidiano, qui, sive dormiamus, sive vigilemus, sive comedamus, sive bibamus, sive quodcumque opus operemur omnibus modis, instat die ac nocte fraudibus et artibus, nunc pa-

lam, nunc occulte, sagittas venenatas contra nos dirigens, ut interficiat animas nostras. Et tamen, Domine, pessima insania nostra; quia cum continue videamus contra nos draconem ore aperto, paratum ad devorandum, nihilominus dormimus et lascivimus in pigritiis nostris, tamquam securi ante eum, qui nihil aliud desiderat quam ut nos perdat. Inimicus, ut occidat, semper vigilat sine somno; et nos, ut custodiamus nos, nolumus evigilare a somno.

4. Ecce tetendit ante pedes nostros laqueos infinitos, et omnes vias nostras variis replevit decipulis ad capiendas animas nostras. Ecquis effugiet? Laqueos posuit in divitiis, laqueos posuit in paupertate; laqueos tetendit in cibo, in potu, in voluptate, in somno, et in vigilia; laqueos posuit in verbo et in opere, et in omni via nostra; sed tu, Domine, libera nos de laqueo venantium, et a verbo aspero, ut confiteamur tibi, dicentes: Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum: anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est, et nos liberati sumus.

CAPUT XVII.

Quod Deus est lux justorum.

1. Et tu quidem, Domine, lux mea, illumina oculos meos, ut videam lumen, et ambulem in lumine tuo, et non impingam in laqueos ejus. Quis enim evadet laqueos istos multos, nisi videat eos? et quis videbit eos, nisi quem illuminaveris lumine tuo? Ipse enim pater tenebrarum laqueos suos abscondit in tenebris suis, ut capiantur in eis omnes qui sunt in tenebris suis: qui sunt filii tenebrarum harum, non videntes lumen tuum, in quo qui ambulat non timebit. Qui enim ambulat in die, non offendit; qui autem in nocte ambulat, offendit; quia lux non est in eo. Tu lux, Domine, tu lux filiorum lucis; tu dies, qui nescis occasum, in qua ambulant filii tui sine offensione, et sine qua omnes qui ambulant, in tenebris sunt, quia te lucem mundi non habent.

2. Ecce quotidie cernimus quia quo magis a te vero lumine quis elongatur, eo magis peccatorum involvitur tenebris; et quo magis est in tenebris, eo minus videt laqueos in via sua et ideo minus cognoscit, et idcirco sæpius rapitur, et cadit in eis, et quod est horribilius, etiam se cecidisse ignorat. Qui vero suum casum ignorat, eo minus

curat surgere, quo magis se existimat adhuc stare. Tu vero lux mentis, Domine, Deus meus, nunc illumina oculos meos, ut videam et cognoscam, ne corruam in conspectu adversariorum meorum. Etenim in exterminium nostri laborat inimicus noster, quem petimus ut facias liquefieri a facie nostra, sicut cera liquescit a facie ignis. Quoniam, Domine, ipse est latro primus et ultimus, qui consilium fecit ut raperet gloriam tuam, quoniam inflatus et elatus crepuit, et cecidit in faciem suam, et dejecisti eum de monte sancto tuo, et de medio lapidum ignitorum, in quorum medio ambulavit.

3. Et nunc, vita mea, Domine, Deus meus, ex quo cecidit, non cessat persequi filios tuos et in odium tuum, o Rex magne, cupit perdere hanc creaturam tuam, quam creavit omnipotens bonitas tua ad imaginem tuam, ut possideat gloriam tuam quam ipse perdidit per superbiam suam. Sed contere eum, fortis noster, antequam nos agnos tuos devoret: et illumina nos, ut videamus laqueos quos ipse paravit, et evadamus ad te, o lætitia Israel. Et hæc omnia tu, Domine, melius nosti, qui nosti contentionem ejus et cervicem ejus durissimam. Nec hoc dico ut ostendam tibi quia omnia vides, et nulla te latet cogitatio; sed ante pedes tuæ majestatis de inimico meo querimoniam facio

Judex æterne, ut et ipsum damnes, et nos filios tuos salves, quorum fortitudo tu es.

4. Versutus est enim, Domine, iste hostis, et tortuosus, nec facile deprehendi possunt circuitus viæ ejus, nec cognosci species vultus ejus, nisi tu illumines. Nam nunc hic, nunc illic; nunc agnum, nunc lupum; nunc tenebras, nunc lucem in se ostendit; et singulis quibuslibet qualitatibus, locis et temporibus, secundum varias rerum mutationes, varias exhibet tentationes. Nam ut tristes decipiat, tristatur et ipse; ut gaudentes illudat, fingit se et ipse gaudere; ut spirituales defraudet, in angelum lucis se transfigurat; ut fortes comprimat, apparet agnus; ut mites devoret, apparet lupus. Hæc quidem omnia secundum similitudinem variarum tentationum effici habet, ut terreat alios a timore nocturno, alios a sagitta volante in die, alios a negotio perambulante in tenebris, alios ab incursu, alios a dæmonio meridiano. Et ad hæc quis idoneus ut cognoscat, et astutias ejus quis cognovit? quis revelabit speciem indumenti ejus, et gyrum dentium ejus quis agnoscet?

5. En abscondit sagittas suas, in pharetra, et laqueos suos abscondit sub specie lucis; et hoc difficilius perpenditur, nisi a te, Domine, spes nostra, lumen assumamus ut videamus omnia. Nam non solum in carnis operibus, quæ de facili cognoscuntur, nec

tantum in ipsis vitiis; sed in ipsis etiam spiritualibus exercitiis, laqueos abscondit subtiles, et sub virtutum colore ipsa vitia induit, et transmutat se in angelum lucis. Hæc et multa alia nititur contra nos ipse filius Belial, ipse Satan, Domine, Deus noster. Et nunc ut leo, nunc ut draco, manifeste et occulte, intus et extra, die ac nocte insidiatur, ut rapiat animas nostras. Et tu eripe nos, Domine, qui salvas sperantes in te; ut ipse de nobis doleat, et tu lauderis in nobis, Domine, Deus noster.

CAPUT XVIII.

De beneficiis Dei.

1. Ego autem filius ancillæ tuæ, qui me commendavi manui tuæ, jam his meis pauperculis confessionibus confitear tibi, liberator meus, toto corde meo, et recolam ad mentem meam omnia bona quæ fecisti mihi a juventute mea, in omni vita mea. Scio namque quod ingratitudo multum tibi displiceat: quæ est radix totius mali spiritualis, et ventus quidam desiccans et urens omne bonum, obstruens fontem divinæ misericordiæ tuæ super hominem, qua et mortua jam non moriuntur et viva jam opera moriuntur, et ultra non adipiscuntur. Et ego, Domine, gratias tibi agam, ne sim

ingratus tibi, liberator meus, quoniam liberasti me. Quoties jam me absorbuerat ille draco, et tu, Domine, ab ore ejus extraxisti me!

2. Quoties ego peccavi, et ipse paratus fuit deglutire me! sed tu, Domine, Deus meus, defendisti me. Cum contra te inique agebam, cum tua mandata frangebam, stabat ipse paratus ut me raperet ad infernum, sed tu prohibebas; ego te offendebam, et tu me defendebas; ego te non timebam, et tu me custodiebas; a te recedebam, et inimico meo me exhibebam, tu ipsum ne me acciperet deterrebas: hæc mihi tu, Domine, Deus meus, beneficia conferebas, et ego miser non cognoscebam. Sic enim me multoties a faucibus diaboli liberasti, de ore leonis eripuisti, et ab inferno, licet nescientem, multis vicibus reduxisti. Descendi enim usque ad portas inferni, et ne illuc intrarem tu me tenuisti.

3. Appropinquabam usque ad portas mortis, et ne me ipsæ caperent tu fecisti. De morte etiam corporis sæpius eruisti me, Salvator meus, cum graves morbi tenerent me, cum fui in periculis multis per mare, per terras, ab igne et gladio, et ab omni periculo liberans, semper mihi astans, et misericorditer salvans. Sciebas tu quidem, Domine, quia si tunc mors me occupasset, infernus animam meam suscepisset, et per-

petuo damnatus fuissem; sed tua misericordia et tua gratia prævenit me, eripiens me de morte corporis et de morte animæ, Domine, Deus meus. Hæc et multa mihi tua alia beneficia exhibuisti: et ego eram cæcus, et non cognovi, donec illuminasti me. Nunc igitur, lux animæ meæ, Domine, Deus meus, vita mea, per quam vivo, lumen oculorum meorum, per quod video, en illuminasti me, et cognosco te: quia vivo per te, et gratias ago tibi: licet viles et exiles, et impares beneficiis tuis, quales habet mea fragilitas, offero: quoniam tu es solus Deus meus, Creator meus benignus, qui amas nostras animas, et nihil odisti eorum quæ fecisti. En ego primus inter peccatores quos salvasti, ut exemplum aliis tribuam benignissimæ pietatis tuæ.

4. Confitear tibi beneficia tua magna, quoniam eripuisti me de inferno inferiori, semel, et secundo, et tertio, et centies, et millies; et ego semper ad infernum tendebam, et tu me semper reducebas, et juste millies damnasses me, si voluisses. Noluisti, quia amas animas, et dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam, Domine, Deus meus, multæ misericordiæ in omnibus viis tuis. Nunc ergo video hæc, Domine, Deus meus, et cognosco per lumen tuum, et deficit anima mea in misericordia tua magna, quæ est super me: quoniam

eripuisti animam meam ex inferno inferiori, et me ad vitam reduxisti; totus enim eram in morte, totum me resuscitasti. Tuum igitur sit totum id, quod vivo et totus totum me tibi offero. Totus spiritus, totum cor, totum corpus, tota vita mea vivat tibi, vita mea dulcis, quoniam totum me liberasti, ut totum me possideres; totum me refecisti, ut totum me rehaberes. Diligam te igitur, Domine, virtus mea: diligam te, ineffabilis exultatio mea; et vivam jam non mihi, sed tibi. Tota vita mea, quæ perierat in miseria mea, resuscitata est in misericordia tua, qui es Deus misericors et miserator, et multæ misericordiæ in millia his qui diligunt nomen tuum.

5. Idcirco, Domine, Deus meus, sanctificator meus, jussisti in lege tua ut diligam te toto corde meo, tota anima mea, tota mente mea, tota fortitudine mea, et totis viribus meis, et etiam ex intimis medullis cordis mei, omnibus horis et momentis quibus fruor bonis misericordiæ tuæ, quoniam semper perirem, nisi quia semper regis me; semper morerer, nisi quia semper me vivificas; et omni momento me tibi obligas, dum omni momento mihi tua magna beneficia præstas. Sicut ergo nulla hora est vel punctum in omni vita mea quo tuo beneficio non utar, sic nullum debet esse momentum quo te non habeam ante oculos in

mea memoria, et te non diligam ex omni fortitudine mea. Sed nec hoc valeo nisi tu dederis mihi, cujus est omne donum bonum, et omne datum optimum descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio: non enim est volentis, neque currentis, sed tui miserentis, ut diligam te: tuum est, Domine, hoc donum, cujus est omne bonum. Jubes te diligi: da quod jubes et jube quod vis.

CAPUT XIX.

De fervore dilectionis vel charitatis.

1. Amo te, Deus meus, magisque semper amare cupio, quia tu es revera omni melle dulcior, omni lacte nutribilior, et omni luce clarior: idcirco super omne aurum, et argentum, et lapidem pretiosum es mihi carior. Displicebat enim mihi quidquid agebam in sæculo, præ dulcedine tua, et decore domus tuæ, quam dilexi. O ignis qui semper ardes, et nunquam extingueris! o amor qui semper ferves, et nunquam tepescis, accende me! Accendar, inquam, totus a te, ut totus diligam te. Minus enim te amat qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Diligam te, Domine, quoniam tu prior dilexisti me. Et unde mihi verbum, ut explicem signa dilectionis tuæ maximæ

erga me, propter innumera beneficia tua quibus a principio educasti me?

2. Post beneficium nempe creationis, quando in principio de nihilo ad imaginem tuam creasti me, honorificans et exaltans me inter eas creaturas quas fecisti, et nobilitans lumine vultus tui, quo signasti superliminare cordis mei, quo ab insensibilibus pariter et sensibilibus brutis discrevisti me, et paulo minus ab angelis minuisti: parum et hoc fuit ante conspectum divinitatis tuæ; quoniam quotidianis et singularibus maximisque donariis tuorum beneficiorum me sine intermissione nutrivisti, et quasi filium tuum parvulum tenellum uberibus tuæ consolationis lactasti et confortasti me: ut enim tibi totus servirem, omnia quæcumque fecisti in meum servitium tradidisti.

CAPUT XX.

Quod Deus subjecit omnia servituti hominum.

1. Omnia pedibus hominis subjecisti, ut solus homo totus tibi subjiceretur; et ut tuus totus homo esset, super omnia opera tua dominatus est homo. Exteriora nempe pro corpore cuncta creasti, ipsum vero corpus pro anima, animam vero pro te, ut tibi soli vacaret, et te solum amaret: possidens te ad solatium, inferiora vero ad

servitium. Quidquid enim cæli ambitu continetur inferius ab anima humana est, quæ facta est ut summum bonum superius possideret, cujus possessione beata fieret: cui si adhæserit, cunctorum mutabilium inferiorum necessitudines supergrediens, illius summæ majestatis, cujus æmulatur speciem, æternæ immortalitatis faciem cum serenitate videbit. Tunc vero illis bonis optimis fruetur in domo Domini, quorum comparatione cuncta hæc quæ hic cernimus velut nihilum computantur. Illa sunt, quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt, quæ præparavit Deus diligentibus se. Et hæc quidem, Domine, daturus es animæ; his etiam quotidie lætificas animas servorum tuorum, qui amas animas.

2. Quid miror hæc, Domine, Deus meus? Imaginem quippe tuam honorificas, et similitudinem tuam, ad quam creatæ sunt. Nam et corpori nostro, licet adhuc corruptibili, et ignobili, ut videret, dedisti cæli claritatem per manum ministrorum tuorum indefessorum solis et lunæ, qui præcepto tuo jugiter die ac nocte deserviunt filiis tuis, ut spiraret, largitus es aeris puritatem; ut audiret, sonorum varietates; ut odoraret, odorum suavitates; ut gustaret, saporum qualitates; ut contrectaret, dedisti corpulentorum omnium grossitates; adju-

vamenta suis necessitatibus dedisti jumenta: volucres quoque cæli, et pisces maris, et fructus terræ ad reficiendum impendisti: medicinas de terra propter singulas quasque suas corruptelas creasti: singula solatia singulis malis obviantia præparasti, quoniam es misericors et miserator, et novisti figmentum nostrum, figulus noster, et nos omnes quasi lutum in manu tua.

CAPUT XXI.

Quod ex consideratione bonorum temporalium colligitur magnitudo cælestis consilii.

1. En aperiatur mihi misericordia tua magna lumine tuo; illustra, quæso, magis adhuc, ut mihi magis aperiatur. Nam ex his minimis tua magna, et ex his visibilibus tua invisibilia comprehendimus, Domine, Deus sancte, et bone creator noster. Si enim, mi Domine, pro hoc corpore ignobili et corruptibili tam magna et innumera beneficia præstas a cælo et ab aere, a terra et mari, a luce et tenebris, a calore et umbra, rore et imbre, ventis et pluviis, volucribus et piscibus, bestiis et arboribus, ut multiplicitate herbarum et germinum terræ et cunctarum creaturarum tuarum ministerio nobis successive per sua tempora ministrantium, ut alleves fastidium nostrum; qualia, quæso, et quam magna et innume-

rabilia erunt illa bona quæ præparasti diligentibus te in illa cælesti patria, ubi te videbimus facie ad faciem? si tanta facis nobis in carcere, quid ages in palatio?

2. Magna et innumerabilia sunt opera tua, Domine, rex cælorum; cum enim sint hæc omnia valde bona et delectabilia, quæ bonis pariter malisque communia tradidisti, qualia futura sunt illa quæ solis bonis recondidisti! si tam innumera et varia dona tua, quæ nunc amicis pariter tribuis et inimicis, quam magna et innumerabilia, quam dulcia et delectabilia, quæ solis tuis es largiturus amicis! si tanta solatia in hac die lacrymarum, quanta conferens in die nuptiarum? si tanta delectabilia continet carcer, quanta, quæso, continet patria? Oculus non vidit, Deus, absque te, quæ præparasti diligentibus te. Secundum enim magnam multitudinem magnificentiæ tuæ est etiam multitudo magna dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te.

3. Magnus enim tu es, Domine, Deus meus, et immensus: nec est finis magnitudinis tuæ, nec est numerus sapientiæ tuæ, nec est mensura benignitatis tuæ; nec est finis, nec numerus, nec mensura retributionis tuæ: sed sicut magnus es tu, ita magna sunt donaria tua: quoniam tu ipse es præmium, et donum omnium legitimorum tuorum pugnatorum.

CAPUT XXII.

Quod divina dulcedo omnem præsentem mundi amaritudinem tollit.

1. Hæc sunt beneficia magna tua, Domine Deus sanctificator sanctorum tuorum, quibus repleturus es inopiam esurientium filiorum tuorum: quoniam tu es spes desperatorum; tu corona spei quæ ornata est gloria, præparata vincentibus; tu famelicorum satietas æterna, danda esurientibus; tu consolatio sempiterna, qui solis illis te tribuis, qui consolationem hujus mundi pro tua perpetua consolatione contemnunt. Nam qui hic consolantur, indigni tua consolatione habentur; sed qui hic cruciantur, a te consolantur, et qui participant passionibus, participant et consolationibus: nemo enim potest in utroque sæculo consolari; nec potest quis hic et in futuro gaudere; sed unum necesse est ut perdat, qui alterum voluerit possidere.

2. Hæc ubi considero, Domine, consolator meus, in hac vita renuit consolari anima mea, ut digna habeatur tuis consolationibus æternis; quia justum est ut amittat te quicumque in aliquo alio magis consolari eligit quam in te. Et obsecro, summa veritas, te per te, non permittas me in aliqua consolatione vana consolari; sed peto ut

omnia mihi amarescant, ut tu solus dulcis appareas animæ meæ, qui es dulcedo inæstimabilis, per quam cuncta amara dulcorantur.

3. Tua enim dulcedo Stephano lapides torrentis dulcoravit; tua dulcedo craticulam beato Laurentio dulcem fecit; præ tua dulcedine ibant apostoli gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine tuo contumeliam pati; ibat Andreas securus ad crucem, et gaudens, quoniam ad tuam dulcedinem properabat; hæc tua dulcedo ipsos apostolorum principes sic replevit, ut pro ipsa crucis patibulum unus eligeret, alter quoque caput ferienti gladio supponere non timeret; pro hac emenda Bartholomæus propriam pellem dedit; pro hac quoque gustanda veneni poculum intrepidus Joannes potavit; hanc vero ut gustavit Petrus, omnium inferiorum oblitus, clamavit quasi ebrius, dicens: Domine, bonum est nos hic esse, faciamus tria tabernacula: hic moremur, te contemplemur, quia nullo alio indigemus; sufficit nobis, Domine, videre te, sufficit, inquit, tanta dulcedine satiari. Unam enim stillam dulcedinis ille gustavit, et omnem aliam fastidivit dulcedinem. Quid putas dixisset si magnam illam multitudinem dulcedinis divinitatis tuæ gustasset, quam abscondisti timentibus te? Hanc tuam dulcedinem inef-

fabilem et illa gustaverat virgo, de qua legimus quod lætissima et glorianter ibat ad carcerem, quasi ad epulas invitata; hanc ut reor et ipse gustaverat qui dicebat: Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te! quique monebat: Gustate et videte quoniam suavis est Dominus. Hæc est enim illa beatitudo, Domine, Deus noster, quam expectamus daturum te nobis, pro qua tibi, Domine, continue militamus; pro qua tibi mortificamur tota die, ut in tua vita tibi vivamus.

CAPUT XXIII.

Quod tota spes nostra, et desiderium cordis nostri debeat esse in Deum.

1 Tu autem, Domine, expectatio Israel, desiderium ad quod suspirat cor nostrum quotidie, festina, ne tardaveris, surge, propera, et veni, ut educas nos de isto carcere ad confitendum nomini tuo, ut gloriemur in lumine tuo. Aperi aures tuas clamoribus lacrymarum pupillorum tuorum, qui clamant ad te: Pater noster, da nobis hodie panem nostrum quotidianum; in cujus fortitudine ambulemus die ac nocte, usquequo perveniamus ad montem sanctum tuum Horeb. Et ego parvulus inter parvulos familiæ tuæ, Deus, pater et virtus mea, quando

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

veniam, et apparebo ante faciem tuam? ut qui nunc tibi confiteor ad tempus, ex tunc confitear tibi in æternum. Beatus ego, si fuero admissus ad videndum claritatem tuam. Quis mihi hoc tribuat ut ad hoc venire permittas me?

2. Scio, Domine, scio et confiteor me indignum ut intrem sub tectum tuum; sed fac propter honorem tuum, et ne confundas in te sperantem servum tuum. Et quis intrabit sanctuarium tuum, ad considerandas potentias tuas, nisi si tu aperias? quis autem aperiet si tu clauseris? Si enim destruxeris, nemo est qui ædificet; et si incluseris hominem, nemo est qui aperiat; si continueris aquas, omnia siccabuntur; et si miseris eas, subvertent terram; si omnia quæ fecisti ad nihilum redigas, quis contradicet tibi? Porro sempiterna bonitas misericordiæ tuæ, qua fecisti omnia quæcumque voluisti. Tu nos fecisti, fabricator mundi, rege nos; tu nos creasti, ne spernas nos, qui opera tua sumus. Et quidem, Domine, Deus noster, nos, lutum et vermiculi, non valemus in tuas æternitates intrare, nisi tu induxeris, qui de nihilo cuncta creasti.

CAPUT XXIV.

Quod salus nostra ex Deo est.

1. Ego autem opus manuum tuarum confitebor tibi in timore tuo, quia non in arcu meo sperabo, et gladius meus non salvabit me, sed dextera tua, et brachium tuum, et illuminatio vultus tui. Alioquin desperarem, quoniam spes mea tu es, qui creasti me, quoniam non derelinquis sperantes in te. Tu quippe es, Domine, Deus noster, suavis et patiens, in misericordia disponens omnia. Nam si peccaverimus, tui sumus: si non peccaverimus, tui sumus, quoniam apud te sumus computati. Nos enim folium universi, et vanitas est omnis homo vivens, et ventus est vita nostra super terram. Ne irascaris, si cadimus pupilli tui, quoniam tu nosti figmentum nostrum, Domine, Deus noster.

2. Num, Deus inæstimabilis fortitudinis, contra folium quod a vento rapitur ostendere vis potentiam tuam, et stipulam siccam persequeris? num damnabis, rex Israel æterne, canem unum? num damnabis pulicem unum? Audivimus de misericordia tua, Domine, quoniam tu mortem non facis, nec lætaris in perditione morientium: propter hoc, Domine, oramus te, ne permittas dominari quod non fecisti huic creaturæ tuæ quam fecisti. Si enim doles de perditione.

quid te prohibet, Domine, qui omnia potes, ne semper lætéris de nostra salvatione? Si vis, potes me salvare; ego autem, et si vellem, non possem: magna est multitudo miseriarum mearum mecum.

3. Velle quippe mihi adjacet, perficere autem non invenio; velle quod bonum est non possum, nisi tu velis; nec quod volo possum, nisi tua potentia me confortet; et quod possum, aliquando nolo, nisi tua voluntas fiat sicut in cælo et in terra: et quod volo et possum, ignoro, nisi tua sapientia me illustret: et si etiam sciam, quandoque volens, quandoque valens, imperfecta et vacua transit sapientia mea, nisi adjuvet vera sapientia tua.

4. In tua autem voluntate cuncta sunt posita, et non est qui possit resistere voluntati tuæ. Domine universorum, principatum tenens omnis carnis; et quæcumque vis, facis, in cælo et in terra, in mari et in omnibus abyssis: in nobis igitur fiat voluntas tua, super quibus invocatum est nomen tuum, ne pereat hoc nobile plasma tuum, quod creasti propter honorem tuum. Et quis est homo natus de muliere, qui vivat et non videat mortem, et eripiat animam suam de manu inferni, nisi tu solus eripias, vita vitalis omnis vitæ, per quem omnia vivunt?

CAPUT XXV.

Quod voluntas humana inefficax sit ad bona opera sine divina gratia.

1. Etenim jamjam tibi confessus sum, laus vitæ meæ, Domine, Deus meus, virtus salutis meæ; sperabam aliquando in virtute mea, quæ tamen non erat virtus; et cum sic volui currere, ubi magis stare credebam, ibi magis cecidi, factusque sum magis retro, et non ante, et quod credebam consequi, magis elongatum est a me: sic per multa similia vires meas probas. Cognosco nunc quia illuminasti me, quoniam quod magis credidi posse per me, minus semper potui. Dicebam enim: Hoc faciam, illud perficiam: nec hoc, nec illud faciebam. Aderat voluntas, non erat facultas; aderat facultas, non aderat voluntas; quoniam de meis viribus confidebam.

2. Nunc autem confitebor tibi, Domine, Deus meus, Pater cæli et terræ, quia non fortitudine sua roborabitur vir, ut glorietur ante te stulta præsumptio omnis carnis. Non enim est hominis velle quod possit, aut posse quod velit, vel scire quod velit et possit; sed potius a te gressus hominis diriguntur, illorum, inquam, qui non a se sed a te dirigi se confitentur. Obsecramus itaque per viscera misericordiæ tuæ, ut ve-

lis, Domine, salvare quod creasti: quoniam si vis, potes nos salvare, et in tua voluntate virtus est nostræ salutis.

CAPUT XXVI.

De antiquis beneficiis Dei.

1. Recordare misericordiæ tuæ antiquæ, qua nos a principio in benedictionibus tuæ dulcedinis prævenisti. Antequam enim nascerer ego, filius ancillæ tuæ, Domine, spes mea ab uberibus matris meæ, tu prævenisti, præparans mihi semitas, quibus incederem, et venirem ad gloriam domus tuæ. Priusquam me formares in utero, novisti me, et antequam exirem de vulva, quidquid tibi placuit, præordinasti de me. Quæ et qualia sunt in libro tuo scripta de me in secreto consistorii tui, ego quidem ignoro, unde et valde timeo.

2. Tu vero nosti, quoniam quod ego per successus dierum et temporum hinc ad mille annos hujus temporalitatis expecto, in conspectu æternitatis tuæ jam factum est: et quod futurum est, jam factum est. Ego autem quia sto in hac nocte tenebrosa hæc ignorans, timor et tremor venerunt super me, dum video mihi undique imminere multa pericula, a multis quoque hostibus venari, multitudineque innumerarum miseriarum in hac vita me circumdari. Et, nisi

in his tantis malis adforet mihi tuum adminiculum, desperarem.

3. Sed spes mihi magna subest de te, mitissime princeps, Deus meus, et consideratio multitudinis miserationum tuarum, quæ apud te sunt, sublevat mentem meam; et præcedentia signa misericordiæ tuæ, quæ me, antequam nascerer, prævenerunt, et nunc specialiter in me effulserunt, de futuris benignitatis tuæ melioribus et perfectioribus muneribus, quæ amicis tuis reservas, spem meam admonent, ut in te lætetur, Domine, Deus meus, lætitia sancta et viva, qua semper lætificas juventutem meam.

CAPUT XXVII.

De angelis deputatis ad custodiam hominum.

1. Dilexisti enim me, unice amor meus, antequam diligerem te; et ad imaginem tuam creasti me, omnibus creaturis tuis præposuisti me; quam dignitatem nunc quidem servo, cum noverim te, propter quem fecisti me.

2. Insuper facis angelos tuos spiritus propter me, quibus mandasti ut custodiant me in omnibus viis meis, ne forte offendam ad lapidem pedem meum. Hi enim sunt custodes super muros civitatis tuæ novæ Jerusalem, et montes in circuitu ejus, vi-

gilantes et custodientes vigilias noctis super gregem tuum, ne quando rapiat, ut leo, animas nostras, dum non esset qui eriperet, ille antiquus serpens, adversarius noster diabolus, qui, quasi leo rugiens, semper circumit, quærens quem devoret. Hi sunt cives beatæ civitatis supernæ Jerusalem, quæ sursum est mater nostra, in ministerium missi propter eos qui hæreditatem capiunt salutis, ut eos liberent ab inimicis suis et custodiant in omnibus viis suis, confortent quoque et moneant, et orationes filiorum tuorum offerant in conspectu gloriæ majestatis tuæ.

3. Diligunt nempe concives suos, per quos suæ ruinæ scissuras restaurari expectant. Ideoque magna cura et vigilanti studio adsunt nobis, omnibus horis et locis succurrentes, et providentes necessitatibus nostris, et solliciti discurrentes inter nos et te, Domine, gemitus nostros atque suspiria referentes ad te, ut impetrent nobis facilem tuæ benignitatis propitiationem, et referant ad nos desideratam tuæ gratiæ benedictionem. Ambulant enim nobiscum in omnibus viis nostris; intrant et exeunt nobiscum, attente considerantes quam pie, quam honeste in medio pravas nationis conversemur, quantoque studio et desiderio quæramus regnum tuum, et justitiam ejus, quantoque timore et tremore serviamus et

exultemus tibi in lætitia cordis nostri; adjuvant laborantes, protegunt quiescentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes, congaudent gaudentibus, de te, inquam, gaudentibus; compatiuntur patientibus, pro te, inquam, patientibus.

4. Grandis est eis cura de nobis, magnus est affectus dilectionis eorum erga nos, et hoc totum propter honorem tuæ inæstimabilis charitatis, qua dilexisti nos. Diligunt enim quos tu diligis, custodiunt quos tu custodis, et deserunt quos tu deseris, nec diligunt operantes iniquitatem; quoniam et tu odisti omnes operantes iniquitatem, et perdes omnes qui loquuntur mendacium. Quoties bene agimus, gaudent angeli, et tristantur dæmones; quoties a bono deviamus, diabolum lætificamus, et angelos tuos suo gaudio defraudamus: gaudium est enim eis super uno peccatore pœnitentiam agente, sed diabolo, super uno justo pœnitentiam deserente. Da igitur, da, Pater, eis semper gaudere de bonis, ut et tu semper per eos lauderis in nobis; et nos cum eis in unum ovile tuum adducamur, ut confiteamur simul nomini sancto tuo, Creator hominum et angelorum.

5. Hæc ipse commemorans, coram te confiteor, laudans te, quoniam beneficia tua magna sunt hæc quibus nos honorificasti, dans nobis angelos tuos spiritus in mini-

sterium nostrum. Dederas enim quidquid cæli ambitu continetur; et quasi parva reputas hæc quæ sub cælo sunt, nisi dares etiam ea quæ sunt super cælos. Laudent te, Domine, de hoc omnes angeli tui: confiteantur tibi de hoc omnia opera tua, et ipsi sancti tui tibi benedicant. O honorificentia nostra, nos nimis honorificans, ditans, multis muneribus decorasti! admirabile est enim nomen tuum, Domine, in universa terra. Quid est enim homo, quia magnificas eum; aut quid apponis erga eum cor tuum? Dixisti enim, veritas antiqua: Deliciæ meæ sunt cum filiis hominum. Nonne homo putredo, et filius hominis vermis? nonne universa vanitas omnis homo vivens? et dignum ducis super hujuscemodi aperire oculos tuos, et adducere eum tecum in judicium!

CAPUT XXVIII.

De profunda prædestinatione, et præscientia Dei.

1. Doce me, abyssus profundissima, creatrix sapientia, quæ librasti in pondere montes et colles, in statera molem terræ tribus digitis appendisti. Suspende molem corporalitatis hujus quam gero, tribus invisis digitis tuis ad te, ut videam et cognoscam quam admirabilis es in universa terra. Lux

antiquissima, quæ lucebas ante omnem lucem, in montibus sanctis æternitatis antiquæ, cui nuda et aperta erant omnia antequam fierent; lux quæ odio habes omnem maculam, utpote mundissima et immaculatissima, quæ tibi deliciæ cum homine? quæ conventio lucis ad tenebras? ubi enim sunt in homine deliciæ tuæ? ubi præparasti tibi in me dignum sanctuarium majestatis tuæ, ad quod introiens habeas delicias delectationis tuæ? Mundum enim cœnaculum decet te, mundans virtus, quæ non nisi a mundis cordibus videri potes, multo magis nec haberi.

2. In homine autem ubi est templum tam mundum, ut te suscipiat, qui regis mundum? Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? nonne tu qui solus es mundus? Ab immundo enim quis mundabitur? Nam et secundum legem quam dedisti patribus nostris in igne comburenti montem et in nube tegente aquam tenebrosam, quidquid tetigerit immundus immundum erit. Omnes autem nos quasi pannus menstruatæ, de massa corrupta et immunda venientes, maculam immunditiæ nostræ quam celare, præsertim tibi, qui omnia vides, non possumus, in frontibus portamus. Quare mundi esse non possumus, nisi tu mundaveris, qui solus es mundus. Mundus autem de nobis, filiis hominum,

eos in quibus tibi complacuit habitare; quos ab inaccessibilibus, profundis secretis judiciorum incomprehensibilium sapientiæ tuæ semper justorum, licet occultorum, sine eorum meritis prædestinasti ante mundum; vocasti de mundo, justificasti in mundo, et magnificas eos post mundum. Non omnibus autem hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientes terræ.

3. Et ego, Domine, hoc considerans expavesco, et obstupesco de altitudine divitiarum sapientiæ et scientiæ tuæ, ad quam ego non pertingo; et incomprehensibilia judicia justitiæ tuæ, quoniam ex eodem luto, alia quidem facis vasa in honorem, alia vero in contumeliam sempiternam. Quos igitur tibi elegisti de multis in templum sanctum tuum, ipsos mundas, effundens super eos aquam mundam, quorum nomina numerumque tu nosti, qui solus numeras multitudinem stellarum, et omnibus eis nomina donas; qui etiam scripti sunt in libro vitæ; qui nequaquam perire possunt; quibus omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata. Cum enim cadunt, non colliduntur, quia tu supponis manum tuam, custodiens omnia ossa eorum, ut unum ex eis non conteratur.

4. Attamen mors peccatorum pessima; illorum, inquam, quos antequam faceres cælum et terram, secundum abyssum multam

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

judiciorum tuorum occultorum, semper autem justorum, præscivisti ad mortem æternam; quorum dinumeratio nominum et meritorum pravorum apud te est, qui numerum arenæ maris dinumerasti et dimensus es profundum abyssi; quos reliquisti in immunditiis suis; quibus omnia cooperantur in malum, et ipsa etiam oratio vertitur in peccatum; ut si etiam usque ad cælos ascenderint, et caput eorum nubes tetigerit, et inter sidera cæli collocaverint nidum suum, quasi sterquilinium in fine perdentur.

CAPUT XXIX.

De illis qui prius sunt justi, et postea impii efficiuntur, et e converso.

1. Magna sunt hæc judicia tua, Domine Deus, judex juste et fortis, qui judicas æquitatem, et inscrutabilia facis et profunda: quæ cum considero, contremiscunt omnia ossa mea. Quoniam non securatur homo vivens super terram, ut serviamus tibi pie et caste cunctis diebus vitæ nostræ in timore, et exultemus tibi cum tremore: ut non sit servitium sine timore, neque gaudium sine tremore; et non glorietur accinctus æque, ut discinctus, neque glorietur ante te omnis caro, sed pavescat et contremiscat a facie tua: cum ignoret homo, utrum a-

more an odio dignus sit, sed in futurum omnia reservantur incerta.

2. Vidimus enim multos, Domine, et audivimus a patribus nostris (quod utique sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor), ascendisse primitus quodammodo usque ad cælos, et inter sidera nidum suum collocasse, postmodum autem cecidisse usque ad abyssos, et animas eorum in malis obstupuisse. Vidimus stellas de cælo cecidisse ab impetu ferientis caudæ draconis; et eos qui jacebant in pulvere terræ a facie sublevantis manus tuæ, Domine, mirabiliter ascendisse. Vidimus vivos morientes, et mortuos a morte surgentes; et eos qui inter filios Dei ambulabant in medio lapidum ignitorum, quasi lutum ad nihilum defluxisse. Vidimus lucem obtenebrasse, et de tenebris lucem processisse: quia publicani et meretrices præcedunt incolas in regno cælorum, filii autem regni ejiciuntur in tenebras exteriores.

3. Quare autem ista omnia, nisi quia in montem illum ascenderunt, in quem primus ascendit angelus, et descendit diabolus? Quos autem prædestinasti, ipsos et vocasti, et sanctificasti, et mundasti, ut dignum habitaculum sint tuæ majestatis: cum quibus et in quibus sint tibi deliciæ sanctæ et mundæ, in quibus delectaris, et lætificas juventutem eorum, habitans cum eis in

memoria eorum, ut ipsi templum sanctum tuum sint, quod magnæ dignitatis et commendatio est humanitatis nostræ.

CAPUT XXX.

Quod anima fidelis sit sanctuarium Dei.

1. Anima enim, quam creasti, non de te, sed per verbum tuum, non ex qualibet elementorum materia, sed ex nihilo; quæ quidem rationalis, intellectualis, spiritualis, semper vivens, semper in motu; quam signasti lumine vultus tui, et consecrasti virtute lavacri tui, ita facta est capax majestatis tuæ, quod a te solo et a nullo alio possit impleri. Quando autem te habet, plenum est desiderium ejus, et jam nihil aliud quod desideretur exterius restat; dum autem aliquid exterius desiderat, manifestum est quod te non habet interius, quo habito, nihil est quod ultra desideret.

2. Cum enim sis summum et omne bonum, non habet quod desideret amplius, sed possidet te omne bonum. Quod si non desiderat omne bonum, restat ut desideret aliquid, quod non est omne bonum, ergo nec summum bonum, ergo nec Deum, sed potius creaturam; cum autem creaturam desiderat, continuam famem habet; quia licet quod desiderat de creaturis adipiscatur, vacua tamen remanet; quia nihil est

quod eam impleat, nisi tu, ad cujus imaginem est creata. Imples autem tu eos, qui nihil aliud desiderant præter te, et facis eos dignos te, sanctos, beatos, immaculatos et amicos Dei, qui omnia reputant ut stercora, ut lucrifaciant te solum.

3. Hæc est enim beatitudo quam homini contulisti; hic est honor quo eum inter omnes creaturas et super omnes honorificasti, ut sit admirabile nomen tuum in universa terra. Ecce, Domine, Deus meus, summe, optime, omnipotentissime, inveni locum ubi tu habitas: quia in anima, quam creasti ad imaginem et similitudinem tuam, quæ te solum quærit et desiderat; quia non in illa quæ te non quærit nec desiderat.

CAPUT XXXI.

Quod neque per sensus exteriores neque per interiores inveniri potest Deus.

1. Ego erravi sicut ovis quæ perierat, quærens te exterius, qui es interius. Et multum laboravi quærens te extra me, et tu habitas in me, si tamen ego desiderem te. Circuivi vicos et plateas civitatis hujus mundi, quærens te, et non inveni: quia male quærebam foris, quod erat intus. Misi nuntios meos, omnes sensus exteriores, ut quærerem te, et non inveni: quia male quærebam. Video enim, lux mea, Deus, qui il-

luminasti me, quia male te per illos quærebam, quia tu es intus; et tamen ipsi, ubi intraveris, nesciverunt.

2. Nam oculi dicunt: Si coloratus non fuit, per nos non intravit; aures dicunt: Si sonitum non fecit, per nos non transivit; nasus dicit: Si non oluit, per me non venit; gustus dicit: Si non sapuit, per me non introivit; tactus etiam addit: Si corpulentus non est, nihil me de hac re interroges. Non ista igitur sunt in te, Deus meus: non enim speciem corporis, non decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus, et quæcumque dulce sonantia, non florum et unguentorum vel aromatum odores, non mella vel manna gustui delectabilia, non cætera ad tangendum vel amplexandum amabilia, nec omnia alia sensibus his subjecta quæro, cum Deum meum quæro. Absit ut ista crediderim Deum meum, quæ etiam a brutalium sensibus comprehenduntur.

3. Et tamen cum Deum meum quæro, quæro nihilominus quamdam lucem super omnem lucem, quam non capit oculus; quamdam vocem super omnem vocem, quam non capit auris; quemdam odorem super omnem odorem, quem non capit naris; quemdam dulcorem super omnem dulcorem, quem non capit gustus; quemdam amplexum super omnem amplexum, quem non

capit tactus. Ista lux quidem fulget, ubi locus non capit; ista vox sonat, ubi spiritus non rapit; odor iste redolet, ubi flatus non spargit; sapor iste sapit, ubi non est edacitas; amplexus iste tangitur, ubi non divellitur. Hic est Deus meus, et non æstimabitur alius ad illum: hoc quæro, cum Deum meum quæro: istud amo, cum Deum meum amo.

4. Sero te amavi, pulchritudo tam antiqua et tam nova; sero te amavi: et tu intus eras, et ego foris; et ibi te quærebam, et in ista formosa, quæ fecisti, ego deformis irruebam. Mecum eras, et tecum non eram; ea me tenebant longe a te, quæ esse non poterant, nisi in te. Circumibam enim omnia quærens te, et propter omnia derelinquens me. Interrogavi terram si esset Deus meus, et dixit mihi quod non; et omnia quæ in ea sunt hoc idem confessa sunt: interrogavi mare, et abyssos, et reptilia quæ in eis sunt, et responderunt: Non sumus Deus tuus; quære super nos eum; interrogavi stabilem aerem, et inquit universus aer cum omnibus incolis suis: Fallitur Anaximenes: non sum ego Deus tuus; interrogavi cælum, solem, lunam et stellas: Neque nos sumus Deus tuus, inquiunt.

5. Et dixi omnibus his qui circumstant fores carnis meæ: Dixistis mihi de Deo

meo, quod vos non estis: dicite mihi aliquid de illo: et clamaverunt omnes voce grandi: Ipse fecit nos. Interrogavi deinde mundi molem: Dic mihi, si es Deus meus, an non? et respondit voce forti: Non sum, inquit, ego, sed per ipsum sum ego, quem quæris in me, ipse fecit me: supra me quære eum, qui regit me, qui fecit me. Interrogatio creaturarum profunda est consideratio ipsarum; responsio earum, attestatio ipsarum de Deo, quoniam omnia clamant: Deus nos fecit. Quoniam, ut ait Apostolus: Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt a creatura mundi intellecta conspiciuntur.

6. Et redii ad me, et intravi in me, et ajo ad me: Tu quis es? Et respondit mihi: Homo rationalis et mortalis. Et incepi discutere quid hoc esset; et dixi: Unde hoc tale animal, Domine, Deus meus? unde nisi abs te? tu fecisti me, et non ego ipse me: quis tu? per quem vivo ego? tu, per quem vivunt omnia? quis tu? tu, Domine, Deus meus verus, et solus omnipotens, et æternus, et incomprehensibilis, et immensus: qui semper vivis, et nihil moritur in te: immortalis enim es, habitans æternitatem, mirabilis oculis angelorum, inenarrabilis, imperscrutabilis, et innominabilis: Deus vivus et verus, terribilis et fortis, nesciens principium neque finem, principium omnium atque finis: qui es ante primordia sæculo-

rum, et ante omnes sæculorum origines: tu es Deus meus, et Dominus omnium quæ creasti; et apud te omnium stabilium stant causæ, et omnium mutabilium apud te immutabiles manent origines, et omnium rationabilium et irrationabilium atque temporalium sempiternæ vivunt rationes.

7. Dic mihi supplici servo tuo, Deus meus, dic, misericors, misero tuo, dic, quæso, per miserationes tuas, unde hoc tale animal, nisi abs te? an quisquam sese faciendi erit artifex? an aliunde quam a te traditur esse et vivere? nonne tu es summum esse, a quo est omne esse? quidquid enim est, a te est, quia sine te nihil est. Nonne tu es fons vitæ, a quo fluit omnis vita? quidquid enim vivit, per te vivit, quia sine te nihil vivit. Tu ergo, Domine, fecisti omnia. Num quæram quis facit me? tu, Domine, fecisti me. sine quo factum est nihil; tu factor mei, ego opus tuum. Gratias tibi ago, Domine, Deus meus, per quem vivo ego, et per quem omnia vivunt, quoniam fecisti me; gratias tibi, plasmator mei, quia manus tuæ fecerunt me et plasmaverunt me; gratias tibi, lux mea, quoniam illuminasti me, et inveni te et me. Ubi inveni me, ibi cognovi me; ubi inveni te, ibi cognovi te; ubi autem cognovi te, ibi illuminasti me: gratias tibi, lux mea, quoniam illuminasti me.

8. Quid est quod dixi, cognovi te? Nonne tu es Deus incomprehensibilis et immensus, Rex regum, et Dominus dominantium? qui solus habes immortalitatem, et lucem habitas inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, sed nec videre potest? nonne tu es Deus absconditus et imperscrutabilis majestatis, solus tu ipsius cognitor et mirabilis contemplator? Quis ergo cognovit quod nunquam vidit? Dixisti enim in veritate tua: Non videbit me homo, et vivet; dixit et præco tuus per veritatem tuam: Deum nemo vidit unquam; quis ergo cognovit quod nunquam vidit? Dixit etiam Veritas tua: Nemo novit Filium, nisi Pater; neque Patrem quis novit, nisi Filius. Sola trinitas tua soli sibi integre nota est, quæ exuperat omnem sensum.

9. Quid est ergo quod dixi, homo vanitati similis, quia cognovi te? Quis enim cognovit te, nisi tu te? Tu quippe solus Deus omnipotens, superlaudabilis, et supergloriosus, et superexaltatus, et altissimus, et superessentialis, in sanctissimis et divinissimis eloquiis nominaris. Quoniam super omnem essentiam intelligibilem sive intellectualem, atque sensibilem, et super omne nomen quod nominatur, non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro, superessentialiter et superintelligibiliter esse dignosceris; quoniam superessentiali et occulta di-

vinitate, super omnem rationem, intellectum, et essentiam, inaccessibiliter et imperscrutabiliter habitas in teipso, ubi lux inaccessibilis, et lumen imperscrutabile et incomprehensibile et inenarrabile, ad quod non attingit aliquod lumen, quoniam incontemplabile, et invisibile, superrationale, et superintelligibile, et superinaccessibile, et superincommutabile, et superincommunicabile creditur, quod nullus unquam angelorum vel hominum vidit, sed nec videre potest. Hoc est cælum tuum, Domine, cælum celans superarcanum, superintelligibile, superrationale, et superessentiale lumen, de quo dicitur: Cælum cæli Domino.

10. Cælum cæli, cui terra est omne cælum, quia supermirabiliter exaltatum est super omne cælum. Ad quod etiam terra est ipsum cælum empyreum. Hoc enim est cælum cæli Domino: quia nulli notum, nisi Domino; ad quod nemo ascendit, nisi qui de cælo descendit. Quia nemo novit Patrem nisi Filius, et eorum Spiritus: et nemo novit Filium, nisi Pater, et eorum Spiritus: soli quidem tibi Trinitas integre nota est, Trinitas sancta, Trinitas supermirabilis, et superinenarrabilis, et superinscrutabilis, et superinaccessibilis, superincomprehensibilis, superintelligibilis, superessentialis, superessentialiter exuperans omnem sen-

sum, omnem rationem, omnem intellectum, omnem intelligentiam, omnem essentiam supercælestium animorum, quam neque dicere, neque cogitare, neque intelligere, neque cognoscere possibile est, etiam oculis angelorum.

11. Unde ergo cognovi te, Domine, Deus altissime super omnem terram, super omne cælum? quem neque cherubin perfecte cognoscunt, neque seraphin; sed alis contemplationum suarum velatur facies sedentis super solium excelsum et elevatum, clamantes et dicentes: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus exercituum: plena est omnis terra gloria tua. Expavit propheta, et dixit: Væ mihi, quia tacui, quia vir pollutus labiis ego sum. Et expavit cor meum, et dixi: Væ mihi quia (non tacui; quia vir pollutus labiis ego sum; sed dixi), cognovi te. Verumtamen, Domine, væ tacentibus de te: quoniam loquaces muti fiunt sine te. Et ego, Domine, Deus meus, non tacebo, quoniam fecisti me, et illuminasti me, et invenisti me, et cognovi te: quoniam illuminasti me.

12. Sed qualiter cognovi te? Cognovi te in te; cognovi te, non sicut tibi es, sed cognovi te sicut mihi es: et non sine te, sed in te: quia tu es lux quæ illuminasti me. Sicut enim tibi es, soli tibi cognitus es; sicut mihi es secundum gratiam tuam, et

mihi cognitus es. Sed quid mihi es? dic mihi, misericors, famulo tuo misero, dic mihi per miserationes tuas, quid mihi es? dic animæ meæ: Salus tua ego sum. Noli abscondere a me faciem tuam, ne moriar. Sine me loqui apud misericordiam tuam, me terram et cinerem; sine me loqui apud misericordiam tuam, quoniam misericordia tua magna est super me: loquar enim ad Deum meum, cum sim pulvis et cinis. Dic mihi supplici tuo, dic mihi, misericors, misero tuo, dic, per miserationes tuas, quid mihi es? Et intonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei, et rupisti surditatem meam, et audivi vocem tuam, et illuminasti cæcitatem meam, et vidi lucem tuam; et cognovi quoniam Deus meus es tu. Propterea dixi quod cognovi te.

13. Cognovi enim te, quoniam Deus meus es tu; cognovi te solum verum Deum, et quem misisti, Jesum Christum. Erat tempus quando non cognoscebam te: væ tempori illi, quando non cognoscebam te: væ cæcitati illi, quando non videbam te: væ surditati illi, quando non audiebam te! Cæcus et surdus, per formosa quæ fecisti, deformis irruebam. Et mecum eras, et tecum non eram, et ea me tenebant longe a te, quæ non essent, nisi essent in te. Illuminasti me, lux mundi: et vidi te, et amavi te. Nemo quippe te amat, nisi qui te videt;

et nemo te videt, nisi qui te amat. Sero te amavi, pulchritudo tam antiqua et tam nova, sero te amavi. Væ tempori illi, quando non te amavi!

CAPUT XXXII.

Confessio veræ fidei.

I. Gratias tibi ago, lux mea, qui illuminasti me, et cognovi te. Qualiter cognovi te? cognovi te solum Deum vivum et verum, creatorem meum; cognovi te, creatorem cæli et terræ, visibilium omnium et invisibilium, Deum verum omnipotentem, immortalem et invisibilem; incircumscriptibilem, interminabilem, æternum, inaccessibilem, incomprehensibilem, imperscrutabilem, incommutabilem, immensum, infinitum, principium omnium visibilium et invisibilium creaturarum, per quem omnia facta sunt, per quem cuncta subsistunt elementa; cujus majestas sicut principium nunquam habuit, sic ne desinet in æternum: cognovi te unum solum verum Deum æternum, Patrem, et Filium, et Spiritum Sanctum: tres quidem personas, sed unam essentiam; omnino simplicem indivisamque naturam, et Patrem a nullo, Filium a Patre solo et Spiritum pariter ab utroque; absque initio, semper et sine fine Deum trinum et unum, solum et verum Deum omnipoten-

tem; unum universorum principium, creatorem omnium visibilium et invisibilium, spiritualium et temporalium; qui tua omnipotenti virtute, simul ab initio temporis, utramque de nihilo condidisti creaturam, spiritualem et corporalem, angelicam videlicet et mundanam, ac deinde humanam, quasi communem, ex corpore et spiritu constitutam.

2. Cognovi te, et confiteor te Deum Patrem ingenitum, te Filium a Patre genitum, et Spiritum Sanctum paracletum, neque genitum, neque ingenitum, sanctam et individuam Trinitatem, in tribus coæqualibus personis consubstantialibus et coæternis; trinitatem in unitate, et unitatem in trinitate, corde credens ad justitiam, et ore confitens ad salutem. Cognovi te verum Deum et Dominum nostrum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, creatorem, salvatorem, et redemptorem mei, et totius humani generis, quem confiteor ex Patre genitum ante sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, non factum, sed genitum, consubstantialem et coæternum Patri et Spiritui Sancto, per quem omnia facta sunt a principio: firmiter credens et veraciter confitens, te Deum unigenitum Jesum Christum, propter salutem hominum a tota Trinitate communiter incarnatum et ex Maria per-

petua virgine, Spiritus Sancti cooperatione, conceptum verum hominem factum, ex anima rationali et humana carne subsistentem.

3. Qui cum secundum divinitatem Unigenitus Dei impassibilis sis, pariter et immortalis, propter nimiam dilectionem tuam, qua dilexisti nos, idem ipse Dei filius, secundum humanitatem factus es passibilis et mortalis; qui propter salutem humani generis, unice Fili Dei, in ligno crucis pati dignatus es passionem et mortem, ut nos a morte perpetua liberares, atque ad inferos, ubi sedebant in tenebris patres nostri, auctor luminis descendisti, et die tertia gloriosus victor ab inferis, ad superos resurrexisti; resumens sacrum corpus, quod pro peccatis nostris mortuum jacuerat in sepulcro, et vivificans secundum Scripturas die tertia, ut ipsum in Patris dextera collocares. Assumpta namque tecum ex inferis captivitate, quam captivaverat antiquus hostis humani generis inimicus, verus Dei Filius cum nostræ carnis substantia, id est, cum anima et carne humana ex Virgine gloriosa assumpta, super omnes cælos ascendisti, transcendens omnes ordines angelorum: ubi sedes ad dexteram Dei Patris, ubi est fons vitæ, et lumen inaccessibilem, et pax Dei, quæ exuperat omnem sensum.

4. Ibi te, Deum verum et hominem, Je-

sum Christum adoramus et credimus, confitentes te Patrem habere Deum; indeque te venturum judicem in fine sæculi expectamus, ut judices vivos et mortuos, et reddas omnibus bonis et malis secundum opera sua, quæ operati sunt in hac vita, vel præmium, vel supplicium, prout unusquisque dignus fuerit requie vel ærumna. Resurgent enim in illa die a voce virtutis tuæ omnes homines, quotquot humanam animam acceperunt in carne sua quam hic habuerunt; ut totus homo pro meritis vel gloriam suscipiat, vel gehennam. Tu es ipsa vita, et resurrectio nostra, quem salvatorem expectamus, Dominum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori charitatis suæ.

5. Cognovi te, Deum verum et unum Spiritum Sanctum, Patris et Filii ab utroque pariter procedentem, consubstantialem et coæternum Patri et Filio, paracletum et advocatum nostrum, qui super eumdem Deum et Dominum nostrum Jesum Christum in columbæ specie descendisti, et super apostolos in linguis igneis apparuisti: qui et omnes sanctos et electos Dei a principio, tuæ gratiæ munere docuisti, et ora prophetarum ut enarrent mirabilia regni Dei, aperuisti; qui ab omnibus sanctis Dei cum Patre et Filio simul adoraris, et glo-

rificaris: inter quos et ego, filius ancillæ tuæ, corde meo glorifico nomen tuum, quoniam illuminasti me. Tu enim est vera lux, lumen veridicum, ignis Dei, et magister spirituum: qui unctione tua doces nos omnem veritatem, Spiritus veritatis; sine quo impossibile est placere Deo, quoniam tu ipse Deus es ex Deo, et lux de luce procedens a Patre luminum ineffabiliter, et ab ejus Filio Domino nostro Jesu Christo, quibus consubstantialis, et coæqualis, et coæternus, existens in unius Trinitatis essentia, superessentialiter congloriaris et conregnas.

6. Cognovi te, unum Deum vivum et verum, Patrem, et Filium, et Spiritum Sanctum; trinum quidem in personis, sed unum in essentia: quem confiteor, adoro et glorifico toto corde meo, verum Deum, solum, sanctum, immortalem, invisibilem, incommutabilem, inaccessibilem, imperscrutabilem: unum lumen, unum solem, unum panem, unam vitam, unum bonum, unum principium, unum finem, unum creatorem cæli et terræ: per quem omnia vivunt, per quem omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur, reguntur et vivificantur, quæ in cælis sunt, et quæ in terris, et quæ sub terra; præter quem non est Deus in cælo et in terra.

7. Sic cognovi te, Domine Deus, cognitor

mei, sic cognovi te, cognovi te per fidem tuam, quam inspirasti mihi, lux mea, lumen oculorum meorum, Domine, Deus meus, spes omnium finium terræ, gaudium lætificans juventutem meam, et bonum sustentans senectutem meam. In te enim, Domine, jubilant omnia ossa mea, dicentia: Domine, quis similis tibi? quis similis tibi in diis, Domine? non quem fecit manus hominum, sed qui fecisti manus hominum. Simulacra gentium argentum et aurum, opera manuum hominum: non sic operator hominum. Omnes dii gentium dæmonia: Dominus autem cælos fecit. Dominus ipse est Deus. Dii qui non fecerunt cælum et terram pereant de cælo et de terra: Deum qui creavit cælum et terram, cæli et terra benedicant.

CAPUT XXXIII.

De confessione propriæ vilitatis.

1. Quis similis tibi etiam in diis, Domine? quis similis tibi, magnificus in sanctitate, terribilis atque laudabilis, et faciens mirabilia? Sero te cognovi, lumen verum, sero te cognovi. Erat autem nubes magna et tenebrosa ante oculos vanitatis meæ, ita ut videre non possem solem justitiæ et lumen veritatis. Involvebar in tenebris; filius tenebrarum, tenebras meas amabam, quia

lumen non cognoscebam. Cæcus eram, et cæcitatem amabam, et ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis inde me eduxit, ubi eram homo cæcus, sedens in tenebris et umbra mortis?

2. Quis accepit manum meam, ut inde me educeret? quis est ille illuminator meus? non eum quærebam, et ipse quæsivit me, non vocabam eum, et ipse vocavit me. Quis est ille? tu es, Domine, Deus meus, misericors et miserator, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis; tu, sancte Domine, Deus meus, quem confiteor toto corde meo, gratias agens nomini tuo: non te quærebam, tu me quæsivisti; non te invocabam, tu me vocasti.

3. Vocasti enim me nomine tuo, intonasti desuper voce grandi in interiorem aurem cordis mei: Fiat lux: et facta est lux, et discessit nubes magna, et liquefacta est nubes tenebrosa, quæ operuerat oculos meos: et vidi lucem tuam et cognovi vocem tuam, et dixi: Vere, Domine, tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris et umbra mortis; et vocasti me in admirabile lumen tuum, et ecce video. Gratias tibi ago, illuminator meus. Et conversus sum, et vidi tenebras, in quibus fueram, et abyssum tenebrosam, in qua jacueram: et contremui, et expavi, et dixi: Væ! væ! tenebris meis, in quibus jacui; væ! væ! cæcitati illi, in

qua videre non poteram lumen cæli; væ! væ! præteritæ ignorantiæ meæ, quando non cognoscebam te, Domine. Gratias tibi ago, illuminator et liberator meus, quoniam illuminasti me, et cognovi te. Sero cognovi te, veritas antiqua, sero te cognovi, veritas æterna; tu eras in lumine, et ego in tenebris, et non cognoscebam te: quia illuminari non poteram sine te, et non est lux extra te.

CAPUT XXXIV.

Consideratio divinæ majestatis.

1. Sancte sanctorum, Deus inæstimabilis majestatis, Deus deorum, et Dominus dominorum, mirabilis, inenarrabilis, inexcogitabilis, quem contremiscunt in cælo angelicæ potestates, quem adorant omnes dominationes et throni, et omnes virtutes pavent a conspectu tuo; cujus potentiæ et sapientiæ non est numerus; qui fundasti mundum super nihilum, et mare colligasti in aere quasi in utre, omnipotentissime, sanctissime, fortissime Deus spirituum universæ carnis; a cujus conspectu fugit cælum et terra; ad cujus nutum omnia se subjiciunt elementa: te adorent et glorificent omnes creaturæ tuæ.

2. Et ego, filius ancillæ tuæ, per fidem tuam flecto cervicem cordis mei sub pedibus

majestatis tuæ, gratias agens, quoniam dignatus es per tuam misericordiam illuminare me, lumen verum, lumen sanctum, lumen delectabile, lumen superlaudabile, lumen admirabile, quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, et etiam oculos angelorum. Ecce video, gratias ago; ecce video lumen cæli, interlucet oculis mentis meæ radius desuper, a facie luminis tui, et lætificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me! Auge, quæso, luminis auctor, auge, quæso, quod interlucet in me; dilatetur, obsecro, dilatetur ex te.

3. Quid est hoc, quod sentio? quis est ignis, qui calefacit cor meum? quæ est lux, quæ irradiat cor meum? O ignis, qui semper ardes, et nunquam extingueris, accende me! o lux, quæ semper luces, et nunquam obfuscaris, illumina me! o utinam arderem, ex te, ignis sancte, quam dulciter ardes, quam secrete luces, quam desideranter aduris! Væ iis qui non ardent ex te! væ illis qui non illuminantur ex te! o lumen veridicum, illuminans omnem mundum, cujus lux implet mundum!

4. Væ cæcis oculis qui te non vident, sol illuminans cælum et terram; væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt! væ avertentibus oculis, ut non videant veritatem! væ non avertentibus ut non vi-

deant vanitatem! nequeunt enim oculi assueti tenebris summæ veritatis radios intueri: nec sciunt de lumine aliquid æstimare, quorum est in tenebris habitatio. Tenebras vident, tenebras diligunt, tenebras approbant; de tenebris euntes in tenebras, nesciunt ubi corruant. Miseri, qui nesciunt quid amittant; et miseriores utique, qui sciunt quid amittent, qui cadunt apertis oculis et descendunt in infernum viventes!

5. O lux beatissima, quæ non nisi a purgatissimis oculis videri potes! beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Munda me, mundans virtus; sana oculos meos, ut sanis oculis te contempler, quem non nisi sani oculi intuentur. Aufer, quæso, squamas caliginis antiquæ radio tuæ illuminationis, splendor inaccessibilis, ut te videre valeam irreverberatis obtutibus, et in lumine tuo videam lumen. Gratias tibi ago, lux mea; ecce video. Dilatetur, obsecro, visus meus, Domine, ex te. Revela oculos meos, ut considerem mirabilia de lege tua, qui es mirabilis in sanctis tuis. Gratias tibi ago, lumen meum; ecce video; sed per speculum in ænigmate; sed quando facie ad faciem? quando veniet dies lætitiæ et exultationis, in qua ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei, ut videam videntem me facie ad faciem, et satietur desiderium meum?

CAPUT XXXV.

De desiderio et siti animæ ad Deum.

1. Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus; sitivit anima mea ad te, Deum fontem vivum: quando veniam, et apparebo ante faciem tuam? O fons vitæ! vena aquarum viventium, quando veniam ad aquas dulcedinis tuæ, de terra deserta, invia et inaquosa, ut videam virtutem tuam et gloriam tuam, et satiem ex aquis misericordiæ tuæ sitim meam? Sitio, Domine; fons vitæ es; satia me; sitio, Domine, sitio te Deum vivum; o quando veniam, et apparebo, Domine, ante faciem tuam? Putasne videbo diem illam, diem, inquam, jucunditatis et lætitiæ, diem quam fecit Dominus, ut exultemus et lætemur in ea?

2. O dies præclara et pulchra, nesciens vesperum, non habens occasum, in qua audiam vocem laudis, vocem exultationis et confessionis; in qua audiam: Intra in gaudium Domini tui; intra in gaudium sempiternum, in domum Domini Dei tui, ubi sunt magna et inscrutabilia, et mirabilia, quorum non est numerus; intra in gaudium sine tristitia, quod continet æternam lætitiam: ubi erit omne bonum, et non erit aliquod malum; ubi erit quidquid

voles, et non erit quidquid noles; ubi erit vita vitalis dulcis, et amabilis, semperque memorialis; ubi non erit hostis impugnans, nec ulla illecebra, sed summa et certa securitas, secura tranquillitas, et tranquilla jucunditas, jucunda felicitas, felix æternitas, æterna beatitudo, et beata Trinitas, et Trinitatis unitas, et unitatis deitas, et deitatis beata visio: quæ est gaudium Domini Dei tui.

3. O gaudium super gaudium! gaudium vincens omne gaudium! extra quod non est gaudium! quando intrabo in te, ut videam Deum meum, qui habitat in te? Ibo illuc, et videbo visionem hanc grandem. Quid est quod me detinet? Heu me: quia incolatus meus prolongatus est; heu me! quamdiu dicetur mihi: Ubi est Deus tuus? quamdiu dicetur mihi: Expecta, reexpecta. Et nunc quæ est expectatio mea? nonne, Domine Deus, salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ? expectamus Dominum, quando revertatur a nuptiis, ut inducat nos ad suas nuptias. Veni, Domine, et noli tardare; veni, Domine Jesu Christe, veni, et visita nos in pace; veni, et educ vinctos de carcere, ut lætemur coram te corde perfecto; veni, salvator noster, veni, desideratus cunctis gentibus, ostende

faciem tuam, et salvi erimus: veni, lux mea, redemptor meus: educ de carcere animam meam, ad confitendum nomini sancto tuo.

4. Quamdiu miser jactabor in fluctibus mortalitatis meæ, clamans ad te, Domine, et non exaudis? Audi clamantem, Domine, de hoc mari magno, et adduc me ad portum felicitatis æternæ. Felices qui de periculo maris hujus educti ad te, Deum, portum tutissimum, pervenire meruerunt. O vere felices, qui de pelago ad littus, de exilio ad patriam, de carcere ad palatium pervenerunt, optata jam quiete beati; qui bravium illud perpetuæ gloriæ, quod hic per multas tribulationes quæsierunt, jam felici jucunditate adepti, lætantur in perpetuum! O vere beati, o terque quaterque beati, qui jam omnium malorum exuti, securi, de sua immarcescibili gloria, ad te, regnum decoris, pervenire meruerunt! O æternum regnum, regnum omnium sæculorum! ubi lumen indeficiens et pax Dei, quæ exuperat omnem sensum; in quo sanctorum animæ requiescunt, et lætitia sempiterna super capita eorum, gaudium et exultationem obtinebunt, et fugiet dolor et gemitus.

5. O quam gloriosum est regnum in quo tecum, Domine, regnant omnes sancti, amicti lumine sicut vestimento, habentes in

capite suo coronam de lapide pretioso! O regnum beatitudinis sempiternæ, ubi tu, Domine, spes sanctorum, et diadema gloriæ, facie ad faciem videris a sanctis, lætificans eos undique in pace tua, quæ exuperat omnem sensum! Ibi gaudium infinitum, lætitia sine tristitia, salus sine dolore, vita sine labore, lux sine tenebris, vita sine morte, omne bonum sine omni malo; ubi juventus nunquam senescit, ubi vita terminum nescit, ubi decor nunquam pallescit, ubi amor nunquam tepescit, ubi sanitas nunquam marcescit, ubi gaudium nunquam decrescit, ubi dolor nunquam sentitur, ubi gemitus nunquam auditur, ubi triste nihil videtur, ubi lætitia semper habetur, ubi malum nullum timetur, quoniam ibi summum bonum possidetur, quod est videre semper faciem Domini virtutum.

6. Felices igitur, qui de naufraga vita præsenti ad tanta gaudia jam pervenire meruerunt. Infelices heu! nos miseri, qui per hujus maris magni fluctus procellasque voragines navem trahimus, ignorantes an ad portum salutis pervenire valeamus: infelices, inquam, quorum vita est in exilio, vita in periculo, finis in dubio, nescientes finem nostrum: quia omnia in futurum reservantur incerta. Adhuc in pelagi fluctibus versamur, suspirantes ad te, portum maris. O patria nostra, patria secura, a

longe te videmus, ab hoc mari te salutamus, ab hac valle ad te suspiramus, et nitimur cum lacrymis si quomodo ad te perveniamus.

7. Spes humani generis, Christe, Deus de Deo, refugium nostrum et virtus, cujus lumen a longe inter caliginosas nebulas super maris procellas, quasi stellæ maris radius oculos nostros irradiat, ut dirigamur ad te portum: Guberna, Domine, navem nostram tua dextera clavo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus, ne nos demergat tempestas aquæ, ne absorbeat nos profundum, sed unco crucis retrahe nos ab hoc pelago ad te, solamen unicum nostrum, quem a longe, quasi stellam matutinam et solem justitiæ, vix lacrymantibus oculis in littore cælestis patriæ nos expectantem videmus.

8. En ad te clamamus redempti tui: sed et nunc exules tui, quos pretioso sanguine redemisti. Exaudi nos, Deus, salutaris noster, spes omnium finium terræ, et in mari longe. In mari turbulento versamur; tu, in littore stans, aspicis pericula nostra: salvos nos fac propter nomen tuum. Da nobis, Domine, inter Scyllam et Charibdim ita tendere et tenere medium, ut, utroque periculo evitato, salva nave et mercibus, securi perveniamus ad portum.

CAPUT XXXVI.

De gloria cælestis patriæ.

1. Cum ergo pervenerimus ad te, sapientiæ fontem, ad te, lumen indeficiens, ad te, lucem inextinguibilem, ut te, non jam per speculum in ænigmate, sed facie ad faciem videamus, tunc satiabitur in bonis desiderium nostrum: quia nihil erit exterius quod desideretur, nisi tu, Domine, summum bonum, qui eris præmium beatorum, et diadema decoris eorum, et lætitia sempiterna super capita eorum, pacificans eos intus et extra in pace tua, quæ exuperat omnem sensum. Ibi videbimus, amabimus et laudabimus; videbimus in lumine tuo lumen tuum, quoniam apud te est fons vitæ, et in lumine tuo videbimus lumen. Quale autem lumen? Lumen immensum, lumen incorporeum, incorruptibile, incomprehensibile; lumen indeficiens, lumen inextinguibile, lumen inaccessibile, lumen increatum, lumen veridicum, lumen divinum, quod illuminat oculos angelorum, quod lætificat juventutem sanctorum, quod est lumen luminum, et fons vitæ, quod es tu, Domine, Deus meus.

2. Tu es quippe lumen in cujus lumine videbimus lumen, te scilicet in te, in splendore vultus tui, quando te videbimus facie

ad faciem. Quid est videre facie ad faciem, nisi quod ait Apostolus, cognoscere sicut et cognitus sum: cognoscere veritatem tuam, et gloriam tuam? Hoc est cognoscere faciem tuam, cognoscere Patris potentiam, Filii sapientiam, Spiritus Sancti clementiam, ipsius summæ Trinitatis unam et individuam essentiam. Videre enim faciem Dei vivi, hoc est summum bonum, gaudium angelorum atque omnium sanctorum, præmium vitæ æternæ, gloria spirituum, lætitia sempiterna, corona decoris, bravium felicitatis, requies opulenta, pulchritudo pacis, intimum et externum gaudium, paradisus Dei, Jerusalem cælestis, vita beata, plenitudo beatitudinis, gaudium æternitatis, pax Dei, quæ exuperat omnem sensum.

3. Hæc est plena beatitudo, et tota glorificatio hominis, videre faciem Dei sui; videre eum qui fecit cælum et terram; videre eum qui fecit eum, qui salvavit eum, et qui glorificavit eum. Videbit eum cognoscendo, amabit diligendo, laudabit possidendo: ipse enim erit hæreditas populi sui, populi sanctorum, populi quem redemit; ipse possessio felicitatis eorum, ipse præmium et merces expectationis. Ero, inquit, merces tua magna nimis, magnum enim magna decent. Vere, Domine, Deus meus, magnus es tu nimis super omnes

deos, et merces tua magna nimis. Neque enim magnus es tu, et parva merces tua; sed ut magnus es tu, ita magna merces tua: quoniam non aliud es tu, et aliud merces tua. Sed tu ipse magnus nimis; tu ipse merces magna nimis: tu ipse coronator es et corona; tu ipse promissor es et promissio; tu remunerator et munus; tu præmiator et præmium felicitatis æternæ.

4. Tu ergo coronator es et corona, Deus meus, et diadema spei meæ, quæ ornata est gloria, lumen lætificans, lux renovans, decor adornans, spes mea magna, desiderium cordis sanctorum, et desideratus eorum. Visio ergo tua tota merces est, totum præmium, et totum gaudium, quod expectamus. Hæc est enim vita æterna, hæc est, inquam, sapientia tua, hæc est vita æterna, ut cognoscamus te solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum. Cum igitur videbimus te solum Deum, Deum verum, Deum vivum, omnipotentem, simplicem, invisibilem, incircumscriptibilem, incomprehensibilem, et Filium tuum unigenitum, consubstantialem et coæternum tibi, Dominum nostrum Jesum Christum, quem pro salute nostra misisti in mundum in virtute Spiritus Sancti, trinum in personis, et unum in essentia, Deum sanctum solum, extra quem non est Deus; tunc habebimus quod nunc quærimus, vitam æternam, gloriam

sempiternam, quam præparasti diligentibus te, quam abscondisti timentibus te, quam daturus es quærentibus faciem tuam semper.

5. Et tu, Domine, Deus meus, formator meus ex utero matris meæ, quæ me recommendavit manui tuæ, non me permittas amplius ex uno distrahi in multa; sed collige me de exterioribus ad me, de me ad te, ut dicat tibi semper cor meum: Exquisivit te facies mea: faciem tuam, Domine, requiram; faciem Domini virtutum, in qua sola consistit tota gloria sempiterna beatorum. Quam quidem videre, vita æterna est, et gloria sempiterna sanctorum. Lætetur ergo cor meum, ut timeat nomen tuum; lætetur cor quærentium Dominum, sed multo magis cor invenientium. Si enim lætitia est in quærendo, qualis lætitia erit in inveniendo! Quæram ergo semper ardenter et indesinenter faciem tuam, si quando tandem aperiatur mihi ostium et porta justitiæ, ut intrem in gaudium Domini mei. Hæc porta Domini, justi ingredientur per eam.

CAPUT XXXVII.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

1. O tres coæquales et coæternæ personæ, Deus unus et verus, Pater et Filius, et Spiritus Sanctus, qui solus habitas æternitatem, et lucem inaccessibilem; qui fundasti terram in potentia tua, et regis orbem terræ prudentia tua: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus, Deus Sabaoth, terribilis et fortis, justus et misericors, admirabilis, laudabilis, amabilis; unus Deus, tres personæ; una essentia, potentia, sapientia, bonitas, una et indivisa Trinitas, aperi mihi clamanti portas justitiæ, et, ingressus in eas, confitebor tibi, Domine.

2. En ad ostium tuum, summe Paterfamilias, mendicus pulso: jube aperiri pulsanti, qui dixisti: Pulsate, et aperietur. Pulsant enim ad ostium tuum, Pater misericordissime, desideria rugientium præcordiorum meorum, et clamores lacrymarum oculorum meorum. Ante te est omne desiderium meum, et gemitus meus a te non est absconditus. Et tu, Domine, non avertas faciem tuam amplius a me, nec declines in ira a servo tuo. Pater misericordiarum, audi ejulatum pupilli tui, et porrige manum tuam optimam adjutricem, ut retrahat me de profundis aquarum et de lacu miseriæ, et

de luto fæcis, ne peream vidente misericordia oculorum tuorum, aspiciente clementia viscerum tuorum; sed evadam ad te Dominum Deum meum, ut videam divitias regni tui, et intuear faciem tuam semper, et laudem dicam nomini tuo sancto, Domine, qui facis mirabilia, qui cor meum lætum facis memoria tui, qui illuminas juventutem meam: ne despicias senectutem meam, sed jubilare facias ossa mea, et reviviscere facias ut aquilæ canos meos.

SOLILOQUIORUM FINIS.

D. AURELII AUGUSTINI

HIPPONENSIS EPISCOPI

MANUALE

SEU

LIBELLUS DE CONTEMPLATIONE CHRISTI
SIVE DE VERBO DEI,
QUO SOPITA DE CÆLESTIS DESIDERII
MEMORIA RENOVETUR

PRÆFATIO

1. Quoniam in medio laqueorum positi sumus, facile a cælesti desiderio frigescimus. Quapropter assiduo indigemus munimento, ut expergefacti ad Deum nostrum verum et summum bonum, cum defluimus, recurramus. Idcirco non præsumptionis temeritate, sed magna Dei mei dilectione, huic opusculo ad laudem ejus operam dedi; ut, ex elegantioribus dictis sanctorum Patrum, breve et manuale verbum de Deo meo mecum semper haberem, ex cujus lectionis igne, quoties tepesco, in ejus accendar amorem. Nunc adesto mihi, Deus meus, quem quæro, quem diligo, quem corde, et ore, et qua valeo virtute, laudo atque adoro.

2. Mens mea devota tibi tui amore accensa, tibi spirans, tibi inhians, te solum

videre desiderans, nihil habet dulci nisi de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, tuam gloriam frequenter sub corde revolvere, ut tui suavis memoria sit inter hos turbines aliqua repausatio mea. Te ergo invoco, desideratissime, ad te clamo clamore magno in toto corde meo; et cum te invoco, utique in me ipso invoco; quoniam omnino non essem, nisi tu esses in me; et nisi ego essem in te, non esses in me. In me es, quoniam in memoria mea manes; ex ea cognovi te, et in ea invenio te, cum reminiscor tui, et delector in te, ex quo omnia, per quem omnia, et in quo omnia.

CAPUT I.

De mirabili essentia Dei.

1. Tu, Domine, cælum et terram imples, omnia portans sine onere, omnia implens sine inclusione; semper agens, semper quietus; colligens, et non egens; quærens, cum nihil desit tibi; amans, nec æstuans; zelans, et securus es; pœnitet te, et non doles; irasceris, et tranquillus es; opera mutas, sed non mutas consilium; recipis quod invenis, et nunquam amisisti; nunquam inops, et gaudes lucris; nunquam avarus, et usuras exigis; supererogas cui non debes, vel semper supererogatur tibi, ut debeas.

2. Ecquis habet quidquam non tuum?

Reddis debita, nulli debens; donas debita, nihil perdens, qui ubique es, et ubique totus; qui sentiri potes, et videri non potes; qui nusquam dees, et tamen ab iniquorum cogitationibus longe es; qui nec ibi dees, ubi longe es; quia ubi non es per gratiam, ades per vindictam; qui ubique præsens es, et vix inveniri potes; quem stantem sequimur, et apprehendere non valemus; qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia.

3. Qui corda fidelium doces sine strepitu verborum; qui locis non distenderis, nec temporibus variaris, nec habes accessus et recessus: qui habitas lucem inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, nec videre potest. In te manens quietus ubique circuis totum: non enim scindi et dividi potes, quia vere unus es; nec in parte efficeris, sed totus totum tenes, totum imples, totum illustras et possides.

CAPUT II.

De indicibili scientia Dei.

1. Si totum mundum libri repleant, tua scientia inenarrabilis non potest enarrari; quoniam vero indicibilis es, nullo modo scribi poteris, nec concludi. Tu es fons lucis divinæ, et sol claritatis æternæ: magnus es

sine quantitate, et ideo immensus; bonus sine qualitate, et ideo vere et summe bonus, et nemo bonus, nisi tu solus, cujus voluntas opus est; cujus velle, posse est; qui omnia, quæ ex nihilo creasti, sola voluntate fecisti; qui omnem creaturam tuam absque indigentia aliqua possides, et sine labore gubernas, et absque tædio regis, et nihil est quod conturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis.

2 Qui in omnibus locis sine loco haberis, et omnia contines sine ambitu, et ubique præsens es sine situ et motu; qui nec mali auctor es, quod facere non potes, qui nihil non potes, nec unquam quidquam te fecisse pœnituit; cujus bonitate facti sumus, et justitia pœnas luimus, et clementia liberamur; cujus omnipotentia omnia gubernat, regit et implet quæ creavit. Nec ideo te implere omnia dicimus, ut te contineant, sed ipsa potius a te continentur: nec particulatim imples omnia, nec ullatenus ita putandum est, ut unaquæque res pro magnitudine suæ portionis capiat te; id est maxima majus, minima minus, dum sis potius ipse totus in omnibus, et omnia in te; cujus omnipotentia omnia concludit, nec evadendi potentiam tuam quis aditum invenire poterit; qui enim te non habet placatum, nequaquam evadet iratum.

CAPUT III.

De desiderio animæ sentientis Deum.

1. Te igitur, clementissime Deus, invoco in animam meam, quam præparas ad capiendum te ex desiderio quod inspiras ei. Intra, rogo, in eam, et coapta eam tibi, ut possideas illam, quam fecisti et refecisti; ut habeam te velut signaculum super cor meum. Quæso, piissime, invocantem te non deseras: quia priusquam te invocarem, me vocasti, et quæsisti, ut ego servus tuus te quærerem, quærendo invenirem, et inventum amarem. Quæsivi et inveni te, Domine, et amare desidero; auge desiderium meum, et da quod peto: quoniam si cuncta quæ fecisti mihi dederis, non sufficit servo tuo, nisi teipsum dederis. Da ergo teipsum mihi; Deus meus, redde te mihi. En amo te, et si parum est, amem validius. Tui ergo amore teneor, tui desiderio flagro, tui dulci memoria delector.

2. Ecce dum tibi mens mea suspirat, et tuam ineffabilem pietatem meditatur, ipsa carnis sarcina minus gravat, cogitationum tumultus cessat, pondus mortalitatis et miseriarum more solito non hebetat; silent cuncta, tranquilla sunt omnia; cor ardet, animus gaudet, memoria viget, intellectus lucet, et totus spiritus ex desiderio visionis

tuæ accensus invisibilium amore rapi se videt. Assumat spiritus meus pennas, ut aquilæ; volet, et non deficiat; volet et perveniat usque ad decorem domus tuæ, et thronum gloriæ tuæ, et ibi super mensam refectionis civium supernorum pascatur de occultis tuis, in loco pascuæ juxta fluenta plenissima. Tu esto exultatio nostra, qui es spes nostra, salus atque redemptio; tu esto nostrum gaudium, qui es futurus præmium. Te semper quærat anima mea; et tu præsta, ut quærendo non deficiat.

CAPUT IV.

De miseria animæ quæ Dominum nostrum Jesum Christum non amat, nec quærit.

1. Væ, miseræ animæ quæ Christum non quærit, nec amat! arida manet et misera. Perdit quod vivit, qui te, Deum, non diligit. Qui curat vivere non propter te, Domine, nihil est pro nihilo est: qui tibi vivere recusat, mortuus est: qui tibi non sapit, desipit. Misericordissime, tibi me commendo, reddo, et concedo, per quem sum, vivo, et sapio; in te confido, spero, et totam spem meam pono, per quem resurgam, vivam et requiescam; te cupio, diligo, adoro, cum quo manebo, regnabo, et beatus ero. Anima quæ te non quærit, nec diligit, mundum diligit, peccatis servit, et vitiis

subjecta est, nunquam quieta, nunquam secura est: famuletur tibi semper mens mea, piissime ; suspiret tibi semper peregrinatio mea ; ardeat in amore tui cor meum.

2. Requiescat in te, Deus meus, anima mea : contempletur te in mentis excessu ; cantem laudes tuas in jubilatione ; et hæc sit in hoc exilio meo consolatio mea. Confugiat mens mea sub umbra alarum tuarum, ab æstibus cogitationum sæculi hujus ; repauset in te cor meum, cor mare magnum tumens fluctibus. O dives omnium bonarum dapum, supernæ satietatis opulentissime largitor, Deus, da lasso cibum, collige dispersum, libera captivum, et reintegra scissum. En stat ad ostium, et pulsat: obsecro, per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriens ex alto, jube pulsanti misero aperiri, ut liberis gressibus ingrediatur ad te, et requiescat in te, et reficiatur de te pane cælesti. Tu enim es panis et fons vitæ, tu lumen claritatis æternæ, tu omnia ex quibus vivunt recti qui diligunt te.

CAPUT V.

De desiderio animæ.

1. Deus, lumen cordium te videntium, et vita animarum te amantium, et virtus cogitationum te quærentium, da ut sancto

tui amori inhæream. Veni, rogo, in cor meum, et ab ubertate voluptatis tuæ inebria illud, ut obliviscar ista temporalia. Pudet ac piget me talia pati, qualia mundus iste agit. Triste est mihi quod video, grave est omne quod de transitoriis audio. Adjuva me, Domine, Deus meus, et da lætitiam in corde meo: veni ad me, ut videam te. Sed angusta est mihi domus animæ meæ, quousque venias ad eam, et dilatetur a te; ruinosa est, refice eam; habet plurima quæ offendunt oculos tuos: fateor, et scio: sed quis mundabit eam, aut cui alteri, præter te, clamabo? Ab occultis meis munda me, Domine, et ab alienis parce servo tuo.

2. Fac me, dulcis Christe, bone Jesu, fac me, rogo, amore et desiderio tui deponere onus carnalium desideriorum, et terrenarum concupiscentiarum. Dominetur carni anima, animæ ratio, rationi gratia tua, et tuæ me interius et exterius subde voluntati. Tribue mihi ut laudet te cor meum, et lingua mea, et omnia ossa mea: dilata mentem meam, et attolle intuitum cordis mei, ut vel rapida cogitatione spiritus meus attingat te, æternam sapientiam super omnia manentem. Dissolve me, oro, a vinculis quibus constrictus teneor, ut, relinquens omnia ista, tibi serviam, tibi soli inhæream, tibi soli intendam.

CAPUT VI.

De felicitate animæ terreno carcere resolutæ.

1. Felix anima, quæ terreno resoluta carcere, libera cælum petit; quæ te dulcissimum Dominum facie ad faciem cernit; quæ nullo metu mortis afficitur, sed te incorruptione perpetuæ gloriæ lætatur! Tranquilla est et secura: jam non timet hostem nec mortem. Habet te pium Dominum quem diu quæsivit, semperque amavit: hymnidicis sociata choris, melliflua perpetuæ festivitatis carmina; ad laudem gloriæ tuæ, rex Christe, bone Jesu, in æternum concinit. Inebriata enim ab ubertate domus tuæ, et torrente voluptatis tuæ potas eam. Felix societas supernorum civium, et gloriosa solemnitas omnium ad te redeuntium ab hujus nostræ peregrinationis tristi labore, ad amœnitatem pulchritudinis, ad formositatem totius splendoris, atque dignitatem totius elegantiæ; ibi te jugiter, Domine, tui cives cernunt. Nihil omnino, quod conturbet mentem, ibidem auribus datur.

2. Quæ cantica! quæ organa, quæ cantilenæ! quæ melodiæ ibi sine fine decantantur! Sonant ibi semper melliflua hymnorum organa, suavissima angelorum melodia, cantica canticorum mira, quæ ad salutem et gloriam tuam a supernis civibus decan-

tantur. Amaritudo et omnis fellis asperitas in regione tua locum non habent: non enim est ibi malus, neque malitia; non est adversarius et impugnans; nec est ulla peccati illecebra; nulla est ibi indigentia, dedecus nullum, rixa nulla, nullum improperium; causatio nulla, nullus timor, et nulla inquietudo, nulla pœna, nulla dubietas, nulla violentia, nulla discordia; sed est ibi pax summa, charitas plena, jubilatio et laus Dei æterna, sine fine secura requies, et gaudium semper in Spiritu Sancto.

3. O quam fortunatus ero, si audivero jucundissimas civium tuorum cantilenas, carmina melliflua, laudes summæ Trinitati debito honore promentia! Sed et nimium felix, si ego ipse meruero cantare canticum Domino Jesu Christo de dulcibus canticis Sion!

CAPUT VII.

De gaudio paradisi.

1. O vita vitalis! vita sempiterna et sempiterne beata! ubi gaudium sine mœrore, requies sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundantia sine defectione, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione; beatitudo sine calamitate; ubi omnia bona in charitate perfecta, ubi species et visio facie ad faciem, ubi plena scientia in omnibus et per omnia.

ubi summa Dei bonitas cernitur, et lumen illuminans a sanctis glorificatur; ubi præsens majestas Dei conspicitur, et hoc vitæ cibo sine defectu mens intuentium satiatur; vident semper, et videre desiderant; sine anxietate desiderant, et sine fastidio satiantur.

2. Ubi verus Sol justitiæ mira suæ pulchritudinis visione omnes reficit, et ita universos cælestis patriæ cives illuminat, ut luceant ipsi; lumen videlicet illuminatum per divinum lumen, illuminans ultra omnem solis nostri splendorem atque cunctarum stellarum claritatem, immortali adhærentes Deitati, ac per hoc immortales et incorruptibiles facti, juxta promissionem Domini Salvatoris: Pater, quos dedisti mihi volo ut ubi ego sum, et illi sint mecum, ut videant claritatem meam; ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me, et ego in te, et ipsi in nobis unum sint.

CAPUT VIII.

De regno cælorum.

1. Regnum cælorum, regnum felicissimum, regnum carens morte, et vacans fine, cui nulla tempora succedunt per ævum; ubi continuus sine nocte dies, nescit habere tempus; ubi victor miles post laborem donis ineffabilibus cumulatur, nobile perpetua caput amplectente corona.

2. Utinam, remissa peccatorum mole, me ultimum servorum Christi, juberet divina pietas hanc carnis sarcinam deponere, ut in suæ civitatis gaudia æterna repausandus transirem, sanctissimis supernorum choris interessem, cum beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assisterem, præsentem Dei vultum cernerem, nullo mortis metu tangerer, de perpetuæ immortalitatis incorruptione securus gauderem, et scienti omnia conjunctus, omnem ignorantiæ cæcitatem amitterem, terrena cuncta parvipenderem, convallem lacrymarum istam intueri vel reminisci ulterius non dignarer, ubi vita laboriosa, vita corruptibilis, vita omni amaritudine plena, vita domina malorum, ancilla infernorum!

3. Quam humores tumidant, dolores extenuant, ardores exsiccant, aera morbidant, escæ inflant, jejunia macerant, joci solvunt, tristitiæ consumunt, sollicitudo coarctat, securitas hebetat, divitiæ jactant, paupertas dejicit, juventus extollit, senectus incurvat, infirmitas frangit, mœror deprimit, diabolus insidiatur, mundus adulatur, caro delectatur, anima excæcatur, totus homo conturbatur; et his tot et tantis malis mors furibunda succedit, vanisque gaudiis ita finem imponit, ut cum esse desierint, nec fuisse putentur.

CAPUT IX.

Quomodo post nimios ploratus mœstam animam consolatur Deus.

1. Sed quas laudes quasve gratiarum actiones tibi referre valeamus, Deus noster, qui nos etiam inter has tantas mortalitatis nostræ ærumnas non desinis consolari mira visitatione gratiæ tuæ? Ecce me miserum multis mœroribus plenum, dum vitæ meæ finem timeo, dum peccata mea considero, dum judicium tuum formido, dum mortis horam cogito, dum supplicia tartari horreo, dum opera mea, qua districtione et discussione a te pensentur, ignoro, dum quo fine illa clausurus sim penitus nescio.

2. Cumque hæc et alia multa mecum sub corde retracto, consolaturus ades solita pietate, Domine Deus, et inter has querelas nimiosque ploratus ac profunda cordis suspiria assumis mœstam et anxiam mentem super alta juga montium, ad aureolas usque aromatum, et collocas me in loco pascuæ, secus rivulos dulcium aquarum; ubi præparas in conspectu meo mensam multiplicis apparatus, quæ fatigatum spiritum repauset, et cor triste lætificet, quibus tandem refocillatus deliciis, multarum miseriarum mearum oblitus levatus super altitudinem terræ, in te vera pace quiesco.

CAPUT X.

De dulcedine divini amoris.

1. Amo te, Deus meus, amo te, et magis atque magis amare volo. Da mihi, Domine, Deus meus, speciose præ filiis hominum, ut desiderem te, ut amem te quantum volo, et quantum debeo. Immensus es, et sine mensura debes amari, præsertim a nobis, quos sic amasti, sic salvasti, pro quibus tanta et talia fecisti.

2. O amor qui semper ardes, et nunquam extingueris! dulcis Christe, bone Jesu, charitas, Deus meus, accende me totum igne tuo, amore tui, dulcedine tua, dilectione tui, desiderio tui, charitate tua, jucunditate et exultatione tua, pietate et suavitate tua, voluptate et concupiscentia tui, quæ sancta est et bona, quæ casta est et munda; ut totus dulcedine amoris tui plenus, tota flamma tuæ charitatis vaporatus, diligam te Dominum meum dulcissimum et pulcherrimum, ex toto corde meo, ex tota anima mea, ex totis viribus meis, et ex omni intentione mea; cum multa cordis contritione, et lacrymarum fonte, cum multa reverentia et tremore, habeus te in corde, et in ore, et præ oculis meis semper et ubique, ita ut nullus in me adulterinis amoribus pateat locus.

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

CAPUT XI.

De præparatione nostræ redemptionis.

1. Pulcherrime Jesu Christe: rogo te, per illam sacratissimam effusionem pretiosi sanguinis tui quo redempti sumus, da mihi cordis contritionem et lacrymarum fontem, præcipue dum preces et orationes tibi offero, dum tuæ laudis tibi psalmodiam decanto, dum mysterium nostræ redemptionis, manifestum misericordiæ tuæ judicium, recolo vel profero, dum sacris altaribus, licet indignus, assisto, cupiens tibi offerre illud mirabile et cæleste sacrificium, omni reverentia et devotione dignum, quod tu Domine, Deus meus, sacerdos immaculate, instituisti, et offerre præcepisti in commemorationem tuæ charitatis, mortis scilicet, et passionis pro salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilitatis reparatione.

2. Confirmetur mens mea inter tanta mysteria dulcedine præsentiæ tuæ; sentiat te sibi adesse, et lætetur coram te, ignis qui semper luces, amor qui semper ardes, dulcis Christe, bone Jesu, lumen æternum et indeficiens, panis vitæ qui nos reficis, in te non deficis; quotidie comederis, et semper integer manes: resplende mihi, accende me, illumina et sanctifica vas tuum; de malitia evacua, imple de gratia, et plenum

conserva, ut ad salutem animæ meæ manducem cibum carnis tuæ, quatenus manducando te, vivam de te, vivam per te, perveniam ad te, et repausem in te.

CAPUT XII.

De gaudio.

1. O dulcedo amoris, et amor dulcedinis, comedat te venter meus, et nectare tui amoris repleantur viscera mea: et eructet mens mea verbum bonum. Charitas, Deus meus, mel dulce, lac niveum, cibus et gaudium, fac me crescere in te, ut sano palato possis manducari a me. Tu es vita mea qua vivo, spes cui inhæreo, gloria quam adipisci desidero; tu mihi cor tene, mentem rege, intellectum dirige, amorem erige, animum suspende, et in superna fluenta os sitientis te spiritus trahe.

2. Taceat, quæso, tumultus carnis; conticescant phantasiæ terrarum et aquarum, aeris et poli; taceant somnia, et imaginariæ revelationes, omnis lingua, omne signum, et quidquid transeundo fit. Sileat sibi et ipsa anima, et transeat se, non cogitando se, sed te, Deus meus; quoniam tu es revera tota spes et fiducia mea. Est enim in te Deo et Domino nostro Jesu Christo dulcissimo et benignissimo atque clementissimo uniuscujusque nostrum et portio, et san-

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

guis, et caro. Ubi ergo portio mea regnat, ibi regnare me credo: ubi sanguis meus dominatur, ibi dominari me confido; ubi caro mea glorificatur, ibi gloriosum me esse cognosco. Quamvis peccator sim, de hac tamen communione gratiæ non diffido: et si peccata mea prohibent, substantia mea requirit; et si delicta propria me excludunt, naturæ communio non repellit.

CAPUT XIII.

Quod Verbum incarnatum sit causa spei nostræ.

1. Non enim tam inimicus est Dominus ut non diligat carnem suam, membra sua, et viscera sua. Desperare utique potuissem propter nimia peccata mea et vitia, culpas et infinitas negligentias meas quas egi, et quotidie indesinenter ago, corde, ore, et opere, et omnibus modis quibus humana fragilitas peccare potest, nisi Verbum tuum, Deus meus, caro fieret et habitaret in nobis.

2. Sed desperare jam non audeo, quoniam subditus ille tibi usque ad mortem, mortem autem crucis, tulit chirographum peccatorum nostrorum, et affigens illud cruci, peccatum crucifixit et mortem. In ipso autem securus respiro, qui sedet ad dexteram tuam et interpellat pro nobis; in ipso confisus, ad te pervenire desidero, in quo jam

resurreximus et reviximus, jam in cælum conscendimus, et in cælestibus considemus. Tibi laus, tibi gloria, tibi honor, tibi gratiarum actio.

CAPUT XIV.

Quod quanto major sit de Deo meditatio, tanto sit et dulcior.

1. Piissime Domine, qui sic nos amasti et salvasti, sic vivificasti et sublimasti, piissime Domine, quam dulcis est memoria tui! Quanto magis in te meditor, tanto es mihi dulcior et amabilior. Idcirco delectant me valde bona tua puro mentis intuitu, et dulcissimo pii amoris affectu, in loco peregrinationis meæ, juxta modulum meum. Interim, quamdiu his fragilibus subsisto membris, miram tui dilectionem et pulchritudinem indesinenter cupio desiderare et considerare: tuæ enim charitatis jaculo vulneratus sum, tui vehementer desiderio flagro, ad te pervenire cupio, te videre desidero. Idcirco super custodiam meam stabo, et vigilantibus oculis psallam spiritu, psallam et mente, et totis viribus meis te factorem et refectorem mei collaudabo. Polum penetrabo mente, et desiderio tecum ero, ut in præsenti quidem miseria solo corpore tenear, tecum autem cogitatione et aviditate, atque omni desidero sim semper, qua-

tenus ibi sit cor meum ubi tu es, thesaurus meus desiderabilis, incomparabilis, multumque amabilis.

2. Sed ecce, Deus meus piissime ac misericordissime, dum tuæ immensæ bonitatis et pietatis gloriam considerare volo, cor meum non sufficit: excedit enim omnem sensum humanæ mentis tuum decus, tua pulchritudo, tua virtus, tua gloria, tua magnificentia, tua majestas, et tua charitas. Sicut inæstimabilis est tuæ gloriæ splendor, ita ineffabilis est æternæ tuæ charitatis benignitas, qua illos quos de nihilo creasti, adoptas in filios, et tibi conjungis.

CAPUT XV.

Quod desiderandæ sint pro Christo tribulationes in hac vita.

1. O anima mea, si quotidie oporteret nos tormenta perferre, si ipsam gehennam longo tempore tolerare, ut Christum in gloria sua videre possemus et sanctis ejus sociari, nonne dignum esset pati omne quod triste est, ut tanti boni tantæque gloriæ participes haberemur? Insidientur ergo dæmones, parent suas tentationes, frangant corpus jejunia, premant carnem vestimenta, labores gravent, vigiliæ exsiccent, clamet in me iste, inquietet me ille vel ille, frigus incurvet, conscientia murmuret, calor urat,

caput doleat, pectus ardeat, infletur stomachus, pallescat vultus, infirmer totus, deficiat in dolore vita mea, et anni mei in gemitibus, ingrediatur putredo in ossa mea, et subter me scateat, ut requiescam in die tribulationis, et ascendam ad populum accinctum nostrum.

2. Quæ enim erit justorum gloria! quam grandis sanctorum lætitia, cum unaquæque facies fulgebit ut sol, cum, ordinibus distinctis, populum suum Dominus in regno Patris sui cœperit recensere, et meritis atque operibus singulorum promissa præmia restituet; pro terrenis cælestia, pro temporalibus sempiterna, pro modicis magna! Revera cumulus felicitatis erit, cum Dominus adducet suos sanctos in visionem paternæ gloriæ, et faciet in cælestibus considere, ut sit Deus omnia in omnibus.

CAPUT XVI.

Quomodo regnum cælorum possit acquiri.

1. O felix jucunditas, et jucunda felicitas, sanctos videre, cum sanctis esse et esse sanctum: Deum videre, et Deum habere in æternum et ultra! Hæc sedula mente cogitemus, hæc toto desiderio desideremus, ut ad eos cito pervenire valeamus. Si quæras quomodo istud potest fieri, vel quibus meritis, quibusve auxiliis? audi: Res ista po-

sita est in potestate facientis : quoniam regnum cælorum vim patitur.

2. Regnum cælorum, o homo, aliud non quærit pretium nisi te ipsum : tantum valet, quantum es. Te da, et habebis illud. Quid turbaris de pretio ? Christus semetipsum tradidit, ut acquireret te regnum Deo Patri. Ita tu temetipsum da, ut sis regnum ejus, ac non regnet peccatum in tuo mortali corpore, sed spiritus in acquisitione vitæ.

CAPUT XVII.

Quid sit et quid habeat paradisus.

1. O anima mea, revertamur ad civitatem cælestem in qua scripti sumus, et cives decreti. Sicut enim cives sanctorum, et domestici Dei, et sicut hæredes Dei, cohæredes autem Christi, consideremus inclytam nostræ urbis felicitatem inquantum considerare possibile est. Dicamus ergo cum propheta : O quam gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei : sicut lætantium omnium habitatio est in te ; fundaris enim exultatione universæ terræ : non est in te senectus, nec senectutis miseria ; non est in te mancus, nec claudus, neque gibbosus, neque deformis, dum omnes occurrunt in virum perfectum, in mensuram ætatis pulchritudinis Christi.

2. Quid hac vita beatius, ubi non est paupertatis metus, non ægritudinis imbecillitas? Nemo læditur, nemo irascitur, nemo invidet, cupiditas nulla exardescit; nullum cibi desiderium, nulla honoris aut potestatis pulsat ambitio: nullus ibi diaboli metus, insidiæ dæmonum nullæ, terror gehennæ procul; mors neque corporis, neque animæ; sed immortalitatis munere jucunda vita. Nulla erunt tunc mala, nusquam discordia, sed cuncta convenientia, quia omnium sanctorum una erit concordia. Pax cuncta et lætitia continet, tranquilla sunt omnia et quieta; jugis splendor: non ille qui nunc est, sed tanto clarior quanto felicior: quia civitas illa, ut legitur, non egebit sole, neque luna; sed Dominus omnipotens illuminabit eam, et lucerna ejus est agnus: ubi sancti fulgebunt ut stellæ in perpetuas æternitates, et sicut splendor firmamenti, qui erudiunt multos.

3. Quapropter nox ibi nulla, nullæ tenebræ, concursus nubium nullus, nec frigoris ardorisve asperitas ulla, sed talis erit rerum temperies quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, nisi illorum qui ea perfrui digni inveniuntur, quorum nomina scripta sunt in libro vitæ. Verum super hæc omnia est, consociari choris angelorum et archangelorum, atque omnium cælestium virtutum,

intueri patriarchas et prophetas, videre apostolos atque omnes sanctos, videre etiam parentes nostros : gloriosa sunt hæc ; sed multo gloriosius est præsentem Dei vultum cernere, et incircumscriptum lumen videre. Superexcellens gloria erit cum Deum videbimus in seipso, videbimus et habebimus in nobis, quem cernere finis non erit.

CAPUT XVIII.

Quod homo non valet Deo vicem reddere nisi per amorem.

1. Anima insignis Dei imagine, illustris similitudine, habet in sese ex Deo, quo admoneatur semper aut stare cum eo, aut ad eum redire, si mota suis affectibus, imo defectibus fuerit. Et non solum habet unde respirare queat in spe veniæ et misericordiæ, sed etiam unde audeat aspirare ad nuptias Verbi ; et cum Deo inire fœdus societatis, atque cum Rege angelorum ducere suave jugum amoris.

2. Hæc omnia facit amor, si anima exhibeat se similem Deo per voluntatem, cui similis est per naturam, diligens sicut dilecta est. Solus enim est amor ex omnibus animæ motibus, sensibus atque affectibus, in quo potest creatura, etsi non ex æquo, respondere auctori, vel ipsi mutuam rependere vicem. Amor, ubi venerit, cæteros in

se omnes traducit et captivat affectus; amor per se sufficit, per se placet, et propter se, ipse meritum, ipse præmium, ipse causa, ipse fructus, ipse usus; per amorem enim conjungimur Deo.

3. Amor facit unum spiritum de duobus : amor facit idem velle, et idem nolle; amor facit prius mores componere, postmodum omnia quæ adsunt, tamquam non adsint considerare; tertio vero loco, munda cordis acie, superna et interna conspicere. Per amorem primum in sæculo bene geruntur honesta, postmodum etiam honesta sæculi despiciuntur, ad extremum etiam Dei intima conspiciuntur.

CAPUT XIX.

Quod in nobis Deus requirat sibi simile.

1. Deus Pater charitas est, Deus Filius dilectio est, Spiritus Sanctus amor Patris et Filii est: hæc charitas et hæc dilectio aliquid simile requirit in nobis, scilicet charitatem, qua, velut quadam affinitate consanguinitatis, ei sociemur et conjungamur. Amor dignitatis nescius, reverentiam nescit. Qui amat, per seipsum, fiducialiter accedit ad Deum, familiariterque loquitur ei, nihil timens, nihil hæsitans. Perdit quod vivit qui non diligit; qui autem diligit, oculos suos semper habet ad Deum, quem diligit, quem

desiderat, in quo meditatur, in quo delectatur, in quo pascitur, in quo impinguatur.

2. Iste talis sic devotus, ita cantat, ita legit, et in omnibus operibus suis sic est providus et circumspectus, quasi Deus adsit præsens ante oculos ejus, sicut revera adest. Ita orat, quasi sit assumptus et præsentatus ante faciem majestatis in excelso throno, ubi millia millium ministrant ei, et deces centena millia assistunt ei. Animam, quam visitat amor, expergefacit dormientem; monet et emollit eam, et vulnerat cor ejus: tenebrosa illuminat, clausa reserat, frigida inflammat; mentem asperam, et irascibilem, et impatientem mitigat; vitia fugat, carnales affectus comprimit, mores emendat, reformat et innovat spiritum: lubricæ ætatis motus actusque leves coercet: hæc omnia facit amor cum præsens est; cum vero abscesserit, ita incipit anima jacere languida, ac si cacabo bullienti subtraxeris ignem.

CAPUT XX.

De confidentia animæ amantis Deum.

1. Magna res est amor, quo anima per semetipsam fiducialiter accedit ad Deum, Deo constanter inhæret, Deum familiariter percunctatur, consultatque de omni re. Anima, quæ amat Deum, nil aliud potest

cogitare, nil loqui: cætera contemnit, omnia fastidit; quidquid meditatur, quidquid loquitur, amorem sapit, amorem redolet: ita amor Dei eam sibi vindicavit. Qui vult habere notitiam Dei, amet. Frustra accedit ad legendum, ad meditandum, ad prædicandum, ad orandum, qui non amat. Amor Dei amorem animæ parit, et eam intendere sibi facit. Amat Deus, ut ametur; cum amat, nil aliud vult quam amari, scieus amore esse beatos qui se amaverint.

2. Anima amans cunctis suis renuntiat affectionibus, et tota soli incumbit amori, ut possit respondere amori in redhibendo amore; et cum tota se effuderit in amorem, quantum est ad illud fontis perenne profluvium? Non pari ubertate concurrunt amor et amans, anima et Deus, creator et creatura: tamen si ex toto se diligit nihil deest ubi totum est. Non timeat anima quæ amat; paveat quæ non amat.

3. Anima amans fertur votis, trahitur desideriis, dissimulat merita; majestati oculos claudit, aperit voluptati, ponens se in salutari et fiducialiter agens in eo. Amore anima secedit, et excedit a corporeis sensibus, ut sese non sentiat, quæ Deum sentit. Hoc fit cum mens ineffabili Dei illecta dulcedine quodammodo sese sibi furatur, imo rapitur atque elabitur a seipsa ut Deo fruatur ad jucunditatem. Nihil tam jucun-

dum, nisi esset tam modicum. Amor dat familiaritatem Dei, familiaritas ausum, ausus gustum, gustus famem. Anima, quam tangit amor Dei, nihil aliud potest cogitare, nil desiderare; sed frequenter suspirat, dicens: Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus meus.

CAPUT XXI.

Quid fecit Deus propter hominem.

1. Deus amore venit ad homines, venit in homines, factus est homo; amore Deus invisibilis, servis suis factus est similis; amore vulneratus est propter delicta nostra. Tuta et firma requies est infirmis et peccatoribus in vulneribus Salvatoris. Securus illic habito, patent mihi viscera per vulnera. Quidquid ex me mihi deest, usurpo mihi ex visceribus Domini mei: quoniam misericordiæ affluunt; nec desunt foramina per quæ affluant; per foramina corporis patent mihi arcana cordis, patet magnum pietatis sacramentum, patent viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto.

2. Vulnera Jesu Christi plena sunt misericordia, plena pietate, plena dulcedine, et charitate. Foderunt manus ejus et pedes ejus, et latus ejus lancea perforaverunt:

per has rimas licet mihi gustare, quam suavis est Dominus Deus meus; quoniam revera suavis et mitis et multæ misericordiæ est omnibus eum invocantibus in veritate, omnibus inquirentibus, et maxime diligentibus. Copiosa redemptio data est nobis in vulneribus Jesu Christi salvatoris nostri, magna multitudo dulcedinis, plenitudo gratiæ et perfectio virtutum.

CAPUT XXII.

De recordatione vulnerum Jesu Christi Domini nostri.

1. Cum me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi; cum me premit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo; cum diabolus mihi parat insidias, fugio ad viscera misericordiæ Domini mei, et recedit a me; si ardor libidinis moveat membra mea, recordatione vulnerum Domini nostri Filii Dei extinguitur: in omnibus adversitatibus non inveni tam efficax remedium quam vulnera Christi; in illis dormio securus, et requiesco intrepidus.

2. Christus mortuus est pro nobis. Nihil tam ad mortem amarum quod morte Christi non sanetur. Tota spes mea est in morte Domini mei. Mors ejus meritum meum et refugium meum, salus, vita, et resurrectio mea: meritum meum, miseratio Domini.

Non sum meriti inops, quamdiu ille miserationum Dominus non defuerit: et si misericordiæ Domini multæ, multus ego sum in meritis. Quanto ille potentior est ad salvandum, tanto ego sum securior.

CAPUT XXIII.

Quod recordatio vulnerum Christi est efficax remedium contra omnes adversitates.

1. Peccavi peccatum grande, et multorum sum mihi conscius delictorum. Nec sic despero, quoniam ubi abundaverunt delicta, superabundavit et gratia. Qui de venia peccatorum suorum desperat, negat Deum esse misericordem. Magnam injuriam Deo facit, qui de ejus misericordia diffidit: quantum in se est, negat Deum habere charitatem, veritatem et potestatem, in quibus tota spes mea consistit: scilicet in charitate adoptionis, in veritate promissionis, et in potestate redemptionis. Murmuret jam quantum voluerit insipiens cogitatio mea, dicens: Quis enim es tu? et quanta est gloria illa, quibusve meritis illam obtinere speras? Et ego fiducialiter respondebo: Scio cui credidi; qua charitate nimia adoptavit me in filium: quia verax est in promissione, potens in exhibitione, et licet ei facere quod vult.

2. Non possum terreri multitudine pec-

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

catorum, si mors Domini in mentem meam venerit; quoniam peccata mea illum vincere non possunt. Clavi et lancea clamant mihi, quod vere reconciliatus sum Christo, si eum amavero. Longinus aperuit mihi latus Christi lancea, et ego intravi, et ibi requiesco securus. Qui timet, amet: quoniam charitas foras mittit timorem. Nullum tam potens est et tam efficax contra ardorem libidinis medicamentum, quam mors Redemptoris mei. Extendit brachia sua in cruce, et expandit manus suas, paratus in amplexus peccatorum. Inter brachia Salvatoris mei et vivere volo, et mori cupio: ibi securus decantabo: Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me, nec delectasti inimicos meos super me. Salvator noster caput inclinavit in morte, ut oscula daret suis dilectis. Toties Deum osculamur, quoties in ejus amore compungimur.

CAPUT XXIV.

Meditatio animæ ad amorem Christi.

1. O anima mea, insignita Dei imagine, redempta Christi sanguine, desponsata fide, dotata spiritu, ornata virtutibus, deputata cum angelis! dilige illum a quo tantum dilecta es; intende illi, qui intendit tibi; quære quærentem te; ama amatorem tui, a quo amaris, cujus amore præventa es,

qui est causa amoris tui. Ipse est meritum, ipse præmium, ipse fructus, ipse usus, ipse finis. Esto sollicita cum sollicito, cum vacante vacans, cum mundo munda, cum sancto sancta. Qualis apparueris Deo, talis oportet ut appareat tibi Deus suavis et mitis, et multæ misericordiæ, suaves, mites, dulces, humiles et misericordes requirit. Ama illum qui eduxit te de lacu miseriæ et de luto fæcis.

2. Elige illum amicum tuum præ omnibus amicis tuis, qui, cum omnia subtracta fuerint, solus tibi fidem servabit. In die sepulturæ tuæ, cum omnes amici tui recedent a te, ille te non derelinquet; sed tuebitur a rugientibus præparatis ad escam, et conducet te per ignotam regionem, atque perducet ad plateas supernæ Sion, et ibi collocabit te cum angelis ante faciem majestatis suæ, ubi audies illud angelicum melos: Sanctus, sanctus, sanctus, etc. Ibi est canticum lætitiæ, vox exultationis, et salutis, et gratiarum actionis, et vox laudis atque alleluja in perpetuum; ibi est cumulus felicitatis, supereminens gloria, superabundans lætitia, et omnia bona.

3. O anima mea, suspira ardenter, desidera vehementer, ut possis pervenire in illam supernam civitatem, de qua tam gloriosa dicta sunt: in qua sicut lætantium omnium habitatio est. Amore potes ascen-

dere: amanti nihil est difficile, nihil impossibile. Anima quæ amat ascendit frequenter, et currit familiariter per plateas cælestis Jerusalem, visitando patriarchas et prophetas, salutando apostolos, admirando exercitus martyrum et confessorum, chorosque virginum speculando. Cælum et terra, et omnia quæ in eis sunt, non cessant mihi dicere, ut amem Dominum Deum meum.

CAPUT XXV.

Nihil potest animæ sufficere præter summum bonum.

1. Cor humanum in desiderio æternitatis non fixum, nunquam stabile potest esse; sed omni volubilitate volubilius, de alio in aliud transit, quærens requiem ubi non est. In his autem caducis et transitoriis, in quibus ejus affectus captivi tenentur, veram requiem invenire non valet, quoniam tantæ est dignitatis, ut nullum bonum præter summum bonum ei sufficere possit: tantæ est enim libertatis, ut in aliquod vitium cogi non possit. Propterea, unicuique propria voluntas est causa suæ damnationis, vel salvationis, et ideo nihil ditius bona voluntate Deo offertur. Bona voluntas Deum ad nos deducit, et nos in eum dirigit; per bonam voluntatem Deum diligimus, Deum

eligimus, ad Deum currimus, ad Deum pervenimus et eum possidemus.

2. O bona voluntas, per quam ad Dei similitudinem reformamur, et ei similes efficimur! Ita amabilis est Deo bona voluntas, ut ipse in corde habitare non velit, in quo bona voluntas non fuerit. Bona voluntas illius summæ majestatis Trinitatem ad se inclinat: sapientia namque ad cognitionem veritatis illam illuminat; charitas ad desiderium bonitatis inflammat; paternitas in ea custodit quod creavit, ne pereat.

CAPUT XXVI.

Quid sit cognitio veritatis.

1. Quid est cognitio veritatis? Primo, cognoscere te ipsum, et quod esse debes, esse studeas, quod autem corrigendum est, corrigas; deinde, cognoscere et amare Creatorem tuum: hoc enim est totum hominis bonum. Vide ergo quam ineffabilis est divinæ charitatis erga nos dilectio: de nihilo nos creavit, et quidquid habemus donavit; sed quia plus dileximus datum quam datorem, creaturam quam creatorem, cecidimus in laqueum diaboli, et facti sumus ejus servi: Deus vero misericordia motus, misit Filium suum quo redimeret servos; misit etiam Spiritum Sanctum, quo servos

adoptaret in filios; Filium dedit in pretium redemptionis, Spiritum Sanctum in privilegium amoris, se denique totum servat in hæreditatem adoptionis.

2. Ita Deus ut piissimus et misericordissimus, præ desiderio vel amore hominis, non solum sua, verum etiam et seipsum impendit, ut hominem recuperaret, non tam sibi quam homini ipsi. Ut homines ex Deo nascerentur, primo ex ipso natus est Deus. Quis est tam durus quem non emolliat amor Dei sic hominem prævenientis; tam, inquam, vehemens amor, quod homo propter hominem, dignatus est fieri? Quis potest odisse hominem, cujus naturam et similitudinem videt in humanitate Dei? Revera qui odit illum, odit Deum; et ita perdit quidquid facit.

3. Deus namque propter hominem factus est homo, ut esset redemptor, qui est et creator, ut de suo redimeretur homo; et ut familiarius diligeretur ab homine, Deus in similitudine hominis apparuit; ut uterque sensus hominis in ipso beatificaretur, et reficeretur oculus cordis ejus divinitate, et oculus corporis in ejus humanitate: ut, sive ingrediens, sive egrediens, in ipso pascua inveniret natura humana condita ab ipso.

CAPUT XXVII.

Quid in nobis operetur missio Spiritus Sancti.

1. Salvator namque noster natus est nobis, crucifixus et mortuus est pro nobis, ut morte sua mortem nostram destrueret. Et quia botrus carnis portatus fuerat ad torcular crucis, et expressione facta fluere cœperat mustum divinitatis, missus est Spiritus Sanctus, quo vasa cordium præpararentur, et vinum novum in utres novos poneretur: primum ut corda mundarentur, ne infusum polluetur: et postea ligarentur, ne infusum amitteretur; mundarentur a gaudio iniquitatis, ligarentur contra gaudium vanitatis; non enim quod bonum est venire potuit nisi prius recederet quod malum est. Gaudium iniquitatis polluit, et gaudium vanitatis effudit. Gaudium iniquitatis reddit vas sordidum, et gaudium vanitatis facit rimosum.

2. Gaudium iniquitatis est, cum peccatum diligitur; et gaudium vanitatis est, cum transitoria amantur. Ejice ergo quod malum est, ut quod bonum est percipere possis. Effunde amaritudinem, ut dulcedine impleri possis. Spiritus Sanctus gaudium est et amor. Ejice spiritum diaboli et spiritum mundi hujus, ut accipias spiritum

Dei. Spiritus diaboli operatur gaudium iniquitatis, et spiritus mundi gaudium vanitatis. En hæc gaudia mala sunt, quoniam alterum habet culpam, alterum occasionem culpæ. Veniet autem spiritus Dei, cum ejecti fuerint spiritus mali, et intrabit tabernaculum cordis, et operabitur gaudium bonum et amorem bonum quo expellitur amor mundi, et amor peccati. Amor mundi allicit et decipit; amor peccati polluit et ad mortem adducit; amor Dei mentem illuminat, conscientiam mundat, animam lætificat, et Deum demonstrat.

CAPUT XXVIII.

De operatione ejus qui diligit Deum.

1. In quo amor Dei est, semper cogitat quando ad Deum perveniat, quando mundum derelinquat, quando carnis corruptionem evadat, ut veram pacem inveniat; semper habet cor suum et desiderium in superna elevatum. Quando sedet, quando ambulat, quando requiescit, vel quando aliquid agit, cor a Deo non recedit. Omnes ad amorem Dei exhortatur, omnibus amorem Dei commendat; et quam dulcis sit Dei amor, et quam malus, et quam amarus sit amor sæculi, corde, ore et opere omnibus demonstrat.

2. Deridet hujus sæculi gloriam, arguit

sollicitudinem, et quam stultum sit in iis quæ transeunt fiduciam habere ostendit. Miratur cæcitatem hominum, qui hæc diligunt; miratur etiam quo modo universa hæc transitoria et caduca omnes non derelinquunt. Omnibus existimat dulce quod sibi sapit, omnibus placere quod diligit: omnibus quidem esse manifestum quod cognoscit. Frequenter Deum suum contemplatur, et in ejus contemplatione suaviter reficitur, tanto felicius quanto frequentius: dulce est enim semper ad considerandum quod ad amandum et laudandum semper est suave.

CAPUT XXIX.

De vera cordis requie.

1. Revera hæc est vera cordis requies, cum totum in amorem Dei per desiderium figitur; nec quicquam aliud appetit, sed in eo quod tenet felici quadam dulcedine delectatur, delectando jucundatur. Si vero vana aliqua cogitatione vel rerum occupatione inde aliquantulum abstractum fuerit, summa cum festinatione illuc redire festinat, exilium reputans alibi quam ibi moram facere. Nam sicut nullum est momentum quo homo non fruatur vel utatur pietate divina; sic nullum debet esse momentum quo eum præsentem non habeat in memoria.

2. Idcirco non levi crimine tenetur astrictus, quisquis in oratione cum Deo loquitur, et subito abstrahitur ab ejus conspectu, quasi ab oculis non videntis, nec audientis: hoc autem fit, quando cogitationes suas malas et importunas sequitur, et aliquam vilissimam creaturam, ad quam mentis intuitus facile distrahitur, ei præfert: illam videlicet in cogitatione sæpius revolvendo vel cogitando quam Deum, quem assidue debet recolere creatorem, adorare redemptorem, expectare salvatorem, timere judicem.

CAPUT XXX.

Quidquid mentis aspectum a Deo retrahit, omnino fugiendum est atque execrandum.

1. Quisquis amas mundum, tibi prospice qua sit eundum.

Hæc via, qua vadis, via pessima, plenaque cladis.

Fuge ergo, o homo, paululum occupationes tuas, et absconde te modicum a tumultuosis cogitationibus tuis; abjice nunc onerosas curas, postpone laboriosas dissensiones, vaca aliquantulum Deo, et paululum requiesce in eo: intra in cubiculum mentis tuæ, exclude omnia præter Deum, et quæ valent ad quærendum eum; et clauso ostio quære eum. Dicat nunc totum cor tuum

Deo: Quæro vultum tuum; vultum tuum, Domine, requiro.

2. Eja nunc ergo, Domine, Deus meus, tu doce cor meum, ubi et quomodo te quærat, ubi et quomodo te inveniat. Domine, si hic non es, ubi te quæram absentem? si autem ubique es, cur te non video præsentem? Sed certe habitas lucem inaccessibilem. Sed quomodo accedam ad lucem inaccessibilem? aut quis me deducet et inducet in illam, ut videam te in illam? Deinde, quibus signis, qua facie te quæram? nunquam te vidi, Domine, Deus meus: nunquam novi faciem tuam. Quid faciet, altissime Domine, quid faciet iste longinquus exul tuus, quid faciet servus tuus anxius amore tui, et longe projectus a facie tua? En anhelat videre te, et nimis illi abest facies tua. Accedere ad te desiderat, et inaccessibilis est habitatio tua; invenire te cupit, et nescit locum tuum quærere; te affectat, et ignorat vultum tuum.

CAPUT XXXI.

Quod visio Dei perdita sit propter peccatum, et miseria inventa sit.

1. Domine, Deus meus es tu et Dominus meus, et nunquam vidi te; tu me fecisti, et refecisti, et omnia bona tua mihi contu-

listi, et nondum vidi te, neque novi. Denique ad te videndum factus sum, et nondum feci id propter quod factus sum. O misera sors hominis, cum hoc perdidit ad quod factus est! o dirus ac durus casus ille! Heu, quid perdidit, et quid invenit? quid abscessit, et quid remansit? Perdidit beatitudinem, ad quam factus est; et invenit miseriam, ad quam factus non est; abscessit sine quo nihil felix est, et remansit quod per se non nisi miserum est. Manducabat tunc homo panem angelorum, quem nunc esurit; manducat nunc panem dolorum, quem tunc nesciebat.

2. O tu, Domine, usquequo oblivisceris in finem? usquequo avertis faciem tuam a nobis? quando respicies et exaudies nos? quando illuminabis oculos nostros et ostendes nobis faciem tuam? quando restitues te nobis? Respice, Domine, et exaudi, et illumina nos, et ostende nobis teipsum; restitue te nobis, ut bene sit nobis, sine quo tam male est nobis; invita nos, adjuva nos, obsecro, Domine. Amaricatum est cor meum sui desolatione; indulcora illud tua consolatione, obsecro, Domine. Esuriens cœpi quærere te, ne deserar jejunus a te; famelicus accessi, ne recedam jejunus; pauper veni ad divitem, miser ad misericordem, ne recedam vacuus et contemptus.

3. Domine, incurvatus sum, et non pos-

sum nisi deorsum aspicere: erige me, ut possim sursum videre vel intendere. Iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, obvolverunt me, et sicut onus grave gravant me: evolve me et exonera me, ne urgeat super me puteus os suum. Doce me quærere te, et ostende te quærenti, quia nec quærere te possum, nisi doceas tu; nec invenire, nisi te ostendas. Quæram te desiderando, desiderem te quærendo, inveniam amando, amem inveniendo.

CAPUT XXXII.

De bonitate Dei.

1. Fateor, Domine, et gratias ago, qui creasti me ad hanc imaginem tuam ut tui memor, te cogitem, te amem. Sed sic est oblita corruptione vitiorum, sic est obfuscata fumo peccatorum, ut non possit facere ad quod facta est, nisi tu renoves et reformes eam. Rogo, Domine, qui das fidei intellectum, da mihi ut quantum scis expedire, intelligam; quia es sicut credimus, et hoc es quod credimus. Et quidem credimus te esse aliquid, quo nihil magis aut melius cogitari possit. Quid ergo es, Domine Deus, quo unum majus meliusve nihil valet cogitari, nisi id quod summum bonum omnium, solum existens per seipsum, omnia alia fecit ex nihilo? Quod ergo bo-

num deest summo bono, per quod omne bonum? Tu es itaque justus, verax, beatus; et quidquid aliud est, melius est esse quam non esse.

2. Verum malis quomodo parcis, si es totus summe justus? An quia bonitas tua est incomprehensibilis? Latet hoc in luce inaccessibili, quam inhabitas. Vere in altissimo et secretissimo bonitatis tuæ profundo latet fons unde manat fluvius misericordiæ tuæ. Nam, cum totus et summe justus sis, tamen idcirco etiam malis benignus es, quia totus et summe bonus es. Minus namque bonus esses, si nulli malo esses benignus. Melior est enim qui et bonis simul et malis bonus est, quam qui bonis tantum bonus est; et melior est qui malis et parcendo et puniendo bonus est, quam qui puniendo tantum. Ideo ergo misericors es, quia totus et summe bonus es.

CAPUT XXXIII.

De delectabili fruitione Dei.

1. O immensa bonitas, quæ sic omnem intellectum excedis, veniat super me misericordia illa quæ de tanta opulentia procedit; influat in me quæ profluit de te. Parce per clementiam, ne ulciscaris per justitiam. Excita te nunc, anima mea, et erige totum intellectum tuum, et cogita

quantum potes, quantum et quale sit illud bonum, quod Deus est.

2. Si enim singula bona delectabilia sunt, cogita intente quam delectabile sit illud bonum, quod continet jucunditatem omnium bonorum; et non qualem in rebus creatis sumus experti, sed tanto differentem, quanto differt a creatura Creator. Si enim est bona vita creata, quam bona est vita creatrix! si jucunda est salus facta, quam jucunda est salus quæ fecit omnem salutem! si amabilis est sapientia in cogitatione rerum cognitarum, quam amabilis est sapientia quæ omnia fecit et condidit ex nihilo! denique si multæ et magnæ sunt delectationes in rebus delectabilibus, qualis et quanta est delectatio in eo qui ipsa delectabilia fecit! O qui hoc bono fruetur quid illi erit, quid illi non erit? certe quidquid noluerit, non erit; ibi quippe illi erunt bona animæ et corporis, qualia nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit.

CAPUT XXXIV.

Summum bonum appetendum est.

1. Cur ergo per multa vagaris, homuncio, quærendo bona animæ tuæ et corporis tui? Ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, et sufficit; desidera simplex bonum, quod est omne bonum, et satis est. Quid

enim amas, caro mea? quid desideras anima mea? Ibi est, quidquid amas; ibi est, quidquid desideras. Si delectat pulchritudo, fulgebunt justi sicut sol; si velocitas, aut fortitudo, aut libertas corporis, cui nihil obsistere potuerit, erunt similes angelis Dei; quia seminatur corpus animale, surget corpus spirituale, potestate utique, non natura.

2. Si elongatur salubris vita, ibi erit sana æternitas, et æterna sanitas, quia justi in perpetuum vivent, et salus justorum a Domino; si satietas, satiabuntur cum apparuerit gloria Domini; si ebrietas, inebriabuntur ab ubertate domus Dei; si melodia, ibi angeli concinent sine fine Deo; si quælibet non immunda, sed munda voluptas, torrente voluptatis suæ potabit eos Dominus; si sapientia, ipsa Dei sapientia ostendet eis seipsam sapientiam; si amicitia, diligent Deum plus quam seipsos, et invicem tamquam seipsos, et Deus illos plus quam illi seipsos; quia illi illum, et se invicem per illum, et ille se, et illos per seipsum; si concordia, omnibus illis erit una voluntas, quia nulla illis erit, nisi Dei summa voluntas.

3. Si potestas, omnipotentes erunt suæ voluntatis, ut Deus suæ: nam sicut Deus poterit quod volet per seipsum, ita poterunt illi quod volent per illum: qui sicut illi

non aliud volent quam ille volet, ita ille volet quidquid illi volent, et quod illi volent non poterit non esse; si honor et divitiæ, Deus servos suos bonos et fideles supra multa bona constituet: imo filii Dei et dii vocabuntur, et erunt hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi; si vero securitas certa, ita certi erunt nunquam ullatenus illud bonum sibi defuturum, sicut certi erunt se non sua sponte illud amissuros, nec dilectorem Deum illud dilectoribus suis invitis ablaturum, nec aliquid Deo potentius, Deum et illos separaturum. Gaudium vero quale quantumve est, ubi tale ac tantum bonum est!

CAPUT XXXV.

De mutua charitate sanctorum in cœlis.

1. Cor humanum, cor indigens, cor expertum ærumnas et miserias, imo obrutum miseriis, quantum gauderes, si in his omnibus abundares! Interroga ultima intima tua, si capere possent gaudium suum de tanta beatitudine sua. Sed certe, si quis alius, quem omnino sicut teipsum amares, eamdem beatitudinem haberet, duplicaretur gaudium tuum, quia non minus gauderes pro eo quam pro teipso; si vero duo, vel tres, vel multo plures idipsum haberent, tantumdem pro singulis quantum pro teipso

gauderes, singulos sicut teipsum amares. Ergo quid erit in illa perfecta charitate innumerabilium angelorum et hominum, ubi nullus diliget alium minus quam seipsum! Non enim aliter gaudebit unusquisque pro singulis aliis quam pro seipso.

2. Si ergo cor hominis te tanto bono suo vix gaudium suum capiet, quomodo capax erit tot et tantorum gaudiorum? Et utique quoniam quantum quisque diligit aliquem, tantum de bono ejus gaudet, sicut in illa beata felicitate unusquisque sine comparatione plus amabit Deum quam se, et omnes alios secum, ita plus gaudebit absque æstimatione de felicitate Dei, quam de sua, et omnium aliorum secum. Et si Deum sic diligent toto corde, tota mente, tota anima, ut tamen totum cor, tota mens, tota anima non sufficiat dignitati dilectionis; profecto sic gaudebunt toto corde, tota mente, tota anima, ut tamen totum cor, tota mens, tota anima, non sufficiat plenitudini gaudii.

CAPUT XXXVI.

De pleno gaudio vitæ æternæ.

1. Deus meus, et Dominus meus, spes mea, et gaudium cordis mei, dic animæ meæ, si hoc est gaudium, de quo nobis per Filium tuum dicis: Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Inveni nam-

que gaudium quoddam plenum, et plus quam plenum: pleno quippe corde, plena mente, plena anima, pleno toto homine, gaudio illo adhuc supra modum supererit gaudium. Non ergo totum illud gaudium intrabit in gaudentes, scilicet toti gaudentes intrabunt in gaudium Domini sui.

2. Dic, Domine, dic servo tuo intus in corde meo, si hoc est gaudium, in quod intrabunt servi tui, qui intrabunt in gaudium Domini sui. Sed certe gaudium illud, quo gaudebunt electi tui, nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit. Nondum ergo cogitavi aut dixi: Domine, quantum gaudebunt electi tui! Utique tantum gaudebunt, quantum amabunt: tantum amabunt, quantum te cognoscent, Domine. Et quantum amabunt? Certe nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit in hac vita quantum te cognoscent et amabunt in illa vita.

3. Oro te, Deus meus, ut cognoscam te: amem te, ut gaudeam de te. Et si non possum in hac vita ad plenum, vel proficiam de die in diem usque dum veniat illud ad plenum. Proficiat in me hic notitia tua, ut ibi fiat plena: crescat in me hic amor tuus, ut ibi sit plenus: ut sic gaudium meum sit in ipso magnum, et ibi in te plenum. Deus verax, peto ut accipiam quod promittis, ut gaudium meum sit plenum. Medite-

tur inde interim mens mea, loquatur inde lingua mea, amet illud cor meum, sermocinetur os meum, esuriat illud anima mea, sitiat illud caro mea, desideret illud tota substantia mea, donec intrem in gaudium Domini mei, ibi permansurus per sæcula.

MANUALIS FINIS.

B. ANSELMI

MEDITATIONES

B. ANSELMI

ARCHIEPISCOPI CANTUARIENSIS

MEDITATIONES

LIBER I.

CAPUT I.

Quænam a Deo oranda.

1. Domine, Deus meus, da cordi meo te desiderare, desiderando quærere, quærendo invenire, inveniendo amare, amando mala mea redimere, redempta non iterare. Da, Domine Deus, cordi meo pœnitentiæ compunctionem, spiritui contritionem, oculis lacrymarum fontem, manibus eleemosynæ largitatem. Rex meus, extingue in me desideria carnis, et accende vim tui amoris. Redemptor meus, expelle a me spiritum superbiæ, et concede mihi propitius thesaurum humilitatis tuæ. Salvator meus, amove a me furorem iræ, et indulge mihi sensum patientiæ. Creator meus, evelle a me animi rancorem, et largire mihi mentis dulcedinem. Da, Pater clementissime, solidam

mihi fidem, spem congruam, charitatem perfectam.

2. Rector meus, averte a me animi vanitatem, mentis inconstantiam, cordis vagationem, oris scurrilitatem, oculorum elationem, ventris ingluviem, opprobria proximorum, scelera detractionum, curiositatis pruriginem, divitiarum cupiditatem, potentatuum rapinam, inanis gloriæ appetitum, hypocrisis malum, adulationis venenum, contemptum inopum, oppressionem debilium, avaritiæ ardorem, invidiæ rubiginem, blasphemiæ morem. Reseca in me temeritatem, meorum factorum iniquam pertinaciam, inquietudinem, otiositatem, somnolentiam, pigritiam, mentis hebetudinem, cordis cæcitatem, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, consilii repugnationem, linguæ effrenationem, pauperum prædam, impotentium violentiam, innocentium calumniam, subditorum negligentiam, circa subditos severitatem, adversus domesticos impietatem, ergo proximos duritiam.

3. Deus meus, misericordia mea, oro te per dilectum Filium tuum, da mihi opera misericordiæ, pietatis studia, compati afflictis, subvenire egenis, succurrere miseris, consulere erroneis, consolari mœstos, relevare oppressos, pauperes recreare, flebiles refovere, dimittere debitoribus, parcere in

me peccantibus, odientes me diligere, pro malis bona reddere, neminem despicere, sed honorare, bonos imitari, malos cavere, virtutes amplecti, vitia rejicere; in adversis patientiam, in prosperis continentiam, custodiam oris, et ostium circumstantiæ labiis meis; terrena calcare, cælestia sitire.

CAPUT II.

Dei misericordiæ et bonitatis ad nostram indignitatem applicatio.

1. Ecce, Plasmator meus, multa rogavi, cum nec pauca promerui. Fateor, heu! fateor, non solum quæ postulo non debentur bona, sed multa mihi debentur et exquisita supplicia. Animant me publicani, meretrices et latrones, qui a faucibus hostis momentanee eruti, sinu recipiuntur pastoris. Tu enim omnium factor, Deus, licet in cunctis tuis sis mirabilis operibus, mirabilior tamen in visceribus crederis pietatis Unde tumet per quemdam tuum dixisti: Miserationes ejus super omnia opera ejus; et quasi de singulo loquens, de universo populo tuo dixisti confidenter: Misericordiam meam non dispergam ab eo. Nullum enim spernis, nullum abjicis, nullum perhorrescis, nisi qui te forte amens exhorruerit. Ergo non modo non iratus percutis, sed te irritantibus dona, si quæsierint, tri-

buis, Deus meus, cornu salutis meæ, et susceptor meus.

2. Ego infelix te irritavi, ego malum coram te feci, furorem tuum provocavi, iram promerui; peccavi, et passus es; deliqui, et adhuc sustines. Si pœnitet, parcis; si revertor, suscipis; insuper dum differo, præstolaris; revocas errantem, invitas repugnantem, excitas torpentem, amplecteris redeuntem, doces ignorantem, mœrentem mulces, a ruina suscitas, post lapsum reparas, potenti largiris, quærenti inveniris, pulsanti aperis. Ecce, Domine, Deus salutis meæ, quid opponam nescio, quid respondeam ignoro: nullum confugium, nullum a te patet latibulum. Ostendisti bene vivendi viam, dedisti gradiendi scientiam: minatus es mihi gehennam, et pollicitus es paradisi gloriam: nunc, Pater misericordiarum et totius consolationis, confige timore tuo carnes meas, quatenus quæ minaris, metuendo evadam; et redde mihi propitius lætitiam salutaris tui, ut quæ spondes, diligendo participem Fortitudo mea, Domine, firmamentum meum, Deus, et refugium meum, et liberator meus, suggere quid te cogitem, doce quibus sermonibus invocem, et quibus operibus te placem.

3. Scio namque, scio unum quo placaris, et aliud quod non spernis. Est utique spi-

ritus contribulatus tibi sacrificium, et acceptas cor contritum et humiliatum : his me, Deus meus, adjutor meus, dita muneribus; his contra inimicum muni protectionibus ; hoc de flammis vitiorum præsta refugium; hoc a desideriorum passionibus pande pius refugium. Fac, Domine, virtus salutis meæ, ne sim in eorum ordine qui credunt prospero tempore, et recedunt tentationis tempore : obumbra caput meum in die belli : esto spes mea in die afflictionis meæ, et salus in tempore tribulationis meæ.

CAPUT III.

Indignitatis nostræ exaggeratio

1. Ecce, Deus, illuminatio mea, et salus mea, rogavi quibus egeo, intimavi quæ timeo; sed remordet me conscientia, reprehendunt me cordis secreta; et quod amor ministrat, timor dissipat, zelus incitat, metus increpat actæ vitæ formidinem ; sed tua ingerit pietas fiduciam; tua hortatur benignitas, mea dehortatur malignitas, et, ut verius fatear, occurrunt memoriæ phantasmata peccatorum, quæ reverberant aciem vel audaciam præsumentium animorum. Cum enim odio quis dignus sit, qua fronte gratiam requirit? cum pœna debetur, qua temeritate gloria poscitur? Lacessit judicem, qui postposita satisfactione delicti,

præmiis quærit honorari; regi insultat obnoxius supplicio, qui flagitat donari indebito præmio: et dilecti patris affectum stultus exacerbat filius, qui, post illatas contumelias, ante pœnitudinem hæreditatis usurpat celsitudinem. Quod, mi pater, me egisse recolo: merui mortem, et vitam peto: commovi regem meum, cujus impudens nunc invoco auxilium: contempsi judicium judicis, quem temere postulo adjutorem: insolens renui audire patrem, quem demum præsumo habere tutorem.

2. Heu mihi, quam sero venio! Heu, heu, quam tarde festino! Heu, quia curro post vulnera, dedignatus incolumis præcavere jacula! Neglexi prospicere tela, modo sollicitor de morte vicina; vulnera vulneribus inflixi, quia scelera sceleribus addere non timui; recenti tabe cicatrices respersi, quia prisca flagitia modernis inquinationibus reciprocavi; et quæ divina solidaverat gratia vel medicina, mea dissolvit prurigo phrenetica; cutis, quæ superducta vulneribus morbum celaverat, sanie erumpente putruit: quia iterata iniquitas concessam misericordiam exinanivit. Novi quippe scriptum: In quacumque die justus peccaverit, omnes justitiæ ejus in oblivione erunt. Si justitia aboletur justi ruentis, quanto magis peccatoris, in idipsum ruentis? Quoties ut canis redii ad vomitum, et ut sus petii vo-

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

lutabrum! Fateri mihi itaque et recordari impossibile est quot mortalium homines peccare ignorantes docui, nolentibus delinquere persuasi, resistentes coegi, volentibus consensi; quot sane gradientes in laqueum duxi, viam quærentibus foveam retexi; mala patrare non horrui, donorum Dei oblivisci non metui.

3. Sed tu, juste Judex, signasti quasi in sacculo pecuniam peccata mea, et observasti omnes semitas meas, et cunctos gressus meos dinumerasti. Tacuisti semper, siluisti, patiens fuisti. Væ mihi; demum loqueris, quasi parturiens. Deus deorum, Domine, præstabilis super nequitiam, novi quia manifestus venies, novi quia non semper silebis, cum in conspectu tuo ignis exardescet et in circuitu tuo tempestas ingruerit valida, cum advocaveris cælum de sursum, et terram discernere populum tuum. Ecce tot millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ; tot agminibus patebunt scelera mea, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulque locutionum; tot judicibus inops astabo, quotquot me præcesserunt in bono opere; tot arguentibus confundar, quotquot mihi præbuerunt sancta vivendi exempla; tot vincar testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, seseque imitandos justis mihi dederunt exemplis.

CAPUT IV.

Quum in nostra indignitate nihil aliud quam desperatio inveniatur, Dei hic summa bonitas atque dulcedo prædicatur.

1. Domine mi, Deus, non suppetit quod dicam, non occurrit quod respondeam, et ecce jam illi intersum discrimini: urget me conscientia, cruciant cordis arcana, coarctat avaritia, accusat superbia, consumit invidia, inflammat concupiscentia, incestat luxuria, dehonestat gula, confutat ebrietas, detractio lacerat, ambitio supplantat, rapacitas objurgat, discordia dissipat, ira perturbat, levitas dejicit, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, favor extollit, calumnia pungit. Ecce, liberator meus de gentibus iracundis, ecce cum quibus vixi a die nativitatis meæ, quibus studui, quibus fidem servavi; ipsa me studia quæ dilexeram damnant, quæ laudaveram vituperant; hi sunt quibus acquievi amici, quibus parui magistri, quibus servivi domini, consules quibus credidi, cives quibus cohabitavi, domestici quibus consenui.

2. Heu mihi! Rex meus, et Deus meus, quia incolatus meus prolongatus est! væ mihi, illuminatio mea, quia habitavi cum habitantibus Cedar! et cum sanctus dixerit, Multum, quanto magis ego infelix dicere

possum: Nimis incola fuit anima mea! Firmamentum meum, non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens; spes mea non est in filiis hominum, quem si remota pietate judicaveris, justum vix invenias; et nisi praeveneris miserando impium, non erit quem glorifices pium. Credo namque, salus mea, quod audivi, quomodo benignitas tua ad poenitentiam me adducit. Turris fortitudinis, sonuerunt nectarea mihi labia tua: Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum. Enim vero quia instruxisti me, tantaque propitius institutione formasti, totis medullis cordis, toto annisu mentis, te, omnipotens Pater, cum dulcissimo puero, teque, dulcissima Proles, cum serenissimo invoco Paracleto: trahe me, quatenus post te currere in odorem unguentorum tuorum delecter.

3. Quam magna, Domine, Deus meus, multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te! Abscondisti quia conservasti, non quia abscondisti; abstulisti, cum eam magis multiplicasti Solet aliquando quod absconditur diligentius investigari, et inventum arctius amari: dilata in te non minuuntur, sed magis crescunt desideria: Non est ergo tuus amor transitorius, sed æternus. Qui te diligunt, non tepescunt, sed fervescunt. Non est tuus amor otiosus: memoria tua super mel dulcis; meditatio de

te, plus quam cibus suavis. De te loqui, plena est refectio; te nosse, perfecta consolatio; tibi adhærere, vita æterna; a te separari, mors perpetua. Fons vivus his qui te sitiunt; esca indeficiens, qui te esuriunt; gloria te quærentibus, gaudium invenientibus; odor tuus suscitat mortuos, respectus curat ægrotos; lux tua omnem fugat caliginem, visitatio tua cunctam repellit tristitiam; nullus apud te mœror, procul a te omnis dolor; nulla tecum mœstitia, nulla indigentia; nulla ubi es necessitas, nullius boni est difficultas, nunquam tibi tenebræ, nec terror nominatur gehennæ; nullius noctis tetra cæcitas nec tumultus improbitas; nunquam famis sitisque inopia, frigoris nec æstus circa te moratur penuria; invalitudo corporis prorsus, nec corruptio mentis; non zelus, neque contentio, nec omnino ambitio; illinc abest sollicitudo, finis et cura mortis, labor senectutis, languor ægritudinis; ibi nescitur passio aeris et varietas temporis; hæc est enim magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te, sed perfecisti sperantibus in te.

CAPUT V.

Quomodo nos Deus ad perseveranter quærendum occultorum suorum judiciorum dulcedinem incitet.

1. O quam bona absconsio, qua efficitur perfectio! Non enim hæc absconsio æstimatur perditio, sed magis conservatio, quæ fit perfectio. O gloriose Rex, quam vera sunt tua judicia, justificata in semetipsa, vere desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum multum, utique et dulciora super mel et favum. O vita mea, Deus meus, rogo te, per nomen Redemptoris mei, dilecti Filii tui, largire propitius ut custodiam ea; cognovi namque quia in custodiendis illis retributio multa. Gloria mea Deus, abscondis thesaurum tuum, ut incites cupidum; recondis margaritam, ut augeas quærentibus amorem; differs dare, ut doceas petere; dissimulas audire petentem, ut facias perseverantem; postremo incipientibus quærere promittis ut non nisi vere perseverantibus salutem tribuas; quod plane indicat illa flebilis, quæ tuum in sepulcro natum Christum inter mortuos quærebat vivum, durantibus adhuc tenebris; quam accenderas ut quæreret, te quærenti disparebas ut perseveraret: perseveravit sperans, et speravit perseverans; et, quia in spe perseveravit,

videre te meruit: beata visio, et plena exultatio!

2. O summum gaudium, et consummatum desiderium, desiderabilis vultus, jucundus aspectus; o spes et felix perseverantia! nisi enim speraret, non perseveraret; et nisi perseveraret, spei fructum non perciperet. Sic enim, Deus meus, misericordia mea, absconderis timentibus te, ut inveniaris sperantibus in te; sic elongaris quærentibus, ut appropinques perseverantibus. Qui elongant se a te, peribunt; qui autem expectant te, non confundentur. Qui timent te, sperant in te, quoniam protector et adjutor eorum es. Per timorem venitur ad amorem. Timendus es, ut dominus: amandus, ut pater. Timor tuus sanctus permanet; quia sanctos permanere facit, quos possidet. Nihil deest timentibus te: quia oculi tui super eos, et aures tuæ in preces eorum. Misericordia mea et refugium meum, susceptor meus et liberator meus, sic timorem adhibe mihi, ut amorem subinferas; sic irroga metum, ut tui augeas desiderium; sicque me participem timentium te, ut et custodientium mandata tua, facias, ut per timoris servitutem ad amoris pertingere merear gratiam.

3. Invoco te, Deus meus, invoco te, quia prope es omnibus invocantibus te, sed invocantibus in veritate: tu enim veritas es.

Da mihi, quæso, clementiam tuam, sancta veritas, invocare; quia quomodo hoc fieri oporteat, nescio; sed doceri a te, beata veritas, humiliter imploro. Abs te sapere, desipere est; te vero nosse, perfectum est scire. Erudi me, o divina sapientia, et doce me legem tuam. Credo sane quia quem tu erudieris beatus est, et de lege tua docueris eum. Desidero invocare te, quod, quæso, ut fiat in veritate. Quid est invocare in veritate veritatem, nisi in Filio Patrem? Ergo, sancte Pater, sermo tuus veritas est; principium verborum tuorum veritas: hoc quippe est verborum tuorum principium, quod in principio erat Verbum. In ipso principio te summum adoro principium; in ipso veritatis Verbo, te, perfecta invoco veritas: quod in ipsa tandem dirigas me, et doceas in veritate. Quid enim dulcius quam Genitorem in nomine Unigeniti exorare? patrem recordatione filii ad pietatem flectere? regem carissimæ prolis denotatione mitigare? Sic rei solent carceribus eripi, sic mancipati vinculis liberari, sic tristem capitis excipientes sententiam, non solum vitam, sed insuper nancisci insolitam gratiam, dummodo iratis patribus dilectæ prolis intimaverint charitatem; sic delinquentes servuli evadunt supplicia dominorum, dum pro eis intervenit dulcedo filiorum: sic te, Pater omnipotens, per omni-

potentis Filii tui postulo charitatem, educ de carcere animam meam ad confitendum nomini tuo; libera me a vinculis peccatorum, per coæternum tibi unicum Natum; meque, cui propria merita lethalem minantur sententiam, pretiose ad dexteram tuam consedentis Prolis interpellatione restaura placatus ad vitam.

CAPUT VI.

De vero intercessore, atque instituti hujus dispositore.

1. Quem alium enim dirigam intercessorem pro me tibi, nescio, nisi hunc, qui est pro peccatis nostris propitiatio, qui sedet ad dexteram tuam, qui etiam in communi sibi gloria pietatem tuam interpellat pro nobis. Ecce advocatus meus apud te Deum et patrem; ecce pontifex summus, qui non eget alieno expiari sanguine, quia proprio fulget perfusus cruore; ecce hostia sancta, beneplacens et perfecta, in odorem suavitatis et oblata et accepta, ecce agnus sine macula, qui coram se tondentibus obmutuit; qui, plagis cæsus, sputis illitus, probris affectus, os suum non aperuit; en qui peccatum non fecit, peccata nostra pertulit, et languores nostros suo livore sanavit; aspice, pie Pater, piissimum Filium tuum, pro me tam impio passum; respice, Pater

clementissime, eum qui patitur, et reminiscere benignus pro quo patitur.

2. Nonne hic est ille innocens, mi Domine, quem, ut servum redimeres, Filium tradidisti? numquid non auctor vitæ hic est, qui, ut ovis ad occisionem ductus, tibique obediens usque ad mortem factus, atrocis non timuit necis subire genus? Recole, totius salutis dispositor, quia hic ipse est, quem, etsi ex tua virtute genuisti, meæ tamen infirmitatis participem fieri voluisti. Vere hæc est tua deitas, quæ, meam induta naturam, crucis ascendit patibulum, assumptaque carne, triste tulit supplicium. Reduc, Deus meus, oculos majestatis super opus ineffabilis pietatis: intuere dilectum Natum, toto corpore extensum; cerne manus innocuas promanantes sanguine, et remitte placatus scelera quæ patraverunt manus meæ; considera inerme latus crudeli fossum cuspide, et renova me sacrosancto fonte illo, quem inde fluxisse credo; vide immaculata vestigia quæ non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulaverunt in lege tua, diris confixa clavis, et perfice gressus meos in semitis tuis. Fac me odio habere omnem viam iniquitatis; viam iniquitatis amove a me, facque me propitius viam veritatis eligere.

3. Oro te, Rex sæculorum, per hunc Redemptorem meum, fac me currere viam

mandatorum tuorum, ut ei valeam spiritu uniri qui non horruit mea carne vestiri. Numquid non attendis, pie Pater, adolescentis Filii carissimum caput, nivea cervice deflexa pretiosa resolutum in morte? Aspice, mitissime Conditor, dilectæ Sobolis humanitatem, et miserere super infirmi plasmatis debilitatem. Candet nudatum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procera rigent brachia, pendent crura marmorea, rigat terebratos pedes sancti sanguinis unda: specta, gloriose Genitor, gratissimæ Prolis lacerata membra, et memorare benignus quæ mea substantia; conspice Dei hominis pœnam, et releva conditi hominis miseriam; vide redemptoris supplicium, et remitte redempti delictum. Hic est, Domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus, in quo tibi bene complacuisti; hic est ille innocens, in quo dolus inventus non est, et tamen cum iniquis deputatus est.

CAPUT VII.

Redemptoris innocentis et perditi nocentis inter se comparatio, ac hujus renovatio.

1. Quid commisisti, dulcissime Puer, ut sic judicareris? quid commisisti, amantissime juvenis, ut sic tractareris? quod scelus

tuum, quæ noxa tua, quæ causa mortis, quæ occasio tuæ damnationis? Ego enim sum tui plaga doloris, tuæ culpa occisionis; ego tuæ livor passionis, tui cruciatus labor; ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium. O mirabilis censuræ conditio, et ineffabilis mysterii dispositio! peccat iniquus, et punitur justus; delinquit reus, et vapulat innocens; offendit impius, damnatur pius; quod meretur malus, patitur bonus; quod perpetrat servus, exsolvit dominus; quod committit homo, sustinet Deus. Quo, Nate Dei, quo tua descendit humilitas? quo tua deflagravit charitas? quo processit pietas? quo excrevit benignitas? quo tuus attingit amor? quo pervenit compassio? Ego enim inique egi, tu pœna mulctaris: ego facinus admisi, tu ultione plecteris: ego crimen edidi, tu torturæ subjiceris: ego superbivi, tu humiliaris: ego tumui, tu attenuaris: ego inobediens extiti, tu obediens Patri scelus inobedientiæ luis: ego gulæ parui, tu inedia afficeris: me ad illicitum rapuit concupiscentia ardorem, te perfecta charitas ducit ad crucem: ego præsumpsi vetitum, tu subiisti equuleum: ego delector cibo, tu laboras in patibulo: ego fruor deliciis, tu laniaris clavis: ego pomi dulcedinem, tu fellis gustas amaritudinem: mihi reo ridens congaudet Eva, tibi pie plorans compatitur Maria:

ecce, Rex gloriose, ecce impietas mea, et claret pietas tua; en mea injustitia, et tua liquet justitia.

2. Quid, Deus meus, et Rex meus, quid retribuam tibi pro omnibus quæ tribuisti mihi? Non enim inveniri potest in corde hominis quod condigne talibus referatur præmiis. Numquid potest sagacitas machinari humana cui comparetur miseratio divina? Nec est creaturæ, moliri officium quo juste creatoris recompenset præsidium. Est autem, Nate Dei, in hac tua admirabili dispositione, cur mea fragilitas in aliquo suppeditet, si tua visitatione compuncta mens carnem suam crucifigat cum vitiis et concupiscentiis. Et si hoc a te conceditur, quasi jam tibi incipit compati vel vivere, quia et tu pro peccatoribus dignatus es mori: sicque per interiorem victoriam hac duce armabitur ad exteriorem palmam: qua devicta persecutione spiritali, non vereatur pro amore tuo subjici gladio materiali. Ita exiguitas conditionis, si tuæ complaceat pietati, magnitudini valebit pro viribus respondere conditoris. Et hoc cælestis medicinæ, bone Jesu, hoc tui antidotum amoris.

3. Oro te, per antiquas misericordias tuas, infunde visceribus meis ut, rejecta vipereæ cogitationis labe, reintegret me incolumitati pristinæ, quo gustato nectare tuæ sua-

vitatis, faciat me illecebrosa mundi prospera toto affectu despicere, et nulla ejus adversa pro te formidare; memorque perpetuæ nobilitatis, semper fastidiam ventos hujus transitorii timoris. Nihil, quæso, sine te mihi dulcescat, nihil complaceat, nihil pretiosum, nihil præter te arrideat speciosum; vilescant, obsecro, abs te mihi omnia, sordescant universa. Quod tibi adversum est, mihi molestum sit; et beneplacitum tuum sit mihi indeficiens desiderium; tædeat me gaudere sine te, et delectet me tristari pro te; sit mihi nomen tuum refocillatio, et memoria tua mea consolatio; fiant mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, tuas investigando justificationes; sit bonum mihi lex oris tui super millia auri et argenti; sit obedire mihi amabile, resistere execrabile. Rogo te, spes mea, per omnes pietates tuas, ut propitieris omnibus iniquitatibus meis. Adaperi aures meas mandatis tuis; et ne declinet, flagito per nomen sanctum tuum, in verba malitiæ cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis. Peto etiam, per admirabilem humilitatem tuam, non veniat mihi pes superbiæ, et manus peccatoris non moveat me.

CAPUT VIII.

Qualiter sese creatura renovata Patri cœlesti in sacrificium totam offerat, eique ad serviendum cupiat consecratam.

1. Ecce, omnipotens Deus Pater, Domine mi, dispone benignus, quo mihi miserearis: quomodo quidquid pretiosius inveni, devote tibi obtuli; quidquid carius reperi, suppliciter præsentavi. Mihi nihil reliqui, quin tuæ exposuerim majestati, nihil jam superest quod adjiciam, quia totam tibi delegavi spem meam. Direxi tibi advocatum meum, tuum dilectum Filium; misi gloriosam progeniem inter me et te mediatorem; misi, inquam, intercessorem, per quem confido veniam; misi verbis, quia pro meis dixi missum factis; enumeravi sanctissimæ tibi Sobolis mortem, quam pro me fuisse credo perpessam. Credo a te missam deitatem, nostram suscepisse humanitatem, in qua dignum duxit vincula, alapas, sputa irrisionesque perferre, nec non crucem clavosque suscipere, hanc olim infantiæ vagitibus demolitam, pueritiæ pannis astrictam, sudoribus vexatam, jejuniis maceratam, vigiliis afflictam, itineribus fessam, post affectam flagris, laceratam suppliciis, deputatam cum mortuis, ditatam vero gloria resurrectionis, cælorum gaudiis induxit, et in de-

xtera tuæ celsitudinis collocavit. Tu, placatio mea, et propitiatio mea, hic intende pius, quem genueris Filium, et quem redemeris servum ; hic aspice factorem, et ne despicias facturam ; amplectere serius pastorem, et recipe misericors allatam propriis humeris ovem.

2. Hic ipse est fidelissimus pastor ille, qui dudum errabundam ovem per abrupta montium, præcipitia vallium, multis variisque quæsierat laboribus ; qui jam morienti, jam per longa exilia deficienti, tandem inventa gaudens, se supponit, et miro sibi adnisu charitatis innixa de confusionis abysso levavit, piisque constrictam complexibus ad nonaginta novem, unam quæ perierat, deportavit ovem. Ecce, Domine mi, Rex omnipotens, Deus, ecce pastor bonus refert tibi ovem quam commisisti ei. Suscepit, te disponente, ad salvandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunem. Ecce tibi tuum carissimus plasma Filius reconciliat, quod a te procul deviaverat ; en gregi tuo mitis pastor reformat quod prædo violentus abegerat. Reddis tuis conspectibus servum quem sua propria fecerat conscientia fugitivum, ut qui per se pœnam meruit, per factorem mundi meatur veniam ; quique pro culpis suis speabat gehennam, tanto duce jam confidat evocari ad Patriam. Potui per me te, san-

cte Pater, offendere, sed non potui per me te mihi placare. Factus est adjutor meus tuus dilectus Filius, meam participans humanitatem, et curaret infirmitatem; quatenus unde culpam emiserat offensionis, inde tibi immolaret sacrificium laudis, meque per hoc tuæ redderet pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam, semper me substantiæ ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce tota fiducia.

3. Si me pro mea, ut dignum est, despicis iniquitate, respice saltem misertus in me pro dilectæ Sobolis charitate, in Filio attende quid propitieris in servo. Vide carnis sacramentum, et carnis remitte reatum; recole quod bonus perpessus est Filius, et obliviscere quod malus operatus est servus. Quoties beatæ Prolis tibi saucia patent vulnera, delitescant, obsecro, vulnera mea quoties rubet pretiosus sanguis pio de latere, deleantur supplicio tabes meæ pollutionis. Et quia te caro lacessivit ad iram caro te inflectat, precor, ad misericordiam ut, sicut caro seduxit ad culpam, caro deducat ad veniam. Multum quidem est quod mea meretur impietas: longe autem majus est quod Redemptoris mei possit pietas magna enim est mea injustitia, multo vero major est Redemptoris mei justitia. Quanto enim superior est Deus homine, tanto mea malitia est inferior bonitate ejus, ut qual

tate, ita etiam quantitate. Quid enim delinquere posset homo quod non Dei Filius redimeret, factus homo? quæ tantum superbia tumeret, quam non tanta humilitas sterneret? quidnam esset mortis imperium, quod Nati Dei non destrueret crucis supplicium? Nimirum, Deus meus, si æqua lance iniquitas peccantis hominis et redimentis gratia librentur auctoris, non tantum oriens distat ab occidente, seu inferior separatur infernus a summo cæli cardine, quantum pietas Redemptoris superat malitiam peccatoris.

4. Jam, lucis optime creator, jam culpis ignosce meis pro dilecti Filii tui laboribus immensis: jam, quæso, ejus pietati mea impietas, ejus modestiæ mea perversitas, et mansuetudini donetur ferocitas; jam sua humilitas meam superbiam, patientia ejus meam impatientiam, benignitas duritiam, obedientia inobedientiam, tranquillitas inquietudinem, dulcedo amaritudinem, suavitas iram, charitas lucrifaciat crudelem obstinationem; jam, divini amor numinis Patris omnipotentis Prolisque beatissimæ sancta communicatio, paraclete sancte Spiritus, mœrentium clementissima consolatio, Spiritus alme, jam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, et tenebrosa quæque neglecta lucis latibula luminis corusci fulgore, pius inhabitator, lætifica, tuique roris

abundantia longæ ariditatis marcescentia squalore, visitando fecunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris jaculo, et tepentis jecoris medullas flammis salutaribus penetrando, succende, sanctique fervoris igne illustrando, mentis et corporis universa depasce: pota tuæ voluptatis torrente, ut jam nihil mundanorum degustare libeat venenatæ dulcedinis. Judica me, et discerne de gente non sancta causam meam. Doce me, quia Deus meus es tu, facere voluntatem tuam.

5. Credo ergo quemcumque inhabitaveris, in eo Patris ac pariter Filii domicilium condis. Beatus, qui te merebitur hospitem habere, quoniam per te Pater et Filius apud eum facient mansionem. Veni jam, veni, benignissime dolentis animæ consolator, in opportunitatibus et tribulationibus adjutor; veni, mundator sceleris, curator vulneris; veni, fortitudo fragilium, relevator labentium; veni, doctor humilium, destructor superborum; veni, orphanorum pius pater, consolator miserorum, viduarum dulcis judex; veni, spes pauperum, refocillator deficientium; veni, sidus navigantium, portus naufragantium; veni, o omnium viventium decus singulare, morientium unica salus; veni, sanctissime Spiritus, veni, et miserere mei! apta me tibi, et condescende propitius mihi, ut mea tuæ

magnitudini exiguitas, tuoque robori mea imbecillitas secundum tuarum multitudinem complaceat miserationum. Per Jesum, etc.

ORATIONES.

1. Miserere, Domine, famulis et famulabus tuis N., et dirige actus eorum quotidie in bonum, et omnia peccata eorum dimitte; et dimitte in cor eorum talem intellectum, ut ex toto corde tibi fideliter serviant, et tibi placeant, et omni tempore in tuo sancto servitio permaneant. Per Dominum nostrum, etc.

2. Famulos et famulas tuas, quæsumus, Domine, fratres et sorores meas, omnesque debitores meos corpore pariter et mente purifica, ut,in tua inspiratione compuncti, noxias delectationes vitare prævaleant. Per Dominum, etc.

3. Dignus est mercenarius vel operarius mercede sua: orationibus tuis credit, et optat juvari, et sarcina peccatorum a te sublevari. Per Dominum, etc.

LIBER II.

DE REDEMPTIONE GENERIS HUMANI.

CAPUT I.

Quid sit virtus salvationis, et ubi.

1. Anima christiana, anima de gravi morte resuscitata, anima de misera servitute Christi sanguine redempta et liberata, excita mentem tuam, memento resuscitationis tuæ, recogita redemptionem et liberationem tuam; retracta ubi et quæ sit virtus salvationis tuæ, versare in meditatione ejus; delectare in contemplatione ejus; excute fastidium tuum, fac vim cordi tuo, intende in hoc mentem tuam; gusta bonitatem Redemptoris tui, accendere in amorem Salvatoris tui, mande favum verborum, suge plus quam mellitum saporem, gluti salubrem dulcorem, mande cogitando, suge intelligendo, gluti amando et gaudendo; lætare mandendo, gratulare sugendo, jucundare glutiendo.

2. Ubi ergo, et quæ est virtus, et fortitudo Salvatoris tui? Certe Christus te suscitavit, ille bonus Samaritanus te sanavit, ille bonus amicus anima sua te liberavit;

Christus, inquam. Ergo virtus salvationis tuæ, virtus est Christi. Ubi est virtus Christi? Utique cornua in manibus, ibi abscondita est fortitudo ejus. Cornua quidem in manibus ejus, quia brachiis crucis confixæ sunt manus ejus. Quæ autem fortitudo in tanta infirmitate? quæ altitudo in tanta humilitate? quid venerabile in tanto contemptu? Sed certe ideo absconditum, quia in infirmitate; et ideo celatum, quia in humilitate: ideo occultum, quia in contemptu.

3. O fortitudo abscondita, hominem in cruce pendentem suspendere mortem æternam genus humanum præmentem: hominem in ligno confixum defigere mundum perpetuæ morti affixum! O celata potestas, hominem damnatum cum latronibus salvare homines damnatos cum dæmonibus; hominem in patibulo extensum omnia trahere ad ipsum! O virtus occulta, unam animam emissam in tormento innumerabiles extrahere de inferno; hominem mortem corporis suscipere et mortem animarum perimere!

CAPUT II.

Cur sit occulta et tam diu dilata.

1. Cur, bone Domine, pie redemptor, potens salvator, cur tantam virtutem operuisti tanta humilitate? An ut falleres dia-

bolum, qui fallendum hominem dejecit de paradiso? sed utique veritas nullum fallit... Qui ignorat, qui non credidit veritatem ipse se fallit; qui videt veritatem, et odit, et contemnit, ipse se fallit: veritas itaque nullum fallit. An ideo ut ipse diabolus se falleret? sed utique, sicut veritas nullum fallit, ita non intendit ut aliquis se fallat, quamvis dicatur hoc facere, cum permittit. Non enim assumpsisti hominem ut te totum operires, sed ut ignotum aperires. Verum Deum, verum hominem te dixisti, et operibus ostendisti.

2. Res per se occultata fuit non studio occulta; non sic est facta ut absconderetur, sed ut suo ordine perficeretur; nec ut aliquem deciperet, sed ut, quemadmodum oportebat, fieret. Et si dicitur occultata, non est aliud quam, non est omnibus revelata: nam et si veritas non omnibus se manifestat, nulli tamen se negat. Ergo, Domine, nec ut falleres, nec ut aliquis se falleret sic fecisti: sed ut faceres quod et quomodo faciendum erat, per omnia in veritate perstitisti. Qui ergo se fefellit in tua veritate, non de te, sed de propria queratur falsitate. An diabolus habebat aliquid juste adversus Deum, vel adversus hominem, propter quod Deus prius deberet adversus eum pro homine hoc modo agere, quam aperta fortitudine, ut dum allectum illum hominem

injuste occideret, juste potestatem, quam super injustos habebat, perderet?

3. Sed certe diabolo nec Deus debebat aliquid nisi pœnam, nec homo nisi vincere, ita ut quemadmodum ab illo se facile permisit vinci peccando, ita illum vinceret usque ad difficultatem mortis justitiam integram servando. Sed et hoc non nisi Deo debebat homo. Nam non peccavit adversus diabolum, sed adversus Deum; nec homo diaboli erat, sed et homo et diabolus Dei erant. Sed et quod diabolus vexabat hominem, non hoc faciebat zelo justitiæ, sed nequitiæ; nec jubente Deo, sed permittente; non diaboli, sed Dei justitia exigente: nihil ergo erat in diabolo cur Deus adversus eum ad salvandum hominem fortitudinem suam celare aut differre deberet.

CAPUT III.

Qua et cujus necessitate se sic humiliaverit.

1. An aliqua necessitas coegit ut Altissimus sic se humiliaret, et omnipotens ad faciendum aliquid tantum laboraret? sed omnis necessitas et impossibilitas ejus subjacet voluntati: quippe quod vult, necesse est esse: et quod non vult, impossibile est esse; sola ergo voluntate. Et quoniam omnis ejus voluntas semper bona est, sola

fecit hoc voluntate. Non enim Deus egebat ut hoc modo hominem salvum faceret, sed humana natura indigebat ut hoc modo Domino Deo satisfaceret; non egebat Deus ut tam laboriosa pateretur, sed indigebat ut sic Deo reconciliaretur; nec egebat Deus ut sic humiliaretur, sed indigebat homo ut sic de profundo inferni erueretur. Divina natura humiliari aut laborare non eguit, nec potuit; hæc omnia humanam naturam, ut ad hoc restitueretur propter quod facta erat, necesse erat facere: sed nec illa, nec quidquid Deus non est, poterat ad hoc sufficere: nam homo ad quod institutus est non restituitur, si non ad similitudinem angelorum, in quibus nullum est peccatum, provehitur.

2. Quod est impossibile fieri, nisi omni percepta peccatorum remissione, quæ non fit nisi præcedente integra satisfactione; quam satisfactionem talem oportet esse ut peccator aut aliquis pro illo det aliquid Deo de suo, quod debitum non sit, quod superet omne quod Deus non est. Si enim peccare est Deum exhonorare, et hoc homo facere non deberet, etiam si necesse esset, quidquid est, quod Deus non est, perire; utique veritas immutabilis, et aperta ratio exigit ut qui peccat, reddat aliquid Deo pro honore ablato majus, quam sit hoc pro quo illum exhonorare non debuit. Quod

quoniam humana natura sola non habebat, nec sine debita satisfactione reconciliari poterat, sic nec illa, nec quidquid Deus non est, ad hoc sufficeret.

3. Ne ergo justitia Dei in regno suo peccatum inordinatum relinqueret, subvenit bonitas Dei, et eam in suam personam assumpsit Filius Dei, ut in ea persona esset homo Deus, qui haberet quod superaret, non solum omnem essentiam quæ Deus non est, sed et omne debitum quod solvere peccatores debent; et hoc, cum nihil pro se deberet, solveret pro aliis, qui, quod debebant, reddere non habebant. Pretiosior est namque vita hominis illius quam omne quod Deus non est, et superat omne debitum quod debent peccatores pro satisfactione. Si enim Filii interfectio superat omnem multitudinem et magnitudinem peccatorum quæ cogitari possunt extra personam Dei; palam est quia vita ejus magis est bona quam omnia peccata sint mala, quæ extra personam Dei sunt.

4. Hanc vitam homo iste, cum ex debito mori non debebat, quoniam peccator non erat, sponte dedit de suo, ad honorem Patris, cum eam sibi auferri propter justitiam permisit, ut exemplum hominibus aliis daret, justitiam Dei ab illis non esse deserendam propter mortem, quam ex necessitate aliquando solvere debent; cum iste, qui

eam non debebat, et servata justitia vitare posset, eam sibi illatam propter justitiam sponte sustineret. Dedit itaque humana natura Deo in illo homine sponte, non ex debito, quod suum erat; ut redimeret se in aliis, in quibus, quod ex debito exigebatur, reddere non habebat. In omnibus his divina natura non est humiliata, sed humana est exaltata; nec est illa imminuta, sed ista misericorditer est adjuta.

CAPUT IV.

Quomodo dicatur factus obediens, et hujuscemodi, cum sola libera voluntate hoc fecerit.

1. Nec humana natura in isto homine passa est aliquid ulla necessitate, sed sola libera voluntate; nec alicui violentiæ succubuit, sed spontanea voluntate, ad honorem Dei et utilitatem aliorum hominum, quæ illi mala voluntate sunt illata, laudabiliter et misericorditer sustinuit; nec ulla cogente obedientia, sed potenti disponente sapientia. Non enim illi homini Pater, ut moreretur, cogendo præcepit; sed ille, quod Patri placiturum et hominibus profuturum intellexit, hoc sponte fecit. Non enim ad hoc eum cogere potuit Pater, quod ab eo exigere non debuit; nec Patri tantus honor potuit non placere, quem tam bona voluntate Filius sponte obtulit. Sic itaque Patri

liberam obedientiam exhibuit, cum hoc, quod Patri placiturum scivit, sponte facere voluit. Denique quoniam Pater illi hanc voluntatem bonam dedit, quamvis liberam, non immerito dicitur, quia eam, velut præceptum Patris, accepit. Hoc itaque modo obediens fuit Patri usque ad mortem; et sicut mandatum dedit illi Pater, sic fecit, et calicem, quem dedit illi Pater, bibit.

2. Hæc est enim perfecta et liberrima humanæ naturæ obedientia, cum voluntatem suam liberam sponte voluntati Dei subdit, et cum acceptam bonam voluntatem sine omni exactione spontanea libertate opere perficit. Si homo ille redemit omnes alios, cum hoc quod sponte dedit Deo. computat pro debito, quod illi debebant. Quo pretio non semel tantum a culpis homo redimitur, sed etiam, quoties cum digna pœnitentia redierit, recipitur: quæ tamen pœnitentia peccati non promittitur. Quod quoniam in cruce factum est, per crucem noster Christus nos redemit: qui ergo ad hanc gratiam volunt cum digno affectu accedere, salvantur; qui vero illam contemnunt, quia debitum quod debent non reddunt, juste damnantur.

CAPUT V.

De meditatione circa hoc, et de quo gaudendum circa passionem Christi.

1. Ecce, anima christiana, hæc est virtus salvationis tuæ, hæc est causa libertatis tuæ, hoc est pretium redemptionis tuæ. Captiva eras, sed hoc modo es redempta; ancilla eras, et sic es liberata; sic es exul reducta, perdita restituta, et mortua resuscitata. Hoc mandat, homo, hoc ruminet, hoc sugat, hoc glutiat cor tuum, cum ejusdem Redemptoris tui carnem et sanguinem accepit os tuum. Hoc fac in hac vita quotidianum panem, et victum, et viaticum tuum, quia per hoc, et non nisi per hoc, et tu manebis in Christo, et Christus in te; et futura vita erit plenum gaudium tuum.

2. Sed, o tu, Domine, tu qui ut ego viverem mortem suscepisti, quomodo lætabor de libertate mea, quæ non est nisi de vinculis tuis? qualiter gratulabor de salute mea, cum non sit nisi de doloribus tuis? quomodo gaudebo de vita mea, quæ non est nisi de morte tua? An gaudebo de his quæ passus es, et de crudelitate illorum qui ea tibi fecerunt? Quoniam, nisi illi fecissent, tu passus non esses; et, si tu passus non esses, hæc mea bona non essent. Aut si de illis dolebo, quomodo de istis,

propter quæ illa fuerunt, et quæ non essent, nisi illa fuissent, gaudebo? Sed certe illorum nequitia nihil facere potuit, nisi quia tu sponte permisisti; nec tu passus esses, nisi quia pie voluisti. Illorum itaque debeo crudelitatem execrari, mortem et labores tuos compatiendo imitari; piam voluntatem tuam gratias agendo amare, ac sic secure de bonis mihi collatis exultare.

CAPUT VI.

De beneficiis homini a Christo exhibitis.

1. Ergo, homuncio, illorum crudelitatem relinque Dei judicio, et tracta de his quæ debes Salvatori tuo: considera quid tibi erat, et quid tibi factum sit; et pensa, qui hoc tibi fecit, quo amore dignus; intuere necessitatem tuam, et benignitatem ejus, et vide quas gratias reddas, et quantum debeas amori ejus. In tenebris, in lubrico, in descensu subter irremeabile chaos inferni eras immersus; et quasi plumbeum pondus, pendens a collo tuo, te deorsum trahebat; onus importabile desuper te premebat, hostes invisibiles te toto conatu impellebant: sic eras sine omni auxilio et nesciebas quia sic conceptus et natus eras. O quid tibi tunc erat, et quo te ista rapiebant? Expavesce memorando, contremisce

cogitando. O bone Domine, Jesu Christe, sic posito, nec petenti, nec opinanti, ut sol, mihi illuxisti; et quomodo eram, ostendisti. Abjecisti plumbum quod deorsum me trahebat, et removisti onus quod desuper me premebat; impellentes me repulisti, ac illis te pro me opposuisti.

2. Vocasti me nomine novo, quod mihi de tuo nomine dedisti: et incurvatum ad aspectum tuum erexisti, dicens: Confide, ego te redemi; animam meam pro te dedi. Si adhæres mihi, et mala, in quibus eras, evades, et in profundum, quo properabas, non cades; sed perducam te ad regnum meum, et faciam te hæredem Dei, et cohæredem meum. Exinde accepisti me in tuitionem tuam, ut nihil noceret animæ meæ contra voluntatem suam. Et ecce, licet adhuc non adhæserim tibi, sicut consuluisti, nondum tamen in infernum me cadere permisisti; sed adhuc expectas ut adhæream, et facias quod promisisti. Certe, Domine, sic eram, et hoc fecisti mihi: in tenebris eram, quia nihil, nec me ipsum sciebam in lubrico: quia imbecillis et fragilis ad lapsum peccati, eram in descensu super chaos inferni: quia in primis parentibus descenderam de justitia ad injustitiam, per quam descenditur ad infernum, et de beatitudine ad temporalem miseriam, de qua caditur ad æternam miseriam.

3. Pondus originalis peccati deorsum me trahebat, et onus importabile judicii Dei me premebat et inimici mei dæmones, ut me aliis peccatis damnabiliorem facerent, quantum in ipsis erat vehementer insistebant. Sic destituto omni auxilio illuxisti mihi, et quomodo eram, ostendisti. Quia et cum ego nondum hoc noscere poteram, alios, qui pro me nossent, et postea me ipsum, antequam postularem, hæc omnia docuisti; plumbum trahens, et onus gravans, et hostes impellentes rejecisti; quia peccatum in quo natus et conceptus eram, et damnationem ejus, amovisti et malignos spiritus ne vim animæ meæ facerent, prohibuisti; christianum me fecisti vocari de nomine tuo, per quod et ego confiteor et tu cognoscis me inter redemptos tuos, et erexisti et elevasti me ad notitiam et amorem tuum. Fecisti me confidere de salute animæ meæ, pro qua dedisti animam tuam; et mihi, si te sequerer, promisisti gloriam tuam. Et ecce, cum nondum sequar te sicut consuluisti, sed insuper multa peccata fecerim, quæ tu prohibuisti, adhuc expectas ut te sequar, et dones quod tu promisisti.

CAPUT VII.

De gratiis agendis super his.

1. Considera, anima mea, intendite, omnia intima mea, quantum illi debeat substantia mea tota. Certe, Domine, quia me fecisti, debeo amori tuo me ipsum totum; quia me redemisti, debeo me ipsum totum; quia tantum promittis, debeo me ipsum totum: imo tantum debeo amori tuo plus quam me ipsum, quantum tu es major me, pro quo dedisti te ipsum, et cui promittis te ipsum. Fac, precor, Domine, me gustare per amorem quod gusto per cognitionem, sentiam per affectum quod sentio per intellectum. Plus debeo quam meipsum totum, sed nec plus habeo, nec hoc ipsum possum per me reddere totum. Trahe me, Domine, in amorem tuum, et hoc ipsum totum: totum quod sum, tuum est conditione, fac totum tuum dilectione.

2. Ecce, Domine, coram te est cor meum: conatur, sed per se non potest: fac tu, quod ipsum non potest. Admitte me intra cubiculum amoris tui: peto, quæro, pulso. Qui me facis petere, fac et accipere: das quærere, da invenire; doces pulsare, aperi pulsanti. Cui das, si negas petenti? Quis invenit, si quærens frustratur? Cui aperis, si pulsanti claudis? Quid das non oranti, si

amorem tuum negas oranti! A te habeo desiderare, a te habeam impetrare. Adhære illi, adhære importune, anima mea. Bone Domine, pie Domine, ne rejicias eam: fames amoris tui languet, refocilla eam. satiet eam dilectio tua, impinguet eam affectus tuus, impleat eam amor tuus, occupet me totum et possideat me totum: quia es tu, cum Patre et Spiritu Sancto, Deus solus benedictus in sæcula sæculorum. Amen.

FINIS MEDITATIONUM B. ANSELMI.

DIVI BERNARDI

MEDITATIONES

DIVI BERNARDI

MEDITATIONES

DEVOTISSIMÆ

AD HUMANÆ CONDITIONIS COGNITIONEM

ALIAS

LIBER DE ANIMA

CAPUT I.

De dignitate hominis.

1. Multi multa sciunt, et seipsos nesciunt; alios inspiciunt, et seipsos deserunt; Deum quærunt per ista exteriora, deserentes sua interiora, quibus interior est Deus. Idcirco ab exterioribus redeam ad interiora, et ab interioribus ad superiora ascendam, ut possim cognoscere unde venio, aut quo vado, quid sim, vel unde sim; et ita, per cognitionem mei, valeam pervenire ad cognitionem Dei: quanto namque in cognitione mei proficio, tanto ad cognitionem Dei accedo.

2. Secundum interiorem hominem, tria in mente mea invenio, per quæ Deum recolo, conspicio, et concupisco. Sunt autem hæc tria, memoria, intelligentia, voluntas sive

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

amor; per memoriam reminiscor, per intelligentiam intueor, per voluntatem amplector. Cum Dei reminiscor, in memoria mea eum invenio, et in ea, de eo, et in eo delector, secundum quod ipse mihi donare dignatur. Intelligentia intueor quid sit Deus in seipso, quid in angelis, quid in sanctis, quid in hominibus, quid in creaturis: in seipso est incomprehensibilis, quia principium et finis, principium sine fine, finis sine fine: ex me intelligo quam incomprehensibilis sit Deus, quoniam meipsum intelligere non possum, quem ipse fecit; in angelis est desiderabilis, quia in eum desiderant prospicere; in sanctis est delectabilis, quia in eo assidue felices lætantur; in creaturis est admirabilis, quia omnia potenter creat, sapienter gubernat, benigne dispensat.

3. In hominibus est amabilis, quia eorum Deus est, et ipsi sunt populus ejus; ipse in eis habitat tamquam in templo suo, et ipsi sunt templum ejus; non dedignatur singulos atque universos: quisquis ejus meminit, eumque intelligit, ac diligit, cum illo est. Diligere eum debemus, quoniam ipse prior dilexit nos. Ad imaginem et similitudinem suam nos fecit, quod nulli alii creaturæ donare voluit: ad imaginem Dei facti sumus, hoc est, ad intellectum et notitiam Filii, per quem intelligimus et co-

gnoscimus Patrem, et accessum habemus ad eum. Tanta cognatio est inter nos et Dei Filium, quod ipse Dei Filius imago Dei est, et nos ad imaginem ejus facti sumus. Quam cognitionem etiam ipsa similitudo testatur: quoniam non solum ad imaginem scilicet et ad similitudinem ejus facti sumus. Oportet itaque id, quod ad imaginem est, cum imagine convenire, et non in vacuum nomen imaginis participare.

4. Repræsentemus ergo, in nobis imaginem ejus in appetitu pacis, in intuitu veritatis, et in amore charitatis; teneamus eum in memoria, portemus in conscientia, et ubique præsentem veneremur. Mens siquidem nostra eo ipso ejus imago est, quo ejus capax est, ejusque particeps esse potest. Non propterea ejus imago, quia sui meminit mens, seque intelligit ac diligit: scilicet, quia potest meminisse, intelligere ac diligere a quo facta est: quod cum facit, sapiens ipsa fit. Nihil enim tam simile est illi summæ sapientiæ, quam mens rationalis, quæ per memoriam, intelligentiam, et voluntatem, in illa Trinitate ineffabili consistit. Consistere autem in illa non potest, nisi ejus meminerit, eamque intelligat ac diligat. Meminerit itaque Dei sui, ad cujus imaginem facta est; eumque intelligat, diligat atque colat, cum quo potest semper esse beata.

5. Beata anima, apud quam Deus requiem invenit, et in cujus tabernaculo requiescit; beata quæ dicere potest: Et qui creavit me, requievit in tabernaculo meo; negare siquidem requiem cæli ei non poterit. Cur ergo nos deserimus, et in his exterioribus Deum quærimus, qui apud nos est, si nos velimus esse apud Deum? Revera nobiscum est, et in nobis: scilicet adhuc per fidem, donec videre mereamur per speciem. Novimus, inquit Apostolus, habitare Christum per fidem in cordibus nostris; quia Christus in fide, fides in mente, mens in corde, cor in pectore. Per fidem ergo recolo Deum creatorem, adoro redemptorem, expecto salvatorem; credo videre in omnibus creaturis, habere in meipso; et, quod his omnibus ineffabiliter jucundius atque beatius est, cognoscere in seipso Patrem namque et Filium cum Sancto Spiritu cognoscere, vita est æterna, beatitudo perfecta, summa voluptas.

6. Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit quanta claritas, quanta suavitas, et quanta jucunditas maneat nos in illa visione: quando Deum facie ad faciem videbimus, qui est lux illuminatorum, requies exercitorum, patria redeuntium, vita viventium, corona vincentium. Ita in mente mea quamdam imaginem illius summæ Trinitatis invenio, ad

quam summam Trinitatem recolendam, inspiciendam et diligendam, ut ejus recorder, ea delecter, et eam complectar et contempler, totum id, quod vivo, debeo referre. Mens imago Dei est, in qua sunt tria, id est, memoria, intellectus et voluntas. Memoriæ attribuimus omne quod scimus, etiamsi non inde cogitemus: intelligentiæ tribuimus omne quod vera cogitando invenimus: quod etiam memoriæ commendamus. Per memoriam Patri similes sumus; per intelligentiam, Filio; per voluntatem, Spiritui Sancto. Nihil in nobis tam simile Spiritui Sancto est quam voluntas, vel amor, sive dilectio, quæ excellentior voluntas est. Dilectio namque donum Domini est, ita quod nullum hoc dono Dei est excellentius: dilectio namque quæ ex Deo est et Deus est, proprie Spiritus Sanctus dicitur, per quem charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per quem tota Trinitas in nobis habitat.

CAPUT II.

De miseria hominis
et examinatione extremi judicii.

1. Secundum exteriorem hominem, de parentibus illis venio, qui me ante fecerunt damnatum quam nascerer. Peccatores peccatorem in peccato suo genuerunt, et de peccato nutriverunt: miseri miserum in

hanc lucis miseriam induxerunt. Nihil ex eis habeo nisi miseriam, et peccatum, et corruptibile hoc corpus, quod gesto. Ad illos vero festino, qui morte corporis hinc exierunt. Cum eorum sepulcra respicio, non invenio in eis nisi cinerem et vermem, fœtorem et horrorem. Quod ego sum, ipsi fuerunt; et quod ipsi sunt, ego ero. Quid sum ego? homo de humore liquido. Fui enim in momento conceptionis de humano semine conceptus; deinde spuma illi coagulata modicum crescendo caro facta est; postea, plorans et ejulans, traditus sum hujus mundi exilio; et ecce jam morior plenus iniquitatibus et abominationibus. Jamjam præsentabor ante districtum judicem, de operibus meis rationem redditurus.

2. Væ mihi misero cum venerit dies illa judicii, et aperti fuerint libri in quibus omnes mei actus et cogitationes, Domino præsentandæ, recitabuntur! Tunc demisso capite, prae confusione malæ conscientiæ, in judicio coram Domino stabo trepidus et anxius, utpote commemorans scelerum commissa meorum. Et cum dicetur de me: Ecce homo et opera ejus; reducam ante oculos omnia delicta et peccata mea. Quadam namque vi divina fiet, ut cuique sua opera, bona vel mala, in memoriam revocentur, et mentis intuitu mira celeritate cernantur, ut accuset vel excuset scientia con-

scientiam ; atque ita simul et singuli et omnes judicentur. Judicium faciet justorum quisque suorum; Cunctaque cunctorum cunctis arcana patebunt. Quod enim nunc confiteri erubescimus, tunc omnibus manifestabitur; et quidquid hic dissimulando palpamus, totum illic vindex flamma comburet. Ignis ubique ferox ruptis regnabit habenis; quantoque diutius Deus nos expectat, ut emendemus, tanto districtius judicabit, si neglexerimus.

3. Cur ergo tantopere vitam istam desideramus, qui quanto amplius vivimus, tanto plus peccamus? quanto est vita longior, tanto culpa numerosior. Quotidie namque crescunt mala, subtrahuntur bona. Assidue variatur homo per prospera et adversa, et ignorat quando moriatur. Sicut enim in cælo stella coruscans velociter currit, et repente deficit; et sicut scintilla ignis subito extinguitur, et in cinerem redigitur ; sic cito finitam datur istam cernere vitam. Dum enim libenter ac jucundissime moratur homo in mundo, diuque se victurum arbitratur, ac multa in longa tempora disponit agenda, subito rapitur in mortem, et ex improviso anima aufertur a corpore. Verumtamen, cum magno metu, magnisque doloribus, anima separatur a corpore. Veniunt enim angeli assumere illam, ut perducant eam ante tribunal Judicis metuendi;

et tunc illa memorans opera sua mala et pessima, quæ die noctuque gessit, contremiscit, et quærit illa fugere, induciasque petere, dicens: Da mihi vel unius horæ spatium.

4. Tunc quasi loquentia simul opera dicent: Tu nos egisti, opera tua sumus: non te deseremus, sed tecum semper erimus, tecum pergemus ad judicium. Vitia quoque multis et multiplicibus criminibus eam accusabunt, multaque falsa testimonia adversus illam invenient, quamquam vera ad damnationem ejus satis possent sufficere. Dæmones vero terribili vultu et horribili aspectu eam terrebunt; ingenti furore eam persequentur et comprehendent tam terribiliter quam horribiliter, volentes retinere et possidere, nisi sit qui eripiat. Tunc anima inveniens oculos clausos, et os, aliosque corporis sensus, per quos solebat egredi et delectari in his exterioribus, revertetur ad se, et videns se solam et nudam, ingenti horrore concussa, desperatione deficiet in se, et cadet sub se. Et quia amore mundi et carnis voluptate Dei amorem dereliquerat, derelinquetur a Deo misera, in hora tantæ necessitatis, atque dæmonibus tradetur in inferno crucianda. Sic anima peccatoris in die qua ignorat, et hora qua nescit, rapitur a morte, et segregatur a corpore, pergitque miseriis plena, tremens et

dolens; et cum nullam excusationem habeat, quam pro peccatis suis possit ostendere, contabescit et pertimescit ante Deum apparere.

5. Ingenti horrore concutitur, et multiplicibus cogitationum æstibus agitatur, cum urgente solutione carnis, et subductis e medio omnibus, se et illum terminum considerat, cui appropinquat, et post paululum hoc invenit quod in perpetuum mutari non poterit. Considerat plane quam districtus veniat æternus Judex; et ante severitatem tantæ justitiæ quas rationes vitæ suæ ponat: sic enim cuncta opera, quæ intelligere potuit, devitavit; ventura tamen coram districto Judice, illa magis quæ in semetipsa non intelligit, pertimescit. Crescit pavor cum cogitat quod viam vitæ hujus nequaquam sine culpa transire potuit; nec hoc quidem, quod laudabiliter vixit, sine aliquo reatu est, si remota pietate judicetur. Quis enim considerare valeat quanta mala per momenta temporum perpetramus, et quanta bona facere negligemus? Sicut enim peccatum est perpetratio mali, sic delictum est desertio boni. Gravis siquidem jactura est, cum nec bona facimus, nec bona cogitamus, sed cor nostrum per vana et inutilia sinimus vagari. Nimis tamen difficile est cor tenere et ab illicita cogitatione servare: nimis etiam difficile est terrenas

occupationes absque peccatis ministrare: quapropter nullus semetipsum dijudicare et comprehendere perfecte potest; sed, multis cogitationibus occupatus, sibimetipsi aliquo modo manet incognitus, ut omnino quod tolerat nesciat. Propterea urgente exitu subtiliori terretur metu, quia etsi illa, quæ scit, nunquam se prætermisisse meminit, formidat tamen ea quæ nescit.

CAPUT III.

De dignitate animæ.

1. O anima, Dei insignita imagine, decorata similitudine, desponsata fide, dotata spiritu, redempta sanguine, deputata cum angelis, capax beatitudinis, hæres bonitatis, ditionis particeps, quid tibi cum carne, unde ista pateris? Propter carnem, aliena peccata tibi imputantur, et tuæ justitiæ quasi pannus menstruatæ reputantur; atque tu ipsa ad nihilum es redacta, et quasi nihilum et inane reputata. Nihil aliud est caro (cum qua tanta est tibi societas) nisi spuma caro facta, fragili vestita decore. sed erit, quando erit cadaver miserum et putridum, cibus vermium. Nam quantumcumque excolatur, semper caro est. Si diligenter consideres quid per os, et nares, cæterosque corporis meatus egrediatur, vilius sterquilinium nunquam vidisti; si

singulas ejus miserias enumerare velis, quam sit onerata peccatis, irretita vitiis, pruriens concupiscentiis, occupata passionibus, polluta illusionibus, prona semper in malum, et in omne vitium proclivis, plenam omni confusione et ignominia invenies. Propter carnem homo vanitati similis factus est, quia ex illa vitium concupiscentiæ traxit, quo captivus teneatur; et incurvatur, ut diligat vanitatem, et iniquitatem operetur.

2. Attende, homo, quid fuisti ante ortum, et quid es ab ortu usque ad occasum; atque quid eris post hanc vitam. Profecto fuisti, quod non eras; postea de vili materia factus, et vilissimo panno involutus, menstruali sanguine in utero materno fuisti nutritus, et tunica tua fuit pellis secundina. Sic indutus et ornatus venisti ad nos: nec memor es quam sit vilis origo tua. Forma, favor populi, fervor juvenilis opesque subripuere tibi noscere quid sit homo. Nihil aliud est homo quam sperma fœtidum, saccus stercorum, cibus vermium. Post hominem vermis, post vermem fœtor et horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo. Cur ergo superbis, homo, non attendens quod fuisti vile semen, et sanguis coagulatus in utero? deinde miseriis hujus vitæ expositus et peccato; postea vermis, et cibus vermium futurus in tumulo? Quid superbis, pulvis et cinis, cujus conceptus

culpa, nasci miseria, vivere pœna, mori angustia? Unde superbit homo, cujus conceptio culpa, nasci pœna, labor vita, necesse mori? Cur carnem tuam pretiosis rebus impinguas et adornas, quam post paucos dies vermes devoraturi sunt in sepulcro? animam vero tuam non adornas bonis operibus, quæ Deo et angelis ejus præsentanda est in cœlis?

3. Quare animam tuam vilipendis, et ei carnem præponis? Dominam ancillari, et ancillam dominari magna abusio est. Totus quidem iste mundus ad unius animæ pretium æstimari non potest; non enim pro toto mundo Deus animam suam dare voluit, quam pro anima humana dedit. Sublimius ergo animæ pretium, quæ non nisi sanguine Christi redimi potuit. Quam ergo commutationem dabis pro anima tua, qui pro nihilo das illam? Nonne Dei Filius cum esset in sinu Patris, a regalibus sedibus pro ea descendit, ut eam liberaret a potestate diaboli? Quam cum vidisset peccatorum funibus irretitam, jamjamque dæmonibus tradendam, ut morte perpetua damnaretur, flevit super illam, quæ flere se nesciebat. Nec solum flevit, sed etiam occidi se permisit, ut pretioso sanguinis sui pretio eam redimeret. Aspice, mortalis, pro te datur hostia talis. Agnosce, homo, quam nobilis est anima tua, et quam gravia fuerunt

ejus vulnera, pro quibus necesse fuit Christum Dominum vulnerari. Si non essent hæc ad mortem, et mortem sempiternam, nunquam pro eorum remedio Dei Filius moreretur. Noli ergo vilipendere animæ tuæ passionem, cui a tanta majestate tantam vides exhiberi compassionem. Fudit ipse lacrymas pro te; lava et tu per singulas noctes lectum tuum cordis compunctione et lacrymarum assiduitate; fudit ipse sanguinem suum, funde et tu tuum quotidiana corporis afflictione: quem si semel ponere pro Christo non potes, saltem mitiori quodam, sed longiori martyrio pone. Noli attendere quid caro velit, sed quid spiritus poscit; tunc enim gloriosus erit, cum ad Deum suum redierit, ita tamen si de corpore nullum peccatum secum tulerit, et deterserit omne sordidum.

4. Si vero dicis: Durus est hic sermo; non possum mundum spernere, et carnem meam odio habere: dic mihi ubi sunt amatores mundi qui ante pauca tempora nobiscum erant? Nihil ex eis remansit, nisi cineres et vermes. Attende diligenter quid sunt, vel quid fuerunt. Homines fuerunt sicut tu: comederunt, biberunt, riserunt, duxerunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descenderunt. Hic caro eorum vermibus, et illic anima ignibus deputatur, donec rursus infelici collegio colligati, sem-

piternis involvantur incendiis, qui socii fuerunt in vitiis. Una namque pœna implicat quos unus amor in crimine ligat. Quid profuit illis inanis gloria, brevis lætitia, mundi potentia, carnis voluptas, falsæ divitiæ, magna familia, et mala concupiscentia? ubi risus, ubi jocus, ubi jactantia, ubi arrogantia, de tanta lætitia quanta tristitia? post tantillam voluptatem quam gravis miseria! De illa exultatione ceciderunt in magnam miseriam, in grandem ruinam, et in magna tormenta. Quidquid illis accidit, tibi accidere potest, quia homo es: homo de humo, humus de limo. De terra es, de terra vivis, et in terram reverteris. Quando venerit dies illa ultima, quæ subito venit? Forsitan hodie erit. Certum est quia morieris; sed incertum quando, aut quomodo, vel ubi. Quoniam mors ubique te expectat, tu quoque, si sapiens fueris, ubique eam expectabis. Si carnem sequeris, punieris in carne; si in carne delectaris, cruciaberis in carne; si curiosas vestes requiris, pro ornatu vestium subter te sternetur tinea, et operimentum tuum erunt vermes. Justitia enim Dei aliud judicare non potest, nisi quod merentur opera nostra. Qui enim plus diligit mundum quam Deum, sæculum quam claustrum, gulam quam abstinentiam, luxuriam quam castitatem, sequitur diabolum, et ibit cum eo in supplicium æternum.

5. Quis putas tunc mœror erit, quis luctus, quæ tristitia, cum separabuntur impii a consortio sanctorum, et visione Dei; et traditi in potestatem dæmonum, ibunt cum ipsis in ignem æternum, ibique semper erunt sine fine in luctu et gemitu? Procul quippe a beata paradisi patria exulati, cruciabuntur in gehenna perpetua, nunquam lucem visuri, nunquam refrigerium adepturi; sed per millia millium annorum in inferno cruciandi, nec inde unquam liberandi. Ubi nec qui torquet aliquando fatigatur, nec qui torquetur aliquando moritur: sic enim ignis ibi consumit, ut semper reservet; sic tormenta aguntur, ut semper renoventur. Juxta vero qualitatem culpæ, pœnam sustinebit unusquisque gehennæ, et similis culpæ rei sui similibus jungentur cruciandi. Nihil aliud ibi audietur, nisi fletus et planctus, gemitus et ululatus, mœrores atque stridores dentium, nihilque ibi videbitur, nisi vermes, et larvales facies tortorum, atque teterrima monstra dæmonum. Vermes crudeles mordebunt intima cordis. Hinc dolor, inde pavor, gemitus, stupor, et timor horrens; ardebuntque miseri in igne æterno, in æternum et ultra. In carne, cruciabuntur per ignem, in spiritu per conscientiæ vermem. Ibi erit dolor intolerabilis, timor horribilis, fœtor incomparabilis, mors animæ et corporis sine spe

veniæ et misericordiæ. Sic tamen morientur, ut semper vivant; et sic vivent, ut semper moriantur. Ita anima peccatoris, aut in inferno pro peccatis cruciatur, aut in paradiso pro bonis meritis collætatur. Nunc ergo alterum e duobus eligamus, aut semper cruciari cum impiis, aut perpetualiter lætari cum sanctis. Bonum siquidem et malum, vita et mors, ante nos sunt posita, ut ad quod voluerimus, manum extendamus. Si tormenta non terrent nos, saltem invitent præmia.

CAPUT IV.

De præmio patriæ cælestis.

1. Præmium est videre Deum, vivere cum Deo, vivere de Deo, esse cum Deo, esse in Deo, qui erit omnia in omnibus; habere Deum, qui est summum bonum. Et ubi est summum bonum, ibi est summa felicitas, summa jucunditas, vera libertas, perfecta charitas, æterna securitas, et secura æternitas; ibi est vera lætitia, plena scientia, omnis pulchritudo, et omnis beatitudo. Est ibi pax, pietas, bonitas, lux, virtus, honestas, gaudia, lætitiæ, dulcedo, vita perennis, gloria, laus, requies, amor et concordia dulcis. Sic cum Deo homo beatus erit, in cujus conscientia peccatum inventum non fuerit; videbit Deum ad voluntа-

tem, habebit ad voluptatem, fruetur ad jucunditatem ; in æternitate vigebit, in veritate fulgebit, in bonitate gaudebit. Sicut habebit permanendi æternitatem, sic cognoscendi facilitatem, et quiescendi felicitatem. Civis siquidem erit illius sanctæ civitatis, cujus angeli cives sunt, Deus Pater templum, Filius ejus splendor, Spiritus Sanctus charitas. O civitas cælestis, mansio secura, patria fertilis et ampla, totum continens quod delectat, populus sine murmure, incolæ quieti, homines nullam indigentiam habentes ! quam gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei ! sicut lætantium omnium habitatio est in te. Omnes lætantur in lætitia et exultatione, omnes delectantur de Deo, cujus aspectus pulcher, facies decora, eloquium dulce ; delectabilis est ad videndum, suavis ad habendum, dulcis ad perfruendum : ipse per se placet, et per se sufficit ad meritum, sufficit ad præmium, nec extra illum quidquam quæritur : quia totum in illo invenitur quidquid desideratur. Semper libet eum aspicere, semper habere, semper in illo delectari, et in illo perfrui In illo clarificatur intellectus, et purificatur affectus ad cognoscendam et diligendam veritatem. Et hoc est totum bonum hominis, nosse scilicet et amare creatorem suum !

2. Quæ ergo nos angit vesania, vitiorum

sitire absynthium, hujus mundi sequi naufragium, vitæ labentis pati infortunium, impiæ tyrannidis ferre dominium, et non magis convolare ad sanctorum felicitatem, ad angelorum societatem, ad solemnitatem supernæ lætitiæ, et ad jucunditatem contemplativæ vitæ, ut possimus intrare in potentias Domini, et videre superabundantes divitias illas bonitatis ejus? Ibi vacabimus et videbimus quam dulcis est Dominus, et quam magna multitudo dulcedinis ejus. Videbimus gloriæ decorem, sanctorum splendorem, et regiæ potestatis honorem; cognoscemus Patris potentiam, Filii sapientiam, Spiritus Sancti benignissimam clementiam; et ita habebimus notitiam illius summæ Trinitatis. Nunc corpora per corpus videmus; imagines etiam corporum spiritu cernimus; tunc vero ipsam Trinitatem puro mentis intuitu videbimus. O beata visio, videre Deum in seipso, videre in nobis, et nos in eo, felici jucunditate, et jucunda felicitate! Quidquid desiderabimus, totum habebimus, nihil amplius desiderantes; et quidquid videbimus, amabimus, ipso amore beati, beati dulcedine amoris, et suavitate contemplationis. Hæc erit summa illius contemplationis, hæc erit summa illius felicitatis, quoniam intelligetur in suo puro esse sincera divinitas, comprehendetur in ea incomprehensibilis Trinitas; patebunt ar-

cana divinitatis, videbitur et amabitur Deus; et hæc visio et delectatio, totum cor hominis implens et satians, tota erit illius beatitudinis consummatio. Una erit omnium lingua, jubilatio indefessa, unus affectus, amor æternus. Patebit veritas, implebitur charitas, et erit integra corporis et animæ societas, fulgebit sicut sol humanitas glorificata. Quieta erit et concors carnis et spiritus societas. Angelorum et hominum unum erit gaudium, unum colloquium, unum convivium. Non languebit amor, nec liquefiet dilectio. Præsentibus omnibus bonis, nulla erit dilationis afflictio; quoniam beatifica divinæ majestatis præsentia omnibus erit omnia, et erit communis omnium omnipotentia, sapientia, pax, justitia et intelligentia. Non erit in illa pace diversitas linguarum, sed pacifica et concors concordia morum et affectuum; in torrente illius voluptatis, nihil ultra appetet cumulata satietas; tanta erit felicitas. Ibi siquidem erit cumulus felicitatis, supereminens gloria, et superabundans lætitia.

3. Sed ad hæc quis idoneus? Profecto verus pœnitens, bonus obediens, amabilis socius, fidelis servus. Verus pœnitens semper in labore et dolore dolet de præteritis, laborat pro futuris cavendis: vera siquidem pœnitentia est sine temporis intermissione de peccatis dolere; sic plangere commissa,

ut non committantur plangenda. Irrisor namque est et non verus pœnitens, qui adhuc agit quod pœniteat. Si ergo vis verus pœnitens esse, cessa a peccato, et noli amplius peccare: quoniam inanis est pœnitentia quam sequens coinquinat culpa. Omnis bonus obediens dat suum velle et suum nolle, ut possit dicere: Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum; paratum quodcumque præceperis facere; paratum ad nutum, nutu citius obedire; paratum tibi vacare, proximis ministrare, meipsum custodire, et in cælestium contemplatione requiescere. Amabilis socius omnibus est officiosus, ut nulli onerosus; omnibus est officiosus, quia devotus ad Deum, benignus ad proximum, sobrius ad mundum; Domini servus, proximi socius, mundi Dominus: superiora habet ad gaudium, æqualia ad consortium, inferiora ad servitium; nulli est onerosus, sed inferiora redigit ad utilitatem mediorum, et ad honorem superiorum; superiora sequens, inferiora trahens; ab illis possessus, ista possidens; fidelis servus est in contemplatione Dei et custodia sui.

4. Custodiæ ergo tuæ adhibe prius omnem diligentiam; deinde intelligens te nunquam posse sufficere ad te custodiendum tua industria, divinam implora clementiam; itemque ad contemplandam in te Creatoris tui

voluntatem bonam et beneplacentem atque perfectam, angelicam exora tutelam, patrociniumque omnium cum Christo regnantium super te roga : curre per singulos, supplica singulis, et simul omnibus clama, et dic : Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos, amici mei. Recipite fugitivum vestrum, sed fratruelem, sed consanguineum in sanguine Redemptoris. En, pauper stat ad ostium, clamat et pulsat : aperite pulsanti, et conducite eum usque ad Regem ; ut prostratus coram eo, indicem ei omnes miserias et omnes necessitates quas patior. Ad extremum vero, prælato tuo cor tuum cum omni ingenio consigna ; nullum in eo remaneat peccatum quod non pura confessione deleatur. Jesum Christum etiam super cor tuum sicut signaculum pone. Cum enim Christus cordis ostium custodit, et est cordis ostiarius, ut per illum ingrediantur et egrediantur omnes familiæ cordis, consequenter adsunt millia millium angelorum, ad fores exteriorum sensuum, excubantium: nec audet alienigena irrumpere terribiles illas acies, propter ostiarii reverentiam et angelorum custodiam.

CAPUT V.

Quomodo homo debet se examinare.

1. Integritatis tuæ curiosus explorator, vitam tuam in quotidiana discussione examina. Attende diligenter quantum proficias, vel quantum deficias; qualis sis in moribus, et qualis in affectibus; quam similis sis Deo, vel quam dissimilis; quam prope, vel quam longe, non locorum intervallis, sed morum affectibus. Stude cognoscere te; quia multo melior et laudabilior es, si te cognoscis, quam si, te neglecto, cognoscere cursum siderum, vires herbarum, complexiones hominum, naturas animalium, et haberes omnium cælestium et terrestrium scientiam. Redde ergo te tibi, et si non semper vel sæpe, saltem interdum. Rege tuos affectus, dirige actus, corrige gressus: in te nihil remaneat indisciplinatum: pone omnes transgressiones tuas ante oculos tuos. Statue te ante te tamquam ante alium, et sic temetipsum plange. Plora iniquitates et peccata, quibus Deum offendisti; indica ei miserias tuas, ostende illi malitiam adversariorum tuorum; cumque coram eo in lacrymis te maceraveris, precor te ut memor sis mei.

2. Ego enim ex quo cognovi te, in Christo diligo te, et illuc mentionem tui defero, ubi et illicita cogitatio supplicium, et

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

honesta promeretur præmium. Ad altare namque Dei cum peccator sto, sed sacerdos, tui me comitatur memoria. Tu vero mihi vicem reddes, si me amaveris, et orationum tuarum participem feceris. Ibi recordatione tecum esse præsens desidero, ubi pro te, et tuis familiaribus, devotas preces coram Deo fundis. Nec mireris si dixi, præsens: quoniam, si me amas, et ideo amas quia imago Dei sum, ita tibi præsens sum, ut tu ipse tibi. Quidquid enim tu es substantialiter, hoc ego sum: imago enim Dei est omnis anima rationalis. Proinde, qui in se imaginem Dei quærit, tam proximum quam se quærit; et qui illam in se quærendo invenerit, in omni homine eam cognoscit: visio enim animæ intellectus est. Si ergo te vides, me vides qui nihil aliud sum quam tu. Et si Deum diligis, me, imaginem Dei, diligis, et ego, Deum diligendo, diligo te; et ita dum unum quærimus, et ad unum tendimus, semper invicem præsentes sumus, sed in Deo, in quo nos diligimus.

CAPUT VI.

Quod homo debet esse intentus psalmodiæ.

1. Cum ad adorandum sive ad psallendum ecclesiam intraveris, fluctuantium cogitationum tumultus exterius relinque, curamque exteriorum penitus obliviscere, ut soli

Deo possis vacare. Fieri enim non potest ut aliquando cum Deo loquatur, qui cum toto mundo etiam tacens fabulatur. Intende ergo illi qui intendit tibi: audi illum loquentem tibi, ut ipse exaudiat te loquentem sibi. Ita fiet, si divinis laudibus solvendis, debita reverentia et sollicitudine assistas, super singula verba divinæ Scripturæ diligenter intendas. Non quod ego ista faciam dico, sed quod facere vellem, et non fecisse pœnitet et non facere piget: tu vero, cui major gratia concessa est, votis et devotis precibus pias aures Domini ad te flecte, lacrymis et suspiriis pro tuis excessibus illum clementer exora, atque canticis spiritualibus, in omnibus operibus suis illum lauda et glorifica. Nil enim magis supernis civibus spectare libet, nil Regi summo jucundius exhibetur, sicut ipse testatur: Sacrificium laudis honorificabit me O quam felix esses, si spiritualibus oculis semel intueri posses, quomodo præveniunt principes conjuncti psallentibus in medio juvenculatarum tympanistriarum! Videres, procul dubio, qua cura quove tripudio intersunt cantantibus, assistunt orantibus, adsunt meditantibus, supersunt quiescentibus, providentibus atque procurantibus præsunt. Diligunt siquidem suos concives supernæ potestates; et pro iis, qui hæreditatem capiunt salutis, sollicite congaudent, omnes confortant, in-

struunt, protegunt, providentque omnibus. Omnes enim ipsi desiderant adventum nostrum, quoniam ipsi de nobis expectant civitatis suæ ruinas restaurari. Diligenter quærunt, et audiunt libenter bona de bonis; solliciti discurrunt, medii inter nos et Deum, nostros gemitus fidelissime ad eum portantes, ipsiusque gratiam devotissime ad nos reportantes. Non dedignabuntur esse socii nostri, qui jam facti sunt ministri nostri. Exultare eos fecimus, quando conversi sumus ad pœnitentiam: festinemus ergo de nobis eorum lætitiam adimplere.

2. Væ tibi, quicumque es, qui desideras redire ad vomitum, reverti ad lutum! Putasne placatos eos habebis in judicio, quos tanto et tam sperato privare vis gaudio? Exultaverunt quando venimus ad religionem tamquam super his, quos ab ipsa inferni porta cernerunt revocari: quid vero tunc erit, si ab ipsa janua paradisi viderint redire, et retrorsum abire eos, qui jam alterum pedem habebant in cælo? Nam sic corpora inferius, sed corda sursum. Curramus ergo non passibus corporis, sed affectibus, sed desideriis, sed suspiriis; quoniam non solum angeli, sed et angelorum Creator nos expectat: expectat nos Deus Pater, tamquam filios et hæredes, ut constituat nos super omnia bona sua: expectat nos Dei Filius, tamquam fratres et cohæredes,

ut fructum suæ nativitatis et pretium sui sanguinis Deo Patri offerat; expectat nos Spiritus Sanctus, ipse siquidem est charitas et benignitas, in qua ab æterno prædestinati sumus; nec dubium, quin prædestinationem suam adimpleri velit. Ergo, quia omnis cælestis curia expectat nos, et desiderat, desideremus eam, quanto possumus desiderio. Cum magna namque confusione et rubore ad illam veniet quisquis videre eam vehementer non desiderat; quicumque vero jugi oratione et assidua cogitatione in illa conversatur, et securus hinc egredietur, et cum magna lætitia recipietur in illa. Ubicumque ergo fueris, intra temetipsum ora. Si longe fueris ab oratorio, noli quærere locum, quoniam tu ipse locus es; si fueris in lecto, aut in alio loco, ora, et ibi est templum.

3. Frequenter orandum, et flexo corpore mens est erigenda ad Deum. Sicut enim nullum est momentum quo homo non utatur vel fruatur Dei bonitate et misericordia sic nullum debet esse momentum quo eum præsentem non habeat in memoria. Sed dicis: Ego quotidie oro; et orationis meæ nullum fructum video; sed sicut accedo ad illam, sic et redeo: nemo mihi respondet, nemo loquitur, nemo quidpiam donat, sed incassum laborasse videor. Sic loquitur humana stultitia, non attendens quid inde

Veritas promittat, dicens: Amen dico vobis, quia quidquid orantes petitis, credite quia accipietis, et fiet vobis. Noli ergo vilipendere orationem tuam, quoniam ille ad quem oras non vilipendit eam; sed antequam egrediatur de ore tuo, ipse scribi eam jubet in libro suo. Et unum e duobus indubitanter sperare debemus, quoniam aut dabit nobis quod petimus, aut quod nobis noverit esse utilius. Cogitas itaque de Deo quidquid melius potes; et de te, quidquid deterius vales; de illo amplius credere debes, quam cogitare potes. Omne tempus in quo de Deo non cogitas, hoc te computes perdidisse. Omnis siquidem res aliena est a nobis, tempus autem tantum nostrum est. Vaca ergo; et ubicumque fueris, tuus esto. Noli te tradere, sed commodare. Quocumque loco consistis, cogitationes tuas jacta in Deum, et aliquid salutare in animo tuo versa: omnis siquidem locus ad meditandum congruus est. Tota ergo felicitate animum colligens, libere tecum habita; et in latitudine cordis tui deambulans, ibidem cœnaculum grande stratum Christo exhibe. Mens namque sapientis semper est apud Deum. Illum semper ante oculos habere debemus, per quem sumus, vivimus et sapimus. Ipsum namque, ut essemus, habemus auctorem; ipsum etiam, ut sapientes simus, debemus habere doctorem; et ut

beati simus, internæ suavitatis largitorem. Et in hoc imaginem ejus, hoc est, illius summæ Trinitatis, in nobis cognoscimus. Nam sicut ille est, et sapiens est, et bonus est : sic et nos pro modulo nostro et sumus, et nos esse scimus, et id esse et nosse diligimus.

4. Utere igitur teipso velut Dei templo, propter illud quod in te est simile Deo. Honor siquidem Deo summus est, illum venerari et imitari. Imitaris, si pius es. Templum enim sanctum est Deo, mens pia ; et altare optimum, cor ejus. Veneraris, si misericors es, sicut ipse omnibus misericors est. Hostia siquidem acceptabilis est Deo, facere bonum omnibus pro Deo. Fac omnia sicut filius Dei, ut dignus sis eo qui te dignatus est filium vocare. In omnibus vero quæ agis, Deum esse præsentem cognoscere. Cave ergo, ne in eo quod male delectat, vel visio tua, vel cogitatio tua te moretur : nec dicas neque facias quod non licet, etiam si libet ; nec aliquo facto vel signo Deum offendas, qui ubique præsens cernit quidquid facis. Magna custodia tibi necessaria est, quoniam ante oculos Judicis vivis, cuncta cernentis. Cum illo tamen semper es securus, si talem te præparaveris, ut tecum esse dignetur. Si tecum non est per gratiam, adest per vindictam : sed væ tibi, si ita tecum est: imo væ tibi,

si ita tecum non adest; illi namque ira-
scitur Deus, quem peccantem non flagellat;
nam quem flagellando non emendat, in fu-
turo damnat.

CAPUT VII.

Mortis consideratio.

1. Certum est quoniam mors ubique mi-
natur tibi; diabolus insidiatur, ut rapiat
animam tuam, quando egredietur de cor-
pore; tu vero noli timere, quoniam Deus,
qui in te habitat (si tamen in te habitat),
eripiet te et a morte et a dæmone. Fidelis
enim socius est, nec deserit sperantes in se,
nisi ipse prior deseratur. Deseritur autem
cum cor per pravas et inutiles cogitationes
vaga mente discurrit. Idcirco omni sollici-
tudine et custodia illud custodire et tenere
debes, ut in illo Deus requiescere possit.
In omni namque creatura quæ sub sole
mundi vanitatibus, occupatur, nihil humano
corde sublimius, nihil nobilius, nihil Deo
similius reperitur. Quapropter nihil aliud
quærit a te nisi cor tuum: munda ergo
illud per puram confessionem, et assiduam
orationem, ut mundo corde Deum videre
possis, per continuam Dei circumspectio-
nem. In omni loco esto ei subjectus et in-
tentus; et compone mores tuos, ut sis in
te placatus. Dilige omnes homines, et o-

mnibus te amabilem exhibe, ut sis pacifi cus, et Dei filius. Sic eris bonus monachus sanctus, humilis, et rectus; et cum tali fueris, memento mei.

2. Væ mihi, qui ista dico, et ista no facio; et si aliquando facio, non diu per severo. Ista habeo in memoria, et non serv in vita; habeo in sermonibus, et non i moribus; legem in corde et in ore tot die rumino, et contraria legi ago. Lego d religione in ea, et plus diligo lectionem quam orationem. Verumtamen nihil aliu me docet divina Scriptura, nisi religionem amare, unitatem servare, charitatem ha bere. Ego autem miser et miserabilis, citiu curro ad lectionem quam ad orationem libentius volo legere, quam missas auscul tare. Expectat me aliquis volens de neces sitate sua mihi loqui: ego vero librum aliquem accipio, quem ille vel ille velle habere; lego in eo, et legendo amitto fru ctus charitatis, pietatis affectus, compun ctionis fletus, missarum utilitatem, cæle stium contemplationem. Nil tamen in ha vita dulcius sentitur, nihil avidius sumitur nil ita mentem ab amore mundi separat, ni sic animam contra tentationes roborat, ni hominem ita excitat et adjuvat ad omn opus bonum et ad omnem laborem, quam gratia contemplationis.

CAPUT VIII.

Qualiter homo debeat intente orare.

1. Miserere mei, Deus, quoniam ibi plus pecco, ubi peccata mea emendare debeo. In monasterio namque sæpe, dum oro, non attendo quid dico. Oro quidem ore, sed, mente foris vagante, orationis fructu privor; corpore sum interius, sed corde exterius; et ideo perdo quod dico. Parum enim prodest sola voce cantare, sine cordis intentione. Propterea magna perversitas, imo magna insania est, quando cum Domino majestatis loqui in oratione præsumimus, et insensati aurem avertimus, et ad nescio quas ineptias convertimus cor. Magna quoque insania, et graviter vindicanda, cum vilissimus pulvis loquentem ad se audire dedignatur Creatorem universitatis. Ineffabilis vero est dignatio divinæ bonitatis, quæ quotidie conspicit nos infelices aures invertentes, obdurantes corda, et nihilominus clamat ad nos, dicens: Redite, prævaricatores, ad cor; vacate, et videte, quoniam ego sum Deus.

2. Loquitur mihi Deus in psalmo, et ego illi, nec tamen, cum psalmum dico, attendo cujus psalmus sit; idcirco magnam injuriam Deo facio, cum illum precor, ut meam precem exaudiat, quam ego, qui fundo,

non audio. Deum precor, ut mihi intendat; ego vero, nec mihi nec illi intendo, sed quod deterius est, immunda et inutilia in corde versando, fœtorem horribilem ejus aspectibus ingero.

CAPUT IX.

De instabilitate cordis humani.

1. Nihil est in me corde meo fugacius quod quoties me deserit et per pravas cogitationes diffluit, toties Deum offendit. Cor meum, cor vanum, vagum, et instabile dum suo ducitur arbitrio et divino careat consilio, in seipso non potest consistere, sed omni mobili mobilius per infinita diffrahitur, et hac atque illac per innumera discurrit. Et dum per diversa requiem quærit, non invenit, sed in labore miserum a requie vacuum manet. Sibi non concordat, a se dissonat, a se resilit, voluntates alternat, consilia mutat, ædificat nova, destruit vetera, destructa reædificat, eadem iterum atque iterum alio et alio modo mutat et ordinat; quia vult et non vult, et nunquam in eodem statu permanet. Sicut enim molendinum velociter volvitur, et nihil respuit, sed quidquid imponitur molit; si autem nihil apponitur, seipsum consumit: sic cor meum semper est in motu, et nunquam requiescit; sed sive dormiam

sive vigilem, somniat et cogitat, quidquid ei occurrit. Et sicut molendinum arena, si imponatur, exterminat, pix inquinat, palea occupat: sic cor meum cogitatio amara turbat, immunda maculat, vana inquietat et fatigat. Ita cor meum dum futurum non curat gaudium, nec divinum quærit auxilium, ab amore cælestium elongatur, et in amore terrestrium occupatur.

2. Cumque elabitur ab illis, et involvitur in istis, vanitas illud recipit, curiositas deducit, cupiditas allicit, voluptas seducit, luxuria polluit, torquet invidia, turbat iracundia, cruciat tristitia; sicque miseris casibus submergitur omnibus vitiis, quoniam unum Deum (qui ei sufficere poterat) dimisit. Per multa dispergitur, et huc illucque quærit ubi requiescere possit; et nihil invenit quod ei sufficiat, donec ad ipsum redeat. A cogitatione in cogitationem ducitur, et per varias occupationes et affectiones variatur, ut saltem varietate ipsarum rerum impleatur, quarum qualitate satiari non potest. Sic labitur cordis miseria, subtracta divina gratia. Cumque ad se revertitur, et discutit quod cogitavit, nil reperit, quia non opus fuit, sed importuna cogitatio, qua componit multa de nihilo: sic denique decepit imaginatio, quam dæmonum format illusio. Imperat mihi Deus, ut præbeam illi cor meum; et quia impe-

ranti Deo non sum obediens et subditus, mihi sum rebellis et contrarius. Unde mihi subjugari non potero, donec illi fuero subjectus: mihique serviam nolens qui eo nolo servire volens. Idcirco plura machinatur cor meum uno momento, quam omnes homines perficere possent uno anno. Cum Deo non sum unitus, et ideo in meipso sum divisus. Cum illo vero uniri non possum, nisi per charitatem; nec subjici, nisi per humilitatem; nec vere humilis esse, nisi per veritatem.

3. Expedit ergo, ut in veritate me discutiam et cognoscam, quam vilis, quam fragilis, et quam labilis sum. Deinde, cum omnes miserias meas cognovero, necesse est ut illi inhæream, per quem sum, sine quo nihil sum, et nihil facere possum: et quia a Deo peccando recessi, nisi per veram confessionem ad illum redire non possum. Fateri ergo oportet quod fatendum est: quia nunquam eo modo, aut ea intentione qua peccavi, peccata confessus sum: nec omnium recordatus sum, aut propter vetustatem, aut propter multitudinem: si autem confessus sum, non pure confessus sum propter turpitudinem: confessionem etiam meam divisi, ut diversis sacerdotibus diversa manifestarem; et ita venia carui, ad quam per partes pervenire putavi. Execranda namque fictio est, peccatum divi-

dere, et superficie tenus radere, non intrinsecus eradicare. Non enim utilis est confessio, nisi sit in oris veritate, et cordis puritate; et ut tres sint, qui testimonium nobis dicant in cælo, Pater, Filius, et Spiritus Sanctus, addamus testes sacerdotes cordi nostro, et ori, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum.

4. Sed dicis: Sufficit mihi soli Deo confiteri, quia sacerdos sine eo a peccatis me absolvere non potest. Ad quod non ego, sed beatus Jacobus respondet, dicens: Confitemini alterutrum peccata vestra. Conveniens namque valde est ut nos, qui peccando Deo contumaces fuimus, pœnitendo supplices sacerdotibus et ministris ejus simus: ut homo, qui ad gratiam conservandam mediatore non eguit, jam eam recuperare non nisi per mediatorem hominem possit. Gemat ergo et suspiret, et anxius pro peccato timeat et expavescat: sollicitus discurrat, auxiliatores et intercessores quærat; prosternat se humiliter homini, qui humiliter astare noluit Creatori. Nam et hoc saluberrimum est ut homo corde pœniteat, et ore delictum suum confiteatur, quatenus Deus, qui pius adest per gratiam, cor ad pœnitentiam compungat, deinde adsit, ut confitenti peccatorum veniam tribuat. Quod si forte peccator vere pœniteat, sed intercurrente articulo necessitatis ad

confessionem pervenire non possit, confidenter credere debemus, quod summus Sacerdos complet in eo quod mortalis non potuit. Et jam apud Deum factum constat, quod homo quidem vere voluit sed non valuit adimplere: quia confessionem non contemptus exclusit, sed impedivit necessitas.

CAPUT X.

De peccato non excusando.

1. In capitulo, ubi peccata mea emendare debui, peccata peccatis addidi. Cum de illis accusatus fui, aut aliquo modo excusavi, aut ex toto negavi, aut, quod deterius est, defendi, et impatienter respondi, cum nullum sit peccatum a quo non sim contaminatus, aut contaminari non possim. Justum est ergo, ut omni occasione remota emendationem promittam, undecumque aut a quocumque accuser, quatenus sic liberari valeam a peccato perpetrato vel perpetrando.

CAPUT XI.

Quam sit malum alios non corrigere.

1. Multitudinem iniquitatum mearum expavescens, aliorum transgressionem reprehendere timui, et ideo mortis auctor ex-

titi, quia virus, quod clamando expellere potui, non expuli. Indignatus sum adversus alios, qui me de vitiis meis reprehendebant, et quos amare debui, odivi. Illa quæ mihi nocebant vel displicebant, desideravi ut non essent: sciebam tamen quod in natura sui erant bona, et a bono factore facta: sed ideo mihi nocebant, quia malus eram et male illis utebar. Nihil enim mihi contrarium est, nisi ego ipse. Mecum est quidquid mihi nocere potest, et ego ipse mihi sarcina sum. Optavi etiam ut Deus peccata mea nesciret, aut punire nollet, aut non posset; et ita volui Deum esse insipientem, injustum, et impotentem: quod si esset, Deus non esset. Non est superbia super superbiam meam. Propterea longe a salute mea, verba delictorum meorum. Suspecta est siquidem Deo superbia, et odiosa: nec fieri potest, ut cum eo in gratiam revertatur. Diversum utriusque hospitium, nec in eodem cohabitant animo, quibus non licuit cohabitare in cælo. In cælo nata est; sed velut immemor, qua via inde cecidit, illuc postea redire non potuit. Cum aer pluvia vel nimio frigore aut calore turbatus fuit, contra Deum inique murmuravi; omnia namque quæ ad usum vitæ accepimus, ad usum culpæ convertimus: quapropter justum est, ut qui in cunctis peccavimus, in cunctis feriamur. Sæpe ad sacrum

mysterium vocem meam fregi, ut dulcius cantarem : et magis delectabar in vocis modulatione, quam in cordis compunctione : Deus vero, cui non absconditur quidquid illicitum perpetratur, non quærit vocis levitatem, sed cordis puritatem ; nam dum candor mulcet populum vocibus, Deum irritat pravis moribus.

2. Licentiam loquendi vel aliquid faciendi, sæpe nimia importunitate vel calliditate a prælatis meis extorsi : non attendens, miser, quoniam ille se decipit, qui occulte vel aperte satagit, ut hoc ei pater spiritualis injungat quod ipse desiderat. Acum vel cultellum, vel aliquid vile, multoties nimium desideravi, nec confessus sum, quia peccatum non æstimabam, propter rei vilitatem. Verumtamen non multum distat, quæcumque substantia vilis vel pretiosa requiratur, dum æqualiter sit corruptus affectus : non enim cultellus in vitium est, sed cultelli appetitus ; neque aurum in vitium est, sed auri cupiditas. In labore non laboravi quantum debui, vel quantum potui. In silentio etiam fui otiosus, quod est maximum peccatum ; in silentio namque nemo sic debet esse otiosus, ut in eodem otio utilitatem non cogitet proximi, nec sic actuosus, ut contemplationem non requirat Dei : parum enim proficit qui alteri non prodest cum potest. De vitiis meis multoties

me jactavi, putans esse insigne virtutis, ubi erat lapsus criminis. De virtutibus etiam vitia feci. Justitia namque dum suum modum excedit, crudelitatis vitium gignit; et nimia pietas dissolutionem disciplinæ parturit: sic sæpe vitium est quod virtus putatur; sic remissa segnities, mansuetudo creditur, et pigritiæ vitium quietis virtutem imitatur. Finxi me esse quod non eram: dixi me velle quod nolebam, vel nolle quod volebam: aliud ore dicebam, et aliud corde volebam: et ita sub ovina pelle vulpinam conscientiam conservabam. Vulpina plane conscientia est tepida conversatio, animalis cogitatio, confessio brevis, et rara compunctio, obedientia sine devotione, oratio sine intentione, lectio sine ædificatione, sermo sine circumspectione.

3 O quam dura mihi sunt ista quæ loquor! quoniam me ipsum loquendo ferio. Verumtamen, quia me peccatorem non nego, sed peccatum meum cognosco, erit fortasse apud Deum pium judicem ipsa cognitio culpæ impetratio veniæ. Dicam ergo, dicam miseriam meam, si forte sua pietas moveat illum; dicam peccatum meum: quoniam notitia peccati initium est salutis. Magnam porto coronam et vestem rotundam; regulam servo jejuniorum, statutis psallo horis; sed cor meum longe est a Deo meo: exteriorem superficiem intuens,

salva mihi omnia arbitror, non sentiens vermem interiorem qui interiora corrodit. Unde Oseas: Comederunt alieni robur meum, et ignoravi; et ideo pergens totus in ea quæ foris sunt, et ignarus interiorum meorum, sicut aqua effusus sum, et ad nihilum redactus sum, præteritorum obliviscens, præsentium negligens, futura non providens. Ingratus sum ad beneficia, pronus ad mala, et tardus ad bona.

CAPUT XII.

Quomodo se debet unusquisque considerare.

1. Si me non inspicio, nescio meipsum; si autem me inspicio, tolerare non possum: tanta invenio in me quæ digna sunt reprehensione et confusione! et quanto me subtilius sæpius discutio, tanto plures abominationes in angulis cordis mei invenio. Ex quo namque peccare cœpi, nunquam unum diem sine peccato transire potui; nec adhuc peccare cesso, sed de die in diem peccata peccatis addo, et ea quæ præ oculis habeo inspicio, nec gemo; erubescenda video, nec erubesco; dolenda intueor, nec doleo. Quod est mortis signum et damnationis judicium: membrum enim quod dolorem non sentit mortuum est, et morbus insensibilis est incurabilis. Levis sum et dissolutus, nec me corrigo, sed ad peccata

quæ confessus sum quotidie redeo; nec caveo foveam in quam miser ego cecidi, vel alios cadere feci, aut vidi. Cumque plorare et orare deberem pro malis quæ feci et bonis quæ neglexi, proh dolor! versum est mihi in contrarium; nam tepui et frigui a fervore orationis, et jam sine sensu frigidus remansi: et ideo flere meipsum non possum, quoniam gratia lacrymarum recessit a me.

CAPUT XIII.

De præsentia conscientiæ ubique.

1. Peccata mea celare non possum, quoniam quocumque vado, conscientia mea mecum est, secum portans quidquid in ea posui, sive bonum, sive malum. Servat vivo, restituet defuncto depositum quod servandum accepit. Si male facio, adest illa; si autem bene facere videor, et inde extollor, adest illa. Adest vivo, sequitur mortuum: ubique mihi gloria vel confusio est inseparabilis, pro qualitate depositi. Sic, sic in domo propria et a propria familia habeo accusatores, testes, judices et tortores: accusat me conscientia, testis est memoria, ratio judex, voluptas carcer, timor tortor, oblectamentum tormentum. Quotquot enim fuerint oblectamenta mala, tot erunt tormenta dira in pœna; nam inde punimur unde delectamur.

CAPUT XIV.

De tribus inimicis hominis.

1. Adjuva me, Domine Deus meus, quoniam inimici mei animam meam circumdederunt, corpus scilicet, mundus et diabolus. A corpore fugere non possum, nec ipsum a me fugare; circumferre illud necesse est, quoniam alligatum est mihi: perimere non licet, sustentare cogor; et cum illud impinguo, hostem meum adversum me nutrio: si enim satis comedero, et id robustum fuerit, sanitas et fortitudo ejus mihi adversatur. Mundus vero circumcingit et obsidet me undique et per quinque portas, videlicet per quinque corporis sensus, scilicet visum, auditum, gustum, odoratum et tactum, sagittis suis me vulnerat, et mors intrat per fenestras meas in animam meam: respicit oculus, et mentis sensum avertit; audit auris, et intentionem cordis inflectit; odoratus cogitationem impedit; os loquitur, et fallit; per tactum ardor libidinis pro aliqua prava occasione excitatur, et nisi illico respuatur, subito totum corpus occupat, vincit, et incendit; primo carne cogitatione modicum titillat, deinde delectatione turpi mentem maculat, et ad extremum per consensum pravitatis sibi mentem subjugat. Porro diabolus, quem

videre non possum, et ideo minus ab eo mihi cavere, tetendit arcum suum, et in eo paravit sagittas suas ut vulneret me repente. Narravit ut absconderet laqueos suos, et dixit : Quis videbit eos? Laqueum posuit in auro et argento, et in omnibus quibus abutimur, cum illis male delectamur et illaqueamur. Nec solum laqueum posuit, sed et viscum. Viscus est amor possessionis, affectus cognationis, cupiditas honoris, et carnis voluptas ; quibus anima inviscatur et irretitur, ne pennis contemplationis per plateas supernæ Sion volare possit. Sagittæ diaboli sunt ira, invidia, luxuria, et cætera quibus anima vulneratur. Et quis est ille qui jacula ejus ignea extinguere possit? Proh dolor! his telis superatur sæpe anima fidelis.

2. Heu mihi! quia undique bella mihi video, undique tela volant, undique tentamenta, undique pericula. Quocumque me vertam nulla securitas est; et quæ mulcent, et quæ tristant vel molestant, omnia timeo : esuries et refectio, somnus et vigiliæ, labor et quies, pugnant contra me. Non minus suspectus est mihi jocus quam ira ; multos siquidem jocando scandalizavi. Nec minus prospera vereor quam adversa: prospera namque suavitate sua incautum me faciunt et decipiunt; adversa vero, quia aliquid amaritudinis habent, velut potiones

amaræ me suspectum et timidum faciunt. Magis timeo malum quod facio in abscondito, quam quod in aperto: malum namque quod nemo videt, nullus reprehendit; et ubi non timetur reprehensor, et securius accedit tentator, et facilius perpetratur iniquitas. Nimirum utrobique bellum, utrobique periculum, utrobique timendum, et, sicut in hostili regione versantibus, hac illacque circumspiciendum est, et ad omnem strepitum circumagenda est cervix. Caro suggerit mihi mollia, mundus vana, diabolus amara: quia quoties carnalis cogitatio mentem importune pulsat, de cibo et potu, de somno, cæterisque similibus ad carnis curam pertinentibus, caro mihi loquitur; cum de ambitione sæculi, de jactantia, de arrogantia, cogitatio vana in corde versatur, de mundo est; quando autem ad iram, et iracundiam, et amaritudinem animi provocor, diabolica suggestio est, cui non aliter quam ipsi diabolo resistendum est, nec aliter ab eo cavendum, quam ab ipsa damnatione. Dæmonum officium est suggestiones malas ingerere, nostrum est illis non consentire; nam quoties resistimus, diabolum superamus, angelos lætificamus, Deum honorificamus: ipse enim nos hortatur, ut pugnemus; adjuvat, ut vincamus; certantes in bello spectat, deficientes sublevat, vincentes coronat.

CAPUT XV.

Caro hominis unde sit, et quid pariat.

1. Caro mea de luto est, et ideo lutosas et voluptuosas cogitationes ab illa habeo; vanas et curiosas a mundo, a diabolo malas et malitiosas. Isti tres inimici me impugnant et persequuntur, nunc quidem aperte, nunc vero occulte, semper autem malitiose: diabolus namque plus confidit in adjutorio carnis, quoniam magis nocet domesticus hostis; illa vero ad subversionem meam cum illo fœdus iniit, utpote de peccato nata, et in peccato nutrita, vitiis corrupta ab ipsa origine, sed multo amplius vitiata prava consuetudine: hinc est quod tam acriter concupiscit adversus spiritum; quod assidue murmurat, et impatiens est disciplinæ; quod illicita suggerit, nec rationi obtemperat, nec inhibetur ullo timore. Huic accedit, hanc adjuvat, hac utitur tortuosus ille serpens, hostis humani generis, cui nullum aliud est desiderium, nullum negotium, nullum studium, nisi perdere animas nostras.

2. Hic est quid jugiter malum machinatur, argute loquitur, artificiose suggerit, callide decipit, illicitos motus insufflat, et venenatas cogitationes inflammat; movet bella, nutrit odia, incitat gulam, movet li-

bidinem, desideria carnis instigat, et peccati occasiones parat, et mille nocendi artibus contra hominum pulsare non cessat. Hinc est, quod baculo nostro nos cædit, et manus nostras proprio cingulo ligat: ut caro, quæ data est nobis in adjutorium, fiat nobis in ruinam et scandalum. Gravis lucta et grave periculum est, adversus domesticum hostem pugnare, maxime cum nos advenæ simus, et ille civis; ille suam inhabitat regionem, nos exules sumus et peregrini. Magnum quoque discrimen est adversus diabolicæ fraudis astutiam, tam crebros, imo continuos sustinere conflictus; quem astutum fecit tam natura subtilis, quam longa exercitatio malitiæ hujus.

CAPUT XVI.

Deprecatio pro seipso.

1. Eripe me de inimicis meis, Deus meus, et ab his qui oderunt me, quoniam confortati sunt super me. Ego vero qui usque ad hunc diem contra me vixi, jamjam per tuam gratiam mihi vivere incipiam. Sic enim in hoc mundo vivere debemus, ut cum corpus cœperit a vermibus devorari in sepulcro, anima lætetur cum sanctis in cælo. Illuc spiritus dirigendus est quo est iturus; illuc festinare debemus ubi semper vivamus, et bui mori amplius non timeamus. Si sic a-

mamus istam labilem et caducam vitam, ubi cum tanto labore vivimus, ubi comedendo, bibendo, dormiendo, vix carnis necessitatibus satisfacimus, multo magis amare debemus vitam æternam, ubi nullum laborem sustinebimus, ubi summa semper jucunditas, summa felicitas, felix libertas, et felix beatitudo; ubi similes erunt homines angelis Dei, et fulgebunt justi sicut sol in regno Patris eorum. Qualis putas tunc erit splendor animarum, quando solis splendorem habebit lux corporum? Nulla erit ibi tristitia, nulla angustia, nullus dolor, nullus timor; nullus ibi labor, nulla mors, sed perpetua sanitas semper ibi perseverat.

2. Nulla suggerit ibi malitia, nec carnis miseria; nulla est ibi ægritudo, nulla omnino necessitas; non est ibi fames, non sitis, non frigus, non æstus, non lassitudo jejunii; nec ulla tentatio inimici, nec peccandi voluntas, nec delinquendi facultas; sed totum lætitia, totum exultatio possidet: homines quoque angelis sociati, sine ulla carnis infirmitate in perpetuum manebunt. Ibi erit jucunditas infinita, beatitudo sempiterna, in qua qui semel suscipitur semper tenetur; ibi est requies a laboribus, pax ab hostibus, amœnitas de novitate, securitas de æternitate, suavitas atque dulcedo de Dei visione. Et quis non illic habitare vehementer desideret, et propter pacem, et

propter amœnitatem, et propter æternitatem, et propter Dei visionem? Nullus est ibi peregrinus, sed quicumque illuc venire merebuntur, securi in propria patria manebunt semper læti, et semper satiati de visione Dei. Et quanto plus aliquis hic Deo obediens fuerit, tanto ampliorem ab eo mercedem ibi recipiet; quantoque amplius Deum amabit, tanto propius videbit quem cernere cupit.

CAPUT XVII.

De brevi vita hominis.

1. Dies hominis sicut umbra super terram, et nulla est mora, et tunc proprie nihil est, cum stare videtur. Cur ergo thesaurizat in terra homo, cum sine dilatione transeat, et illud quod colligitur et ipse qui colligit? Et tu, homo, quem fructum expectas in mundo, cujus fructus ruina est, cujus finis mors est? Utinam saperes et intelligeres, ac novissima prudenter provideres! Scio quemdam, qui per annos plurimos tecum familiariter vixit, ad mensam tuam sedit, cibum de manu tua sumpsit, in sinu tuo dormivit cum voluit, tecum colloquium habuit; hic jure hæreditario servus tuus est, sed quia, ab ineunte ætate, delicate nutristi eum, et virgæ pepercisti, contumax effectus est; levavit cal-

caneum suum super caput tuum, et te in servitutem redegit, et tui crudeliter dominatur. Sed fortasse dices: Quis est hic? Vetus homo tuus, qui conculcat spiritum tuum, qui pro nihilo habet terram desiderabilem, qui sola quæ carnis sunt, sapit. Homo iste a nativitate cæcus est, et surdus, et mutus, inveteratus dierum malorum, rebellis virtuti et veritati, inimicus crucis Christi; deridet innocentem et simpliciter transeuntem; ambulat in magnis et mirabilibus supra se; arrogantia ejus est plus quam fortitudo ejus; nullum reveretur; dicit in insipientia sua: Non est Deus; tabescit bonis, et malis pascitur alienis; immundis cogitationibus pascitur, non fatigabitur in illis transgrediens usque ad finem; dispergit et dissipat propria sicut prodigus, cupit et rapit aliena sicut avarus; turpitudinem, ignominiam congregat sibi, simulans et callidus provocat iram Dei.

2. Homo iste totus in peccatis natus est, et sic nutritus, amicus iniquitatis, filius mortis, vas iræ in contumeliam, aptus ad interitum. Qui cum talis sit, enarrat justitias Dei, et assumit testamentum ejus per os suum: odit disciplinam, projicit Dominum suum post dorsum suum; cum videt furem, currit cum eo, et cum adulteris portionem suam ponit. Adversus filium matris suæ ponit scandalum; super

terram etiam thesaurizat iram in die iræ; vult a te hæreditatem tuam tollere, et desuper terram auferre, et tu tantam injuriam non vindicas, sed dissimulas; nec ei verbum durum loqueris, nec vultum iratum ostendis, sed blandienti tibi arrides. Ludis cum illusore, nescis quia Ismael est qui tecum ludit. Ludus iste non est pueritiæ, nec simplicitatis, vel innocentiæ; sed illusio est animæ, sed persecutio, sed mors. Jam te in foveam quam fecit præcipitavit; jam effeminatus es, jam jugo miserrimæ servitutis pressus, sub pedibus ejus misere et viliter conculcaris. O miser, miserabilis homo, quis te liberabit de vinculo improperii hujus? Exurgat Deus, et cadat armatus iste: cadat et conteratur inimicus homo, contemptor Dei, cultor sui, amator mundi, servus diaboli. Quid tibi videtur? si recte sentis, mecum dices: Reus est mortis: crucifigatur. Noli ergo dissimulare, noli differre, noli parcere; sed festinanter, audacter, instanter crucifige hominem istum, sed cruce Christi, in qua est salus et vita; ad quem si ex corde clamaveris, crucifixus tuus audiet te, benigne respondens: Hodie mecum eris in paradiso.

3. O Christi pietas, o inopinata salus miseri! Tam gratuita est et prompta dilectio Dei, tam stupenda dulcedo, tam inopinata dignatio, tam invicta mansuetudo, ut qui

ad eum clamaverit, exaudiat illum, quoniam misericors est. O quanta est misericordia Dei, quam ineffabilis mutatio dexteræ Excelsi! heri eras in tenebris, hodie in splendore lucis; heri in ore leonis, hodie in manu mediatoris; heri in porta inferni, hodie in deliciis paradisi. Sed quid prosunt hæ litteræ admonitionis, nisi deleas de libro conscientiæ tuæ litteras mortis? Quid prosunt hæc scripta, lecta et intellecta, nisi temetipsum legas, et intelligas? Da ergo operam internæ lectioni, ut legas, inspicias et cognoscas teipsum, legas, ut diligas Deum, ut pugnes et vincas mundum et omnem inimicum, quatenus labor convertatur in requiem, luctus in gaudium; et post tenebras hujus vitæ, videas ortum surgentis auroræ, videas etiam meridianum Solem justitiæ, in quo sponsum cum sponsa prospicies unum eundemque Dominum gloriæ, qui vivit et regnat per infinita sæcula

FINIS MEDITATIONUM D. BERNARDI.

IDIOTÆ

CONTEMPLATIONES

VIRI DOCTI ET SANCTI IDIOTÆ

CONTEMPLATIONES

DE AMORE DIVINO

CAPUT I.

Quid sit amor.

1. Amor, dulcissime Domine Jesu Christe, fons veri amoris, est affectio vehemens cordis et animæ, ac mentis applicatio ad aliquid diligendum; inclinat enim amor amantem; neque enim in hoc laborat, licet labor non amantibus gravis sit; neque difficultatem non novit, sed impatiens est nisi inveniat quod desideret; nec aliud cogitat, quam quod diligit; nec accipit de dilatione solatium. Lucerna fulgoris est verus amor, ardens in mente per desiderium, et splendens in facie per exemplum. Et hic amor jam nudus non est et pure naturalis, sed indutus fontani amoris radio; jam infusus, jam purgatus, jam illuminatus et elevatus supra naturæ potentiam; jam patiens, jam formatus; qui cum forma est, pure naturalis et per se agens informis est, impotens et depressus. Amor naturalis, fulgor oculi

in tenebris; amor infusus, fulgor oculi in lumine, vel verius lumen efficax in fulgore. Amor cæteros affectus in se ducit et captivat; viget namque ipse amor, cum præsto est quod amatur, et languet cum abest: quod nihil aliud est, Domine Deus, quam tædium quoddam impatientis desiderii, quo necesse est affici mentem vehementer amantis, absente eo quem amat. Natura quippe amoris est semper amare, proprium postponere, et commune præferre, diversa corda unire, extraneum domesticum facere, corda iracundia ignita extinguere, pacem semper procurare.

2. Amor confracta solidat, depressa sublevat, nutantem animum constantem reddit; amor docet et addiscit, et inimicum nescit; amor laudat, amor reprehendit, amor prava suspicione caret. Ubi amor defuerit, nihil valet quidquid agitur; contra omnia valent quæ cum amore aguntur. Amor hominem lætificat, et a terrenis sublevat. Amor nunquam est otiosus, sed semper aliquid operatur, semper crescit et augetur. Amor vita est animæ; et qui non amat, mortuus est. Verus amor non requirit præmium, et si mereatur. Sine amore nec eleemosynæ largitio, nec martyrii susceptio, nec aliquorum bonorum operatio proficere ad habendam salutem possunt. Amor hominem perficit; omnia sustinet, omnia patienter portat.

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

Amor facilis res est: omnibus se exhibet, nulli se negat. Capit eum bonus et malus, juvenis et senex, vir et mulier, sanus et infirmus, dives et pauper, summus et infimus, liber et servus, secularis et religiosus, debilis et fortis; nec est qui se valeat excusare, quin in alios dirigat radios puri amoris. O amantissime Domine Jesu Christe, unde omnis defluit amor, ego sceleratissimus peccator semper frigidus fui, et ab amore multipliciter elongatus; singularis fui et sequestratus, ac sine amore et delectatione degens; adeo quod frequenter etiam vixi cum odio et simultate. Adjuvare ergo me digneris per tuum dulcissimum amorem, et accendere cor meum ad amorem tibi placitum, ut amem et diligam quæ amare et diligere debeo; ut vitam amoris in te amando consequar sempiternam. Amen.

CAPUT II.

Unde oriatur amor Dei.

1. Oritur amor, dulcissime Domine Jesu Christe, fons veri amoris, velut lacrymæ quæ ab oculis in pectus cadunt: quia ab intellectu amor oritur, et cadit in cor per fidem. *Sic sancti per fidem vicerunt regna.* Fides enim sanctissimum bonum est humani pectoris; quæ nulla necessitate ad

fallendum cogitur, nec ullo corrumpitur præmio, sed est firmamentum stabilitatis et constantiæ in animo. Oritur amor a gratia Dei Patris, sicut tu, Domine Jesu Christe, amantium vita, dixisti: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit illum:* scilicet per gratiam, ad mei amorem. Intrat vero amor mentem hominum per auditum aurium; quia dum de aliquo bona aliqua audiuntur, ex ipso auditu concipitur amor in corde audientis ad diligendum illum. Oritur amor per locutionem bonam; quia principium amicitiæ est bene loqui; male vero dicere, exordium inimicitiarum. Oritur amor per bona obsequia, præstita invicem et recepta; nam qui obsequium præstare nescit, injuste petit, imo etiam in odium cadit.

2. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui omnia diligis, si ista in corde meo continua meditatione cogitarem, super omnia diligere te deberem: videlicet per fidem, quæ sic tibi placet, quod per ipsam omnes sanas et salvas, quia dicis: *Fides tua te salvum fecit:* et sine illa nemo tibi placere potest. Oritur etiam amor ad te amandum per auditum, quia de te scriptum est: *Qui audit me non confunditur.* Sed beati sunt qui audiunt, et qui te vero amore diligunt. Oritur etiam amor ad te diligendum, per beneficia a te multipliciter nobis

collata: quia quidquid boni habemus, a te habemus: ultra multa dona teipsum nobis dedisti, cum de cælo propter nos descendisti, teipsum exinaniens, et formam servi accipiens, minoratus paulo minus a Deo; cum etiam propter nos convicia, flagella, opprobria, contumelias, sputa, et tandem mortem turpissimam crudelissimamque sustinuisti. Sed ego ingratissimus peccator, licet tanta et tam magnifica dona tua cognoverim, et originem tanti amoris viderim, qui tamen pauca aut nulla dona rependere curavi; sed totus ingratitudine plenus tamquam quodammodo inimicus adversum te me posui, tibi contraria et displicentia, corde, voce et opere exercendo. Adjuvet igitur me, clementissime Domine Jesu Christe, amor tuus, remittendo quæ inique egi, et inflammet ad amorem tuum dulcissimum, ut te timendo et efficaciter diligendo, tibi placita agam feliciter, et adimpleam, iniqua autem toto corde et opere respuam, ut ad regnum perpetuo te amantium perveniam sempiternum. Amen.

CAPUT III.

Qualiter nos Deus dilexit.

1. Dilexisti et amasti nos dulciter, benignissime Domine Jesu Christe, fons veri amoris, dum carnem nostram mortalem

humiliter induisti, sola dilectione et amore inductus. Dilexisti nos sapienter, o amantium vita Domine Jesu Christe, quia carnem nostram mortalem induendo, omni peccato caruisti. Dilexisti nos fortiter, quia mortem turpissimam et crudelissimam pro nobis miseris voluntarie sustinuisti; et licet nos in carne visitaveris, non tamen carnaliter amasti, sed in prudentia spiritus. Itaque quos in carne quæsivisti, dilexisti in spiritu et redemisti in virtute. In carnis autem assumptione accommodasti te nobis, in culpæ visitatione consuluisti tibi, et in mortis susceptionis satisfecisti Deo Patri; et sic, Domine Jesu Christe, vita nostra, amicus dulcis, consiliarius prudens, et adjutor fortis fuisti. Et nisi amasses nos dulciter, non requisisses in carcere. Sed adjunxisti affectioni et dilectioni sapientiam, qua tyrannum decepisti; adjunxisti etiam patientiam, qua offensum Deum Patrem placasti. Et sicut ad operandum salutem in medio terræ, ex nimia dilectione semel venisti in carnem visibilis, ita quotidie propter maximam dilectionem quam habes ad animas nostras venis invisibilis ad salvandas eas, mentes nostras tua potentia invisibili illustrando.

2. O clementissime Domine Jesu Christe indeficiens amor, si tuam infinitam dilectionem considerarem, non oporteret me transfretare maria, penetrare nubes, monte

transire, quia non grandis mihi restat via ad te amandum: solum enim opus est ut curem ad meipsum, scilicet ad compunctionem et confessionem, ut sic exeam de sterquilinio miserrimæ conscientiæ, ut illuc intrare valeam per gratiam et amorem. O misericordissime Domine Jesu Christe, ego iniquissimus peccator dignus sum et dignum me sentio odio, non amore tuo; pœna, non gloria: quia, licet cognoverim ex tua immensa pietate tuam exuberantem dilectionem et amorem dulcissimum, tamen, his oblivioni quodammodo traditis, gratias tibi non rependi, nec meipsum disposui, ut tuam dilectionem in me ampliori gratia augeres, sed tempus ad iracundiam et vindictam provocavi ob miserabilem vitam meam, quam diversis vitiis et peccatis contaminavi. Succurre mihi, Domine Jesu, per tuum sanctum amorem, et sic me misericorditer dispone ut amor tuus dulcissimus reformetur in me, per quem hic vivendo in gratia tua, in fine amore tuo perfruar sempiterno. Amen.

CAPUT IV.

Qualis est amor Dei.

1. O amor præceps, amor flagrans, amor vehemens, amor te intra te cohibere non valens; qui præter te aliud cogitare non

sinis, fastidis cætera, contemnis omnia præter te; dulciter capis, strenue stringis, sapienter erudis, gloriose illaqueas, oneras delectabiliter, feliciter uris, in dicto expectaris, nec consilio temperaris, nec pudore refrenaris, neque rationi subjiceris: affectu es desiderabilis, experientia dulcis, jucunditate plenus, fruitione æternus, satians et reficiens, nunquam fastidium generans! Nihil, Domine Jesu Christe, fons veri amoris, amore tuo suavius, nihil dulcius, nihil utilius, nihil jucundius. Amor tuus, Domine, non molestat: sed cum exultatione et gaudio stringitur, et cum securitate desideratur. Ubi tuus amor est, Domine, labor non est, sed sapor. Seipso contentus est; confundit ordines, dissimulat risum, ignorat modum: totumque quod opportunitatis, quod rationis, quod pudoris, et quod consilii judiciive esse videtur, triumphat in seipso, et redigit in captivitatem.

2. Amor tuus, Domine, libertatem donat, timorem pellit, laborem non sentit; meritum non respicit, præmium non requirit; fessos allevat, debiles roborat, mœstos lætificat, esurientes reficit, et deficientes jucundos reddit. Amor tuus, Domine Jesu Christe, qui es fons amoris, imo amor ipse, dissimulat et expectat, sustinet delinquentem, eumque benigne trahit, adducit et converti facit ab errore viæ ejus. Amor

tuus, Domine Jesu Christe, fons vitæ est; nec vivere anima potest, quæ non hauserit ex illo, neque haurire potest, nisi præsens fuerit ipsi fonti, scilicet tibi, qui es fons totius amoris.

3. O fons veri amoris et immensæ dulcedinis, qui nunquam deficis, sed semper reficis, ego miserabilis peccator, oneratus magno pondere peccatorum, magnam sitim amoris patior, quia a te, fonte vivo, nimium sum elongatus. Respicere ergo me digneris misericorditer, et deducere me ad te, fontem amoris et dilectionis, ut hauriam aquam tanti amoris tui, illam bibam, illa recreer, illius suavitatem et saporem degustem, ex illa lavetur et mundetur anima mea ab omni macula peccati; ut, mundata ab omni inquinamento, tibi placeat et tibi serviat, ac tecum vivat per amorem in infinita sæculorum sæcula. Amen.

CAPUT V.

De violentia amoris Dei.

1. O violentia divini amoris, qua summus omnium infimus factus est! Hoc namque fecit verus amor, dignitatis nescius, dignatione dives, affectu potens, suasu efficax. Nihil enim, Domine Jesu Christe, fons, imo abysse amoris, violentius triumphat de te, quam amor. Propter quem te-

metipsum exinanisti, ut sciremus, plenitudinem effusam esse, altitudinem adæquatam, et singularitatem associatam. Atque violentia tui amoris nos fœdos et deformes amavit: non sic tamen ut nos tales dimitteres, sed ut ex fœdis pulchros, et ex deformibus formosos faceres. Amasti enim nos, Domine Jesu Christe, abyssalis amor, ex abysso amoris: et fecisti te propter nos hominem; subjecisti te, et suscepisti nos; inclinasti te ut nos erigeres; exinanisti te majestate, ut impleres nos divinitate; descendisti usque ad nos, ut ascenderemus ad te. Non enim est pater, non mater, non amicus, non alius quisquam, qui nos tantum dilexerit quantum tu, Domine, qui fecisti nos. Absorbeat igitur, quæso amantissime Domine, mentem meam ab omnibus quæ sub cælo sunt, ignita et melliflua vis tui amoris, ut totus tibi inhæream, solaque suavitatis tuæ dulcedine pascar, delecter, et inebrier.

2. O Domine Jesu Christe, quam felix bonum est, et quam desiderabile, violentiam tui amoris sentire, quæ pectora nostra radiis tanti amoris quotidie illustrat, pestes mentis sanat, secreta cordis illuminat, mentem fovendo saginat, et animam exhilarando corroborat! O quam dulcis est misericordia et suavitas amoris tui, Domine Jesu Christe, largitor amoris, qua perfruun-

tur illi qui præter te nihil diligunt, nihil quærunt, nihil etiam cogitare concupiscunt! Ad amorem tuum prævenendo nos invitas, proripis, et pertrahis; tanta est violentia tui amoris. Nulla enim est major invitatio, proreptio, et pertractio ad amorem, quam prævenire amando; quia animus, qui prius torpebat, cum se præamari sentit, excitatur: quod si jam fervebat, cum se amari et præamari didicit, magis accenditur.

3. O amantissime Domine Jesu Christe, licet me indicibiliter amaveris, ego tamen impiissimus peccator, cor lapideum et ferreum gerens, amorem tuum ignitum in pectore meo frigido non recognovi. Et licet tuam dilectionem, quam ultro impendebas, desiderarem mihi impendi, nolui tamen vice versa dilectionem tibi rependere. Auxiliari igitur mihi dignare, piissime Domine Jesu Christe, qui non potes non amare; et per violentiam tui dulcissimi amoris, compelle rebellem animum meum ad te amandum; ut tibi placide serviam, et vitam obtineam in amore sempiternam.

CAPUT VI.

Quomodo cognoscit anima se diligi a Deo.

1. Scio, benignissime Domine Jesu Christe, amor et amantium vita, quod qui ve-

hementer diligit te, etiam a te infinities vehementius diligi non ambigit. Quique sua singulari intentione, sollicitudine, cura, opera, diligentia, ac studio, incessanter et ardenter invigilat quo pacto placeat tibi, multo magis omnia hæc in te indubitanter agnoscit. Amor enim tuus amorem animæ parit; et tua præcurrens intentio intentam animam facit, sollicitudoque sollicitam. Qualem igitur se præparaverit anima tibi, talis et tu eminenter per tuam infinitam misericordiam appares ei; quia scriptum est: Cum sancto sanctus eris, et cum perverso perverteris; quare, et cum amante amans, cum vacante vacans, cum intento intentus, et cum sollicito sollicitus.

2. Tanta est, Domine Jesu Christe, amantium summe, benignitas et misericordia tua erga animas nostras, quod si anima ad te vigilat, multo prius vigilas et tu. Si anima consurgit in nocte in principio vigiliarum, et accelerat quantum potest etiam ipsas longe anticipare vigilias, inveniet te, nec poterit te prævenire. Semper enim in tali negotio plus aliquid tribuis gratiæ tuæ, et plus semper amas: plus quoque extenditur et dilatatur amor tuus ad ipsam animam et ante et post. Quæ omnia devota et tibi grata anima considerans, et sic admirans tuam ineffabilem majestatem, cætera non curat; sed tibi soli intendere gloriatur, et

se tibi soli, te donante, postpositis curis omnibus, tota devotione custodit.

3. O mater amorum, o amantissime Domine Jesu Christe, tanta et tam inæstimabili bonitate redundas, quod semper amando nos, prævenis nos, quærentibus te exhibes et occurris, diligis, imo tua immensa dilectio usque ad inimicos se extendit. Nulli te negas, nullum spernis; sed omnes manu amica vocas et recipis, nisi quantum per peccatum a te invito et nolente contumaciter et inobedienter recedunt. Sed adhuc tam immensa et exuberans est tua dilectio, quod in peccatis miserabiliter jacentes, expectas ad pœnitentiam, et interdum rebelles redire compellis. Adjuvare igitur me digneris, misericordissime Domine Jesu Christe, ignis et lux amoris; et accende et illumina cor meum durum et rebelle ad amorem tuum; quo adjuvante, de peccatis et malis meis propter te doleam, digne per te satisfaciam, opera studiosa et tibi placita, corde puro, humili et amanti exerceam: ut tua gratia præveniente, assistente, et subsequente, sic in præsenti vita amore tuo vivam, ut, illa finita, ad te gloriose amandum, misericorditer vitam obtineam sempiternam. Amen.

CAPUT VII.

De operatione amoris Dei.

1. O admiranda divinæ propitiationis dilectio! Servi digni non sumus; tu autem, benignissime Domine Jesu Christe, plenitudo amoris, amorem tuum et dilectionem ostendendo et operando in indignis servis tuis, et, ut de cæteris taceam, in me miserabili creatura tua, a multis variisque periculis me liberasti: quia me deviantem reduxisti; ignarum docuisti; dum peccarem, ad pœnitentiam expectasti; prostratum erexisti, et ad te venientem, largissima pietate tua suscepisti. Omne meritum meum nihil omnino esse potest, in comparatione operationis amoris tui. Amor tuus, dulcissime et amantissime Jesu Christe, operatur in me, sine spe recipiendi a me, *quia bonorum meorum non eges*. Neque quidquam condigne amori tuo conferre possum, nec cum explicare sermone; quia tantus est et tam immensus amor tuus, quod dum peccabam, tu silebas; dum non continebam a vitiis et peccatis, tu a verberibus abstinebas; dum perseverabam in iniquitatibus multis et diversis, tu vindictam differebas.

2. Ad omnem tribulationem et necessitatem apertus mihi fuit dulcissimus amor tuus, et sinus tuæ infinitæ dilectionis ex-

pansus; nec consideravit indignum, sed necessitatibus meis omnibus subvenit. O amoris inæstimabilis operatio! Sic enim, Domine, me visitasti, et cor meum durum mutasti, ut amara sentiam nunc illa, quæ antea male dulcia mihi erant; et qui lætabar tunc, cum male in rebus pessimis agebam, nunc incipiam tibi recogitare annos meos in amaritudine animæ meæ. Quare, o Domine Jesu Christe, amator bone, qui commoves terram cordis mei, et conturbas eam, sana, obsecro, contritiones ejus, quia commota est. Non recedat operatio tui dulcissimi amoris a me creatura tua; intret in animam meam, et mundet eam a fæcibus peccatorum; illustret eam incendio veræ dilectionis; excitet eam a tepore ignaviæ; tollat ab ea ignorantiam, et doceat quæ agere et exercere debeam.

3. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui omnem amorem superas, cogitare non valeo, quanta dilectione me amasti, et quam liberaliter et gratis: quia licet te diversis modis offenderem, nec a peccatis cessarem, tu tamen dissimulabas, nec ad puniendum me accelerabas; imo tamquam ovem errantem et pereuntem, ut sacris humeris imponeres, requirebas præ incomprehensibili amore, quo cuncta quæ fecisti amas. Gratias itaque tibi ago, et tuo immenso amori, tuæque immensæ pietati et

clementiæ; et te humili corde ac simplici precor, ut tua dilectio me non deserat, sed mecum sit, me adjuvet, et me defendat ab omni periculo animæ et corporis: ut hic ad tuum placitum vivendo tibi semper serviam, te incessanter diligam, et tandem ad dilectionem tuam perveniam sempiternam. Amen.

CAPUT VIII.

De magnitudine amoris Dei.

1. Licet, Domine Deus meus, mundus in maligno positus esset, et plenus miseria, tamen pro nobis in mundum tuum benedictum Filium misisti: imo etiam ex abundantia tui amoris, illum in infernum transmisisti, ut inde suos extraheret. Ad hoc enim misisti ipsum in mundum, ut venditus nos redimeret, occisus vivificaret, injurias passus honoraret, et in filios adoptaret. Misisti igitur Verbum tuum, misisti Spiritum tuum, promittis vultum; et ne quid in cælestibus vacet, ad opera nostra sollicitanda etiam, illos beatos spiritus propter nos mittis in ministerium, et insuper humanam naturam in eadem persona divinæ naturæ associari voluisti. Dilexisti nos, Domine, gratis, morti destinatos, et vita indignos; omnes enim ducebamur tamquam latrones ad supplicium, quia ad infernum

trahebamur: sed Filius tuus superbenedictus nobis subvenit, et pro nobis fidejussit; quem fidejussorem semper in memoria habere debemus, sicut scriptum est: *Gratiam fidejussoris tui ne obliviscaris: dedit enim pro te animam suam.*

2. Tu, Domine Deus meus, præ magnitudine amoris tui, non pepercisti Filio tuo unigenito, sed pro nobis omnibus illum tradidisti. Et ad te nos attraxisti, dum sororem nostram, scilicet humanam naturam, benedicto Filio tuo inseparabiliter copulasti. Sic enim scribitur: *In charitate perpetua dilexi te; ideo attraxi te, miseratus tui.* O Domine Deus meus, ignis amoris consumens, gloriosius non potuit nubere caro nostra. Unde, si matrimonium inter homines sic attrahit eos, ut de inimicis valde amicos faciat: quantum deberet homines id attrahere ad amandum te, quod sororem nostram, scilicet humanam naturam, tuo benedicto Filio inseparabiliter copulasti! Scilicet, Domine Deus meus, ego sum ingratissimus ille et superbissimus peccator, qui tantam ingratitudinem amoris non considerans, et tam mirabilem copulam non contemplans, me ad reamandum tuum Filium et Spiritum Sanctum, unum Deum et unum Dominum, non disposui; sed ad amanda mala, noxia, et iniqua, fui multipliciter inclinatus, et illa ad effectum fre-

quenter perduxi. Adjuvare ergo me dignare, misericordissime Domine, indultor amoris; et dirige me, ut te super omnia diligam, et tua infinita beneficia recognoscam, mente teneam, et pro ipsis gratias tibi agam: et in fine vitam in amore mihi misericorditer concede sempiternam. Amen.

CAPUT IX.

De causa diligendi Deum.

1. O misericordissime Domine Jesu Christe, causa diligendi te, tu ipse es: et te diligendi modus est sine modo, quia cum infinite bonus sis, et omnis modus noster diligendi finitus, diligendus es supra omnem modum: et ideo nihil te justius nihilque fructuosius diligi potest. Infinitum namque, Domine Jesu Christe, vere amantium amor, meritus es de nobis: quia nobis immeritis temetipsum dedisti. Tu es causa efficiens et finalis amoris et dilectionis, ut occasionem habeas glorificandi nos; quia tu occasionem das, tu affectionem creas, tu desiderium consummas. Tu enim fecisti hominem, imo factus es homo, ut te amemus. Tuus amor amorem nostrum præparat et remunerat; præcedit benignius, et expectatur suavius, et dives est in omnibus qui invenit illum.

2. Se dat in meritum, se servat in præ-

mium sanctorum, et se distrahit in redemptionem captivorum. Si tuum meritum quæritur, illud est præcipuum: quia tu prior dilexisti nos. Et ideo dignum et justum est ut te redamemus, præsertim si mente humili et devota desiderare velimus tutam misericordiam, gratuitam dilectionem, inopinatam dignationem, invictam mansuetudinem, et stupendam dulcedinem. Quid enim aliud ista faciunt, benignissime et superamabilis Domine Jesu Christe, diligenter considerata, nisi ut considerantis animum ad te viscerabiliter rapiant, vehementer afficiant, faciantque contemnere omnia præter te, Domine? Verus amor tuus, clementissime Domine Jesu Christe, vacuus esse non potest: sed ejus præmium incipienti proponitur, amanti promittitur, et perseveranti redditur. Anima te, Domine, veraciter amans, aliud præter te, sui amoris præmium non requirit; aut si aliud requirit, profecto te non diligit.

3. O mitissime Domine Jesu Christe, ego sum ille perversissimus peccator, qui te posthabendo, in transitoriis et caducis amorem cordis mei posui, et illa quæ diu conservare non poteram, tota mente dilexi. Adjuva me, piissime Domine Jesu Christe, amator fortis, et dirige cor meum, ut te amem et diligam, mundana contemnens; ea tamquam inutilia et noxia penitus de-

relinquam; peccata odio habeam, de præteritis doleam, et condigne virtute amoris satisfaciam, et a futuris malis et peccatis præcaveam: ut tibi amore sincero et assiduo serviendo et placendo, tandem tuam dilectionem per infinita sæculorum sæcula adipiscar immortalem. Amen.

CAPUT X.

Qualiter Deus diligatur.

1. Non mirum est, Domine Deus meus, si infidelis minus diligit te; minus enim te cognoscit. Sed quid est, Domine, de me miserabili creatura tua? Te enim per veram fidem agnosco, et te teneo, vitæ meæ non solum gratuitum largitorem, largissimum administratorem, pium consolatorem, sollicitum gubernatorem, sed insuper etiam copiosissimum redemptorem, æternum conservatorem, ditatorem, et glorificatorem. Urget namque ratio et justitia naturalis, ut totum me per amorem tradam tibi, a quo me totum habeo. Et si totum me debeo tibi, quia me fecisti, ad magis amandum sum tibi obligatus, quia me refecisti. Nec tam facile me refecisti, quam fecisti; nam semel dicendo me fecisti, sed reficiendo et dixisti multa, et gessisti mira, et pertulisti dura; nec tantum dura, sed et indigna.

2. O benignissime Domine Jesu Christe,

amor meus, quid retribuam tibi pro omnibus quæ tribuisti mihi? In primo enim opere, me mihi; in secundo vero, teipsum mihi dedisti: et tunc te mihi dando, me mihi tradidisti. Datus ergo et redditus, me pro me debeo, et bis quidem debeo. Quid ergo tribuam pro te? nam etiamsi me infinities rependere possem, nihil sum ego ad te. O Domine Jesu Christe, languentes animos amore reficiens, si intelligentia, quam mihi dedisti, uti vellem sicut deberem, cernerem manifeste quo modo, imo quam sine modo, a me creatura tua amari merueris, qui prior dilexisti me, tantus et tantum et gratis, tantillum et talem et ingratum. Scio, Domine, quod dilectio tua tendit in immensum et in infinitum, quia tu immensus es et infinitus.

3. Quæso, igitur, Domine, qualis finis debet esse mei, vel modus amoris? Amor enim meus, Domine, non est gratuitus, sed rependitur debitus. O clementissime Domine Jesu Christe, amicos tuos vivificans amore, extende ad me peccatorem miserabilem tuam exuberantem dilectionem, ut te diligam pro dono tuo et modo meo minus quam justo. Nam etsi quantum debeo non possum, non possum tamen ultra quam possum. Potero autem plus, cum plus donare dignaberis; nunquam tamen prout dignus haberis Da igitur mihi tuum aman-

tissimum amorem, quo te donante, te diligam et amem ; tibi placeam, tibi serviam, tua præcepta adimpleam ; a te non separer in præsenti et in futuro, sed tecum maneam agglutinatus amore in sempiternum.

CAPUT XI.

De triplici modo diligendi Deum.

1. O immensitas amoris, dulcissime Domine Jesu Christe, doce me quemadmodum diligam te. Fac mecum tuam misericordiam, ut te amem dulciter, prudenter, fortiter ; dulciter, ne amaritudine avertar ; prudenter, ne decipiar ; fortiter, ne opprimar, aut ab amore tuo ullo modo, sive mundi gloria, sive carnis illecebris, aut voluptatibus abducar. Informes me, Domine, tu qui sapientia es, ne seducar spiritu mendacii et erroris. Lucescas in me tu, qui es veritas, ne adversitatibus et scandalis offendar. Conforta me tu, qui es virtus, ne deficiam in tuo servitio. Zelum meum inflammet charitas tua, tua scientia cognitionem meam dirigat, et constantia tua propositum bonum firmet ; ut prædictis munitus, sim in tuo amore fervidus, circumspectus, et invictus : ne teporem habeam, ne caream discretione, et ne timidus efficiar ; sed diligam te Deum meum toto et pleno cordis affectu : diligam te tota

rationis vigilantia et circumspectione: diligam te tota virtute, adeo ut nec mori pro tuo amore pertimescam.

2. Sis suavis et dulcis, Domine, affectui meo, contra fallaces et male dulces vitæ carnalis illecebras; et vincat falsam dulcedinem dulcedo tua vera, quemadmodum clavum clavus extrudit: et sis intellectui prævia lux, et lux rationi; non solum ad cavendas hæreticæ fraudis decipulas, et ab eorum versutiis fidei veritatem vindicandam; verum etiam ut nimiam et indiscretam vehementiam in mea conversatione devitem. Tu namque, Domine, sapientia es, et vis amari non solum dulciter, sed et sapienter: alioque facillime zelo meo spiritus illudet erroris, si scientiam negligam. Scio namque, Domine, quod non habet callidus hostis machinamentum ullum efficacius ad tollendum de corde dilectionem, quam si efficere possit, ut in ea incaute et sine ratione ambulem.

3. Domine Jesu Christe, amantium fortitudo, robur et firmamentum, sim fortis et constans ad te amandum; non cedens terroribus, nec succumbens laboribus. Diligam te, Domine fortitudo mea, quia tu es firmamentum meum et refugium meum, liberator meus, Deus meus, adjutor meus; amor æternus, amor supereminens; amor, cujus magnitudinis non est finis; amor,

cujus sapientiæ non est numerus; amor, cujus pax exsuperat omnem sensum. Diligam te non verbo solum ac lingua, sed opere et veritate: ut tua gratia in præsenti suffultus, in fine ad amantium gloriam, te misericorditer donante, perveniam sempiternam. Amen.

CAPUT XII.

Quid sit diligere Deum ex toto corde.

1. Toto corde te diligere, clementissime Domine Jesu Christe, immensitudo amoris, est non abduci blanditiis, nec seduci fallaciis, non frangi injuriis; sed integre te sic diligere ex toto corde, ut ad nullius rei dilectionem cor magis inclinetur, quam ad te; nec delectetur in aliqua re magis, quam in te. Minus enim te amat, qui aliquid tecum amat, quod non propter te amat. Totum namque exigis, qui totum hominem fecisti. Diligi enim debes, Domine, ex toto corde, ratione et creationis et recreationis. Quia enim hominem fecisti, debet seipsum amori tuo: et quia eum redemisti, debet se amori tuo; et tanto magis debet se amori tuo, quam sibi ipsi, quanto tu major es ipso, pro quo teipsum dedisti.

2. O benignissime Domine Jesu Christe, amor immense, frange, mollifica cor meum durissimum, ut si ad alium non valet ele-

vari, saltem ad purum amorem sensibilem flectatur, scilicet ad benedictam carnem tuam, et ad illa quæ in carne gessisti vel jussisti: ut omnia libenter audiam, studiose legam, frequenter recolam, suaviter mediter, te annuntiatum contempler devote, aut nascentem, aut lactantem, aut docentem, aut jejunantem, aut prædicantem, aut miracula facientem, aut morientem, aut resurgentem, aut ascendentem, aut ad judicium venientem. Sic animus meus stringatur in amore tuo, ut carnis devitet vitia, fugiat illecebras, desideria maligna extirpet, et in te assidue recreetur, atque tuo dulcissimo amore pascatur.

3. Scio, Domine, quod per amorem tuum vita carnalis excludetur, mundus contemnetur, et efficietur ac perficietur vita spiritualis; ut ipsa in omnibus quæ oportet sentire, te sentiat, et vera fide firmetur, puritas conservetur, diabolica circumventio evitetur, augeatur exercitium virtutum, et amor tuus mihi dominetur, nec posthac separetur a me, sed sic in præsenti me gubernet, conservet, et vivere faciat, ut, te adjuvante et donante, amor in regno tuo sit mihi vita sempiterna. Amen.

CAPUT XIII.

Quid sit diligere Deum ex tota anima.

1. Diligendus es, Domine Jesu Christe, totius amoris plenitudo, ex tota anima, scilicet fideliter, sicut nos dilexisti; qui maluisti animam tuam separari a corpore, quam animas nostras separari a te. Qui enim diligit tota anima, non timet mortem; quia dilectio est condimentum dulcorans: nam nihil dulcius aut delectabilius amore. Sine amore omnia sunt insipida et amara: quæ autem sunt amara, quantumcumque sint amara, fiunt dulcia amore, sicut sancti patres in desertis probaverunt, utentes pro alimento herbis et arborum corticibus, sicco pane et aqua frigida, terra pro lecto, lapide pro cervicali, et cilicio pro vestimento: in quibus omnibus, propter amorem tuum, saporem, et delectationem, et dulcedinem magnam sentiebant. Omnia namque gravia et difficilia verus amor facit facilia, et quasi nulla. Ideo sancti martyres omnia tormentorum genera, tamquam dulcia, non solum patienter, sed etiam hilariter pro ardenti amore sustinebant. Labor namque non fatigat amorem, tormentum amorem non superat: amor quiete fit inquietior: quiescit afflictio, quiescit tentatio; sed dilectio quiescere nescit; requies enim est ei inquietudo.

2. Qui hujus amoris gustu inebriatus fuerit, ad omne opus bonum hilarescit; dolet, et non sentit; laborat, et non lassatur; deridetur, nec advertit. Amorem animæ thesaurus nullus superat. Nescit enim homo pretium ejus: quia omne aurum in comparatione amoris, arena est exigua. Sine amore, dives pauper est; et cum illo, pauper dives est: quia qui Deum tota anima amat et diligit, jam habet quem amat; nec eum vere diligere posset, si eum quem diligit non haberet. Amorem tuum, Domine, alienus amor non occupat, nec ei commiscetur, quia non possunt commisceri vera vanis, cælestia caducis, spiritualia corporalibus, summa imis.

3. O clementissime Domine Jesu Christe, incomprehensibilis, dilectionis auctor et infusor, ego miserrimus peccator omni iniquitate plenus, te non dilexi ex tota anima mea; imo, quod damnabilius mihi est, tuo amore spreto et derelicto, amorem meum posui in mundanis, vanis et noxiis damnabilibusque rebus; et sic iste miserabilis amor ducet me ad odium tuum perpetuum, nisi infinita tua misericordia, infinitus amor tuus, adjuvare me dignetur. Augeatur igitur in me tuus gloriosus amor, qui me trahat ad te, relicto isto transitorio amore, ut in tua dilectione perpetuo valeam manere. Amen.

CAPUT XIV.

Quid sit diligere Deum ex tota mente.

1. Piissime Domine Jesu Christe, totius exultatio amoris, diligere te debemus ex tota mente, scilicet memoranter, perpetuo, ac perseveranter; ut omnes sensus hominis, scilicet voluntas, intellectus, memoria, et omnes eorum operationes tibi vacent. Quod si in aliorum dilectione occupentur, jam ex tota mente, qui sic occupatur, te non diligit. Scriptum est enim: *Omni tempore diligit, quia amicus est.* Talis igitur dilectio totius est mentis ligamen, viscum et glutinum, hominem tibi indissolubiliter uniens atque ligans; quia amor est quædam vis mutua et virtus agglutinativa, summa movens ad infima, et novissima, id est, subjecta, ad meliorum, id est, suprapositorum confirmationem; ut anima hoc glutino glutinata tibi dicat: *Dilectus meus mihi, et ego illi.* Tantus est namque amor a tota mente procedens, quod anima tibi unita tali dilectionis glutino, nec pœna, nec tormento, nec igne, nec ferro, nec ullo alio supplicio potest dissolvi, nisi adveniat peccati mortalis immunditia. Imo citius, Domine Jesu Christe, amantium portus, manus a brachio, caput a collo solveretur, et moveretur, quam anima tali glutino amoris

tibi unita et conjuncta, a te aliquo modo separaretur: res enim forti glutino glutinata, citius rumpitur et frangitur in aliis locis, quam in ipsa conjunctura.

2. Sic etiam est de anima, ut patet in sanctis martyribus, qui a tuo amore nullis pœnis poterant avelli, vel quantulumcumque separari; facilius enim pes separaretur a tibia, et caput a cervice, quam ipsi a te. O dilectio, quam magnum est vinculum tuum, quo ligari potuit Deus! O piissime Domine Jesu Christe, opifex amoris, hoc vinculum te in cruce tenuit, quem omnes funes totius mundi nullatenus tenuissent. Amor, benignissime Domine, ex mente procedens, *est triplex funiculus, qui difficile rumpitur:* quia te diligere debemus ex toto corde, id est, intellectu, sine errore; tota anima, id est, voluntate, sine contradictione; et tota mente et virtute, id est, memoria, sine oblivione. Concede mihi, misericordissime Domine Jesu Christe, largitor amoris potentissime, gratiam te amandi toto corde, tota anima, et tota mente, ut a te nunquam valem separari, sed tecum perpetuo in perfecto amore permaneam. Amen.

CAPUT XV.

Quod amor est fortis armatura animæ.

1. Homo scuto et armatura munitus amoris tui, benignissime Domine Jesu Christe, in tentationis prælio stat inconcussus, invincibilis atque firmissimus, non timens, etiamsi cum eo tota acies dæmonica decertaret. Tu enim, piissime Domine Jesu, homini amorem habenti, bonus adjutor, et fortis defensor assistis, quia tu amor es; et qui in tuo amore stat, tecum stat. Assistis etiam homini dilectionem habenti, ut verus et fidelis amicus, qui libenter subvenit amico suo, et eum defendit, sicut scriptum est: *Custodit Dominus omnes diligentes se; et omnes peccatores,* id est, dæmones infernales vel homines pestilentes, *disperdet.* Sed, Domine, non sic est de alia virtute; quia tu, si quis sine dilectione aliquid faciat, non sic præsto es ei, nec assistis ad adjuvandum. Dilectio vera in te, Domine Jesu Christe, amator verissime, hominem invincibilem reddit; eum enim ex omni parte protegit et defendit: quod nulla facit alia virtus, scilicet ex una parte tantum; nam abstinentia a gula tantum defendit, pudicitia a luxuria, et ita de cæteris. Imo alia virtus sine dilectione ex una parte defendit, et ex altera succumbit,

dum scilicet de ejus actu et opere oritur jactantia, et nascitur vana gloria ; ut patet in eleemosyna et jejunio, quæ nihil valent, nisi tua dilectione directa sint et protecta.

2. Et ideo diabolus hanc armaturam dilectionis invadere summopere studet. Nam si castitas in nobis fuerit sine dilectione, non timet, quia ipse in carne non premitur, ut in luxuriam dissolvatur ; abstinentiam non timet, quia cibo non utitur, qui necessitate corporis non urgetur. Distributionem rerum terrenarum non timet, si dilectio desit, quia divitiarum subsidiis non eget. Sed valde timet in nobis dilectionem veram qua te diligimus et proximum, et semper concordiæ invidet ; quia dilectionem quam tenemus in terris, ipse tenere nolens, corruit e cælis. Dilectio tua, Domine Jesu Christe, ab omnibus diligi dignissime, omnem tentationem repellit, non alia virtus: nam alia virtus cum peccato et informis esse potest, ut etiam morales virtutes in philosophis fuere : ideoque non ab omni peccato, nec ab omni tentatione defendunt. Sed dilectio tua omni peccato contrariatur, et omni tentationi resistit : imo nec morti, nec tormento succumbit ; vinci nequit ; imo de morte obtinet victoriam et triumphum. Hanc veram dilectionem tribue mihi misericorditer, Domine Jesu Christe, tota virtus

et vigor amantium, ut tecum in amore maneam in sempiternum. Amen.

CAPUT XVI.

Quod per amorem peccatum dimittitur.

1. Tanta est vis amoris, superamande Domine Jesu Christe, quod per amorem peccata remittuntur. Non est enim peccatum, quod dilectione tua non remittatur; non culpa, non noxa tam gravis vel enormis, quæ, adveniente dilectione tua, non expellatur; non macula tam fœda, tenax ac etiam inveterata, quæ non dilectione et amore dissolvatur: quia tua dilectio omni culpæ mortali contrariatur, nec cum aliqua esse potest. Habet enim tua vera dilectio omnem culpam expellere, sicut calidum frigus expellit. Sed non sic est de alia quacumque virtute; ut patet de beata Peccatrice, quæ tot peccata habuit, et tamen dilectionis virtute omnia sunt ei dimissa, quia ab ore Veritatis dictum est: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Licet enim abundanter fleverit, pedes lacrymis laverit, capillis terserit, pedes osculata fuerit et unxerit: tamen istis non attribuitur remissio, sed soli dilectioni: quia sine dilectione parum valuissent, sed fuerunt signa quædam et scintillæ ignis, a dilectione præparata. Quæ eatenus tibi grata

fuere, quatenus ab amore imperata. Dilexit namque te multum, quia ex toto corde, ex tota anima, et ex tota mente : quod evidenter patet in iis dilectionis signis, quæ ostendit. Dilexit enim te super omnia, sed non nimis : quia tu, Domine, nimis diligi non potes ; imo modus diligendi te sine modo est.

2. Et in hoc etiam patet nobilitas et valor dilectionis ejus, quia in excessu non amittitur, nec augmentum ejus in vitium vertitur, sed in commodum et profectum. Contra tamen homo potest nimis jejunare, eleemosynas dare, orare et sperare. Virtutes quoque morales si transcendant modum vel medium, in vitium et malitiam convertuntur. O clementissime Domine Jesu Christe, amator bone, ego malus et vitiosus peccator, ista mente revolvens, nec mente nec opere ad effectum perduxi ; sed a vero amore et dilectione elongatus, et totus frigidus factus, in peccatis et vitiis innumerabilibus tempus meum miserabiliter consumpsi. Adjuvare me digneris, misericordissime Domine Jesu Christe, immense fons amoris ; et ut peccata mea benigne remittas, dilectionem tuam mihi digneris infundere sempiternam. Amen.

CAPUT XVII.

Quod amor est via rectissima ad Deum.

1. Vera dilectio, benignissime Domine Jesu Christe, qui es merces amoris, est via rectissima veniendi ad te; nec opus est aliqua alia virtute, in cujus exercitio potest esse via obliqua, sed solum amore et dilectione, quæ ad cælestem patriam vere ducunt: quia alia quæcumque virtus informis esse potest, et cum peccato, et ex ejus actu sæpe oritur vana gloria, quæ ut ventus impedit viatorem, imo impellit in chaos inferni. Nam peregre pergens, carnis afflictionem assumens, eleemosynas erogans, sæpe vento vanæ gloriæ impetitur; et dum ad pœnitentiam ire credit, labitur in infernum. Non ergo, Domine Jesu Christe, susceptor amoris et largitor, jejunium, oratio, eleemosyna, est via recta omnino; sed amor et dilectio tua est via rectissima absque devio, via brevis absque tædio, via plana absque tumulo, via clara absque nubilo, via secura absque periculo, via jucunda cum bono socio, scilicet cum te, Domine, amantissimo duce; via veniendi ad æterna gaudia, quæ non permittit viatorem ad dexteram, quæ est prosperitas, nec ad sinistram, quæ adversitas est, declinare.

2. Ista via amoris, Domine Jesu Christe, dux amantium æterne, est vera, non ficta, neque palliata; via cordialis, non verbalis; via fructuosa, non otiosa; via non solum sermonis, sed etiam operis; via cauta, non improvida; prudens, non fatua, ita quod persona ametur, et culpa refutetur, via magna, non modica, ita quod animam suam ponat quis pro amicis suis, via constans, non momentanea sicut tu, Domine, in fine ostendisti; quia cum dilexisses tuos, in fine dilexisti eos. Si quis igitur, Domine Jesu Christe amator constantissime, ad patriam cælestem velit celeriter pervenire, per viam dilectionis et amoris ambulare debet: quia qui amat ardentius, currit velocius et pervenit citius. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui ob nimium amorem, etiam non amantium misereris! iniqua et perversa atque falsa fuit dilectio mea, quia non fuit cordialis, sed verbalis; non vera, sed ficta: meos amicos in suis sceleribus et peccatis defendi; et sic iniquos odio non habui: amavi fortunam, et ea mutata, amorem mutavi. Parce mihi, piissime Domine Jesu Christe, misericordissime amator, et veniam dare mihi dignare; et concede mihi misericorditer tantam ad te amandum gratiam, ut relicto vano amore tibi non placito, te super omnia amem, et diligam assidue et sine alicujus temporis interpositione nec

a tua dilectione separer, sed cum ea permaneam per infinita sæculorum sæcula. Amen.

CAPUT XVIII.

Quod amor obtinet
quæ juste petuntur a Deo.

1. Amor et dilectio, clementissime Domine Jesu Christe, qui es ipse amor, postulata a te prompte et facile obtinet; quia illum qui te veraciter diligit libenter exaudis, et postulata ei concedis; quia scriptum est: *Dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.* Tam exuberans est amor tuus, dulcissime Domine Jesu Christe, spiritualis amator, quod tu diligenti te, una cum spiritualibus bonis, bona etiam temporalia tribuis et concedis, sicut dictum est a te: *Si obediatis mandatis meis, ut diligatis Dominum Deum vestrum, et serviatis ei in toto corde vestro, anima et mente vestra: dabo pluviam temporaneam et serotinam, ut colligatis fructum vini et olei, et fœnum ex agris.* Ostendis etiam et extendis diligenti te misericordiam, sicut scriptum est: *Faciens misericordiam in millia millium iis qui diligunt me.* Infundis etiam sapientiam tuam diligenti te, sicut scriptum est: *Unus est altissimus, et sapientiam suam,* id

est, datum suum, *præbet diligentibus se.* Tribuis etiam et liberaliter concedis diligenti te gaudium et lætitiam, sicut scriptum est: *Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ.*

2. Diligentes igitur te, Domine Jesu Christe amantium remunerator largissime, exaudis, et eisdem multa bona impertiris. Sed non sic illis evenit qui te non diligunt, nec diligere volunt: non enim eos exaudis, sed potius te provocant ad iram, cum aliqua a te petunt; quia cum indignus ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur. O misericordissime Domine, quoties provocavi! quia indignissimus et nefandissimus peccator multa a te petii, et nullo dignus eram; quia te non dilexi corde et opere, sed solum verbo et lingua: quare non amore, sed odio dignus eram; pœna et non gloria. Sed in tuo indicibili amore confido, piissime Domine Jesu Christe; te, fons inexhauribilis amoris, quem a me, obsecro, non retrahas; sed illum mihi clementer concedas, quo inflammare digneris cor meum frigidum, ad amandum et diligendum te; ut spreta dilectione transitoria et caduca hujus miseræ vitæ, ad te elever per puram dilectionem in te manentem, per assiduam contemplationem in sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT XIX.

Quod amor Dei defendit et liberat a malis.

1. Fidelis et verus amicus es, Domine Jesu Christe, amator vigilantissime, qui diligentes te custodis, liberas et defendis a malo et periculo; sicut ostendisti in servo tuo Daniele, te toto corde diligente, qui conjectus in lacum leonum, illæsus te protegente fuit extractus, et penitus liberatus: unde dixit: *Recordatus es mei, Domine et non dereliquisti me.* Liberas igitur, Domine, diligentem a malo, et a leonis infernalis insultu, et illæsum eripis ab eodem. Et quia sicut fidelissimus amicus liberas a malo, protegis et defendis, clamat propheta in persona cujuslibet te amantis: *Diligam te, Domine, fortitudo mea. Dominus firmamentum meum, et liberator meus Deus meus adjutor, et sperabo in eum. Protector meus, et cornu salutis meæ, et susceptor meus.*

2. O misericordissime Domine Jesu Christe, ineffabilis dulcedo amoris, inæstimabilis est dilectio tua, quæ semper adjuvat peccatorem, et defendit. Peccat enim miserabilis peccator prava suggestione et cogitatione; sed tu es diligenti te *fortitudo*, ne cogitatio possit introire. Quod si peccator ultra procedat, scilicet ad delectatio-

nem, tu es tunc ei *firmamentum*, ne possit delectatio invalescere. Cum autem peccator ad consensum voluntati laxat habenas, tu, Domine, illi es *refugium*, ut consensui contradicat. Quando vero defendit peccatum, tu ei *liberator* es, ut ab audacia abhorreat. Si latenter peccare vult, tu illi es *adjutor*, qui ubique præsens es, ne id faciat; sed si patenter, tu es ipsius adversus nequitiam *protector*. Si autem inducatur in consuetudinem, tu es ei *cornu salutis*. Si vero falso seducatur, vel desperatione aut induratione conficiatur, tu ejus ne desperet neque induretur, *susceptor* es.

3. Fidelissimus igitur amicus es, Domine, et tua vera amicitia omnem aliam excedit amicitiam. Tu semper diligis, in vita et morte; tu diligis in prosperitate et adversitate, et etiam magis felicem mortuum, quam infelicem vivum. Tu, Domine, plus in immensum amas, quam amaris; et etiam amas, licet non ameris. Tu propter patres amas filios; imo propter unum bonum in civitate vel societate, amas multos malos. O amantissime Domine Jesu Christe, ego miserrimus et pravissimus peccator, omni dilectione vacuus, sed malitia et iniquitate plenus, te ut debuissem non dilexi; sed cor durum et vagum habendo, ad diligenda frequenter mihi damnosa et noxia ipsum applicui, quod erigere digneris, Do-

mine, ad te amandum semper: ut vita mea et gloria mea sit dilectio tua sempiterna. Amen.

CAPUT XX.

Quod amor Dei reficit hominem.

1. Non honor, non pecunia, neque aliqua terrena substantia, nec etiam virtus, nec ars aliqua vel scientia, benignissime Domine Jesu Christe, plenitudo amoris, potest implere animam, et satiare conscientiam sed sola et vera dilectio tua. Nam dilectio aut est cum gratia, aut sine: at sine ea non potest esse dilectio vera. Illud autem quod in via potest solum reficere et quietare animas, est gratia, cum qua similiter est dilectio vera. Et quia qui diligit te, Domine, habet te, sicut scriptum est: *Si diligimus invicem, Deus in nobis manet* non potest esse pauper, quia Deum habet quem amat. Et quomodo potest esse pauper, qui te, qui es omne bonum, habet in conscientia? Qui habet aurum in arca, dives non est; sed qui te habet in conscientia dives est. Unde scribitur de te: *In me sunt divitiæ et gloria, ut ditem omnes diligentes me, et thesauros eorum repleam.*

2. O misericordissime Domine Jesu Christe, in amore ditissime, qui ditari cupit, et satiari, dilectionem veram debet habere,

quæ mentem reficit, perficit, et eidem sufficit. Nam qui vera dilectione caret, etiamsi omnes divitias mundi haberet, et insuper sapientiam, fortitudinem, simplicitatem, pulchritudinem, omnes denique virtutes a philosophis conscriptas, pauper tamen et miserabilis esset; quia illis non contentus, alia semper appeteret. Ideo de quodam diligente terrena scribitur: *Tu dicis: Quia dives sum et locuples, et nullius egeo: et nescis quia tu es miser et miserabilis, pauper, nudus et cæcus? Suadeo tibi emere aurum ignitum, ut locuples fias.* O clementissime Domine Jesu Christe, amor consumens, quantam doctrinam nobis peccatoribus ostendisti pro salvatione nostra moriendo; ut emamus aurum ignitum, per quod intelligitur amor et dilectio! quia, sicut aurum excedit omnia alia metalla, sic dilectio omnes alias virtutes.

3. Debet autem hoc aurum esse ignitum amore tuo, et delectatione tua summe inflammatum. Neque emitur nummo vel denario, sed bona voluntate, bono desiderio, bono affectu. Unde hac dilectione nihil melius emitur, et nihil carius est, cum possidetur. O piissime Domine Jesu Christe, locuples in amore, ego sum miser et miserabilis, pauper, nudus et cæcus; da mihi hoc aurum ignitum, hoc est, dilectionem tuam, quo inflammetur mens mea, ut refi-

ciatur et quietetur in te, et ipse ditatur gratia et dilectione tua, ad regnum amoris perveniam sempiternum. Amen.

CAPUT XXI.

Quod amori Dei est insistendum.

1. Insistendum est, clementissime Domine Jesu Christe, amator bone, dilectioni tuæ, quia dilectio non est nisi boni, et tu es fons totius bonitatis. Tu es pater creatione et deitate; tu es frater redemptione et humanitate; tu es Dominus naturalis, non extraneus. Quidquid habemus, a te habemus, et in fine a te expectamus præmium sempiternum. Et ideo conveniens est ut te diligamus, et tuæ dilectioni continue insistamus, sicut scribitur: *Audi, Israel, quid nunc requirit Dominus, aut quid petit a te? nisi ut timeas Dominum Deum tuum et ambules in viis ejus; et diligas eum et servias ei in toto corde tuo, anima et mente tua; custodiasque mandata Domini, ut bene sit tibi.* Israel quilibet fidelis christianus, per fidem te videns, qui ad diligendum te maxime est astrictus, qui a te magis dilectus. Nam dilexisti nos, et lavisti in sanguine tuo. Tu consulis nobis et mones dulciter, non acriter, quæ a nobis requiris: scilicet, ut te timeamus, dum dicitur, *ut timeas Dominum Deum tuum*

Unde in timore tui originem suam habet dilectio; quia scriptum est: Timor Domini initium dilectionis. Quæ vires accipit et augetur exercitio aliarum virtutum, dilectione imperato. Et ideo dicitur, et *ambules in viis ejus;* id est, bonis operibus; utpote, eleemosyna, jejunio, oratione, et cæteris. Ex his enim vegetior redditur dilectio, sicut ignis lignorum appositione.

2. Completur autem dilectio tui, Domine, ex affectu interioris amoris; ideo dicitur, *ut diligas Dominum Deum tuum.* Completur etiam ex *actu* exterioris honoris; ideo dicitur, ut *servias ei in toto corde tuo, anima, et mente tua.* Conservatur denique mandatorum tuorum observatione; ideo dicitur, *custodiasque mandata Domini ut bene sit tibi.* O benignissime Domine Jesu Christe, quem justissimum est amari, utilem et salubrem regulam te diligendi nobis clementer dedisti. Nam summæ æquitatis est, ut te timeamus; summæ levitatis, ut in viis tuis ambulemus; summæ bonitatis, ut te diligamus; summæ dignitatis, ut tibi serviamus; summæ æquitatis et sanctitatis, ut mandata tua custodiamus. O piissime Domine Jesu Christe, amator misericors et juste, non ponderes peccata mea ad vindictam, sed misericorditer mihi ea condonare digneris: desque mihi gratiam tuam, ut, per timorem tui, oriatur in

me vera dilectio per affectum interiori amoris, et per actum exterioris honori compleatur, et per observationem mandatorum tuorum conservetur, ut mihi bene sit te amando, nunc et in perpetuum. Amen.

CAPUT XXII.

De utilitate et facilitate amoris.

1. Verba tua verissima sunt, misericordissime Domine Jesu Christe, exemplum et forma amoris, qui dixisti: *Jugum meum suave est, et onus meum leve.* Hoc est, Domine, te veraciter diligere et amare quod summe suave est et leve, adeo quod nullus habet, nec habere potest, causam aut excusationem aliquam te non diligendi. Unde si alicui dicatur quod jejunet, dicere potest: Corpus habeo fragile. Si dicatur ei quod det, potest dicere: Pauper sum. Si dicatur ei ut oret et limina sanctorum visitet, potest dicere: Infirmus sum. Sed cum ei dicitur: Dilige Deum et proximum, nullam habet excusationem. Quare, benignissime Domine Jesu Christe, dilector amoris, scio quod tam facile est te diligere, quod ex hoc corpus non affligitur, pes non pungitur, caput non dolet, venter non læditur, lingua non vexatur, crumena non evacuatur, quia dilectio proprie consistit in a-

nima, et inde sequitur quod qui amat non laborat.

2. Non est dilectio super facultatem hominis, ita quod non possit eam perficere; nec est dilectio longe ab eo, scilicet ultra cognitionem ejus, ita quod non possit eam apprehendere: sed est juxta hominem, scilicet in ore ejus et in corde, ut impleat eam, et diligat te, Domine, qui es summe gloriosus, summe delectabilis, et summe pretiosus. Amicitia namque est, respectu boni honesti, delectabilis aut utilis: quæ omnia sunt in te, Domine Jesu Christe, superamabilis et superbone. Ex dilectione homo vivit vita gratiæ, et multiplicat bona opera, ut terram viventium possideat. Facilis res est, Domine Jesu Christe, superamande, dilectio, a qua nullus, cujuscumque status, gradus aut conditionis existat, excusari potest. O miser et miserabilis peccator, quid faciam? Oculata enim fide hoc video et cognosco, quod facere deberem, et non facio. Scio, clementissime Domine, me nullo modo aliter tibi placere posse, nisi per dilectionem; ad illam meum animum non converto, illam vilipendo; ad illam habendam me non dispono, sed inclinationes meas ad vitia et peccata perficio; in illis permaneo, in illis delector, in illis fere continue prostratus miserabiliter jaceo. Respicere ergo me dignare, piissime Domine

Jesu Christe, animarum per amorem purgator, oculo tuæ pietatis et misericordiæ. Dele iniquitatem meam maximam, et inclina cor meum pravum et perversum ad te diligendum et amandum. Non recedam a te, neque a tua benignissima voluntate: sed quidquid præcipis faciam, quidquid prohibes evitem totis viribus, cogitatione, locutione, et opere; ut, te donante, dilectionem tuam obtineam sempiternam. Amen.

CAPUT XXIII.

Quod diligere Deum est summe leve.

1. Fructus et utilitas, Domine Jesu Christe, totius dilectionis auctor, quæ ex dilectione tua acquiritur, non solum est æterna gloria, de qua dictum est, *quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt, quæ præparasti diligentibus te;* sed etiam est utilitas magna in hac vita, quia diligens te, Domine, si contingat eum deficere vel errare, dulciter corrigitur et castigatur a te, sicut dilectus filius a patre, qui de servo extraneo non curat. Unde magnum signum amoris tui est, Domine, correptio et immissio flagelli. Sed homines desperatos et perversos quolibet ire permittis, et in præcipitium peccatorum incidere: quia quem diligis castigas, et flagellas omnem filium quem recipis.

Diligens te, Domine, pacifice conversatur: est enim in pace conscientiæ, et tranquillitatis jucunditate, non in simultate et odio.

2. Diligens te, Domine, diligenter, per te a malo præservatur. Sicut enim homo pupillam oculi sui sedulo custodit, et eam summe diligit: sic tu, Domine Jesu Christe, amator bone, amicum et dilectum tuum protegis, et defendis, et custodis, ne in peccatum labatur, neve a diabolo affligatur. Scriptum est enim: *Qui diligitis Dominum, odite malum, custodit animas sanctorum suorum; de manu peccatoris liberabit eos.* Custodis animas, non cutem carnis splendidam, non possessiones et terras: quia talia tibi cara non sunt. Sed custodis animas sanctorum, ne in peccatum labantur: et de manu peccatoris liberas eas, ne a dæmone affligantur. Diligens te, Domine Jesu Christe, amantium gloria, multum honoratur; quia actus diligendi est actus tuus et angelorum, non dæmonum. Tu enim diligis, quia scriptum est: *Ego diligentes me diligo.* In angelis autem est vis et actus maximi amoris, quoad te, Domine, quoad eos qui sui sunt consortii, et quoad nos. Diligunt enim adeo, quod ordo supremus ab ardore charitatis nominatur Seraphim. Diligentem te, Domine, suscipis ad pœnitentiam, eidem remittis offensam, et tua maxima pietate inenarrabilique be-

nignitate, ac inæstimabili largitate, gratiam misericorditer donas et tribuis.

3. O misericordissime Domine Jesu Christe, semper amari plus quam dignissime, quanta miseria ego nequissimus peccator plenus sum, qui, perspecta tanta utilitate tui amoris, te propter temetipsum diligere debebam! Quod si propter temetipsum te diligere nolebam, saltem propter meipsum et utilitatem meam te diligere debebam, ut ex inordinato amore tandem venirem ad verum amorem tuum, qui est diligere te non ob aliud, sed propter teipsum solum. Mihi ergo digneris succurrere, benignissime, et creare in me cor mundum; ut ab iis quæ tibi displicent abhorrendo, et in ea penitus execrando, te diligam et amem, tibi serviam, tibi obediam, præcepta tua adimpleam; ut te vere, ordinate, non ob aliud quam ob teipsum, diligam per infinita sæculorum sæcula. Amen.

CAPUT XXIV.

Quod amor est vestis pretiosa animæ.

1. Invitatus ad tuas cælestes nuptias, dulcissime Domine Jesu Christe, amantissime cælestis sponse, vestem nuptialem deferre debet, ne si forte intret sine veste nuptiali, ejiciatur jussu tuo extra, et projiciatur in tenebras exteriores, ubi semper

est et erit fletus, et stridor dentium. Ista vestis, o benignissime Domine, est amor et dilectio, quæ excellit omnes alias virtutes, ista vestis ex pretiosis filis, id est, tuis beneficiis homini collatis, est contexta, et subtili magisterio facta, et decorata; quæ designatur per tuam tunicam inconsutilem, quæ nec scissa fuit, nec divisa. Quia amor, neque dividi debet, neque scindi; et qui eum dividunt vel scindunt, pejores videntur quam milites te crucifigentes, qui tuam tunicam dividere noluerunt.

2. Ista vestis nuptialis, Domine Jesu Christe, sponse amoris, summe potens et efficax existit, quia defendit hominem a frigore cupiditatis, et ad tuum amorem hominem inflammat, ipsumque ornat plurimum et venustat. Ista vestis nuptialis sola distinguit filios regni, et perditionis; quia qui eam defert, regnum tuum intrabit, ut conviva tuus et filius carissimus; qui vero ea caruerit, etiamsi deferat omnes alias vestes, id est, omnes alias virtutes, expelletur a regno tuo. Ista vestis operit multitudinem peccatorum. Ista vestis commendabilis est colore et valore; est enim deaurata, vel potius aurea, juxta illud: *Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato.* Et sic ista vestis ornat animam, quod sine ipso ornatu, indigna est anima cælum ingredi. Ista vestis nuptialis munit hominem, quia

fortis est ut mors dilectio. Ejus etiam pretiositas patet ex materia ; quia si pretiosum sit quod trahitur ex metallis, gemmis et animalibus, longe pretiosius est quod ex te trahitur : ista autem vestis nuptialis ex te venit, et a te procedit. Ex ea quoque tegimur, vivimus, et ditamur : qui enim hanc vestem habet, nihil ei deest ; et sine ista nihil ei prodest.

3. O misericordissime Domine Jesu Christe, cælestis sponse, ego miserabilis peccator nudus sum, et cum hanc vestem nuptialem non habeam, non sum dignus ut intrem ad tuas cælestes nuptias, sed ut projiciar in tenebras exteriores. Succurre ergo mihi, piissime Domine Jesu Christe, æterni nuptialis convivii dispensator largissime ; et da mihi, tua benignitate, hanc vestem gloriosissimam, ut invitatus et vocatus ad tuas sempiternas nuptias, illuc cum veste nuptiali intrem, ibique cum amicis tuis amore tuo perpetuo fruar, te laudem, te admirer, te glorificem æternitatis Regem, et gloriosissimum sponsum, viventem, et regnantem in sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT XXV.

Quod amor a malis animam custodit.

1. Verus amor, Domine Jesu Christe, amantium conservator, custodit hominem a

peccatis. Custodit namque ab æmulatione, sive invidia, quæ vehementer corrumpit animam: inde enim provenit, ut anima in malis proximi delectetur, et in bonis contristetur: sicut verus amor facit ut in bonis proximi delectetur, et in malis contristetur; quia sicut viror naturaliter delectat visum corporis, sic bona naturaliter delectant animam. Custodit, Domine, verus amor ab ambitione, quæ est, cum quis quærit sui exaltationem, et proximi dejectionem, ut sic altior factus, a pluribus videri possit, et in admiratione haberi; nam verus amor sui exaltationem, et proximi dejectionem non quærit. Custodit, Domine, verus amor, ab amore nimio proprii boni, ex quo solet fieri ut homini nullo modo cura sit de bonis proximi, imo cum scandalo sua repetat; quærit namque propria commoda, et negligit aliena: verus autem amor quæ sua sunt non quærit, sed quæ tua sunt, Domine.

2. Custodit etiam verus amor a maligna cogitatione super injuriis vindicandis: talis autem cogitatio, quasi ferrum in vulnere semper hæret; et ideo scribitur: Auferte malam cogitationem ab oculis meis. Verus namque amor, Domine, omnia remittit propter te; repellitque non solum actum, sed etiam omnem cogitationem. Custodit, Domine, verus amor, ne gaudeat homo super iniquitate, quod est diabolicum, et signum

magnæ corruptionis animæ, et elongationis a te, cum talis iniquitas summe tibi displiceat: sed verus amor, Domine, semper gaudet de bono, et non de malo. O misericordissime Domine Jesu Christe, amantium custos fidelissime, dum præmissa omnia et singula mente revolvo, sentio me a vero amore elongatum; quia invidia plenus fui et sum; me ipsum exaltavi, et proximum dejeci; me nimis dilexi, animum habui vindictæ cupidum, in malitia gaudium concepi; et denique ad omne malum, propter amoris tui defectum, multipliciter pronus fui. Adjuva me, piissime Domine Jesu Christe, largitor et conservator amoris, et da mihi verum amorem indeficientemque; ut ab iis quæ tibi displicet abhorream, et quæ tibi placent recipiam, teneam, et adimpleam: ut in fine tuam gloriam perenniter et sine fine diligam. Amen.

CAPUT XXVI.

Quod amor in se continet doctrinam veritatis.

1. Perfectus amor, clementissime Domine Jesu Christe, qui omnes perficis amantes, docet veritatem; quia in dilectione tota lex pendet et prophetæ. Quidquid latet, et quidquid patet in divinis sermonibus, et in tota sacra Scriptura, dilectio ipsa compre-

hendit: quia scriptum est: Plenitudo legis est dilectio. Nam tota lex, imo tota Scriptura, aut præcipit et consulit ea quæ faciunt ad tuam et proximi dilectionem, sicut patet in præceptis affirmativis; aut inhibet et dissuadet illa quæ impediunt et dirimunt dilectionem, ut liquet in præceptis negativis. Quid ergo est quod scribitur: Qui proximum diligit, legem implet; nisi quod, qui diligit proximum, diligit et te Deum? quia eadem est virtus et dilectio, qua quis utrumque diligit, ut idem est radius quo quis solem et terram intuetur; sed illum in imo tuæ dilectionis radio diligit, te autem in illius summo. Aliarum autem rerum dilectio, qualis est in mundo, o Domine Jesu Christe, sol amoris, miserabilis profecto est et stulta, et exprobrabilis insania; quod scilicet relicto tuo amore, dilectioni aliarum rerum homo adhæreat. Sed benignissime Domine Jesu Christe, ad verum amorem reluctor ego gravissimus peccator, dando meipsum voluntarie quodammodo in reprobum sensum: tuam veram et animæ meæ contemnendo, dilexi vanam voluptatem, interdum fortunam et temporalem facultatem, non considerans, quod qui amat divitias fructum non capiet ex eis.

2. Dilexi frequenter mundanam vanitatem, contra consilium Scripturæ, dicentis: Filii hominum, ut quid diligitis vanitatem?

Interdum dilexi irrationabiliter cognatio
nem et propinquitatem meam plus quam
te, et sic non eram te dignus: Qui amat
patrem aut matrem plus quam te, non es
te dignus. Aliquoties dilexi munera et dona
sæpe etiam superstitiones et deliramenta
frequenter contumelias, detractiones, a
convicia; et ideo dignus eram ut maledi
ctio mihi veniret, sicut scriptum est: Di
lexit maledictionem, et veniet ei. Dilex
interdum vindictam, et malitiam et iniqui
tatem, quas reprehendit Scriptura, dicens
Dilexisti malitiam super benignitatem, ini
quitatem magis quam loqui æquitatem. Ist
fuit, o superamande Domine Jesu Christe
miserabilis et iniqua vita mea, non atten
dens Scripturam dicentem: Nolite diligere
mundum, nec ea quæ in mundo sunt. Se
tu, misericors et miserator Domine, igno
scere misericorditer mihi dignare; et illustr
mentem meam, ut te perfecte diligam, u
sic informetur anima mea doctrina verita
tis; ut tecum, qui es amor et veritas, in
amore et veritate vivam per infinita sæcu
lorum sæcula. Amen.

CAPUT XXVII.

De amore quo Deus diligit hominem.

1. Amantissime Domine Jesu Christe, tu
diligis hominem qui servat munditiæ pu

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

ritatem: simile enim suum diligit. Et quia tu purus es, et omnium maxime purus, ideo diligis puros; sicut scriptum est: Qui diligit cordis munditiam, habebit amicum regem. Sic enim dilexisti beatum Joannem evangelistam, de quo scribitur: Hic est discipulus ille, quem diligebat Jesus. Diligis etiam, Domine, hominem qui tenet sapientiæ claritatem atque veritatem: quia scriptum est: Neminem diligit Deus, nisi qui cum sapientia est; quia non potest venire commodum neque honor de amicitia stulti. Ideo, Domine, dilexisti Salomonem, sicut scribitur: Vocavit Dominus Salomonem, et dilexit eum. Diligis, Domine Jesu Christe, amator innocentissime, illum qui amat innocentiæ levitatem, sicut dicitur: Scio, Domine Deus, ait David, quod probas renes et corda, et simplicitatem et non dolositatem diligis. Diligis etiam, Domine, amicitiam amicitiæ rependentem, et servantem amicitiæ firmitatem, sicut tu, Domine, dixisti: Ego diligentes me diligo. Hoc namque justum est, quod qui diligitur, diligat. Sic enim Moysen dilexisti, sicut scribitur: Dilectus Deo et hominibus Moyses.

2. Diligis, Domine Jesu Christe, amantium liberalissime, illum qui ostendit effectu beneficentiæ suæ largitatem; quia hilarem datorem diligit Deus. Largi enim et pii diliguntur a te, sicut patet etiam de Martha,

cujus animus erat largitate et pietate fecundus; ideo scribitur: Diligebat Martham Jesus. Diligis, Domine, illum qui sectatur justitiam et æquitatem, quia scriptum est: Qui sectatur justitiam, diligitur a Domino. Sic enim dilexisti, Domine, Samuelem æquitate solidum, sicut scriptum est: Dilectus a Deo Samuel propheta. O dulcissime Domine Jesu Christe, omnium perfecte amator, dum omnia prædicta in mentis meæ secreto considero, erubesco, imo corde deficio præ timore; quia non sentio in me miserabili peccatore aliquam ex causis prædictis, ob quam tu debeas me diligere, sed potius ob opposita odio habere. Sed tamen ad tuam immensam clementiam confidenter accedo, ut parcere mihi digneris, et remittere misericorditer omnia peccata mea; et sic me disponere in cogitatione, locutione et opere, ut per innovationem tibi placeam, et causam habeas me diligendi; ut te diligentem me, per infinita sæculorum sæcula vicissim diligam. Amen.

CAPUT XXVIII.

Quod amor est excellentissima virtus.

1. Inter cæteras virtutes, benignissime Domine Jesu Christe, semper amabilis, excellentissime, vera dilectio est excellentissima; et ideo oleo comparatur; quia sicut

oleum aliis liquoribus supernatat, sic vera dilectio alias virtutes vel gratias antecellit. Ista vera dilectio sic reddit tibi, Domine, hominem carum et pretiosum, ut filius tuus nominetur. Qui autem illum non habet, despectus est, et erit coram te sicut stilla situlæ; de quo et similibus scribitur: Ecce gentes quasi stilla situlæ, et quasi momentum stateræ reputatæ sunt, et quasi pulvis exiguus. Scio, Domine Jesu Christe, operum et virtutum æstimator justissime, quod, licet talis exerceat opera de genere bonorum, parvi tamen valoris sunt, si dilectionem non habeat; nec ex ipsis operibus, quantumcumque fuerit pretiosa, obtinere valebit regnum cælorum, nisi ea faciat in dilectione et amore. Hæc enim vera dilectio unit hominem tibi tamquam capiti, et fidelibus tamquam membris; ideo hæc unio valde cara debet esse homini. Sicut enim unitas quæ est inter caput et corpus, diligitur; sic etiam incomparabiliter diligi debet unitas quæ est ex vera dilectione inter te et hominem; et abscissionem et separationem tantæ veritatis summopere cavere debet homo, et fugere plus quam proprii capitis abscissionem. Sine hac vera dilectione, nullum verum bonum adest homini, imo in vanum et frustra habentur cætera bona saltem quantum ad salutem æternam obtinendam. Si autem homini adsit vera

dilectio, habet omnia bona vel in se, vel in aliis.

2. Vera dilectio, Domine, est scientia et sapientia, de qua scribitur: Dilectio Dei honorabilis sapientia; unde non solum scientia esse videtur, quia scientia in multis hominem regere non potest, vera autem dilectio potest. O misericordissime Domine Jesu Christe, amantium rector et gubernator, quoties hanc unionem veræ dilectionis ego miser et sceleratus divisi et fregi perpetratione multorum et diversorum peccatorum! et proinde opera mea inutilia feci et tempus mihi datum ad operandum bonum perdidi! Adjuva me, piissime Domine, et dele iniquitates meas; et reforma in me veram dilectionem, qua mediante, opera talia hic impleam, quo ad regnum amoris æternum tandem pertingere valeam. Amen.

CAPUT XXIX.

De amore Dei et proximi.

1. Ordinata dilectio, clementissime Domine Jesu Christe, qui omnia per amorem ordinas, est amor verus ad te et proximum. Nam hominis amor ordinatus ad te est, si te amet propter te, et super omnia. Si autem amor quo quisquam te amat est propter temporalia, non est amor ordinatus, sed tibi contumeliosus; quia qui te amat

propter temporalia, plus amat temporalia quam te. Unde cum tali amore præponatur creatura tibi creatori, non est hoc sine contumelia et offensa tui: non enim est amor ordinatus, nisi tu super omnia ameris, cum tu in infinitum melior sis omni creatura. Amor vero proximi ordinatus est, si ametur proximus propter te, et quia æque ad te ordinate amandum creatus est. Si autem parentes aut propinqui plus quam tu amentur, non est talis amor ordinatus, neque sic amans est te dignus. Duo enim sunt præcepta a te nobis data, dilectio Dei et proximi; et licet duo sint præcepta, tamen unus est amor, quia alius amor non est quo quis diligit proximum, et quo diligit te, alioqui non esset propter te. Nec potest te quisquam diligere, qui in proximi dilectione noscitur oberrare.

2. Cogitatio namque hominis, Domine Jesu Christe, veræ dilectionis ordinator, semper debet esse ad te diligendum et proximum: te quidem ex toto corde, et ex tota anima, et ex tota mente; proximum autem sicut seipsum, ut scilicet caveat inferre proximo quæ sibi inferri nollet, et impendat ei beneficia quæ sibi vellet impendi. Ista namque, benignissime Domine, semper sunt attendenda, semper cogitanda, semper retinenda, et semper totis viribus exercenda, et adimplenda. Per amorem autem proximi

cognoscitur amor tuus, Domine, conservari et nutriri : nam qui vere te amare negligit, diligere proximum nescit. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui solam amas ordinatam dilectionem, quid dicam, aut quid faciam ego durissimus peccator, qui præ maxima duritia cordis mei non te ordinate dilexi, neque proximum propter te ; sed frequenter propter utilitatem propriam consequendam, aut damnum evitandum : et ita non fuit in me verus amor, sed adulterinus. Auxiliari mihi digneris, piissime Domine Jesu Christe, charitatis et pulchræ dilectionis ordinator, parcendo mihi peccatori, et misericorditer impertiendo immensam clementiam tuam, et cor meum lapideum sic mollificando, ut ad te tota mente convertar, te diligam, et proximum propter te : ut tecum in ordinata charitate vivam in æternum. Amen.

CAPUT XXX.

De amore inimicorum.

1. Magnum est, dulcissime Domine Jesu Christe, qui nihil odis, si erga hominem qui nihil mali mihi fecit sum benevolus et pacificus ; sed, Domine, illud multo majus est, et magnificentissimæ benignitatis tuæ similius, si meum diligam inimicum ; et ei qui malum mihi intulit, et adhuc inferre

vult, si possit, bonum semper velim, et faciam si possim, a tua gratia et benignitate, Domine, hoc procedit. Nihil tibi in natura similius est, quam homo qui malevolis et inimicis lædentibus, placabilis est: qui enim diligit inimicum, imitatur te, qui dilexisti nos cum adhuc inimici essemus, et non oslum dilexisti, sed et tunc pro nobis mori morte turpissima voluisti, et pro crucifixoribus rogasti. Nobis quoque præcepisti, ut inimicos diligeremus, sicut scriptum est: Diligite inimicos vestros et benefacite iis qui oderunt vos. Et sequitur præmium, quod promittis: Ut sitis filii Patris vestri, qui in cælis est. Una namque est et summa, Domine Jesu Christe, cui proprium est misereri et parcere, probatio dilectionis, si nos eum diligamus, qui nobis adversatur, et bona nostra impedit. Probari etiam solet dilectio per solam odii adversitatem: unde, sicut homo vincitur humana felicitate, sic diabolus vincitur inimici dilectione.

2. O Domine Jesu Christe, in amore misericordissime, et in misericordia amantissime, scio quod separatio a te, mors est animæ; et contra, unio per dilectionem tecum, vita. Sicut igitur quilibet naturaliter amat vitam corporalem, et mortem timet, sic et amare debet veram dilectionem et vitare odium; quia, qui non diligit, manet in morte; in morte enim culpæ jam talis

est, et debitor est mortis æternæ. O clementissime Domine Jesu Christe, a quo exulare non potest amor, licet tibi non sint occulta quæ ego nefandissimus peccator gessi, tamen corde et ore confiteor me inique vixisse, et præ mea malitia et iniquitate, vera dilectione caruisse. Inter alia, Domine, quæ male concepi et egi, est quod inimicum odio habui; et licet scirem ex mandato tuo, quod eum diligere deberem, vilipendi tamen et sprevi mandatum tuum. Simultatem contra multos concepi, et conceptam corde et animo complevi; et si quandoque facto non compleverim, ad detractiones tamen et infamationes processi. Succurre mihi, piissime Domine Jesu Christe, per tuum benedictum et misericordem amorem, veniam mihi concedendo, ut vitam meam miserabilem emendem, et sic te diligam, et alios propter te, ut hic amor nunquam deficiat, sed in vitam perduret sempiternam. Amen.

CAPUT XXXI.

Contra amorem sui ipsius.

1. Quis est, benignissime Domine Jesu Christe, per quem et cum quo æternus processit amor, qui te vere diligit? Credo et scio, Domine, quod ille solus novit se vere diligere, qui veraciter te amat, et sedulo

agit ut te, qui es summum et verum bonum, amando fruatur. A te, Domine, manat vera amicitia, quam non temporalibus commodis, sed gratuito amore metiri convenit. Nemo enim potest veraciter seipsum amare, qui te veraciter non amaverit nam te amando, seipsum amat; te autem non diligendo, seipsum non diligit; quia amor proprius et privatus, oculum mentis vehementer claudit; et est omnium causa, radix et fomes malorum. O Domine Jesu Christe, sol unde fluunt radii amoris, quanta insania plenus est ille qui solummodo seipsum amat! nam talis perversio amoris est fundamentum abjectæ charitatis, et crescit usque ad contemptum tui. Duo namque amores civitates duas faciunt, scilicet Jerusalem et Babylonem. Cælestem Jerusalem facit amor tui usque ad contemptum sui; sed infernalem Babylonem facit amor sui usque ad contemptum tui.

2. O iniquum et perversum amorem, qui sic me miserum peccatorem colligavit et incitavit ut verum amorem abjicerem et contemnerem, et se toto corde amplecterer, se desiderarem, se tenerem, se uterer totis viribus: et se celando in occulto pectoris, in culpam facile pravi cordis laberer et operis! O misericordissime Domine Jesu Christe, qui solus amari dignissimus es, quid faciam ego iniquissimus peccator?

Quem amatorem potero invenire qui me diligat, cum nullum dilexerim nisi me ipsum et in peccatis innumerabilibus vixerim? Quis me liberabit a ventura ira, a rugientibus præparatis ad escam, et a laqueo infernali? Meipsum juvare non possum, neque te requirere audeo cum te non dilexerim. Imo quia neminem dilexi, neminem audeo in adjutorium meum invocare; sed ad tuam immensam pietatem recurro, o Amor, qui errantes reducis, qui misericors es et miserator, et neminem vis perire, sed salvas sperantes in te. Succurre ergo mihi et da veniam de peccatis, et gratiam, ut nunquam me respiciam, sed te, vel me in te; ut diligam te toto corde, nec a tua dilectione unquam recedere valeam, sed ipsam conservem nunc, et in vitam sempiternam. Amen.

CAPUT XXXII.

Contra amorem mundi.

1. Scio et expertus sum, ego ingratissimus peccator, clementissime Domine Jesu Christe, supercælestis amator, quod amor mundi, animas quas ingreditur, quietas esse non patitur; semper enim suspicionibus vanisque terroribus sollicitat eas. Talis namque amor mundanus premit amatores suos, et non adducit eos ad bonum; sed

qui tali amore utitur, a tuo amore, Domine, excluditur. Talis amor mundanus cum tuo amore non jungitur, nec ei congruit, neque ad societatem filiorum tuorum pervenit, qui se a carnali generatione non dividit.

2. Amor mundi, Domine, sese cum suis consolationibus, ne dicam desolationibus, undique ingerit per auditum; namque quasi per fenestras irruit, et mentes suorum amatorum vehementer occupat: animam polluit; charitatem violat, proximum lædit; te, Dominum, spernit, amorem tuum repellit, totum hominem capit, ac eumdem decipit; cum labente labitur, et cum eum tenere quispiam credit, de facili evanescit! non consolatur, sed contristat; non permanet, sed fugit: ejus dulcedo in amaritudinem vertitur, ejus pulchritudo in horrorem mutatur, ejus desiderium in pœnam convertitur. Qui hujusmodi amorem amplectitur, decipitur, et præcludit sibi ipsi ingressum tui amoris, quia ubi amor mundi inhabitat, non ingreditur amor tuus.

3. O benignissime Jesu Christe, amor increate, væ mihi impiissimo peccatori, qui creaturam amando, te creatorem deserui, propter condita conditorem reliqui, transitoria dilexi, et sempiterna sprevi; desolationes pro consolationibus suscepi, pœnam pro gloria, mortem pro vita, peccatum pro

virtute, et mendacium pro veritate. O misericordissime Domine, respicere me dignare oculo pietatis et misericordiæ, et mihi misericorditer ignoscere. Aufer a me amorem sæculi, et da mihi gratiam ut te amem et diligam corde et opere; nec ab amore tuo separer, sed in ipso permaneam in perpetuum. Amen.

CAPUT XXXIII.

Contra amorem divitiarum.

1. Certa experientia didici, benignissime Domine Jesu Christe, sine mensura in amore dives, quod nihil laboriosius est in hoc mundo, quam terrenis æstuare desideriis: nam terrenarum divitiarum amor insatiabilis est, et longe amplius desideric torquet animam, quam refrigeret usu suo Talium quoque divitiarum acquisitio, magni laboris est; possessio, magni timoris et amissio, magni doloris. Qui illas amat te Dominum amare non potest; sed cum ipsis labentibus, labitur in perditionem; e qui eis innititur per amorem, cum ipsi defluit in mœrorem: qui enim eas invenit requiem perdit; et cum vigilat, augmentur cogitat; cum dormit, fures somniat; in di est afflictus, et in nocte pavidus, sempe autem mendicus. O clementissime Domin Jesu Christe, cujus amor nullum fallit, v

deo per effectum, quod laqueus est in auro, viscum in argento, et pedica in prædio: quia qui aurum petit, strangulatur; in argentum, visco hæret; et qui prædia, alligatur: qui mane quærit lucrum, vesperi reperit animæ detrimentum, et sic deperit quidquid agitur.

2. Ad tuum, Domine, extremum judicium sine ulla temporis intercapedine et continue volens nolens properat; et amat quod necessario relinquit; id vero negligit, ad quod necessario pervenit. Amat namque illa, quæ possessa onerant, amata inquinant, et amissa cruciant, quæque arctius parta quam concupita constringunt. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui solus vere amandus es, ego nefandissimus peccator, quæ scripsi et scribo, scivi et veraciter scio talia esse; sed tanta est malitia mea et iniquitas, ingratitudo et superbia, quod omnia tibi placita consilia et præcepta tua protervo animo contempsi et sprevi, et ad miseras divitias mundi cor meum penitus inflexi, illas concupivi et desideravi, et ut eas acquirerem laboravi, et ad hoc ipsum vigilavi; et quascumque vias adinvenire valui, adinveni. O piissime Domine, adjuvare me digneris, et delere tua maxima misericordia omnia peccata mea; segregare mentem meam a desideriis terrenis, elevare illam ad divitiarum cælestium desiderium, quæ

in solo tuo consistunt amore; ut eas auxilio tuo consecutus, te perpetuo diligam et tuo amore fruar in sæcula sæculorum Amen.

CAPUT XXXIV.

Contra amorem perversum mulierum.

1. Amor carnalis, benignissime Domine Jesu Christe, spiritualis amator, et vere in spiritu et spiritualiter amande, insatiabilis est; quia extinctus reaccenditur, et tpo copiam rursus inops fit, animumque virilem effeminat: et præter passionem quam sustinet, nihil sinit aliud cogitare; quia rationis oblivio est, et insaniæ est proximus. Talis perversus amor turbat consilia, altos et generosos spiritus frangit, a magnis et altissimis cogitationibus ad parvas et humillimas attrahit, iracundos et temerarios facit. Insuper qui tali amori coniungitur tentationibus continuis subjacet. Talis amor est laqueus animæ, discrimen vitæ, mors suavis, blanda percussio, interfectio lenien mel felleum, pernicies delicata, dulce venenum, malum spontaneum, sapida jugulatio, et omnium rerum calamitas. Nam Adam et Evam de paradisi deliciis ejecit cælestes terrenos fecit, humanum genus infernum demersit; vitam abstulit mundo laborem et pressuram invenit, et malum

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

quod ad mortem perducit: fœdat pueritiam, perdit juventutem et incitat ac inquietat emortuam carnem, et senectutem.

2. Talis amor, Domine Jesu Christe, sanctitatis, munditiæ, et puritatis amator, est veræ amicitiæ inimicus, ineffugabilis pœna, noxium malum, naturalis tentatio, desiderabilis calamitas, domesticum periculum, mali natura boni colore depicta; continua sollicitudo, indeficiens pugna, quotidianum damnum, domus tempestatis, solitudinis et orationis impedimentum, continentis viri naufragium, adulterii vas, perniciosum prælium, et pondus gravissimum. O misericordissime Domine Jesu Christe, casti conditor amoris, qui me de nihilo creasti, et tuo pretiosissimo sanguine redemisti, tuam misericordiam supplex imploro, corde et opere efflagito, ut cor meum fragile longe facias a tali amore.

3. Erue me a tanto periculo, defende me a tam miserabili casu: protege me a tanta circumventione inimici. Libera me, misericordissime Domine, a tanto laqueo perditionis. Da mihi fortitudinem resistendi, concede mihi veniam peccatorum. Eleva mentem et cor meum, ut te amem et timeam, tibi placeam et serviam; te verum Deum corde, ore et opere confitear, et agnoscam; et a tua infinita misericordia me non repellas. Fac me perseverare in

bonis et tibi acceptis operibus, ut in præsenti sic vivam, et semper ad ulteriora procedam ; ut in fine hujus transitoriæ vitæ meæ, vitam inveniam in amore tuo sempiternam. Amen.

FINIS CONTEMPLATIONUM IDIOTÆ
DE AMORE DIVINO.

INDEX CAPITUM

D. AUGUSTINI

MEDITATIONES

Cap.		*Pag.*
I.	Invocatio Dei omnipotentis, ad morum et vitæ reparationem . .	1
II.	Hominis accusatio, et commendatio misericordiæ divinæ . . .	3
III.	Hominis conquestio, qui propter inobedientiam a Domino non auditur	5
IV.	Judicis timor	7
V.	Invocatur Pater per Filium . .	9
VI.	Hic repræsentat homo Patri passionem Filii	11
VII.	Hic recognoscit homo se causam esse passionis	13
VIII.	Hic exponit homo Deo Patri passionem Filii in sui reconciliationem	16
IX.	De invocatione Spiritus Sancti .	20
X.	Oratio servi Dei de se humiliter sentientis	22
XI.	Oratio ad sanctam Trinitatem .	*ibi*
XII.	Confessio omnipotentis Dei et majestatis ejusdem	23
XIII.	Qualiter generi humano dignatus est subvenire Deus Pater; et de Verbi incarnatione, et gratiarum actione	25
XIV.	De fiducia quam habere debet anima in Domino Jesu, atque ejus passione	27

Cap.		Pag.
XV.	De immensa charitate Patris æterni ad genus humanum	29
XVI.	De duplici Christi natura, qui nobis miseretur et pro nobis interpellat	32
XVII.	De gratia quam habere debet homo Deo pro beneficio redemptionis	34
XVIII.	Oratio devotissima ad Christum	37
XIX.	Hic distinguit inter sapientiam quæ domus Dei est, et sapientiam quæ divina est	40
XX.	Hic orat homo, ut ipsa quoque domus Dei oret pro eo	43
XXI.	Quantis amaritudinibus vita ista sit respersa	45
XXII.	De felicitate vitæ quam præparavit Deus diligentibus se	46
XXIII.	De felicitate animæ sanctæ hinc exeuntis	48
XXIV.	Oratio ad sanctos, ut nobis succurrant in periculis	50
XXV.	Animæ desiderium ad civitatem supernam Jerusalem	51
XXVI.	Hymnus de gloria paradisi, Petri Damiani card. Ostiensis, ex dictis B. Augustini	55
XXVII.	Laus continua, quam facit anima, ex contemplatione supernæ divinitatis	58
XXVIII.	Quid sit quodammodo Deum cernere et tenere, et qualiter sit de Deo sentiendum	61
XXIX.	Oratio explicans plurimas Dei proprietates	62
XXX.	De pluralitate personarum et unitate in Deo	67
XXXI.	Oratio ad sanctam Trinitatem	70
XXXII.	Quod Deus vera et summa vita est	71
XXXIII.	Laus angelorum et hominum	73

Cap. *Pag.*

XXXIV. Hic conqueritur homo quod non compungitur in contemplatione, ex quo angeli quoque tremunt Deum videntes 77

XXXV. Oratio multum movens ad devotionem et divinum amorem . 80

XXXVI. Oratio devotissima ad laudes habendas 86

XXXVII. In ista oratione mens humana copiosius compungitur, si in quiete dicatur 92

XXXVIII. Oratio in tribulatione . . . 100

XXXIX. Oratio multum devota ad Filium . 101

XL. Oratio utilis 107

XLI. Oratio devota de recordatione passionis Christi 112

D. AUGUSTINI

SOLILOQUIA

I. De ineffabili dulcedine Dei . . 119

II. De miseria et fragilitate hominis . 123

III. De admirabili lumine Dei . . 127

IV. De mortalitate humanæ naturæ . 128

V. Quid sit nihil fieri 129

VI. De causa animæ in peccatis . . 132

VII. De multiplicibus beneficiis Dei . 134

VIII. De dignitate hominis futura . . 137

IX. De omnipotentia Dei . . . 140

X. De incomprehensibili laude Dei . 141

XI. De spe erigenda ad Deum . . 143

XII. De laqueis concupiscentiarum . 145

XIII. De miseria hominis, et beneficiis Dei 147

Cap. *Pag.*

XIV. Quod Deus perpetua inspectione considerat opera et intentiones hominum 150

XV. Quod homo per se nihil potest sine divina gratia 153

XVI. De diabolo et multiplicibus tentationibus ejus 157

XVII. Quod Deus est lux justorum . . 160

XVIII. De beneficiis Dei 163

XIX. De fervore dilectionis vel charitatis 167

XX. Quod Deus subjecit omnia servituti hominum 168

XXI. Quod ex consideratione bonorum temporalium colligitur magnitudo cælestis consilii 170

XXII. Quod divina dulcedo omnem præsentem mundi amaritudinem tollit 172

XXIII. Quod tota spes nostra et desiderium cordis nostri, debeat esse in Deum 174

XXIV. Quod salus nostra ex Deo est . 176

XXV. Quod voluntas humana inefficax sit ad bona opera sine divina gratia 178

XXVI. De antiquis beneficiis Dei . . 179

XXVII. De angelis deputatis ad custodiam hominum 180

XXVIII. De profunda prædestinatione, et præscientia Dei 183

XXIX. De illis qui prius sunt justi, et postea impii efficiuntur, et e converso 186

XXX. Quod anima fidelis sit sanctuarium Dei 188

XXXI. Quod neque per sensus exteriores, neque per interiores inveniri potest Deus 189

Cap. *Pag.*
XXXII. Confessio veræ fidei 198
XXXIII. De confessione propriæ vilitatis . 203
XXXIV. Consideratio divinæ majestatis . 205
XXXV. De desiderio et siti animæ ad Deum 208
XXXVI. De gloria cælestis patriæ . . 213
XXXVII. Oratio ad sanctam Trinitatem . 217

D. AUGUSTINI
MANUALE

Præfatio ejusdem 219
I. De mirabili essentia Dei . . . 220
II. De indicibili scientia Dei . . 221
III. De desiderio animæ sentientis Deum 223
IV. De miseria animæ quæ Dominum nostrum Jesum Christum non amat, nec quærit 224
V. De desiderio animæ 225
VI. De felicitate animæ a terreno carcere resolutæ 227
VII. De gaudio paradisi 228
VIII. De regno cælorum 229
IX. Quomodo post nimios ploratus mœstam animam consolatur Deus . 231
X. De dulcedine divini amoris . . 232
XI. De præparatione nostræ redemptionis 233
XII. De gaudio 234
XIII. Quod Verbum incarnatum sit causa spei nostræ 235
XIV. Quod quanto major sit de Deo meditatio, tanto sit et dulcior . . 236

Cap. *Pag.*

XV. Quod desiderandæ sint pro Christo tribulationes in hac vita . . 237
XVI. Quomodo regnum cælorum possit acquiri 238
XVII. Quid sit et quid habeat paradisus 239
XVIII. Quod homo non valet Deo vicem reddere nisi per amorem . . 241
XIX. Quod in nobis Deus requirat sibi simile 242
XX. De confidentia animæ amantis Deum 243
XXI. Quid fecit Deus propter hominem 245
XXII. De recordatione vulnerum Jesu Christi Domini nostri . . . 246
XXIII. Quod recordatio vulnerum Christi est efficax remedium contra omnes adversitates 247
XXIV. Meditatio animæ ad amorem Christi 248
XXV. Nihil potest animæ sufficere præter summum bonum 250
XXVI. Quid sit cognitio veritatis . . 251
XXVII. Quid in nobis operetur missio Spiritus Sancti 253
XXVIII. De operatione ejus qui diligit Deum 254
XXIX. De vera cordis requie . . . 255
XXX. Quidquid mentis aspectum a Deo retrahit, omnino fugiendum est atque execrandum 256
XXXI. Quod visio Dei perdita sit propter peccatum, et miseria inventa sit 257
XXXII. De bonitate Dei 259
XXXIII. De delectabili fruitione Dei . . 260
XXXIV. Summum bonum appetendum est 261
XXXV. De mutua charitate sanctorum in cælis 263
XXXVI. De pleno gaudio vitæ æternæ . 264

B. ANSELMI

MEDITATIONES

LIBER I.

Cap. *Pag.*

I. Quænam a Deo oranda . . . 269
II. Dei misericordiæ et bonitatis ad nostram indignitatem applicatio 271
III. Indignitatis nostræ exaggeratio . 273
IV. Quum in nostra indignitate nihil aliud quam desperatio inveniatur, Dei hic summa bonitas atque dulcedo prædicatur . . . 276
V. Quomodo nos Deus ad perseveranter quærendum occultorum suorum judiciorum dulcedinem incitet 279
VI. De vero intercessore, atque instituti hujus dispositore . . . 282
VII. Redemptoris innocentis et perditi nocentis inter se comparatio, ac hujus renovatio 284
VIII. Qualiter sese creatura renovata Patri cælesti in sacrificium totam offerat, eique ad serviendum cupiat consecratam 288
Orationes 293

LIBER II.

De redemptione generis humani.

I. Quid sit virtus salvationis, et ubi 294
II. Cur sit occulta et tam diu dilata . 295
III. Qua et cujus necessitate se sic humiliaverit 297

Cap. *Pag.*

IV. Quomodo dicatur factus obediens, et hujuscemodi, cum sola libera voluntate hoc fecerit . . . 300

V. De meditatione circa hoc, et de quo gaudendum circa passionem Christi 302

VI. De beneficiis homini a Christo exhibitis 303

VII. De gratiis agendis super his . . 306

D. BERNARDI

MEDITATIONES

I. De dignitate hominis . . . 311

II. De miseria hominis, et examinatione extremi judicii . . . 315

III. De dignitate animæ 320

IV. De præmio patriæ cælestis . . 326

V. Quomodo homo debet se examinare 332

VI. Quod homo debet esse intentus psalmodiæ 333

VII. Mortis consideratio 339

VIII. Qualiter homo debeat intente orare 341

IX. De instabilitate cordis humani . 342

X. De peccato non excusando . . 346

XI. Quam sit malum alios non corrigere . . . . . *ibi*

XII. Quomodo se debet unusquisque considerare 350

XIII. De præsentia conscientiæ ubiqùe . 351

XIV. De tribus inimicis hominis , . 352

XV. Caro hominis unde sit, et quid pariat 355

XVI. Deprecatio pro seipso . . . 356

XVII. De brevi vita hominis . . . 358

IDIOTÆ
CONTEMPLATIONES

DE AMORE DIVINO

Cap.		*Pag.*
I.	Quid sit amor	365
II.	Unde oriatur amor Dei	367
III.	Qualiter nos Deus dilexit	369
IV.	Quali est amor Dei	371
V.	De violentia amoris Dei	373
VI.	Quomodo cognoscit anima se diligi a Deo	375
VII.	De operatione amoris Dei	378
VIII.	De magnitudine amoris Dei	380
IX.	De causa diligendi Deum	382
X.	Qualiter Deus diligatur	384
XI.	De triplici modo diligendi Deum	386
XII.	Quid sit diligere Deum ex toto corde	388
XIII.	Quid sit diligere Deum ex tota anima	390
XIV.	Quid sit diligere Deum ex tota mente	392
XV.	Quod amor est fortis armatura animæ	394
XVI.	Quod per amorem peccatum dimittitur	396
XVII.	Quod amor est via rectissima ad Deum	398
XVIII.	Quod amor obtinet quæ juste petuntur a Deo	400
XIX.	Quod amor Dei defendit et liberat a malis	402
XX.	Quod amor Dei reficit hominem	404
XXI.	Quod amori Dei est insistendum	406
XXII.	De utilitate et facilitate amoris	408

Cap. *Pag.*

XXIII. Quod diligere Deum est summe leve 410
XXIV. Quod amor est vestis pretiosa animæ 412
XXV. Quod amor a malis animam custodit 414
XXVI. Quod amor in se continet doctrinam veritatis 416
XXVII. De amore quo Deus diligit hominem 418
XXVIII. Quod amor est excellentissima virtus 420
XXIX. De amore Dei et proximi . . 422
XXX. De amore inimicorum . . . 424
XXXI. Contra amorem sui ipsius . . 426
XXXII. Contra amorem mundi . . . 428
XXXIII. Contra amorem divitiarum . . . 430
XXXIV. Contra amorem perversum mulierum 432

Date Due

MAR 2

MAY 8

ST. ALB[illegible] [illegible]RARY

248.3
A73

Augustine, St.

AUTHOR
Meditationes

TITLE